مناقب

د

فقیر جمیل بیگ خټک

مصنف

میاں شمس الدین کاکاخیل

تحقیق و ترتیب

راج ولی شاه خټک

پښتو اکیډیمي پېښور یونیورسټي

مناقب

د

فقیر جمیل بیګ خټک

مصنف

میاں شمس الدین کاکاخیل

تحقیق و ترتیب

راج ولی شاه خټک

پښتو اکیډیمي پېښور یونیورسټي

Marfat.com

پیش لفظ

د پښتو اکیډیمي د جوړېدا راسې دا تکل وو چې د پښتونخوا ټول علمي، فکري، ادبي او روحاني پانګه د مختلفو سیمو، قبیلو او علاقو نه په څه جوړ را جمع کړي. په دې تحقیق اوکړي او ممکن وي. نو د دې د اشاعت او خپرولو ته بیا هم اوکړي. دا میدان بې کچه ډېر وسیع او خور وور دے. په دې کښې نه یواځې د اهل علم، مفکرینو، شاعرانو، مشائخو او بزرګانو تحریرونه، کلام او افکار شامل دي او ورسره ورسره د هغوی سوانح هم لیکل دي. بلکه په دې کښې زمونږ د شفاهي اولسي او ملي ادب هم ډېر لوئے اهمیت لري. په دې بزرګانو او مشائخو کښې هم څه داسې دي چې د هغوی وینا ګانې د امثال و حکم په شکل کښې یا د اولسي او ملي اوزانو په انداز کښې په شعر کښې خلقو ته یاد دي. د دې هر څه لټون، دا را جمع کول او په دې تحقیق کول او بیا د دې اشاعت د وخت، کېنکاوي، زیار او کوشش نه علاوه د مالي وسائلو محتاج هم دي. د پښتو اکیډیمي خپل مالي وسائل ډېر محدود دي. پښتانه سرمایه دار او سرمایه کارلا د خپل دے فرض نه یا نو خبر نه دي یا ئې دې پلو توجه نشته او یا د دے سره څه دلچسپي نه لري. ځکه پښتو اکیډیمي ته هم دا کشاله ورپېښه ده چې دا دومره لوئے او عظیم کار چې ډېر ګرزېدهٔ، ډېر تحقیق، تجسس او لټون ورسره تړلے دے. په دې کښې پېشرفت کول د داسې مالي تعاون نه بغیر ممکن نهٔ دے. بیا هم دا اداره تکیا ده خپل غونډا رے رغړوي خپل کوشش کوي او کله کله څوک داسې همدرد په قام مئین وطن‌پال زړے خپلو روحاني او علمي وراثت، تاریخ او خپلو اسلافو او مشرانو په کارنامو مئین پیدا شي چه هغه د اکیډیمۍ په دے کار کښې زمونږ سره مالي مرسته، ملاتړ او تعاون ته هم غاړه کېږدي. په داسې سپېڅلو او ښائسته او په خپلو مشرانو مئینو زلمو کښې یو زلمے ښاغلي حضرت شاه فقیر خیل صیب هم دے. مونږ د پښتو اکیډیمي له خوا هغهٔ د هغې تعاون او مالي مرستې ډېر تشکر کوو چه هغه د فقیر بابا حضرت جمیل بېګ د مناقبو په کار کښې د تحقیق او اشاعت په لړ کښې ډېر په مینه او خلاص متۍ زمونږ سره کړې دے. مونږ دا کار د اکیډیمۍ پوهنیار ښاغلي راج ولي شاه خټک ته وسپاره او هغه ئې په ذمه وارۍ او فکري استعداد د دغې مسودو جاج واخستو د هغې ترتیب او تدوین ئې په خپل انداز اوکړو. څه نوټس او حاشیې ئې پرې لیکلې او یو مبسوط تحقیقي مقاله ئې پرې اولیکله. د دغه مبسوط مقاله چه دلته ئې محض خلاصه په شکل کښې څه حصه د کتاب سره شامله کړې شوې شته، خانله جدا په کتابي شکل کښې تیاره کړه. مونږ به انشاء الله کوشش کوو چې د دغه مقاله د جدا کتاب په صورت کښې خپلو قارئینو ته وړاندې کړو.

د علم او تجسس میدان بې اندازه وسیع دے. د ښاغلي میاں حضرت شاه په شان د علم او ادب خواږو به د دے میدان کښې مالي تعاون ته غاړه ښه کړي نو هغه ورځ لرې نهٔ ده چه داسې ډېر نادر او په زړهٔ پورې تخلیقات، تاریخي او ادبي دستاویزات او علمي او فني کتابونه په پښتو ژبه کښې پښتنو ورکړي نه د هغوی د استفادې د پاره وړاندې شي. زهٔ د خپله طرفه د پښتو اکیډیمي محقق ښاغلي راج ولي شاه خټک، ښاغلي سیف الرحمن سید، ښاغلي لطف الله جان، انور خان، ښاغلي یار محمد مغموم چه په ایډوارډز کالج کښې د پښتو ژبې استاذ دے، ښاغلي حضرت شاه کاتب او وجدان پریس د کارکنانو مننه کوم چه دوئي ټولو په خپل خپل ځائې په دې کار کښې د محقق راج ولي شاه خټک سره مرسته او ملګرتیا کړې ده. زهٔ یو ځل بیا د میاں حضرت شاه فقیر خیل د مالي مرستې او تعاون تشکر کوم. وما علینا الا البلاغ.

(محمد نواز طائر   ډائرکټر پښتو اکیډیمي پېښور)

Marfat.com

د پښتو اکیډیمۍ د مطبوعاتو سلسله نمبر ۱۴۳

128337

ترون

د میاں   پہ نوم

چاچه دَ خپل نیکهٔ ددے مناقبو په چاپ کولو کښے پښتو اکیډیمۍ
سره د قدر وړ مالی امداد کړے دے.

Marfat.com

سریزه

د زمانے غوث اؤ د دوران قطب فقیر جمیل خان خټک چه د سلوک
اؤ معرفت د کومو منزلونو نه تیر شوے دے یائے د ژوندانه په هغه مه
کښے د یو جنګجو سپاهی نه د ولایت تر مقام په کومه لاره سفر کړیدے
هغه د وخت د حاله تو په ګردونو کښے ځائے په ځائے داسے پټه را پټه
شویده چه پیر په ګرانه ئے مونږ د پلونو درک موندلے شو. د خپل
وخت د یو کامل ولی نه سیوا فقیر بابا د یو لوئے مصنف اؤ ادیب په
حیث هم چا هغه رنګ ونه پیژندلو لکه څرنګه چه پکار وو. اګر چه د
هغے روایاتو له مخے، کوم چه د ویناء د قدر ولو د پاره ز مونږ په
تهذیب کښے له پیړو راځی فقیر بابا د خپلے علاقے په اولس کښے نن هم
د بے انتها احترام خښتن دے. ولے تر څو پورے چه د هغه د حقیقی علمی
مقام د تها کلو خبره ده نو هغه لا ترا وسه پورے نه دے شوے. د دے
غټه وجه که یو اړخ ته زمونږ د اولس بے علمی اؤ بے تعلیمی ده نو بل
اړخ ته هغه فطری بے توجهی اؤ غفلت هم دے د کوم له کبله چه
مونږ خپل د فخر ویاړ مشران د نیا ر و په ګونګو نو کښے

Marfat.com

پرلنبي دي. خو فقير بابا څه ناڅه د نورو په مقابله کښې په
دے لحاظ خوش قسمته دے چه هغه د عظيم خوشحال خټک ورور دے اؤ د
يو ے ستر ے علمي، ادبي اؤ سياسي کورنۍ غړے دے. چونکه د ے کورنۍ
خپل علمي اؤ ادبي آثار تر څه حده محفوظ ساتلي دي نو ځکه ورسره
د فقير بابا نوم هم ژوندے پاتې شوے دے.

د دے نه علاوه د حضرت شيخ رحمکار کاکا صيب د خاص مريد په
حيث هم ئې د هغوئ په تذکره کښې ځائې په ځائې ذکر شوے دے.
ولې دا هر څه تر هغه وخته پورے ميدان ته نه وو راوتي تر څو پورے
چه چا خوشحال خان خټک نه وو پيژندلے. اؤ بيا ځان د پيژندنې شعور
په دے خلقو کښې نه وو راپيدا شوے. اوس چه د صديو د غفلت نه
پس پښتانه د خوشحال د مقام د ښکلو زيارکوي نو ورسره د فقير بابا
په لور هم نظر درومي.

تر کومه پورے چه د فقير جميل خان د ژوندانه د مکمل حالاتو
تعلق دے نو هغه لا بيخي په تيا ره کښې پټ پراته دي. که چا ورباندے
څه ليکلي هم دي نو پوره تحقيق ئې نه دے کړے. څه لږ شان ذکر
چه افضل خان خټک په تاريخ مرصع کښې کړے دے يوا ځې هغه مونږ سند
گرځولے شو. د دے نه علاوه چه نور چا څه ليکلي دي. په د يکښې نور خو پريږده
چه د فقير بابا خپل اصلي نوم تر لته هم نه دے معلوم کړے . خو ک

له انجمن اتحاد جمال خيل چه د فقير جميل بابا د خپلو سکه نمسو يوه ټولنه ده هغوئ
هم ورته جمال خان ليکلي دي.

Marfat.com

ئے. جمال خان یا جمال بیگ بولی او خوک ئے د کاکا صیب یو بل مرید جمال الدین گنڑی۔ حالانکہ فقیر بابا چہ پہ خپل قلم نوم لیکلے دے، هغه جمیل[1] دے۔ شاید چہ دغه خلق د خوشحال سره د جمال د کافیے په لحاظ ورته دغه نوم اخلی خو په قیاس او تحقیق کښے فرق دے. د فقیر بابا خپل نوم جمیل دے چہ د هغه وخت د مغلو سره د دے کورنئ د تعلق په وجه به ورته جمیل بیگ ویلے شو او د پښتنو په معاشره کښے په جمیل خان نومیده. بیا وروستو چہ هم دے جمیل خان فقیری اختیار کړه نو د "خان" او "بیگ" لقبونه ئے د خپل نوم نه لرے کړو. فقیر بابا خپل نوم په خپل قلم لیکلی "د ل تذکرة الاولیاء" کښے داسے لیکلے دے "کاتب این کتاب جمیل ابن شهباز افغان ختک مرید شیخ رحمکار افغان ختک رحمة الله علیه قدس الله سره العزیز و مرشدم مرا فقیر خواند همیں نامم جاری شد بر من"

دد ے نه علاوه د فقیر بابا یو بل تصنیف دے "نور محمدیه" چہ د هغه او د خوشحال خان ختک سکه نمسی ولی محمد ختک په خپل قلم په کال ۱۲۸۷ هجری کښے لیکلے دے. د هغے په آخر کښے هم ورته فقیر جمیل بیگ کښلے دے "تمت تمام شد کتاب نور محمدیه[2] از تصنیفات[2] قطب

---

[1] "د ل تذکرة الاولیاء" کاتب و مؤلف جمیل بیگ۔

[2] دد ے نه معلومیږی چہ فقیر بابا نور هم دیر کتابونه لیکلی دی ولے موږ ته تر اوسه پورے په دیکښے دد ے کتابونه معلوم شوی دی (۱) د ل تذکرة الاولیاء چہ د تذکرة الاولیاء انتخاب دے (۲) نور محمدیه چہ پکښے د تصوف اسرار و رموز او د وحدت الوجود د فلسفے بیان دے (۳) مناقب شیخ رحمکارؒ چہ اوس نایاب دے۔

Marfat.com

الاقطاب مولانا فقیر جمیل بیگ قدس اللہ سرہ العزیز باتمام انجام میدبدست خط فقیر حقیر پر تقصیر ولی محمد پسر غلام محمد مرحوم غفراللہ یکے از نواسۂ خوشحال بیگ وجمیل بیگ" میاں شمس الدین کاکاخیل مرحوم هم ورته فقیر جمیل وائی۔ او دے تهولو نه غټ سند د تاریخ مرصع دے۔ نو دے په رنړا کښے د فقیر بابا نوم په حقله خود نیاس هیڅ ضرورت نه پیښیږی۔

(۲)

فقیر جمیل خان د خټکو د خانانو او سردارئ د درنے کورنئ فرد دے۔ د پلار نوم ئے شهباز خان دے څوک چه د خپل خاندان د سردارئ په درنیمه پیړئ کښے خان وو۔ د یحیٰ خان مشر ځوئے او د ملک اکوړے نمسے وو۔ د خانئ دورئے د کال ۱۰۱۹ هجرئ نه تر کال ۱۰۵۰ هجرئ پورے وو۔ د شهباز خان څلور زامن وو۔ خوشحال خان۔ جمیل خان، شمشیر خان او میر باز خان۔ په دوئ کښے خوشحال خان او جمیل خان سکه وروڼه وو او میرباز خان د بیلو بیلو میاندو نه وو۔

په خوشحال خان او جمیل خان کښے مشر څوک وو۔ دا خبره هم او سه پورے متنازعه راغلې ده۔ څوک خوشحال خان مشر گنړی او څوک جمیل ته مشر وائی۔ دلے تر څو پورے چه د ځنے شواهدو تعلق دے د هغے له مخے خوشحال خان خټک مشر دے، او جمیل خان خټک کشر دے په دے لړ کښے د تاریخ مرصع مؤلف افضل خان خټک وائی" شهباز خان چه څلور فرزندان د ده پاتے شوو۔ خان علیین مکان چه مشر وو بل فقیر جمیل بیگ۔ دریم شمشیر خان۔ څلورم میرباز خان۔ هر کله چه خان علیین مکان په سن او سال له نورو مشر وو په سردارئ د خپل اولس

نامزد شۀ»

دوست محمد خان کامل مرحوم هم خوشحال خان خټک ته مشر وائی وائی نیا غلی جیسی او عقاب خټک فقیرجمیل خان مشر گڼړی۔ داد وار ۀ نیا غلی دشهباز خان دکورنۍ د څڼې شجرو د ترتیب له وجې فقیرجمیل خان ته مشر وائی۔ خو دا خبره د جمیل خان دمشرئ ثبوت نه شی گرځیدے ځکه چه د تاریخ مرصع نه علاوه څڼې نور شواهد هم دلته دی چه خوشحال خان مشر ثابته وی۔ د ټولو نه وړاندے خو دا خبره ده چه ددے خاندان په روایاتو کښې به سرداری هغه چا ته سپارلے کیده څوک چه به وروتړو کښې مشر وو۔ بله دا چه دشهباز خان په زوند د یتړ په جنگ کښې خوشحال خان او جمیل خان دواړه ورځه اخستې وه۔ کله چه شهباز خان زخمی شو نو د جمیل خان په ځائے ئے خوشحال خان ته نصیحت او وصیت وکړو۔ ددے نه هم ښکاری چه خوشحال خان مشر وو۔ په تاریخ مرصع کښې لیکی ۔ په دا وخت چه خان علیین مکان نظر خپل پلار ته وکړو دے په شفیقه په غشی ویښتلی شوی وو۔ خپل آس ئے چه گډ شوے وو او ځغلون ئے په غشی ویشتلے شوے وو، ورته ئے ښکاره کړو۔ مطلب ئے دا وو چه که دا حوال ئے پلار او وینی نو جنگ به پرینږدی روان به شی چه په بد ځائے ویشتلے شوے دے۔ اما په دا ئے نظر نه وو۔ ورته ئے وفرمائیل چه ته وړاندے شه۔ په بل آس سور شه۔ خان علیین مکان چه

له دا خبره هم د خوشحال خان مشرئ ته اشاره کوی۔

Marfat.com

دوه درے قیر پوناپه و پاندے لاړ. آس ئے پریوت. جمیل بیگ درور
ئے ډمیال نیولے وو."

غرض دا اوډا یے تورے خبرے دی چه خوشحال خان ترے مشر
ثابتیږی دے زمونږ دومره خبرے سره څه خاص تعلق نشته چه
خوشحال خان مشر وو او که جمیل خان. زمونږ مقصد د جمیل خان د
ژوندانه په هغه اړخونو رڼا غورځول دی کوم چه د هغه د معرفت
دلارے تعین کوی.

(۳)

راسے شکاری چه د شهباز خان ترمرګه پورے نقیر جمیل بیګ چه
د ځوانۍ په عمرکښے وو، لاد شیخ رحمکار کاکاصیب باقاعده مریدی
نه وه اختیار کړے. هسے خو د کاکاصیب د غوثیت په دوران کښے
د ختکو دا خاص کورنۍ ټوله د کاکاصیب مرید[۱] وه. شهباز خان
ختک هم د کاکاصیب په خاصو مریدانو کښے وو. ترد ے حده چه په
یوه موقعه ئے خپل بهترین آس د کاکاصیب لنګر په نذر کښے حلال کړے وو
او کاکاصیب بوخل بیم د شهباز خان په خواهش د هغه په کلی سوائے
کښے میلمه شوے هم وو.

---

[۱] ختک ټول عموماً او اکوړخیل، فتح خیل، دریاخیل او اسماعیل خیل خصوصاً کاکاصیب
خپل پیر ګنړی او په هغه وخت کښے خو به عموماً ټوله ختکتامه د کاکاصیب په مریدی کښے وه
ختک چه د نورو نه علاوه د داک اسماعیل خیلو چراټ دوه مشهور اولیا، مرزا کل بابا
او شیخ بهادر بابا هم د کاکاصیب خاص مریدان آن اوماز د نان وو.

Marfat.com

تکه څرنګه چه د خټکو روایات دی، روحانی مشری دکاکا خیلو یعنی یاسین خیلو خټکوسره ده او سیاسی مشری دا کوړ خیلو سره ده دد ے نه وړاندے آدم بابا، چه په کربوغه کښے ئے مزار دے، د ټولو خټکو روحانی مشری کړیده- او د هغوی نه پس غالب ګل بابا، مست بابا، بهادر بابا په خپل خپل دور کښے د خټکو دا ولس روحانی تربیت کړے دے او مزارونه ئے هم د خپل خټک اولس په مزکه کښے جوړ دی- په دغه لحاظ خوهرخټک دکاکا خیلو مرید دے. ولے ترڅو پورے چه په طریقت کښے د باقاعده مریدئ په حیث دبیعت اخستو تعلق دے نو د شهباز خان ترزوندانه فقیرجمیل خان دکاکا صیب نه بیعت نه وو کړے. دد ے وجه شاید داوی چه پلار ئے ژوندے وو. کله چه شهباز خان شهید شو نو بیا بوا ځ دانه چه فقیر صیب دکاکا صیبؒ باقاعده مریدی شروع کړه بلکه خوشحال بابا هم ترے بیعت وکړو او دکاکا صیبؒ باقاعده مرید شو. هرکله چه د سردارئ دستار د خوشحال خان په سر کینبودے شو نو اول کاکا صیبؒ نه ورانغ لاس نیوه ئے. وکړه او کاکا صیبؒ ورته دکامیابئ دعا وفرمائیله- ولے دا لاس نیوه دخټکو دکاکا صیبؒ سره هغه روایتی مریدی وه.

دکاکا صیبؒ او د فقیر جمیل ترمینځه د پیرئ مریدئ تعلق اګر چه په حیث د خټکو نو د وړاندے نه وو. ولے د فقیر بابا، باقاعده مریدی اختیار ول، بیعت اخستل او بیا خاص د جذب وسلوک لاره نیول تکه چه دیوے حادثے یا و اتفاق له مخه شوی وی څکه چه په یو روایت کښے وائی چه جمیل خان چه لا فقیر شوے نه وو

د سبکارا وسیل په غرض به د خټکو په میږ د اوُ غروتوکښې کرځیدو
د خانئ اوُفراغت وخت ئے وو. د سردارئ بار د خوشحال خان په
اوږدو وو. اګر چه د تاریخ نه دا سے معلومیږی چه جمیل بابا به د خوشحال بابا
سره د سردارئ په اُمورو کښې هم لاس کولو. یوه ورځ چه دے د
سیل په غرض د خانئ په جامه کښې په اَس سور د خټکو په غرونو
کښې کرځیدو. نو کاکا صیبؒ هم په د غه ورځ د خپلو غنومریدانو سره
دکلی نه بهر راوُتے وو اوُ د یوے پلوسے لاندے ناست وو. د دوئ
په خپلوکښې خبرے اترے کولے چه په خبرو خبروکښې ترے یو مرید
تپوس وکړو وئیل چه د جنت سوارهٔ به څنګه وی. کاکا صیبؒ چه
د خواب په غرض خپلے سترګے پورته کړے نو جمیل خان ئے
مخامخ ولیدو چه په اس سور را روان دے. کاکا صیبؒ د وارهٔ
سره ووے چه د جنت سوارهٔ به د غسے وی لکه چه دا مخامخ
راروان دے. اوُ هم دا هغه وخت وو کوم چه به تصوّف کښې د
معرفت د رازسپارلو دپاره مقرر وی. کاکا صیبؒ چه دا وفرمائیل
د جمیل خان حال بدل شو. د اَس نه راپریوتو. یوه ګړئ نیمه
ملاهوتی وو چه په هوښ کښې راغے کاکا صیبؒ ته ئے وویل
چه سبی دے سا د خانئ او د دُنیا کاروبار پریښودو. د خانئ جامے
ئے ووېستے. نوکرانو ئے رُخصت کړل اوُ خپل اَس ئے په صفه

له زرغون نمرئ زرغون اَس زرغونه نیزه په لاس
خدمتګار ئے دو د دیاندے زغاښتئے د دئ د وراندے وړاندے» (مناقب)

Marfat.com

ځائے حلال کړو۔ کاکا صاحبؒ ځپله خرقه او شوئی ورکړه او ورته ئے دوئیل چه بس دے ته اوس دا میر نه فقیر شوے اؤ دا هغه نوم وو چه د فقیربابا مستقل نوم وګرځیدهٔ[1] ۔

د فقیرئ په ابتدائی۔ ورځو کښے په فقیربابا د جذب یو حال را غلے دے اؤ داسے ښکاری چه اکثر به د جذب په حالت کښے وو۔ ولے بیخی مجذوب شوے نهٔ وو۔ دا حال به پورے کله کله را تلو او چه په دے حال کښے به راغے نو د یوے خاص موقع په مناسبت به ئے د خُلے نه فی البدیهه یوه تپه او وته او کرامت به ئے ظاهر شه۔ د جذب حالت د سلوک په لاره کښے یوُ مستقل هم اؤ عارضی هم یوُ مقام دے۔ د چا مرتبه چه تر دے حده وی نو هغه په ژوند تپول عمر مجذوب پاتے شی اؤ د دُنیا سره ئے رابطه منقطع شی او د چا مرتبه چه د دے نه وړاندے وی نو هغه د جذب د مقام نه تیریږی ضرور، ولے بیارا واپس شی۔ دنیاوی هوش و حواس ئے په ځائے شی نو فقیربابا هم د جذب د حالت نه بیا وروستو راواپس شوے دے اؤ د سالک په مرتبه کښے ئے ژوند کړے دے۔

بله خبره په تصوّف کښے د فقیربابا د طریقے ده۔ نو دا خو ظاهره ده چه فقیربابا په چشتیه طریقه کښے د کاکا صیبؒ نه ماذون شوے وو۔ اګر چه د کاکا صیبؒ جاری طریقه سهروردیه[2] وه۔ فقیر بابا په چشتیه طریقه مجاز کول یوُ خو د سازو سرود سره د ختکو فطری رجحان له کبله ښکاری

له د فقیربابا اولاد چه په اصل ختک دی نو په فقیرخیل میا نګانو مشهور دی۔

ٔله روحانی رابطه اؤ روحانی تړون - قاضی عبدالحلیم اثر افغانی -

Marfat.com

او بل دا چه د وجد په حالت کښې به فقیر بابا تپې ټکښلو نه، داریالو نه غږیدهٔ او دوے سره به ئې فی البدیهه د ټپو ډیره ښائسته شاعری کوله. افسوس دے چه فقیر بابا د یو څو داسے ټپو نه علاوه نورے لاتر اوسه په لاس نهٔ راغی یا هسے هم زمونږ د ټپو د تاریخی پس منظر ریکارډ نهٔ دے ساتل شوے. کنی د ټپو په موجوده پنګه کښې به خامخا ډیرے زیاتے داسے ټپې وی چه د هغه په شا به د فقیر بابا د کرامت عظیم واقعات پراته وی. فقیر بابا به د وجد په حالت کښې داټپې ویلے او د به یو خاص شمیر کښې به ورته د هغه وخت د موسیقی مختلف آلات مثلاً ویا مریدانو غږول. د ساز و سرود دا مجلس به اکثر د فقیر بابا په محفل کښې کیدهٔ چه د چشتیه طریقې د سماع یو خاص نوعیت لری. د دے ساز و سرود یا سماع نه مونږ اندازه لګولے شو چه فقیر بابا به طریقت کښې چشتی وو. حالانکه په د غه وخت کښې به هم خلقو د فقیر بابا دے سماع ته ښۀ نۀ ویل. دے زمونږ د تصوف په تاریخ کښې د چشتیه حضراتو ذوق سماع یو مستقل باب دے.

په شروع شروع کښې به په فقیر بابا د جذب حالت ډیر غالب وو او اکثر به په ډیر د بیونتوب دورراغی. د دے حال له کبله ورته خلقو لیونے ویل. یو ځائے کښې بچپاڼه والی چه "وبعد چند سال سرا و جد حاصل شد عالم گفتند که دیوانه شد. مرشدم گفت اگر هم چون یک دو دیوانه دیگر

ا د فقیر بابا خپل ترور اود خوشحال خان خټک زوی عبد القادر خان خټک هم د فقیر بابا سره د دے سماع مخالفت راپورتے وو. عبد القادر خان خټک چه طریقه قادریه کښې وو.

Marfat.com

نهم بود ے "

هم په دے حالت کښې به فقیر بابا ر فنا فی الشیخ مرتبې ته هم وُ رسیدو. په
یو روایت کښې وائی چه دے یعنی فقیر بابا یو ځل د کاکا صیب سره په اس
سور روان وو چه حال پرے راغے نو کاکا صیب ته وائی چه دا کاکا صیب
ته ئے اُوکه زهٔ یم؟ هم دغه شان یو بل روایت دے چه یو ورځ کاکا
صیب په خپل ځائے کښې په مصلے ناست وو او په خپل ذکر او فکر کښې
مشغول وو. په دے وخت کښې نور هیڅوک نهٔ وو. یو فقیر بابا ورسره
ناست وو. په کاکا صیب باندے یو عجیبه کیف راغے. مخ مبارک ئے اول سور
شو او بیا زر زیړ زرغونې شو او بیا تک سور شو او یو ساعت پس خپل
حالت ته بیا راغے. فقیر بابا چه د کاکا صیب دے کیفیت ته اوکتل نو تپوس
ئے اوکړو چه دا څهٔ وو؟ ولے وګوره ماهم له دے حاله خبر کړه. کاکا
صیب ورته وفرمائیل چه دا یو داسے کیفیت دے چه په تا به د بیان
نهٔ دے. دا حال به په تا هم راځی خو کوره چه ته به د دے توان راوړے
نشے اوکته. د کاکا صیب داوئیل وو چه په فقیر بابا حال راغے. یعنی د فنا
فی الشیخ په جذبه کښې راغے او په کاکا صیب ئے اوچت ور و دانګل او ورته
وائی چه ته ئے پیرئے او که مریدے ئے، دا ته زهٔ یم او که زهٔ ته ئے "

نه وائی چه د کاکا صیب رنګ کښې یو ښکلے نورانی زیړوالے وو چه د هغے له مخه به ورته
معتقد ینو "زیړے کاکا" هم وئیل ے

زهٔ په بند د او رنګ نهٔ یم چه به خلاص شم
زهٔ بند کړے شیخ رحمکار زیړی کاکا یم "

Marfat.com

غرض دا او دا سے نور واقعات دی چہ پہ فقیربابا د جذب اولیو توب پہ حالت کښے راغلی دی۔ و لے لکہ څرنګہ چہ وړاندے وئیلی شویدی دا حالت ئے عارضی وو۔ فقیربابا بیا خپل حالت تہ راواپس شوے دے اؤ باقی عمرئے د سالک پہ مرتبہ کښے د خپل مرشد پہ خدمت کښے تیر کړے دے۔ د کاکا صیبؒ سرہ ئے د خاص تعلق اندازہ د دے نہ کیږی چہ دے د ننګر خزانچی وو

لکہ څرنګہ چہ ډیر عالمان د هغہ وخت پہ دے خبرہ متفق دی چہ کاکا صیبؒ د خپل وخت قطب عالم وو، یا قطب الاقطاب۔ د قطب الاقطاب دوہ وزیران دی چہ امامان ورتہ وائی۔ پہ دے اماما نو کښے یو د قطب الاقطاب نبی لاس تہ ناست وی اؤ بل د قطب کس لاس تہ۔ نو پہ دے دوؤ اماما نو کښے د کس لاس امام بہ یقیناً چہ فقیربابا وی۔ قطب الاقطاب چہ خپل ځائی خالی کړی نو د هغہ منصب ئے پہ دے اماما نو کښے یو کس تہ وسپارلے شی۔ نباغلے عقاب خټک پہ خپلہ رسالہ ,,کاکا صیبؒ،، کښے لیکی چہ قاعدہ دا دہ، هرولی چہ د خپل ولایت د نصاب زکوٰۃ ورباسی نو کم نہ کم دوہ کسان د خپل ځان پہ رنګ کړی یعنی تر خپل مقام پہ ئے رسوی۔ او وائی چہ پہ دا سے دوہ کسا نو کښے یقیناً یو فقیربابا دے۔ نو کہ چرے کاکا صیبؒ قطب الاقطاب دے نو د هغوی پہ اماما نو کښے بہ یو خامخا فقیر بابا وی۔ وائی چہ د کس لاس د قطب مرتبہ د نبی لاس د امام نہ اوچتہ وی۔ اؤ چہ کلہ قطب الاقطاب خپل ځائے خالی کړی نو د هغہ مرتبہ د کس لاس قطب تہ اورسی۔ پہ دے خبرہ د هغہ وخت عالمان ګواہ دی چہ د کاکا صیبؒ نہ پس دا مرتبہ د فقیربابا نصیب شوی دہ۔ د دے خبرے نہ هم زمونږ د دے خبرے تصدیق کیږی چہ کلہ کاکا صیبؒ

Marfat.com

وفات شو نولحد نه فقیر جمیل بابا او د هغوئ پوئیل امام خواجه ګل نور په خپلو لاسونو کوزکړی وو او په دے فقیر بابا د دیر په ارمان او افسوس داتپه اووے

په بونټیں دِ ټول عالم خوشبوئ شو
صیل چندنړه په تاپر یوند کړ دونه

په آخرکښے به یو څو خبرے د دے مناقبو په حقله ورا ندے کړو.
د دے مناقبو شاعر میاں شمس الدین مرحوم کا کا خیل دے. څوک چه د فقیر بابا د عمر سره نزدے تیر شوے دے. هغوئ د فقیر بابا د کراماتو دا واقعات د فقیر بابا د ځنے تمسو او کړو وسو په فرمائش منظوم کړیدی. چه پکښے د میاں جید د اصرار ذکرهٔ هم کړے دے. دا مناقب که یو اړخ ته د فقیر بابا په ژوند او د هغهٔ په طریقت، کراماتو رنړا غورځوی نوبل اړخ ته د هغهٔ وخت د ژبے او ادب دیو انداز آئینه هم ښئی. چونکه د فقیر بابا د کراماتو دا واقعات د هغهٔ تمسو یا خویخیله لیدلی دی او څهٔ ئے اوریدلی دی، موتږ په دیکښے څهٔ شک شُبه نو نهٔ کوو. وے دومرهٔ به اووایو چه په یو ے واقع ئے کښے تر څهٔ حده د مبالغے نه کار اخستے شوے دے. دا مبالغه څهٔ داسے نهٔ ده چه ګنی د واقع په رښتیا والی اثر غورځوی بلکه تر دومره حده ده لکه چه د چیر عقیدت له مخه د خپل پیر یا نیکهٔ ستائنه او کړے شی. دا به دے چه په دے مناقبو کښے د عبدالقادر خان ختک او د هغهٔ د زامنو د تبا هئ کومه واقعه بیان شوی ده که نو د هغے سره دومرهٔ به آسانه اتفاق نهٔ شی کیدے ځکه چه د عبدالقادر خان ختک په ژوند تر اوسه پورے کوم تحقیق

Marfat.com

شوے دے د هغه له ځنه هغه پۀ مغرور او متکبر خان نۀ وو بلکه د طریقت خاوند ، دقادریه سلسلے د شیخ سعدی لاهوری ماذون خلیفه وو او بل د فقیر بابا خپل ورارۀ او زوم هم وو۔ دعبدالقادر خان خټک که د فقیر بابا سره په هغه وخت څۀ اختلاف هم وو نو هغه صرف د شرابخت په ځنے معاملو او د فقیر بابا د چشتیه طریقے د ذوق سماع په حقله وو۔

د دے نه علاوه دا مناقب د هغه وخت د ژبے او ادب هم یو زبردست اثر دے۔ زمونږ په وړاندے د فقیر بابا د مقام او د هغه د قدر ولو سره سره دا مقصد هم وو چه د پښتو اکیډمی د لائبریرۍ ئی هغه زړه قلمی نسخه په چاپ کښے را ولوکومه چه زمونږ په خیال د مناقب فقیر د نورو نسخو په مقابله کښے بشپړه او مستنده وه۔ دا نسخه دمناقب فقیر جمیل بیگ په قلمی نسخو کښے د ټولو نه قدیمه ده۔ او ملا بانړیدا تښنانی د فقیر جمیل بیگ یو بل د هغه وخت سکه نمسی میاں ادرنګ د خاطر د پاره لیکلے ده۔

مونږ په خپله ځانه دا دعوی خونه شو کولے چه ګنی زمونږ د اکیډمی دا نسخه به د نورو نه زیاته مکمله وی او نه دا دعوی لرو چه ګنی مونږ دے په ترتیب او تدوین کښے پوره پوره انصاف وکړے شو۔ زمونږ په وړاندے درے نسخے وے چه معیار مو خپله نسخه اوګرځوله او نور نظره مو دمیاں سناء الدین کاکاخیل لیکلے قلمی نسخه او دا نجمن اتحاد جمال خیل مطبوعه نسخے وساتلے۔ او د دوی ترمینځه فرق مونږ ځاے ځاے په حاشیو کښے څرګند کړو۔

په آخر کښے به زۀ اووایم چه که چرے زما د ډائرکټر صاحب علی محمد نواز د آثر

دفقیر بابا سره دمینے اؤ عقیدت له مخه هغه دیوزیات اصرار نه وے تو
ما به دا کار دومره زر سرته نه وے رسولے۔ ورسره زهٔ د خپل کران
ملګری یار محمد مغموم خټک بیحده زیات مشکور یم چا چه ماسره د دے
مناقبو په نقل کولو اؤ ترتیب کښے بے شانه زیات کرا ؤ کړے دے۔ زهٔ د
خپل اُستاذ میاں اقبال شاه اؤ خپل ملګری مولانا محمد اسحاق هم د زړهٔ
نه مننه کوم چا چه ماسره په دے لړ کښے امداد کړے دے اؤ د پروف ریډنګ
دپاره د سیف الرحمٰن سیّد اؤ د لطف الله کاتب هم شکریه ادا کوم۔

وما علینا الا البلاغ

راحت وَلی شاه خټک

Marfat.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

رَبَّنَآ اٰتِنَا مِنْ لَّدُنْكَ رَحْمَةً وَّهَيِّئْ لَنَا مِنْ اَمْرِنَا رَشَدًا[۱]

تو فیق راکړے ربنا ! | ستا د حمد ستا د ثنا،
ته لائق د کل ثناء ئے | ته خالق ئے ربنا ئے
که سړی دی که ملک دی[۲] | د زمین که د فلک دی
که پیریان دی که دیوان دی | که چارپائے دی که مرغان دی
خوزنده[۳] که درنده دی | کوزنده[۴] که پرنده دی
ستا ثناء وائی خالق؛ | چه هم ده د ستا لا نقه[۵]
په توحید د صفت وائی | په تمجید د قدرت..... ربنائی[۶] نمائی)

---

[۱] د اصحاب کهف دعا چه د قرآن کریم په سورهٔ کهف کښے ذکر راغلے دے. د اکیډیمئ په قدیمی قلمی نسخه کښے په شروع کښے دا دعا لیکلی شوی ده. دلے په مطبوعه نسخه او د میاں سناء الدین په قلمی نسخه کښے نشته [۲] دا شعر د میاں سناء الدین په قلمی نسخه کښے نشته [۳] دا تکے په مطبوعه نسخه کښے خوزنده لیکلے شوے دے [۴] په مطبوعه نسخه کښے او د میاں سناء الدین په قلمی نسخه کښے ,,کوزنده،، لیکلے شوے دے د اکیډیمئ په قدیمی قلمی نسخه کښے ,,کوزنده،، لیکلے دے چه کوزنده یعنی گوزیدونکے ترے مراد دے. شاید چه د دے نسخے د لیکلو په وخت د پښتو ,,گ،، د پاره دا موجوده شکل موجود نه وو [۵] خټک د ستا،، نه وائی، ,,د ثناء،، وائی هے هم د ,,د،، نه پس ,,ستا،، درست نه ښکاری. شاید چه کاتب د ,,ثناء،، لیکلی وی [۶] په مطبوعه نسخه کښے ,,نمائی،، لیکلے شویدے او د میاں سناء الدین په قلمی نسخه کښے ,,ربنائی،، لیکلے دے. د اکیډیمئ په قدیمی قلمی نسخه کښے صانع شویدے.

Marfat.com

لکه[1] حق د ثناء ستا وی ‌ ‌ ‌ ‌ دا قدرت کله د چا وی

چه[2] چا له چا نهٔ شی اُدا ‌ ‌ ‌ ‌ که څانونه که فدا

ستا ثناء چه که محصي ‌ ‌ ‌ ‌ شی قائل په[3] لا ...... راحصی،

چه خاصان دِ درګاه وی ‌ ‌ ‌ ‌ مقرّب په راز آګاه دی

زیاتی نهٔ کښیږدی قدم ‌ ‌ ‌ ‌ نهٔ په وړاندے وهی دم

د هر چا چه فیروزی نهٔ ‌ ‌ ‌ ‌ محوزت کړے خپل روزی نهٔ

ژبه ګونګه د هغو کړے ‌ ‌ ‌ ‌ خُله ئے بند د ګفتګو کړے

څکه پاک رسول[4] وئیلی ‌ ‌ ‌ ‌ په دا باب دئے، فرمائیلی

مَنْ عَرَفَ رَبَّهٗ کَلَّ لِسَانُهٗ

دَ عرفان دریاب دِ غرقاب دے، ‌ ‌ ‌ ‌ سالک ډوب پکښے تر فرقاد

ترے زهٔ غافل یم تور ‌ ‌ ‌ ‌ څهٔ ثناء کوم ستا نور

بارے بیا چه مسلمان شا ‌ ‌ ‌ ‌ پیدا کړے یم په ځان تا

څو ثنا د ه ستا واجب ‌ ‌ ‌ ‌ ده په ما له دے موجب

ډیره ډیره زما خدایه ‌ ‌ ‌ ‌ چه[5] ستوه مانه رهنمایه

چه له شرکه د زهٔ خلاص کړم ‌ ‌ ‌ ‌ په بندګی خپلے دِ خاص کړم

---

[1] د میاں سناء الدین په قلمی نسخه کښے دا مصرعه داسے ده،، لکه حق ستا د ثنا دے "

[2] د میاں سناءالدین په قلمی نسخه کښے دا مصرعه داسے ده،، چه په چا نهٔ شی ادا "

[3] دا شعر په مطبوعه او د میاں سناءالدین په قلمی دواړو نسخو کښے نشته. مطلب ئے دا دے چه ستا د ثنا په شمیرلو هیڅوک قادر نهٔ دے که دا د ریواړه بیتونه د میاں سناءالدین په قلمی نسخه کښے نشته

[5] د میاں سناءالدین په قلمی نسخه کښے دا مصرعه داسے ده،، چه شوے مانه راهنمایه "

Marfat.com

مشرف دِ په اسلام کړم　　　مکلّف[1] دِ په احکام کړم

اُمّتی[2] دِ دَ حضرت کړم　　　مکرّم دِ په نعمت کړم

کلیم[3] گوئی دِ د رسولٌ کړم　　　په خپل فضل دِ مقبول کړم

کړم[4] دِ د دوست دَ چهار یارو　　　د جمله اصحاب کبارو

کړم دِ دوست د اهلِ بیتو　　　خلاص دِ کړم له کیتو زیت[5]

هم دِ دوست کړم د دوستانو　　　هم د شمن له دُشمنا نو

چه دوستا دوستان وی دَ ربّ　　　تام دوست کړه دوئی عجب

ستا کرم څښتنه ډیر دے　　　د حساب ترحده تیر دے

توفیق ماته را عطا کړه　　　په زبان ے ته طوطا کړے

چه صفت ستا د رسولٌ　　　دے کړم چه وی مقبول

منقبت[6] د چهار یارو　　　پسے وکړم له کبارو

بیا هله پسے جلیل　　　منقبت دَ شیخ جمیل

---

[1] د میاں سناؤالدین په قلمی نسخه کښے دا مصرعه دا سے ده: ، مکرم دِ په اکرام کړم ،،

[2] د میاں سناء الدین په نسخه کښے دا بیت نشته ۱۲

[3] په مطبوعه نسخه کښے کلمه گو لیکلے شوے دے۔ [4] په مطبوعه نسخه کښے دا بیت نشته۔

[5] په مطبوعه نسخه کښے ،کم وزیت، لیکلے دے او د میاں سناء الدین په قلمی نسخه کښے ،کیتّ وزیت ،، دے۔ اصل د عربی محاوره کیتٌ ولَیتٌ ،، ده چه معنیٰ ئے ده هخه د غه (القاموس العصری ص۶۰۹) [6] په مطبوعه نسخه کښے هم دا بیت نهٔ دا سے دے۔ و لے په مطبوعه کښے بیا د چهار یارو مناقب نشته او د اکیډیمئ په قلمی نسخه کښے د تولو منقبتو نه شته۔ ۱۲

Marfat.com

چه په ځان دو دے امیر — اوس مشهور دے په فقیر
یعنیٔ دے فقیر صاحب — دے نومړی شیخ صاحب
هم د دوئ په روئ ے خدایه — مؤمن بوځے له دے سرایه
د ننګو شیخ رحمکار — دے مرشد دي بزرګوار
د شیطان له دوهه ربّ — وُ ے ژغوره زما رَبّ
ته قادرئے هم توانا ئے — ته سمیع ناصرٌ دانا ئے
ته زما پروردګار ئے — بخښنده آمُر زګار.... رئے)
ته اَحد ئے هم صمد ئے — لَمْ یَلِدْ وَلَمْ یُوْلَدْ ئے
ذات صفات د نا قدیم دی — له تغیره پاک سلیم دی
بے له تا نه موجودات ، کل همه دی حادثات
هم د ستا عیه پاک فرمان
تغیر مومی هر زمان

له دا بیت په مطبوعه قلمی نسخه کښے دا رنګ دے " یعنی دے فقیر صاحب
د نومړی شیخ صاحب او د میاں سناء الدین په قلمی نسخه کښے دے " یعنی دے
فقیر صاحب " دے مرید د شیخ صاحب ۲ د میاں سناء الدین په قلمی نسخه کښے
دا بیت داسے لیکلے دے " د شیطان له درد هه ربه ؛ ره م ژغوره حمار به " او
په مطبوعه نسخه کښے دے " د م ژغوره حمار به ! ۳ په مطبوعه او د میاں
سناء الدین په نسخه کښے " بصیر " لیکلے دے ۴ صفات د ذات نه جُدا نه
دی بلکه صفات عین ذات دی (حمزه شنواری) ۱۲

128337

Marfat.com

نعت سید المرسلین شفیع المذنبین

احمد مصطفٰی صلی اللہ علیہ وسلم

اللھم زر صلوٰت	هم سلام هم تحیات
په حضرت خیرالبشر	تهٔ نازل کړے مکرر
بهتر کړے تا سبحان دے	مهتر کړے تا رحمان دے
غوره[1] کړے تا جبار دے	سرور کړے تا قهار دے
دے[2] دَ واړه کونَ شاه دے	دے رسول دتا الله دے
منوّر رهم معطّر دے	حضرت تهول نورالبشر دے
هم شفیع دے په محشر	هم رفیع دافع دشر
دے بادشاه دے هم سروَر	جمشید[3] دے دده چاکر
دے چراغ د انبیاء دے	دے صباح دَ اَصفیا زُدے
دے گُلشن[4] د طریقت دے	دے گُلشن د حقیقت دے

[1] په مطبوعه نسخه کښے اوٗ د میاں سناء الدین په قلمی نسخه کښے غوره۔ لیکلے شوے دے.

[2] د میاں سناء الدین اوٗ په مطبوعه نسخو کښے دا مصرعه داسے ده ،، دے دَ دواړو کونو شاه دے.

[3] په مطبوعه کښے دا مصرعه داسے ده ،، دی شاهان دده چاکر،، .

[4] د میاں سناء الدین په نسخه کښے د ،،گلشن،، په ځائے ،،گلچین،، لیکلے دے.

Marfat.com

دے صاحب د شریعت دے ‌ ‌ ‌ دے صاحب د فضیلت[1] دے

دے صاحب د عزّ و ناز دے ‌ ‌ ‌ دے صاحب صاحبِ راز[2] دے

دے صاحب د شفاعت دے ‌ ‌ ‌ دے صاحب د شجاعت[3] دے

دے صاحب د معرفت دے ‌ ‌ ‌ دے صاحب د شرافت دے

دے صاحب د سخاوت دے ‌ ‌ ‌ دے خاتم د نبوّت دے

دے صاحب د ملاحت دے ‌ ‌ ‌ دے صاحب د فصاحت دے

دے صاحب د فراغت دے ‌ ‌ ‌ دے صاحب د بلاغت دے

دے صاحب دے د منبر ‌ ‌ ‌ هم د تاج هم د افسر

سرور فخر د مخلوقاتو ‌ ‌ ‌ دے خواجه د کائنات

دے رسولؐ هاشمی دے ، ‌ ‌ ‌ عربی هم تهامی[4] دے

دے رسولؐ مدنی دے ‌ ‌ ‌ هم مکی هم ابطحی دے

دے مقبول د پاک جناب دے ‌ ‌ ‌ مشرف په دا خطاب دے

وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيْدًا ‌ ‌ ‌ محمد الرّسول الله

دے صاحب دے د اسرار ‌ ‌ ‌ دے شفیع د گناهگار[5]

---

[1] د میاں سناء الدین په نسخه کښې د ,, فضیلت په ځائے ,, نبوت ،، لیکلے دے۔

[2] په مطبوعه نسخه کښې ,,صاحبِ راز،، په ځائے ,,صاحب دراز،، لیکلے شوے دے چه درست نه کاری۔ [3] په مطبوعه نسخه کښې د ,, شجاعت ،، په ځائے ,, شرافت ،، لیکلے شوے دے۔

[4] د میاں سناء الدین په قلمی نسخه کښې ,, اُمی ،، لیکلے دے۔

[5] په مطبوعه نسخه کښې دا بیت نشته دے۔

Marfat.com

دے صاحب د حشر نشر — دے به وُکا اول حشر

له قبرو نو پسے نور — به اوچت شی لوړ د لور

شفاعت به په میدان — اول دے وکا په ځان

د ټو تورو گنهگارو — د مجرو حو زړهٔ افگارو

دے صاحب دے د معراج — دے صاحب دے د اعراج

د معراج په شپه له فرشه — چه نبیؐ لاړ ستهٔ تر عرشه

تر عرش تیر ترلا مکان — پورّو وراغے اے جان

په اسرار[1] د گوټی مگوټی — سته خبر په گفتگوئی

نور اسرار د معراج پیردی — خوک پنهان راز[2] خوک برخیردی

درته نمائیم زهٔ یو راز — په دے راز سته سر فراز

د زړهٔ[3] فکر کړه نیک ذاته — دے آیت ته نیک صفات

چه دی پاک الله وئیلی — په دا باب ئے را ستولی

فَاَوْحٰی اِلٰی عَبْدِهٖ مَآ اَوْحٰی

زیات به څهٔ کړم گفتگوئی — په دا باب کښے تنگ و پوئی

---

[1] په مطبوعه نسخه کښے ,,پورته،، لیکلے دے اوُ دمیاں سنا ءالدین په قلمی نسخه کښے ,,پورے،، لیکلے شوید ے ؎

[2] په مطبوعه نسخه کښے دا بیت داسے لیکلے دے ,,په اسرار دکُوبه کوُ ہ شو خبر په گفتگو،، اوُ دمیاں سنا ءالدین په قلمی نسخه کښے دبیت روئمه مصرعه ده ,,سته خبر د گفتگو،، [3] په مطبوعه نسخه کښے دا مصرعه ده ,,څهٔ پنهان دی څهٔ برخیره،، [4] دا کیدیمٔ په زړے قلمی نسخه کښے داسے نبکاری چه څهٔ صفحے کے دی ځکه چه په صفحه دا شعر آخری شعر دے اوُ نکه ځنکه چه هغه وخت دا روایت وو کاتب هم په دے صفحے د بلے صفحے د شروع تکے ,,چه دی پاک،، لیکلی دی . ولے په بله صفحه دا تکے نشته ادهے هم د معجزے روداد پوره نهٔ دے نو په دے وجه مکمل روداد د میاں سنا ءالدین د قلمی نسخے نه رانقل کړو . په مطبوعه نسخه کښے هم دغه کے د نقل کولو کے پوهه شوے نه دے اوُ د مضامین شوو صفحو خیال ئے نه دے کړے نکره ئے مسلسل لیکلے دے ؎

زۀ به یؤ څنے عیان کړم ۔۔۔ له دے سره به بیان کړم
په تفسیر کښے مالیدلی ۔۔۔ حسینی هسے و ئیلی
چه مراد له اَوْحٰی دا دے ۔۔۔ اِمنّا دے صد قنّا دے
چه ته واؤ ره اے رسوله ۔۔۔ له هر څه ما ته معلومه
زۀ او ته ترما سوا دی ۔۔۔ ستا د پاره کُل پیدا دی
ستا د پاره ے سرورہ ! ۔۔۔ پیدا کړی دی مهتره
چه حضرت په دا خطاب ۔۔۔ وُ نما ئحه رب الارباب
اوس ته ګوره دا همت ۔۔۔ هلته څۀ وو له حضرت
په جواب کښے عالی شان ۔۔۔ هسے رنګ مشۀ درفشان
یا خاوندہ کردګاره! ۔۔۔ ما هم ترک کړه ستا د پاره
بے له تا چه څۀ اَشیاءٔ دی ۔۔۔ متروک ما ریښتیا دی[1]
ته ئے ته خالق موجود ۔۔۔ زما کل مطلب مقصود
حُکم حق هسے فرمان ۔۔۔ کړے دے دده په شان
مَازَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغٰی ۔۔۔ فَکَانَ قَابَ قَوْسَیْنِ اَوْاَدْنٰی
ثُمَّ دَنٰی فَتَدَلّٰی ط ۔۔۔ کړی نعمت هسے مولٰی
ګوره څومره بشارت ۔۔۔ دے په لغت کښ د دولت
چه مولٰی په سبۀ ثنا دے ۔۔۔ په یٰسین او په طٰهٰ دے
د ما د ثو توان دِ څۀ ۔۔۔ چه ئے وکا لغت په څلهٔ

---

[1] د میاں سناءالدین په قلمی نسخه کښے دا مصرعه هم دا سے لیکلی ده۔ په وزن پوره نۀ ده شاید چه دا سے وی ،، متروک کړی ما ریښتیا دی ،،

چه نزول په دده قرآن دے ‏ دغه بس دده برهان دے
دده ډیر دی معجزات ‏ دی له شماره حد ګ زیات
که خدائے راکاندے توفیق ‏ شی نو فیق زما رفیق
معجزات به بیل کتاب ‏ کړم پښتو په آب وتاب
تبرک دپاره زر ‏ ما دد ے کتاب په سر
کړه پښتو وتا ته کوره ‏ دا یوه معجزه ورورهٔ!

معجزه د حضرت صلی الله علیه وآله وسلم

واوره دا نقل ګلرنګ ‏ معجزه بزرګ خوش رنګ
په کتاب کښے دسے نقل ‏ راوی کاندې وکړه عقل
یوه ورځ بوجهل سګ ‏ شوم لعین په زړه کښے تنګ
درے کافر ور سره نور ‏ دوئ منکری د مخ تور
په مجلس کښے د حضرتؐ ‏ دے حاضر شه بد صورت
ابوجهلؐ یو ځو دیناره ‏ د-رو زرو له انباره
پټ په جیب کښے وو راوړی ‏ ننغے دپاره سپړی
چه په لار د عداوت ‏ ده وے نبی حضرتؐ
دا به څنګه کوم په ځان ‏ ولے پټ په زړه پنهان

ل ددے معجزے بیان دا کیدے یمی په زړه قلمی نسخه او په مطبوعه نسخه د دا پر دکښے نشته ۲ په دے مصرعه کښے دیو "سره بحرماتیږی شاید چه کاتب د ځان نه زیات کړےدی صحیح مصرعه دا سے پکار ده " ابوجهل څو دیناره " ۱۲

کمان دا کړے فاسد وو ۔۔۔ داکمان دد ډ فاسد وو
چه به زه پرے امتحان ۔۔۔ حضرت وپو بسنم عیان
نورئے مخ کړو وَ حضرت ته ۔۔۔ دائے ووے پاک صورت ته
وے ئے داؤ ره محمدؐ ه! ۔۔۔ ته چه وائے معتقد ه
زهٔ رسولؐ زهٔ پیغمبرؐ یم ۔۔۔ زهٔ اَسناځے د اُکبر یم
که دعوئ لوئےؔ صادق ۔۔۔ ما ته وو ایه لا یقَ
زهٔ په څهٔ نیت کښې له کوره ۔۔۔ راوتے یم هر کوره
هم ملګوی ے له ځانه ۔۔۔ څهٔ راوړی دی پنهانه
رسولؐ وے چه او لایق یم ۔۔۔ په دعوئ خپلے صادق یم
زهٔ رسولؐ زهٔ پیغمبرؐ یم ، ۔۔۔ په پټ راز د ستا خبر یم
تاله کوره سرهٔ مهرانه ۔۔۔ څو را دړی دی پنهان
چه په لار د عداوت کښې ۔۔۔ هم د خدائے او د حضرتؐ کښې
نفقه ستی پرے ته کړے ۔۔۔ ملګوی[2] د شیطان وکړے
ابوجهل متحیّر شه ۔۔۔ دے په ځان متفکّر شه
چه اصلی حال زما دا دے ۔۔۔ خبر کړے دے تر چا دے
حضرتؐ وے چه فکر مه کړه ۔۔۔ په دا کاز تحیّر مه کړه
ستاله اهله له عیاله ۔۔۔ خبر نه یمه له حاله
اوس په حکم د جلیلؔ ۔۔۔ زهٔ خبر کړم جبرائیلؑ

---

[1] شاید دا ټکے "ملرے" دی۔

[2] ملګوی یعنی ملګوتیا۔

جبرائیلؑ راته دادرنګ خبر راؤړه په دا درنګ
لـه سـنه خدا یم اے بد بخته ایمان راؤړه په زړه سخته
سر کړه تهیت مردار لعین بیا ئے پورته کړه خودبین
وے ئے دے زما سوګند په خپل لات عزّیٰ[1] ځرګند
چه د ستا په څیرساحر څوک ماؤنه لیدهٔ ما هر څوک
حضرتؐ ووے ساحر نه یم پیغمبرؐ د الله زهٔ یم
اے بو جهل کنه د بینار ستا په ما وکه اقرار
چه د خدائے یم پیغمبرؐ ته به وکړے اقرار بَر
دهٔ ووے او چه کهٔ دبینار شی زما په تا اقرار
زهٔ به هم ستا رسالت کړم قبول ستا مقالت
حضرتؐ وے بے شک وریبؐ کړه بیرون دبینار له جیبؐ
چه بو جهل خپل دبینار کړه[2] په لاس له جیب اظهار
حضرتؐ وے چه اے دبیناره زهٔ رسول یم لـه غفاره
خدائے په خپل قدرت عیان دبینار کړه فصیح زبان
دا دبینا ئے ووئیله ته ئے واؤره اے غافله!

وَیْلٌ لِّمَنْ یَّرَاكَ وَلَمْ یُؤْمِنْ بِكَ

اے دے ډیر افسوس هغه تم چه تا وربینی حضرتهٔ!
په تا راننه وړی ایمان پاتے دے شی بے ایمان

---

[1] لات عزّیٰ دَ عربو د جهالت د دورهغه بُوتان وو چه خپل خدایان ئے ګڼل [2] په قدیمی قلمی نسخه کښ او مطبوعه نسخه کښے دا مصرعه دا سے لیکلی ده "کړه د حبیبؐ په لاس اظهار"!

Marfat.com

وَ[1] طُوبیٰ ثُمَّ طُوبیٰ ثُمَّ طُوبیٰ   لِمَن لا یراک وَ امن بک
اے[2] خوشی دہ د هغو ته   نہ یؤ ځل په زر کرته
چه نے تہ نہ ئے لید لے   په ایمان دے خوشیدہ لے
بے لیدو په تا ایمان   دوی را وړے په سبہ شان
چه دا هسے رنگ اقرار   په ظاهر وکړ د یار
بو جهل بیا ووے په لب   چه دا څہ سحر عجب
کبنیو[3] تلی دی په دست   چه د تهول ساحران پست
همکیر[4] کړی عاجزان   هسے سحر کړہ په ځان
او[5] کوے موږ ته فرمان   تہ په توک د خپل اریان
د خپل پلار د نیکہ دین   نوره وہ په موږ مبین
نوی دین و ته مو بیا نے   نہ پوهیږم دا څہ وا نے
حضرت دے بوجهله کسه   خپل ځینار په لاس ونسه

---

[1] دا په مطبوعہ نسخہ کښے نشته او د میاں سنا الدین په نسخہ کښے په تقدیم کښے راغلے دے

[2] د میاں سنا الدین په نسخہ کښے دا بیت داسے لیکلے دے۔ اے خوشی دہ و هغوته ؛
نہ یؤ ځل په درے کرته ۔

[3] د میاں سنا الدین په قلمی نسخہ کښے دا بیت داسے دے   ے
کبنیو تلے دے په دست ستا ؛ چه دی تول ساحران پست ستا

[4] د میاں سنا الدین او مطبوعہ نسخہ دا بیت دا سے دے   ے
همکی کړے عاجزان ؛ هسے کړے په ځان

[5] میاں سنا الدین ← او کوے موږ ته فرمان ؛ تہ بهته کړے دا خپل ځان

توے نہ وکړہ تۂ پوښتنه — دخپل دین آئین غوښتنه

کہ اقرار پہ دا ساعت — ستا پہ دین د حقیقت

دے دینار د کړی محکم — تۂ پرے او سہ مدام سم

کہ ئے ستا دین کۂ باطل — پہ اقرار دینار زائل

قدم کښیږدہ پہ دا دین — تۂ هم پریږدہ دغہ دین

چہ لعین پہ دا کلام — تکلم کړ بد فرجام

پہ قدرت د کردګار — پہ ځان ولی[1] شۂ دینار

پہ تلوار اؤ پہ سرعت — هغہ درنګ هغہ ساعت

شۂ[2] پہ مزکہ باندے توئے — خالی لاس شۂ بے آبرو ئے

بیا حضرت معجز بیان — کړ دینار تہ دا فرمان

[3] اِنْ کَانَ مُحَمَّدَ حَقًّا فَعُدْ كَمَا كَانَتْ

اے کۂ دے محمد حق — پہ حق دین ولاړ برحق

هغہ رنګ شہ هغہ شان — لکہ وے اول پہ ځان

هغہ ولی[4] دینار وروړہ — د حضرت پہ حکم کورہ

هغہ رنګ شۂ با فروغ — لکہ ووچہ اول روغ

هغہ درے چہ ووګراہ — لہ بوجهل سرہ همراہ[5]

---

[1] ویلی [2] دا شعر د میاں سناء الدین پہ نسخہ کښے نشتہ [3] د میاں سناء الدین پہ قلمی نسخہ کښے دا الفاظ داسے لیکلی دی "اِنْ کَانَ مُحَمَّد احقا فقل کما کانت

[4] د میاں سناء الدین پہ نسخہ کښے ولی لیکلی دے۔

[5] پہ مطبوعہ نسخہ کښے دد دے نہ ورو ستو برخہ نشتہ۔

Marfat.com

دے شته پاتے بے ایمان — شوله صدقه مسلمان
بوجهل لا پروکورته غلے — د ازل په داغ داغلے
معجزه شوله تمام — له ما واوره نیک فرجام
له[1] جمله خلقه بهتر دے — غرض دا چه دے مهتر دے
اولین هم آخرین دے — دے سید المرسلین دے
بیا[2] بهتر دے العظم — کړه پیدا د خاطر جزم
په نبیا نوکښے اکمل دے — بیا بهتر پسے مرسل دے
بیا بهتر پسے نبیان دی — بیا بهتر پسے ولیان دی
د[3] ولیانو سر صدیق رض دے — په عمر رض افضل تحقیق
بیا بهتر پسے عمر رض دے — بیا عثمان رض پسے حیدر رض دے
د دوی ذز رادرم بیان — منقبت به هم عیان
اهل بیت د پاک رسول ص — بیا بهتر دی په وصول
بیا بهتر واړه اصحاب رض دی — له حضور ص چه مزه یاب دی
چه[4] دی هم لکه سره زر دی — تابعین پسے بهتر دی

له د میاں سناء الدین په قلمی نسخه کښے دا بیت دا سے لیکلے دے سه
غرض دا چه دے بهتر دے ؛ له جمله خلقو بهتر دے ۲ه میاں سناء الدین "بیا بهتر دے الواعظ"
۳ه د ختکو په لهجه کښے دا دلیاؤ جمع و لیان یا ولیان و یئلے شي ہے۔
۴ه دا بیت د میاں سناء الدین په نسخه کښے دا سے لیکلے دے سه
تابعین پسے بهتر دی ؛ کوره دوئ لکه سره زر دی

Marfat.com

بیا نور تبع تابعین دی — چه بهتر دوئ په یقین دی
یا ولیان دی دهر عصر — بهتر شوی نشته قصر
په خپل قدر په خپل وت دی — ولے دوئ په تا توت دی
تر قیامته که نے گورے — سلسله د ه حبله پورے
خوک ابدال دی خوک اوتاد — خوک اقطاب دی خوک افراد
ئے غوث خوک نجبا دی — خوک عمد خوک نقبا دی
خوک اخیار خوک منتهی دی — خوک وحدت خوک حقیقی دی
ل درود هزار هزار — په حضرت صدر ا لکبار
هم په کل پیغمبرانو — هم دده په چهار یارانو
م په آل په اصحابؓ — په کملو لوئے جناب

شمس الدین وایم خاوندهٔ
پرِ همه کره ته خورسندهٔ

منقبت اوّل د ابوبکر صدّیق رضی اللہ عنہ

لٰلهم صل وسلّم — په نبی ابوالقاسم

ه میاں سناء الدین سه ولے دوئ په تفاوت دی؛ په خپل قدر په خپلوت دی۔

له دمیاں سناء الدین په نسخه کښے دا بیت نشته۔

Marfat.com

خدا ئے پہ خپل فضل کرم — پہ کلام کښے مکرم
پہ دا شان پہ دا ترتیب — ذکر کړے پاک مجیب
پہ اول ددے آیت : — ذکر کړۀ نبئ حیات
ورپسے ئے چهار یار — د حضوت یاد کړۀ کبار
خۀ[1] ما هم داکتاب — کړه پہ دا ترتیب تاب

الصّابِرِیْنَ

یعنی دے حضرت رسولؐ — ډیر صابر پہ اندوه نول
صابرین کہ نورهم ډیردی — کلہ څوک ددۀ پہ خبر دی
لکہ وۀ حضرت صبور — پہ بلا صبور[2] شکور
یعنی[3] دے حضرت صدیقؓ — پہ دا وصف کښے عتیق
صادقین کہ دی بے شان — بارے څوک ددۀ پہ شان
دہ مشهور پہ صداقت — لکہ دے وو پاک صورت

وَالْقَانِتِیْنَ

---

[1] میاں سناءالدین سہ خکہ ماهم داکتاب ؛ کړه پہ داترتیب پہ تاب۔ دلتہ دمیاں سناءالدین پہ نسخہ کښے یو آخری شعر دے چہ پہ قدیمی نسخہ کښے نشتہ۔ شعر دا دے سہ
لکہ داکلامؔ دحق دے ؛ ما منلے دے برحق دے

[2] دمیاں سناءالدین پہ نسخہ کښے ،، صبو ،، لیکلے دے۔

[3] دمیاں سناءالدین پہ نسخہ کښے دا بیت اوددے نہ پستہ دوه بیتہ د ،، الصادقین ،، د سرخط لاندے شروع کیږی۔

یعنی دے حضرت سُرورؔ پہ دا وصف لکہ نمر

قانتین کہ وی بسیار د حضرت اصحاب کبار

کہ بل وو مشتہر لکہ دے چہ وو اشہر

وَالْمُنْفِقِیْنَ

یعنی دے حضرت عثمانؓ پہ دا وصف ډیر روشان

منفقین کہ وو اصحاب ډیر سبا غلی پہ دا باب

بارے خوک د دۀ پہ شان وۀ سخی عالی نشان

وَالْمُسْتَغْفِرِیْنَ بِالْاَسْحَارِ

یعنی دے حضرت علیؓ پہ دا وصف ډیر جلی

صحابہ کہ ډیر بیدار وو پہ سحر پہ استغفار وو

کہ بل پہ دا طریق استغفار کرۀ تحقیق

چہ خښتن پہ پاک کلام ھسے دوی ستائلی تام

حادثؔ دے خۀ توان چہ ئے کہ وصف بیان

پہ اوصاف ئے خبر دے خبر اللہ اکبر

لہ د میاں سناء الدین پہ نسخہ کنبے د "سرور" پہ ځائے د حضرت عمرؓ نوم لیکلے شوے دے چہ زما پہ خیال صحیح نبکاری ځکہ چہ یو خو پہ قدیمی نسخہ کنبے د "والصادقین" سرخی لښتہ چہ صفت پکنبے د حضرت صدیقؓ شوید ےد "والقانتین" د سرخی لاندے د حضرت عمرؓ اوصاف دی او دائے د "والمنفقین" د سرخی لاندے د حضرت عثمانؓ اوصاف دی او د خلورمہ سرخی چہ د "والمستغفرین بالاسحار" دہ پہ دیکنبے د حضرت علیؓ اوصاف بیان شوی دی نو اکید یمی پہ نسخہ کنبے د اخلورمہ سرخی دیو بیت پہ ځائے ورکړے شوے دہ ۲ لہ میاں سناء الدین "حادثو" لیکلے دے۔ مطلب ئے دے چہ فانی خۀ توان لری چہ د دوی پوره وصف بیان کړے شی ۔

Marfat.com

نکه دا رنگے را غلی — په خبر شکلی شاغلی
یوه ورځ جبرائیلؑ — په پاک حکم د مبینؑ
دۀ حضرت و ته راغلے — په مجلس کښې ناست وو غلے
ناګهان نه حضرت عمرؓ — را ښکاره شو لکه نمر
جبرائیلؑ وه وے حضرته! — دا عمرؓ دے نیک سیرت
چه را دروی په تلوار — با شوکت هسے په لار
حضرت ووے جبرائیله! — عمرؓ پیژنے خلیله
جبرائیل وے محمده — د نبیا نو سر آمده
د آسمان تمام عالم — عمرؓ پیژنی محکم
له مخلوقه د زمین — په ښه شان په ښه آئین
حضرت ووے جبرائیله — د عمرؓ له ښه تفضیله
څه بیان وماته وکړه — ما خبر وربانده ته کړ
چه دے څو مره فضیلت — د صورت لری صفت
جبرائیل ویل حضرتؐ! — که زر کاله له صفت
د عمرؓ کوم بیان زۀ — دۀ به نۀ رسم په توان ز
مګر خدائے چه توانا دے — په اوصاف د دۀ دانا دے
پیدا کړے ئے عمرؓ دے — که بیان که په خبر دے
پس معلوم له دے اسراره — هسے رنګ شوه زما یاره
فضیلت د چهار یارو — د دغو ښکلیو بزرګوارو
د بشر و نښته توان — چه ئے کا چاته بیان
نکن ما د زړۀ په مینه — ته ئے له ما واوره مؤمنه

Marfat.com

تبرک د پاره وروره ؛ خو نقلونه وادره کوره
په حدیث کښې دی راغلی په اخبارو کښې شاغلی
ما په سر ددے کتاب کړو پښتو په آب وتاب
چه د دوئ په برکت داکتاب ے شی شهرت
په نظر د ناظرانو شی مقبول د حاضرانو
ما عاصی په دعا یاد کا په ډُیارے خاوند ښاد کا
خدائے دِ داوره مؤمنان
که مغفور په خپل احسان

منقبت دویم په اوصافو د چهار یارو رضی الله عنهم

رب صل وسلم ډیر برکت تر حده ډیر
په حضرتؐ لرے بیکران هم پرے خوش کړے چهار یاران
چه راغلے دا خبر دے مالید لے معتبر دے
هغه وخت چه حضرت نوحؑ دکشتئ کار کړه فتوح
یعنی دهٔ چه جوړ ډُ له هغه وخت بیړ ئی اے گله
جبرائیلؑ ورته له خدایه هسے رنګ شه رهنمایه
دے نے پاک الله وئیلی دائے تا ته فرمائیلی

له میاں سنا الدین "دیدار" ، ۲ه میاں سنا الدین په نسخه کښې نهٔ خو دلته د دویم منقبت سرخی شته اؤ نهٔ پکښې وړاندینی دوه بیتونه شته ۱۲

Marfat.com

سازول د نوحؑ پہ تا دی ‏ ‏ ‏ ‏ پیداکول د نقش پہ ما دی

پس لہ دے فرمانہ کلک ‏ ‏ ‏ ‏ خلوینبت زرہ اویا لک

حضرت نوحؑ کړے تختے سازے ‏ ‏ ‏ ‏ عجیبہ ښکلے درازے

نور پہ ھرہ تختہ نوم ‏ ‏ ‏ ‏ شہ د ھرنبی مرقوم

پہ اول تختہ رقم ‏ ‏ ‏ ‏ ښکلے نوم د شہ آدمؑ

پہ آخرہ تختہ دروره ‏ ‏ ‏ ‏ د حضرتؐ شہ اسمؐ کورہ

یعنی نوم د محمدؐ شہ ‏ ‏ ‏ ‏ پہ دروستئ تختہ سرمدشہ

چہ تختے کړے نوحؑ پیوند ‏ ‏ ‏ ‏ یو تر بلہ بند پہ بند

بیړئ پاتے شولہ سپړی ‏ ‏ ‏ ‏ پہ خلور تختے نیمګړی

حضرت نوحؑ وے رهنمایہ ‏ ‏ ‏ ‏ ماپہ خپل کتاب کښے خدایہ

یو لک خلیریښت زرہ ‏ ‏ ‏ ‏ ناءے مالوستی محضرہ

اوس خلور تختے نیمګړی ‏ ‏ ‏ ‏ دا بیړئ شوہ زماسپړی

کہ شی کړہ پہ اوبو کښے ‏ ‏ ‏ ‏ شی بہ غرقہ پہ چپو کښے

اوس زہ څہ اوکړم خاوندہ ‏ ‏ ‏ ‏ ماخبرکړہ لہ دے بندہ

ورتہ راغے داخطاب ‏ ‏ ‏ ‏ رخښتن رب الارباب

کړہ خلور تختے تہ نورے ‏ ‏ ‏ ‏ سازے ښکلے پہ دوئی پورے

د حضرت آخر زمانؐ ‏ ‏ ‏ ‏ دوہ[۲] سخران دی دوہ زومان

لہ اصحابو ئے کبار ‏ ‏ ‏ ‏ دا دوہ دی چھار یار

---

[۱] د میاں سناءالدین پہ نسخہ کښے «لوم» دے [۲] حضرت ابوبکرصدیقؓ اوؤ حضرت عمرؓ د حضورؐ سخران دو اوؤ حضرت عثمانؓ اوؤ حضرت علیؓ ئے زومان دو !!

پڑ د دوئ پہ نوم مرقوم ــــ بیل پہ بیل ئے کړۂ محلوم
ستا بیړئ بہ ھلہ سازہ ــــ نوځہ؛ شی لہ سازہ بازہ
حضرت نوحؑ کړے څلور نورے ــــ پیے سازے تختے نورے
پہ وړومبئ تختہ مرقوم ــــ د ابوبکرؓ شۂ پاک نوم
پہ دویمہ تختہ ښر ــــ د عمرؓ نامہ شوہ زبر
پہ دریمہ تختہ پاس ــــ د عثمانؓ نوم شۂ آساس
پہ څلورمہ تختہ کورہ ــــ د علیؓ نامہ شوہ وروړہ
نور ھلۂ بیړئ تمامؑ ــــ د نوحؑ شو لہ سر انجامؑ
مؤمنان پکښے امان ــــ واړہ خلاص شولہ طوفان
پس پہ دا کښے اشارت ــــ دے ظاھر پہ عبارت رعبادت،
چہ د ھرمؤمن بیړئ ــــ د ایمان پہ دے کړئ
چہ د حبہ د نبیانو ــــ د حضرت لہ چھاریارانو
وی خالی گورہ باورکړہ ــــ شۂ نظر پہ زیراؤ زورکړہ
پہ طوفان د کفر غرق ــــ پہ ھغہ شی پائے تر نرق
د ایمان بیړئ محبوبہ ــــ بہ ئے شی پہ کفر ډوبہ
د ایمان بیړئ شاغلی ــــ دہ پہ حب د دوئ راغلی
چہ داحب رئے، بند پہ بندئے ــــ د بیړئ تردا پیوند دے
ھغہ خلاص شی لہ طوفانہ ــــ واړہ نۂ اھلِ عرفانہ

لہ د میاں سناءالدین پہ نسخہ کښے دا بیت داسے دے

حضرت نوحؑ کړے څلورسازے ؛ پیے نورے تختے وازے

Marfat.com

خبر دار اوسه غافله   چه له دوئ نه شې غافله
شب د دوئ کړه درسره   په خپل قدر سم لره
چه ایمان دِ سلامت شی   له تا لرے ندامت شی
نصیحت د شمس الدین
په زړهٔ نقش کړه رنګین

منقبت د حضرتؐ په شفقت کښې اُو د چهار یارو په همت کښے

اللّٰهم ډیر صلوٰة درود   بے له شماره لا معدود
په حضرت نبیؐ نازل کړه   هم یاران ئے پر خوشدل[1] کړه
وا ؤره دا عجیبه نقل   ورته وکړه د زړهٔ عقل
د حضرت شفقت وګوره   د چهارو یارو همت ورورهٔ
په خبر کښې دی راغلی   په دا باب کښلی شاغلی
یوه ورځ و حضرتؐ ناست   د مولا په حکم راست
چا پیره له دهٔ نه دوی نه   اصحاب نکه ګلونه
په دیدن د دهٔ معمور   په وصال ئے وو مسرور
ناګهانه اٰه سر د   حضرت وکښهٔ په ډیر درد
دا حدیث ئے په زبان   هیے دوے مهربان
وَا شَوقَاهُ اِلىٰ لِقَاءِ اِخوَانِى

---

[1] د میاں سنا الدین په نسخه کښې دا مقطع نشته [2] ترجمه: زړهٔ دورونو د ملاقات د پر شوق لرم۔

Marfat.com

یعنی دا حضرت رسولؐ هسے دے په خدائے مقبول
اے افسوس دے شوق زما ډیر د دردونړو په لقا
یاران واړه شو حیران یؤ تو بله شو نگران
چه حضرت نبیؐ افضل شوی دپا لری اکمل
وی به کومه طائفه دا په دا فضل شریفه دا
آخر وړاندے شهٔ صدیقؓ په رحمت دخدائے غریق
وے ئے یا نبی روښیدا ارہ شوق د چالوے سردارہ
په طائفه د غائبانو تهٔ نه کومو اُستیانو
په حاضرو لرے فوق چه دا هسے ئے کړے شوق
دوی په کوم عمل دوسر لرے تهٔ له موژ بهتر
په جواب کښے پیغمبرؐ هسے دے ددین راه بر
تا سو داؤ رئی ے مقال هم ے وینئی شهٔ جمال
ادس مشتاق د امتیانو یم د هغو غائبانو
چه په پس له ماجدا دوی په ډیر د کالو شی پیدا دوئ
بے لید وے د جمال بے شنودہ د مقال
چه زما ترخځے وتلی معجزہ ئے نا لیدلی
دوی به کلک په شریعتؤ امید وار د شفاعت وی
په زیارت به ے را دروی که ددوی ډیرہ خواری موی
زهٔ به خرنک ددوی شوق په زړهٔ نهٔ لرمه فوق
بیا کړهٔ سوال حضرت صدیقؓ دده حل ئے کړہ تحقیق
وے ئے یا رسولؐ الله دجمله عالم خیر خواه

Marfat.com

د دې په څه صفت د ځان — هم د ستا يو چاکران
موږ يو تا ته حاضران — حميدي لري دا شان
موږ پريښے دے وطن خپل — هم موکور هم موسکن خپل
هم مومال اؤ هم موځان — دداپه دي ترتا قربان
په خدمت د ستا صاحب — په شپه ورځ يو مصاحب
حضرت او د بيل صديقؓ — رښتيا ته وائے عقيق
هسې تا سو يئ په ځان — که وائي په زبان
که د دې په دوستۍ کښې — هسې رنګ دي په راستۍ کښې
که تاسي عاشقان يئ — په دوستۍ کښې صادقان يئ
بل د ستا سو دوستي هسې — د دې په زړه کښې لګيږي
چه که څوک د ستاسو ورد — زړه ووائي رد بد
د دې د ستاسو په دوستۍ[1] — سر به ورکا په چشتۍ
د دې په مهر محبت — ستاسې ختي د موکب شربت
چه نبي آخر زمانؐ — ور ته تيرکړه دا بيان
د وبيل حضرت صديقؓ — په دا رنګ د خدائے عتيق
چه ته ګواه شه اے رسولؐ — په درګاه د حق مقبول
هم د ستا جمع اصحابؓ — وا په ګواه شه په دا باب
چه ئے يو له دوؤ عمل و — چه صالح وي هم اکمل و
امتيان آخر زمان — چه د ستا دي هسې شان

---

[1] د ميان سناء الدين په نسخه کښې دا بيت نشته ؟

Marfat.com

ما ھخو وته بخښلی — ستا په مخ که وېشلی

چه صدیقؓ هسې بخښش — په ځان وکا پاک روش

دَ علیؓ ته اِشارت — هسې وکړ پاک حضرت

د صدیقؓ دغه اقرار — هسې وکښه استوار

علیؓ وکښه په قرطاس — په فرمان د خیر الناس

له دے پسه بیا عمرؓ — او چت پا سید تکه نمر

دے ئے یا رسول الله — د عاجز د تکیه ګاه

د صدیقؓ په ملګرئ — هم د ستنا په د نګیرئ

ما هم یؤ له دوه عمله — چه صالح دی هم اکمله

ستا اُمت ته دغه شان — ے بخښلی دی روشان

بیا حضرت وئیل حیدره — دا اقرار هم له عمره

په دغه کاغذ کړ کښل — د حضرت عمر بخښل

علیؓ وکیښی په قرار — د عمرؓ د خپلے اقرار

بیا ئے یار حضرت عثمانؓ — شه او چت هغه زمان

چه ما هم نبی قائحَ — یؤ عمل له دوه وصالحَ

ستا اُمت ته ے دا رنګ — دی بخښلی په دا درنګ

حضرتؓ ووے شاه مردانَ — دا اقرار هم له عثمانؓ

په کاغذ کړه نوشته شه — دا نهال کړه شګفته شه

چه علیؓ وکیښیښ اقرار — د عثمانؓ هم په قرار

نور ئے دے نبی سرداره — ما هم دا رنګه روشیداره

یو عمل له دوه وعمله — چه صالح دی هم اکمله

Marfat.com

ستا امت ته ے رسولؐ! — دی بخښلی اے مقبوله!
حضرتؐ ووے خپل اقرار — هم ته وکښه استوار
چه خلور واړه اقراره — علیؓ وکښه برقراره
کړه کاغذ حضرتؐ طلب — په سجده پریوت عجب
وے ئے اے خدایه رحمٰن — په عاجزو مهربانه
دا بخښش ے دیا رانو[1] — دامت ته له خوارانو
چه دوی خوار وی له طاعته — دا زما له شفاعت
نه په دوزخ د حساب — کړه قبول د دوئ په باب
چه حضرتؐ دعا تمامه — په سجده کښې کړه کلامه
سر چه پورته شکرلب کړ — دا هغه کاغذ طلب کړ
کاغذ پروت نه وو ظاهر — جبرائیلؑ راغے حاضر
وے ئے اے پاکه رسولهؐ! — ستا دعا کړه خدائے قبوله
هم عمل د چهار یارو — شه قبول له دے بزرګوارو
دا قرار هغه قرطاس — خزانے ته د غیب پاس
دے خطے اے حبیبهؐ! — حکم دا دے ډیر عجیبه
په قیامت به شی نثار — ستا امت ته چه وی خوار
په عمل چه مفلسان وی — د هغو ته به رسان دی
پس نه وے اے غافله! — هیے شوے په زړه کاهله
چه په شپه او ورځ برخیره — ستا د خدائے نامه شوه هیره

---

[1] دا کیدیږی په نسخه کښې دا بیت دا سے دے سره دابخښش دیاران : دامت د بخواران؛

Marfat.com

هم یؤ ځل دِ په درود د | پاک رسولؐ نهٔ کړهٔ خوشنود
نهٔ دِ یادکړهٔ څهار یار | په رحمت رضا یؤ[1] وار
دعوی کړے دامت والی | نف دستا په داپت[2] والی
نهٔ شرمیږے اے بے شرمه | هند د هم له خپله درمه
دوئی باطل سفهان[3] بولے | همیشه د زړهٔ په غولی
د حضرتؐ مرحمت هومره | د یارانو همت څومره
چه ایثار د خپل عمل | دوئی ومونږ ته کا اکمل
پس په موږه دی هم فرض | چه حب کړوئے په ځان قرض
کړو د دوئی متابعت | چه د دوئی په شفاعت
خدائے په امن مو ایمان کا | چه داخل مو په جنان کا
نعمتونه هم دید ار | کا روزی زمونږ غفّار
اللّٰهم زر صلوٰت | هم سلام هم تحیّات
تهٔ له ما عاجز بنده | کړے حضرتؐ ته رسنده
همٔ[4] د دے یاران اصحاب | هم ئے آل هم ئے احباب
په درود باندے خوشنود | داره کړے له مانه زود

---

[1] د میاں سناءالدین په نسخه کښے د مصرعه کښے د ،، رضا ،، په ځائے ،، رضوان ،، لیکلے شوے دے۔

[2] د میاں سناءالدین په نسخه کښے دا مصرعه دا سے ده ،، نف دستا په رایت والی ،،

[3] د اکیډمی په قلمی نسخه کښے دا تکے ،، سفیحان ،، لیکلے شوے دے۔

[4] د میاں سناءالدین په نسخه کښے دا بیت دا سے دے

هم یاران او هم اصحابان ؛ هم ئے آل هم ئے دوستان

Marfat.com

شمس الدین د دوی په څنګ
بخښنده کړه چه کا سنګ

منقبت بل دحضرت صدیق رضی الله عنهٗ

دبه ستا صلوٰۃ اکمل	هم د ستا سلام افضل
تهٔ نازل کړے په سرورٌ	په حضرت خیر البشرٌ
راشه وخښه دا شربت	واوره تهٔ دا منقبت
د بوبکرؓ درته وایم	په پښتو ژبه ئے نمایم
د دے راز راوی رهبر	دے حدیث د پیغمبرٌ
چه حضرت رنه ویلی	په دا باب ئے فرمائیلی

وَاللّٰهِ مَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ وَلَا غَرُبَتْ عَلٰی اَحَدٍ بَعْدَ النَّبِیِّیْنَ
اَفْضَلُ مِنْ اَبُوْبَکْر

په دا پوئے شهٔ تهٔ څوکند	چه حضرت نبیٌ سوګند
دے یاد کړے په تحقیق	په شهٔ خدائے په دا طریق
طلوع نهٔ دے کړے نمر	نهٔ غروب کړے دے نمر
په یوهٔ اَحد یارانو	پس له کُل واړو نبیانو
چه افضل به وی صدّیق	دے په شان وی له تحقیق

له ترجمه) په خدائے دے قسم وی چه تر څو نمر راخیژی اوډوبیږی نو د نبیانو نه پس هیڅوک د ابوبکرؓ نه افضل نشته۔ یعنی د پیغمبرانو نه پس افضل بنده حضرت ابوبکر صدّیقؓ

Marfat.com

په کتاب کښې د سلطان　　نجم الدین کبری عیان[1]

هسې کښلي دي د بېداره　　ته ئې واوره نیک کرداره

چه ښتن حضرت صدیق　　په څو فضل کښې تحقیق

تشبیه[2] کړي دي یارانو　　دي له څو پیغمبرانو

ول دے په شرافت کښې　　د آدمؑ په خلافت کښې

چه الله دي فرمائیلي　　د آدمؑ په حق راغلي

إِنِّي[3] جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً ۝

او په شان کښې د صدیق　　دا آیت دے په تحقیق

وَعَدَ[4] اللّٰهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ

: دیم کوره په رفعت کښې　　دا دریس په پاک خلعت[5] کښې

چه ښتن دي فرمائیلي　　دا دریس په حق راغلي

وَرَفَعْنَاهُ[6] مَكَانًا عَلِيًّا ۝

: ے په شان د ابراهیم　　دا کلام د رب رحیم

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُّنِيبٌ

---

[1] د میاں سناء الدین په نسخه کښې دا مصرعه داسے ده « نجم الدین دی راعیان »

[2] د میاں سناء الدین په نسخه کښې دا مصرعه داسے ده « شمیر ئې کړے دے یارانو »

[3] « بے شک زهٔ په زمکه خپل خلیفه پیدا کوم » (سورة بقرة)

[4] « دالله وعده ده چه ستا سو نه هغه خلقو ته چه ایمان ئې راوړے دے په زمکه خلافت ورکوم »

[5] د میاں سناء الدین په نسخه کښې دا مصرعه داسے ده « د ادریس په پاک خلوت کښې »

[6] (ترجمه) « او مونږ هغه اوچت مکان ته بوتلو »

Marfat.com

د صدیقؓ په منیبتؐ کښې ... نازل دا دی په آیت کښې
وَاتَّبِعْ سَبِيْلَ مَنْ اَنَابَ اِلَيَّ

دے په شان کښې د موسیٰؑ ... دا آیت گوره رسا
وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا ؕ

د صدیقؓ په قرابت کښې ... دا آیت دے په شربت کښې
وَاِذَا سَاَلَكَ عِبَادِيْ فَاِنِّيْ قَرِيْبٌ ؕ

دؐ حضرت رسولؐ په حق ... فرمائیلی حق دا حق
وَلَسَوْفَ يُعْطِيْكَ رَبُّكَ فَتَرْضٰى

د صدیقؓ په شان کښې گوره ... دا آیت نازل دے دروره
وَلَسَوْفَ يَرْضٰى

خدائے په خپل حق کښې دا هم ... نازل کړه آیت که کیے
اِنَّ اللّٰهَ لَذُوْفَضْلٍ عَلَى النَّاسِ

د صدیقؓ په شان کښې دا رنګ ... خدائے نازل کړه په زیبا رنګ
لَا يَاْتَلِ اُوْلُوا الْفَضْلِ مِنْكُمْ

څه عجب دولت اقبال ... څه عجب عزو جلال
د حضرت صدیقؓ نصیب ... روزی کړے پاک مجیب
شته په حمد او په درود ... خدائے د خدائے رسول خوشنود
هم یاران هم ئے اصحاب ... په رحمت د خدائے عزقاب

---

[1] د میاں سناء الدین په نسخه کښې د ,, منیبت ,, په ځائے ,, منقبت ,, لیکلے شوے دے

[2] د میاں سنا ُالدین په نسخه کښې دا بیت دا سے دے سه او په شان کښې د سرورؐ : دا آیت دے مقرر ۱۲!

شمس الدین دردی په مخ
خدا یه دُ بخښي په سخ

منقبت بل دا بو بکر صدیق رضی اللہ عنہ

اللّٰهم ستا صلوٰة محمود	په حضرت کړے تل درود
هم نے آل هم نے تبار	هم نے خوش کړے چها ریار
په خبرو کښے زیبا رنگه	وا په ه ښکلی دی دارنگه
بوه درځ حضرت رسولؐ	په درګاه د رب مقبول
هسے ووے مهربان	پاک رسولؐ په پاک زبان
چه له در سو خصلتو	یو خصلت چه نیک صورتو
څوک سرے لره په څان	هغه دوست وی د سبحان
هم دی دوست د پیغمبر	په دوستئ کښے معتبر
صدیقؓ دو هلته حاضر	په دا سوال شو دے ظاهر
وے نے یا رسول الله م	د تمام عالم پناه
ستا سوګند په هغه حق دے	چه قا در توانا مطلق دے
هم نے موژ ته پیغمبر ته	را سنولے معتبر نه
له هغو څویو یو څیز	شته زما د تن عزیز
اژ کنه شته دے حضرتؐ	ما خبر کړه نیک سیرتؐ
حضرتؐ وے زما سوګند	دے په هغه خداوند
چه په خپل فضل اکمل	کړم نے تا سو ته مرسل

Marfat.com

هغه درے سوه سیرت — واړه ستا دی نیک صورت
په صورت کښے د ستا جمع — هګکی دی وکړه سمع
شه په حمد او په درود — خدا ئے د خدائے رسولؐ خوشنود
هم ئے آل هم ئے اصحابؓ — په رحمت کړه خدائے سیراب

شمس الدین د دوئ په غم
ربه و بخښے په سم

منقبت بل د حضرت ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ

ربه! ستا د درد د ذران — په حضرت لرے پریوان
نکه څ څکی د بارا ئن — کړے خوشنود ئے تهول یاران
په خبر کښے دی راغلی — په دا باب هسے شا غلی
یو ه درځ حضرت رسولؐ — په مسجد کښے ناست مقبول
جبرائیلؑ ورسره هم — په مجلس کښے ناست دوسم
ناکها حضرت صدیقؓ — اول دے راغے عتیق
جبرائیلؑ شه په تعظیم — ورته زوړ ولاړ فهیم
پسے بیا حضرت عمرؓ — راښکاره شه د دین نمر

---

[1] خټک د هم تلفظ هم کوی [3] د میاں سنا ء الدین په نسخه کښے د دے بیت په ځائے لیکلی دی چه جبرائیل په حرکت؛ نه شه د ځ وته او چت [3] د میاں سنا ء الدین په نسخه کښے د لته لیکلی دی چه پسے بیا حضرت عثمانؓ؛ شه حاضر هغه زمان ؛؛

Marfat.com

جبرائیلؑ په حرکت — نه شه دۀ وته اوچت
پسے بیا حضرت عثمان رضؓ — شه حاضر هغه زمان
هم دۀ وُ نه که قیام — و عثمانؓ ته نیک نوجام
و رپسے علی رضؓ زر — په مجلس شه داخل زر
جبرائیلؑ نه شه منیه — اوچت دۀ ته په راتلنه
پیغمبرؐ وے جبرائیله! — حکم څۀ دے اے خیله!
چه بوبکرؓ ته عیان — ته ولاړ شوے په خپل ځان
اوُ دے نورو ته قیام — ولے او نه کړو تا تام
جبرائیلؑ و یئل رسوله! — په درگاه درب مقبوله
دے بوبکرؓ ے استاد — ځکه زۀ شوم په استاد
ما ترے علم دے زده کړے — کرم ئے ځکه تعظیم سپړے
رسولؐ وه وے جبرائیله! — علم تا څرنګ تحلیله!
په کوم ځا ئے تعلیم کړے — چه ئے نه ئے فهیم کړے
جبرائیلؑ وے هغه درنګ — چه فرمان که حق دا رنګ
۱ وَاِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنِّیْ جَاعِلٌ فِی الْاَرْضِ خَلِیْفَةً ط
هنگی واړه ملک — شوۀ په دا جواب کیے کلک
۲ اَتَجْعَلُ فِیْهَا مَنْ یُّفْسِدُ فِیْهَا
چه ما هم کړ سرانجام — په آغاز ددے کلام

---

۱ (ترجمه) اوُ چه کله ستارب ملائیکو ته اووے چه بے شکه زۀ په زمکه خپل خلیفه
کرځوم ۲ یعنے ته په دیکښے داسے خلق راولے کوم به چه په دیکښے فساد کوی؟!

Marfat.com

خدائے په خپل فضل کرم　　په دا راز کړم مکرم

چه زما ددهٔ د روح[1]　　حجاب لرے شهٔ وضوح

ددهٔ روح راته گفتار　　هسے وکهٔ په تلوار

چه زنهار اے جبرائیله!　　دا ویناٴ مهٔ کړه خلیله

لکهٔ[2] کهٔ ئے نور ملک　　زبان ونسه[3] خپل کلک

ما ددهٔ له برکت　　ژبه بنده کړه حضرت

چه مے ژبه کړله بنده　　له دے ذکره خودپسنده

رصدیق په سنهٔ برداشت　　خدائے زما کهٔ نګاهداشت

له خپیړے ددے قول　　چه ئے ډیر دے هیبت هول

اِنِّیْ[4] اَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ه

زهٔ ددهٔ له برکت　　له دغه لویه هیبت

خدائے په امن کړم رسوله!　　په قیامت نهٔ شوم ملول

شهٔ په حد اؤ په درود　　خدائے دخدائے رسول خوشنود

هم ئے آل هم ئے اصحاب　　په رحمت کړه خدائے سیراب

• شمس الدین د دوئ په مخ

ربه! ګوّ بخښے په سخ

---

[1] د میاں صاحب په نسخه کښے فتوح لیکلے شوے دے ؟!

[2] د میاں صاحب په نسخه کښے د،،کهٔ،، په ځائے ،،کانړی،، لیکلے شوے دے ؟!

[3] اکثر ختک د،، ونیسه،، په ځائے ،، ونسه،، وائی ؟!

[4] بیشکه زهٔ پوهیږم اؤ تاسو نهٔ پوهیږئ ؟!

منقبت بل د حضرت ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ

اللّٰهم ستا صلوٰة بے حده — رسیده کړے ترے احده
هم رسید ئے کړے سبحانه — کل اصحابو رضی تہ لہ ما نه
وادۀ ره دا په منقبت کښے — د صدّیق رضی په لوئے همت کښے
په خبر کښے دا رنګ کښیلے — وئے ګوره زیبا[1] ښکلے
چه په ورځ به د قیامت — چه په خلقو وی هیبت
تورسیمار به وی هرګوره — په عاصیانو لور د لوره
هغه ورنګ به نور صدّیق رضی — هسے سوال د کا تحقیق
زمارب به کړ دګا ره: — د حضرت امت یکبار ره
چه خه کړی دی ګناه — په ګناه دِ دی روسیاه
په ګردن زما دا بار — همګی کړے نه انبار
په عوض ئے ما دوزخ ته[2] — ربه! وا چوے په سخته
امنیان ئے تمول وهابه — ربه اخلاص کړے لہ دے تابه[3]
نور به راشی دا خطاب — د حضرت صدّیق رضی په باب
په دُنیا کښے هم صدّیق رضی — نه خوان مرد دے تصدیق

---

[1] د میاں صاحب په نسخه کښے "زیبا" لیکلے دے۔

[2] د میاں صاحب په نسخه کښے دا مصرعه داسے ده "په عوض ئے بیا دوزخ ته"

[3] د میاں صاحب په نسخه کښے "عذابه" لیکلے دے۔

Marfat.com

پہ عقبیٰ کښې هم خوان سرد ئے | نۀ لائق کله د درد ئے
قد أحسنت قد أحسنت

اوس ما حکم په عاصیا نو | کړے ستا په دشمنا نو
چه ملک ئے خوار ذلول | په دوزخ کښې که دخول
درومه نۀ دوستان دِکسه | له لاسونو ئے و نسه
وَ جنت ته په خپل لاس | ننه باسه نه په بل لاس
ربه! دوئی ددے راستان | ما حساب کړه له دوستان
د حضرت صَوت خاوندهٔ | چه دے په لاس خورسنده
ننه باسے په جنت | ورکے شی واړه محنت
شمس الدین بیچاره زۀ | بله نۀ لرم چاره زۀ
شه په حمد و په درود | خدائے دخدا ئے رسولؐ خوشنود
هم خوشنود ئے نۀ یاران کړه
هم ئے واړه دوستدارن کړه

منقبت بل د حضرت صدیق رضی الله عنه[2]

ربه! ستا صلوٰة سلام | په حضرت خیر الانامؐ
رسنده ئے نۀ له ما کړے | هم یاران ددهٔ رضا کړے

له د حضرتؓ صدیق خاوندهٔ " رمیاں صاحب) ۱۲
ٹه دا منقبت دمیاں صاحب په نسخه کښې دروستو راغلے دے ۱۲

Marfat.com

دا دُ رہ تۂ دا پہ زړۂ غافله — منقبت لـه ما غا قـلـه!
پہ خبرکښې دی را غلی — پہ دا باب هسې شاغلی
یوه ورځ حضرت رسولؐ — چرتـه تـۂ پـہ لار مقبولؐ
د صدِّیق پہ اوږه دروره! — دلهٔ ښې لاس ایښې ووکوره
اوُ کینو لاس د پیغمبرؐ — د عمرؓ پـه اوږه بَر
پہ دا شان کوره تحقیق — رسولؐ تۂ پہ خپل طریق
هم پہ ژبه عالیشانه — هسې رنګ وو درِا فشا ن
پہ دُ نیا کښې دروغ دارنګ — هم بہ قبرتہ پہ دارنګ
چہ لـہ قـبره بہ پاڅم — هم پہ دا رنګه بہ وم
پہ تیامت کښې بہ هم دارنګ — هم پہ دارنګه زیبا رنګ
دا دوُلت دے څۂ عجب — سعادت دے څۂ عجب
دا دولت دے بے پایا ن — سعا د ت د ے جا و دا ن
چہ لـری د زړکی کسی — هغه کسَ بہ ئے وُ کسی
څۂ پو هیږی زړۂ غافله — لہ دے هسې لوئے حاصله
چہ دا خومره منزلت دے — یا دا څو مره لوئے دولت دے
شمس الدین لہ دے نصیب — بهـره مند کړه یا مجیب
چہ منکری ئے د لار — د حضرتؐ شی چهارِیار
شہ پہ حمد اوُ پہ درود
خدائے دخدا ئے رسولؐ خوشنود

ئه دلته دمیاں صاحب پہ نسخه کښې یو بیت دے چہ دلته نشته۔ بیت دا دے
سه « چہ جنت لره بہ ځمه ؛ هم پہ دارنګه بہ وومه »

Marfat.com

منقبت بل د حضرت ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ

ربه ! ستا صلوٰت اکبر — هم سلام په پیغمبر
رسیده له ما عاجز کړے — څهار یاران پرے هم فائز کړے
واوره دا لـه ما نیک بخته — غافل زړهٔ مهٔ شه یک لخته
په خبر کښے هسے شان دی — ورته ګوره شبهٔ روښان دی
یوه ورځ رسول د حق — په صحرا وو ناست برحق
اصحاب د دهٔ له څنګه — ناست ګلونه وو خوشرنګه
ناګهانه له هوا نه — یو مارغهٔ راپریوت جانه
وراندے راغے مصطفیٰ ته — مصطفیٰ نیژدے کړهٔ خواته
اوبهٔ پاکے له دهانه — حضرت ورکړے دهٔ ته جانه
هم په غوږو کښے حبیبؐ — دهٔ ته اووے خبرهٔ عجیب
نورے پورته کړهٔ ګزار — مرغهٔ لاړ شه په تلوار
یعنی والوت وهوا ته — خدائے زده لاړشهٔ اوسه خواته
چا اصحاب اووے سرورهٔ — له اسرارو بهره ورده
موږ خبر کړه له دے رازه — د مارغهٔ له سازو بازه
چه دے چرته وو راغلے — بیا شهٔ چرته لاړ شاغلے
حضرتؐ اووئیل هغهٔ ته — هسے شان بے نفاوته
نهٔ وما وته غوږ نسه — دا هغهٔ مارغه دے کسه
چه ئے خدائے دے بیان کړے — هم په دا آیت دے سپړے

Marfat.com

اَوَلَمْ يَرَوْا اِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صٰٓفّٰتٍ وَّيَقْبِضْنَ ؕ

ذوئی قرارچه په هوا دی   په سبب د دے دعا دی
چه ئے لوبی دے شاغلے   په هوا کښے دے ساتلے

ؔ اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِاَحْبَاءِ اَبُوبَكْرٍ وَّ عُمَرْ

خدایه و بخښے راستان   د صدیق عمرؓ دوستان
له دهٔ شول دعا هیره   څکه دے پریوت له سیره
له هوا اوس په زمکه   هم نیژدے د ماته څکه
ما هغهٔ دعا د دهٔ نه   کړهٔ تلقین بے تفاوته
لا به ښهٔ دے اوس په هواشهٔ   له هم جنسه خوا په خواشهٔ
کوره څومره بشارت   دے په دا کښے اشارت
چه مرغونه په هوا کښے   د دوستانو په دعا کښے
د صدیق رضؓ اؤ د عمرؓ   په هوا لری مقر
خدائے په خپل فضل وکرم   په هوا لری حرم
چه دوئ دا کا څوا موش   په زمین لگی بے هوش
مؤمنان په دل اؤ جان   چه د دوستی د دوئ په ځان
همیشه په روز و شب   لری دا نهٔ دی عجب
له صراطه چه ئے تیر کا   خښتن دوئ د باد په څیر کا
خدائے د دوئ په برکت   لکه برق په حرکت

ؔ میاں صیب دا ئے لیکلی دے « رب اغفر صدقا الصدیق والفاروق »

Marfat.com

هر یو دوست ئے کا دا هسے — دا عجیب نهٔ دی که کے
اے زما ربّه! خاوند ه — په دوستئی ئے ما خورسنده
همیشه لرے په گمان — چه زهٔ بیا مومم امان
لہ دوزخ لہ یده اُوره — شمس آلدین مهٔ شه څو تورهٔ
شه په حمد و په درود — خدائے دخدائے رسولؐ خوشنود
هم ئے خویش هم ئے تبار
خدائے خوشنود کره په باربار

منقبت بل دحضرت ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہٗ

ربه! ستا افضل درود — کرے نازل په دوست محمود
هم دده آل خویشان — پرے خوشحال کره عالیشان
وادٔ ره دا عجیبه نقل — کوره ادکره دزرهٔ عقل[1]
په خبر کښے دا کښلی[2] — ما په گمان هسے لیدلی
یوه ورځ حضرت رسولؐ — په حرم کښے مشغول
ناکها په پاک زبان — عائشه ته مهربان
هسے ادویل عزیزه — در شکاره کرمه یو څیزه
یعنے زهٔ درته یو حال — هسے وایمه فی الحال

---

[1] «که ډ ادکرهٔ د زرهٔ عقل» رمیاں صاحب)

[2] «په خبر کښے دی راغلی» رمیاں صاحب)

Marfat.com

چہ تا نہ وی اورید لی — نہ دی چرتہ لید لی
عائشے رض وے یارسولہؐ! — راتہ اووایہ مقبولہ!
حضرتؐ اووے اویا زرہ — فرشتے زیر د زبر ہ
هرہ ورځ وی دستگیرہ — د افتاب پہ لوی ځنځیرہ
چہ راکاږی ئے پہ ځان — د مغرب تہ شتابان
چہ پہ حال د استوا شی — نمراوچت ترنیم آسمان شی رسما)
پہ حرم شی برابر دے — پہ کعبہ نہ کا گذر دے
پہ ځائے اودریږی پہ ځان — هغہ د رنګ هغہ زمان
ملائک ورتہ سوګند — هیئے داچوی خرګند
چہ پہ حق دهغہ نوم — چہ پہ تا کښے دی مرقوم
اے آفتابہ زر روان شہ — پہ دا د رنګ پہ دا زمان شہ
نور فی الحال آفتاب روان شی — و مغرب تہ شتابان شی
ګذر وکا لہ حرمہ — لہ دے رویہ مکرمہ
چہ حضرتؐ وکہ بیان دا — نورے بیا اوکہ فرمان دا
بی بی سپیږ نے دا نوم — دے وتا تہ نخہ معلوم
عائشے رض وے یارسولہؐ! — زہ خبر نہ یم مقبولہ!
چہ دا څرنګ بزرګ نوم دے — پہ آفتاب کښے چہ مرقوم دے
بیا هم نمر د دہ لہ رویہ — تیریدل کوی خوشرویہ
حضرتؐ اووئیل عائشے رض تہ — هغہ پاکے میرمنے تہ

؎ د میاں منار الدین پہ نسخہ کښے دا بیت نشتہ۔

Marfat.com

دغه نوم چه دے بزرګوار — هغه نوم دے ستا د پلار
ستا د پلار په روښا کا نمر — له حرمه تل ګـذر
اے زما قادره خدایه! — له دے نومه راهنمایه
چه آفتاب پرګذر کاندی — له حرمه څخ په وړاندی
ماهم تیر کړه له دوزخ — تهٔ دده اسم له مخه
شمس الدین ده تل نیولے — د بوبکر[1] لمن نبیلے
شه په حمد و په درود — خدائے دخدائے رسول خوشنود

هم دده آل و اولاد
په دردو شه له ماښاد

منقبت بل د حضرت ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ

اللّهم ستا سلام صلوٰة — برکات هم تحیّات
په حضرت ے کړه دوران — هم خوشنودے کړه یاران[2]
راهم واوره تهٔ نجیب[3]! — منقبت لـه دے عجیب
په خبر کښے هسے شکلی — د حضرت صدّیق شاغلی
چه په حین کښے د وفات — د صیّت هسے نیکنات

---

[1] دا مصرعه دمیان سناءالدین په نسخه کښے نشته ؟؛

[2] میاں سناءالدین" باران" لیکلی دے رسّہ میان سناءالدین" عجیب" لیکلے دے ؟؛

[3] دمیاں سناءالدین په قلمی نسخه کښے "وصیّت" لیکلے دے ؟؛

Marfat.com

کړهٔ په ځان حضرتِ صدیقؓ	و یارانو ته تحقیق
چه ے ډکړئ جنازه	په شپهٔ شان باندازه
نوره یوسئ و روضے ته	وروضے مطهرے ته
اجازت ے له رسولهٔ	هیے دکانړئ محصوله
چه رفیق د سنا د غار	موژ را دړے پر کنار
که فرمان او اجازت	درته وشه د حضرتؐ
نوره هورته کړی مسکن	په روضه کښے ے دفن
اوکه نه په بقیعه کښے	ے دفن کړی په هغه کښے
چه صدیقؓ وکړهٔ رفتار	له دنیا نه په خپل وار
جنازه غسل کفن	د دهٔ وشوهٔ پاک تن
ورسره عمرؓ په ځان	هم علیؓ شاه مردان
جنازه ے کړه حضوره	ورسره دداپه پر نوره
وروضے ته د حضرتؐ	په طلب د اجازت
حسنینؓ نه په ځان	اشارت شاه مردان
هیے دکړهٔ دد ے خواست	چه ے ناسو دکړئ راست

ل میاں سناء الدین "حسب مطهره" لیکی ۲ دا د میاں سناء الدین په نسخه کښے نشته ۳

۳ میاں سناء الدین "مو" لیکی۔

۴ "جنت البقیع" ۵ میاں سناء الدین "کښے" او "سیوا کړے دے" ۴

۶ میاں سناء الدین علیؓ لیکی ۷ میاں سناء الدین په قلمی نسخه کښے "ډرضے" په دارنگ لیکلے دے

۸ میاں سناء الدین حسنؓ حسینؓ جدا جدا لیکلے دے ۲

Marfat.com

نہ نیکہ تحفہ دا سوال — تا سو د غواړی پہ قال
حسنین[1] راغلی پر نور — عرض ئے[2] وکړہ پہ حضور

السلام علیک یا سید المرسلین

ھغہ دو[3] ست خواص د ستا — چہ صدیق[4] دو پہ رښتیا
ھم د ستا یارِ کبار[5] — ھم ملګرے دے د غار
مونږ[6] را وړے دے حاضر — کہ دا رموز ظاھر
نو رب دے د لتہ دفن کړو — ستا جناب پہ ئے مدفن کړو
اوکہ نہ دی بقیع تہ — دے بہ یو سو ھغہ تہ
شاہ زاد[7] گانو چہ دا سوال — وکړو دوی پہ دا منوال
پاک رسول ورتہ جواب — ھسے وکا یو[8] نے جناب

مرحبا مرحبا بالحب الرفیق الصدیق

---

[1] د میاں ثناء الدین پہ قلمی نسخہ کښے ,, حسنینؓ راغے ،،
[2] د میاں ثناء الدین ,, ئے ،، زیاتی لیکلی دہ۔
[3] د میاں ثناء الدین ,, دو ،، او د رښتیا پہ ځائے ,, رینبتیا ،، لیکلے دے۔
[4] د میاں ثناء الدین پہ نسخہ کښے ,, دو ،، دے۔
[5] حضرت صدیق اکبرؓ د حضورؐ یارِ غار وانی ځکہ چہ کلہ حضورؐ د مکے نہ د مدینے طرف تہ ھجرت وکړو نو صدیق اکبرؓ ھم ورسرہ ملګرے وو او دواړو پہ غارِ ثور کښے پناہ اخستے وہ۔
[6] د میاں ثناء الدین ,, مونږ ،، لیکی۔
[7] د میاں ثناء الدین پہ نسخہ کښے ,, امر ،، دے۔
[8] د میاں ثناء الدین پہ نسخہ کښے ,, دہ کاند ،، دے۔

Marfat.com

ذ دو ضے بنیکلے طاھرے   درواز ے شوے ورتہ لرے
دو ئی صدیقؓ کړو ددرون   پہ روضہ کښې اندرون
پہ لحد کښې دا بھتر   کوزہ وو علیؓ حیدر
چہ لحد نہ ئے کړو کوز   ھلتہ پیښې شو دا رموز
چہ ځ زیر شہ د حیدرؓ   شہ تغیر[1] ددۂ بشر
لہ لحدہ چہ اوچت شہ   قبر جوړ ھغہ ساعت شہ
پہ دۂ ډیر راغے ھیبت   لہ لحدہ شہ اوچت
عمرؓ اوویل حیدرؓہ   سبب څہ دے برادرہ!
پہ دے رنګ لکہ زعفران   د ځ زیړ شہ دا زمان
ورتہ دا رنګہ جواب   علیؓ ورکہ با صواب
چہ پہ قبر کښې مینہ   زۂ ډدۂ شوم وردننہ
پیغمبر ے وُ لید یارہ   چہ دے کښیٛنا ستو قرارہ
ھسے دۂ پہ پاک زبان   حکم وکړہ مھربان

وصل الحبیب الی الحبیب مرحبا مرحبا بالحبّ

چہ ما نیت وکړہ دا رنګ   چہ اودۂ کړمہ ګلرنګ
پاک رسولؐ کړہ لاس فراز   پہ دے سر ددۂ نیک راز
لہ ما وا خستو آ مینہ   پہ خپل لاس سرہ پہ مینہ
پہ سل عز اؤ پہ اعزاز   پہ ډیر سھر پہ ډیر نیاز
ابوبکرؓ ئے پہ خپلہ   پہ لحد اوٗ دۂ کړہٗ ګلہ

---

[1] "تاغیر"

د حضرت صاحب له لوری　　له د هشته له ضوره
زما رنګ د هغه تغیر شه　　تغیر دے په دا تعبیر شه
د صدیقؓ په روئ بخښنه　　زهٔ له تا غواړم خښتنه
چه ددهٔ په روئے خدایه　　مومن بو ځے له دے سرایه
شمس آلدین که ګنهګار یم　　د صدیقؓ په حُب روښدا یم
شه په حمد او په درود　　خدائے دخدائے رسولؐ خوشنود
هم خوشنود ے چار یار شه
هم د دهٔ اصحابؓ کبار شه

منقبت بل د حضرت ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ

رب ستا صلوٰة هم ډیر　　په نبی هاشمی سیر
همیشه کړے په درود　　هم یاران د دهٔ خوشنود
واوره دا ستهٔ منقبت　　چه شیرین دے تر شربت
په خبر کښے زی را غلی　　په دا رنګ شکلی شاغلی
چه په ورځ به د قیامت　　د رے منبره سلامت
ښاده په عرفات وی　　چه په جمع مخلوقات وی
په یوه به ابراهیمؑ　　خلیل ناست وی د رحیم
په دویم منبر د پاسه　　به حضرتؐ وی خیرالناس

له دا مصرعه په زړے قلمی نسخه کښے نشته ۱۲

اډ په مېنځ کښې به منبر — خالي نشي وي لـرو بر
هر نبي به کاندي طمع — د هغه ته وکړه سمع[1]
ناګهان به جبرا ئيل — په پاک حکم د جليل
صديقؓ ونيسي له لاسه — دے به کښېنوي د پاسه
دا خطاب به له خالق — هغه د رنګ وُشي لائق
[3]قبل من اراد ان ينظر الی صديقی بين حبيبی وخليلی
اى چه خوک دے نظر کړونے — په داشان اراده کړونے
چه صديق به زما کوری — چه د دهٔ په دواړه لوری
يو طرف حبيب زما دے — بل طرف خليل زما دے
اللهم زر صلوٰة — هم سلام هم تحيّات
په حضرت نبي مرسلؐ — هميشه لـرے اکمل
هميشه لري ودان ته — خصوصًا به دا زمان ته
چه دے يار حضرت صديق — په رحمت ئے کړه غريق
شمس الدين د دهٔ په مخ
هم مغفور کړے چه کاسخ

منقبت د حضرت عمرؓ رضی الله عنهٔ

خدايه ستا صلوٰة سلام — په حضرت خيرؐ الانام

---

[1] دلته د مياں سناء الدين په نسخه کښې دا بيت راسے دے ــ نور به پاک رسولؐ نچيله؛ زر به زړکوڼ عاقله

[2] د مياں سناء الدين په نسخه کښې دا بيت نشته ۳ په ترجمه ـ چه څوک غواړي چه څوک زما په صديق او حبيب او خليل کښې نظر اوکړي۔

Marfat.com

تۀ په دۀ کړے درندۀ تل　　هم یاران کړے خورسندۀ تل
واوړه ستۀ اوس منقبت　　دعمرؓ د ښۀ صفت
په صفت کښې د عمرؓ　　حدیث دا دے لکه نمر
چه حضرت رسولؐ وئیلی　　په دا شان ئے فرمائیلی

[1] لوکانَ من بعدی نبیًا لکان عُمر رضؓ

که وے پس له ما نبی　　وو عمرؓ به مجتبی
بل حدیث چه دے میمون　　دے وارد په دا مضمون

[2] سراج اهل الجنة عُمر رضؓ

جنتیا نو ته معمر　　دے چراغ حضرت عمرؓ
په خسبر کښې دهسے رنګ　　مالیدلی دی خوشرنګ
چه اسلام نۀ وو عمرؓ　　ښۀ راوړے لکه نمر
حضرت نۀ کړه جمع دل　　په اسلام ئے شۀ خوشدل
[3] هغۀ پسه نور حضرتؐ　　جمع وکړه نیک سیرت
بل شیطان نفس بدرنګ　　په پینځه سوه فرسنګ
تښتیدۀ به له عمرؓه　　دا حدیث دے هم ظهر
الشیطان تفرّمن عمرؓ　　دیر روشان دے لکه نمر
چه عمرؓ راوړو اسلام　　اسلام ښۀ بیا موند نظام

---

[1] ترجمه۔ که چرے زمانه پس نبی راتلے شوے نو هغه به عمرؓ وو ۔۔

[2] ترجمه۔ عمرؓ د اهلِ جنت چراغ دے ۔۔

[3] دمیان سناء الدین په نسخه کښے دا مصرعه نشته ۔۔

Marfat.com

عمرؓ هسے پهلوان وو | چه دے بس د درست جهان وو
سر داران هم سلطانان | قوت نه ک پهلوانان
چه وو چرته د کفارو | دد ئی به خوب نکړ هوشیارو
د عمرؓ له ویره غمه | په دد ئی ورځ ده توړ تمه
چه به ده په خله وئیل | دا به ه حق به ده ویستل
په باطله هیڅ کلام | عمرؓ نه کا وه کلفام
خکه دا رنګ مصطفیٰؐ | فرمائیلی مجتبیٰؐ

الحق ینطقُ علیٰ لسانِ عُمر[1]

څه رنګ زیرے دا عظیم دے | پوره پو هیږی چه فهیم دے
د هغه چا په لسان | چه جن نطق کا عیان
یا خښتنه مهربان | یا رحیم یا رحمٰن
د حضرت عمرؓ په روئی | ما په ژبه کړے حق ګوئی
له دروغو مطلق | ژبه بنده کړے اے حق
شمس الدین کړه په ښنانل | په زبان بانده ګویا تل

شه په حمد او په درود
خدائے د خدائے رسول خوشنود

منقبت بل د حضرت عمر رضی اللہ عنہ

ربه: ثنا صلوة اکرام | په حضرت نبیؐ کړے تام
هم د ده په چارو یارو | په جمله وارو د وستدارو

[1] ترجمه:۔ د حضرت عمرؓ په ژبه د حق دیناوی۔

له خبره که بیان دا — رادی هسے رنګ عیان دا
یوه ورځ حضرت عمرؓ — په ځان ناست وو دے په نمر
دهٔ خرقه خپله کښی له — شاه بر بنډره ناست وو کله؛
ګرمی د پیره د آفتاب — په عمرؓ ابن الخطاب
باندے وځلیده ګوره — چه ئے رسول شا وردوره
د غیرت په سترګه پورته — دهٔ نظر کړهٔ د نمر لورته
هغه دم شهٔ نمر بے نوره — هم ګرمی شوه ترینه دوره
لکه توره تبئ دے شهٔ — په آسمان کښے چه لیدے شهٔ
په چشمانو هم حضرتؐ — لید چه تور شهٔ په صورت
اصحابوؓ وے رسولؐ! — کسوفؐ وکړو اے مقبوله!
حضرتؐ یو درنګ په جواب — دو ساکت په دغه باب
جبرائیلؑ ورته له خدایه — خبر دا را وړو نیک رایه
چه دے نمر دے عمرؓ سوے — دے په ځان ترے آزار شوے
ما اخستے ځنے نور دے — ځکه دے په دا دستور دے
که عمرؓ ترے رضا نهٔ شی — دے روښان به هرګز نهٔ شی
د قیامت تر ورځے پورے — دے به تور وی پورا ورے
کهٔ عمرؓ ترے رضامن شی — نور به هله دے روښن شی
رضامن چه ترے عمرؓ شهٔ — روښان هله هغه نمر شهٔ
لکه دوی په هغهٔ شان شو — په آسمان باندے روښان شهٔ

لهٔ کسوف د نا نغهٔ هغه قسم دے کوم چه د نمر دتندر په وخت اداکولے شی۲!

Marfat.com

رب: خپل کرم په ما کړے | محبت ئے په زړهٔ راکړے
چه دردهٔ په محبت زړهٔ | مخ تورنهٔ شم په قیامت زړهٔ
شمس الدین دردهٔ په نور | همیشه لرے مخ سور

شه په حمد او په درود
خدائے د خدائے رسول خوشنود

منقبت بل د حضرت عمر رضی اللہ عنہ

اللّٰهم ستا صلوت باربار | په حضرت نبیؐ مختار
همیشه لرے دوران تهٔ | هم ئے خوش لرے یاران تهٔ
له خبره معتبره: | دا دی دا رنګ کا خبره
چه په دورد شرافت کښے | د عمرؓ په خلافت کښے
ده قطعه دیوے زمکے | چه غلهٔ ئے په خهٔ کړکے
هرګز نهٔ زرغونوله | که به چا خواری کوله
دا به نهٔ ودانیدله | لا به زیاته ورانیدله
چا خبر حضرت عمرؓ | په دا حال که ددین نمر
عمرؓ کړه دُرّه په لاس | در روان شهٔ حق شناس
د هغه زمکے په سر دے | اوچت او درید لکه نمر دے
دهٔ دُرّه وُخوزوُله | دا وینا ئے او وئیله
چه اے زمکے که دوبار | تاغله نهٔ کړه اظهار
نور به تاکړمه تادیب | په دُرّه زهٔ عنقریب

Marfat.com

چه عمرؓ ورته دارنګ — ونیل د کړه زیبا رنګ
هغه زمکے زر نبات — کړه ببیدون په حرکات
زرغونه شوه هغه درنګ — نیلګون شوه زیبا رنګ
دوباره هرګز ویجاړه — هغه زمکه نهٔ شوه لواړه[۱]
بلکه دے کړه له نو رو — غله زیاته د غم خورو
دٔ عمرؓ عادل په عدل — شه تر ورک د جفا بدل
د عمرؓ عادل په روئی — کړه زما په زنړګی توئی
د رحمت باران ای ربه — چه زهٔ خلاص شم له تعبؔ
په عرفان ے خاطرشی کړهٔ — خواست قبول دشمس الدین کړهٔ

شه یه حمد او په درود
خدائے دخدا رسول خوشنود

منقبت بل د حضرت عمر رضی اللہ عنہ

اللهم ستا صلوٰة عجیب — کړه نازل په پاک حبیبؐ
هم نازل په چهارویارو — هم دده په کل دوستدارو
واوره دا نقل عجب — په خبر کښے منتخب

---

۱ د میاں سناء الدین په نسخه کښے "غاړه" لیکلے دے ؟!

۲ دا بیت د میاں سناء الدین په نسخه کښے نشته ؟!

۳ د میاں سناء الدین په نسخه کښے "فرمان" لیکلے دے چه غلط بنکاری ؟!

Marfat.com

چه عمر ابن الخطابؓ ... کړه خبر په هسې باب
چه په وخت کښې د فرعون ... دګراه بې دین بې عون
رود نیل شهٔ بند ای لاله ... دے لـه تلو نه ځلو ر کاله
دهٔ او به نهٔ ورکولے ... په دلو چه بهیدلے[1]
غله نهٔ کیده په زمکه ... چه نهٔ وے او به ځکه
شوه قحطی په مصر ډیره ... چه غله نه شوه ګندیره
نور جنبیٔ صاحب جماله ... له زړو کو سره لاله
هم کالی پرے ډیر انبار ... رود نیل ته کړه ګذار
رود نیل هله روان شهٔ ... په چپو چپو چلان شهٔ
لا تر او سه هغه شان دے ... ځی په دا شان نشان دے
په هر کال چه شی دے بند ... مصریان ورته ځر ګند
شځه اچوی دا رنګ ... هله درومی زیبا رنګ
په دا رنګ په دا دستور ... مصریان کوی ضرور
چه عمرؓ عادل خبر ... په دا حال شه معتبر
نور وے چه دا مشکله ... چه په هر کال کښې عاقله
هسې ځان هلاک کیږی ... په ناحق دا ډوبیږی
ور ته وکښینی عمرؓ خط ... په دا شان په دا نمط
په نامه د خدائی سبحان ... چه رحیم دے هم رحمان

---

[1] دا مصرعه میاں سناءالدین دا سے لیکلے ده „ تل په وچه بهیدلے ،، دا سے ښکاری چه میاں صاحب دځان نه لیکلے ده ځکه چه نخهٔ معنیٰ نهٔ لری ؟!

لہ عمر ابن الخطابؓ تا تہ دے ھسے خطاب
رود نیلہ نۂ پوھیږے پہ ناحقہ تۂ بند یږے
لہ دے پسہ کہ بیا بند شوے پہ ناحقہ تہ پہ کند شوے
پہ دُرّہ بہ کرم تادیب تا زۂ پہ حکم د مجیب تا
نۂ پہ حکم د سبحان ھمیشہ اوسہ روان
د عمرؓ چہ سبکلے خط رود تہ راغ دا نمط
رود نیل تہ شہ گذار دے روان شہ پہ تلوار
ھم دا ھسے بہ چلان وے تر قیامت بہ روان وے
چہ بہ نۂ شی ھرگز بند بھیدل بہ کا حشر گند
مصریان د دۂ لہ غورہ شو فارغ د ھغہ جورہ
الٰھی د دۂ پہ عدل ورکے کرہ دشمن بدل
چہ پہ دفت د ځنکدن بندی نۂ شم پہ کفتن
پہ کفنن د کلے دشمنتی الدین وڑی کلے
شہ نہ پہ حمد اؤ پہ درود
خدائے د خدائے رسولؐ خوشنود

منقبت بل د حضرت عمرؓ رضی اللہ عنہ

اللّٰھم ستا صلوٰۃ اعلیٰ پہ نبی خیر الوریٰ
ھمیشہ لرہ نازل تۂ ھم یاران کڑیہ خوشدل تۂ

Marfat.com

واؤره دا نقل محبوب — عجیبه بنکلے مرغوب
په خبر کښے هسے شان — ما لیدلی دی روښان
دعمرؓ عادل عادت — هسے دو با سعادت
د صباح چه به صلوٰة — دهٔ ادا کړه نیک صفات
نور به شهٔ په منبرپاس — کړه به وعظ حق شناس
نصیحت به په شه شان — په ځان ورکړه عالی شان
نور به هله شه راکوز — په حدود نیک رموز
دے په حکم په قضا — به مشغول شه باصفا
چه حدود به شو تمام — دهرچا په انتقام
نور به دے نیکبخت — د شاهئ په تخت یکلخت
بیا له تخته به اوچت — هغه درنگ شه په سرعت
دهٔ به مشک داوبو ډک — ګرزه دو په اوږ وکلک
دهٔ به ولیش په کنډ رنډو — داوبو اوکړ د په منډو
هم لرګی به ئے په شاخپله — دهٔ راواخستل اے ګله!
کوندے بنځے یتیمان — یاچه نور دو مسکینان
یا چه نور به حاجتمند وو — په حاجت به دوئ غم جن وو
دهٔ به کار د دوئ کړه ټول — تو پیشین کړهٔ پوره ټول
چه به نمونځ د نماز پیشین — دهٔ ادا کړه په زړهٔ سپین
دصحراته به روان شه — لورٌ نړنکړ به پهلوان شهٔ

ل میان سناء الدین «امضاء لیکلے دے چه معنی ترے نهٔ راځی»
ٌ میان سناء الدین «پوره ته دے به پهلوان شه»

Marfat.com

دهٔ به خښتې له مکرانه | په اوبو دراوړې اي جانه
دهٔ به خرڅې په بازار | هغه خښتې کړے سوداره
دهٔ یوه حصه به مال | نفقه کړه د عیال
او حصے به دوه حاضرو | دهٔ کړے خرڅ په مسافرو
دمې په فقیرانو | دهٔ به صرف کړے یارانو
هم په شپه به گرځیدهٔ دے | کله کله په بانډه دے
تفحص ته د احوال | د عاجزو په اشغال
همیشه د ستور ئے دا وو | چه حیات په دا دنیا وو
یوه شپه عادل عمرؓ | په شپه سیر لکه قمر
په خپل ځان که وو بادشاه | پیښی په نبخه شه ناګاه
چه ئے غوښے د مردارے | پریکولے هغه خوارے
په دے غږ وکړهٔ عمرؓ | په دا شان لکه نمر
چه دا ولے پریکول کړے | دا مردارے تهٔ خوړل کړے
تهٔ مردارے ولے خورے | تهٔ ئے کورته ولے وړے
هغه نبخه وے نیکباره | تهٔ د خدائی رسولؐ دپاره
عمرؓ وپوښتهٔ له حاله | چه زهٔ له بیت المالـه
ولے هسے کړم محرومه | چه دا هسے شوم سرکومه
زهٔ د اوو بیستم له ولیشه | هم په اصل یم قریشه
اووه زویه ئے تبر | لوږے هسے کړو ډېر
چه خوردی غوښے د مردارے | موږ له دے سببه بارے
په صباح غور له تا نه | په قیامت کښې شی له مانه

Marfat.com

خلیفه تهٔ د رسول ؐ ئے　تهٔ په مونږ په خهٔ مشغول ئے
چه له نبیؐ دا خبرے　هسے واؤ رید ے ببرے
عمرؓ وژړل په پته　دائے ؤ ویل په غټه
بارے خدایه تهٔ ے وینے　شهٔ ے لاس زخمی شه وینے
هم په پښو زما تنړا کے　شوے په دا غټے پونړا کے
زهٔ به کار د مسکینانو　هم د کونډو یتیمانو
هیڅ په کار نهٔ کړم تقصیر　تهٔ ے وینے ئے بصیر
په خدمت ئے تل مشغول یم　تل د دوی په سور حصول یم
دوی لا کاندی حکایت　له عمرؓ ستکایت
چه دا راز ئے له سجانه　پټ پنهم وه وے اے جانه
نور په عجز تواضع دے　نهٔ په کبر ترفع دے
هسے نبیؐ ته اے ورور！　عمرؓ وکنړ اوګوره
وے چه اے نبیؐ مستور　عمرؓ وکنړه معذور
د ستا حال به ورمعلوم　دهٔ نهٔ نهٔ وی نه دنوم
دا مر داره پریږده دورته　دهٔ له ماسره ځه هورته
چه عمرؓ کړو مونږ خبر　په دا حال د لرو بر
نفقه به ستا کمال　د ر کوی له بیت المال
نبیؐ نهٔ پیژندهٔ ګوره　شوه روانه له دهٔ ورور ه
دے د وړاندے داد دروستو　تهٔ په شان شوکت دچستو
چه دوئی ورا غلهٔ روان　نور هغه صحابی ځوان
چه کنجی د بیت المال　وه د دهٔ په لاس دمال

Marfat.com

په نما نځه باندے ولاړ وو　　د دنیا د کاره لا ړی وو

عمرؓ غږ ورته په زوره　　په ثریا د وکړه ژړے دروره

چه نمونځ زر کړه نیک صفاته　　کنجي زر راوړه وما ته

د دوزخ دروونه دی بیرته　　دی پرانستی د عمرؓ ته

په تلوار را ځه تلوار کړه　　باقی ورد و ستو نمونځ په وار کړه

صحابي چه له صلوٰة　　شه فارغ له تحیات

نور کړه د ه کنجي ظاهره　　په تلوار ورته حاضره

در ئے پرانست هغه د زنګ　　در دروں شه دے ګلرنګ

هم تورے زر سته رابیرون　　ګویا شه په اندرون

دراهم یو موتی ګوره　　هم دوه منه اوړه دروره

ده راواخستل په ځان　　نور ئے ووے پهلوان

هم ځه قند رے سروبي　　هم ده واخستل لرګي

ځه چه ځو ستاسو ترکوره　　زه به هم درسره ګوره

ستا ترکوره پورے ورم　　زه به هم درسره ځم

آخوش شنځه عمرؓ　　شو روان پیټي په سر

چه دے وراغے اے دروره　　د هغې ښځې ترکوره

شپه وه تیره ځو پهره　　ددے نه ووځوک بهره

دروازه ددے تړلی　　په زنځیر ئے بنده کړی

هغه ښځے نور په خپله　　دروازه و ټکوله

له دا مصرعه د میاں سناءالدین په قلمی نسخه کښے زیاته درج ده۔

او عمرؓ پیتي په سر　　وو ولاړ درته په در
دهغه نبځ طفلا ن　　ورته زر راغله دوا ن
ددی وے اے زمونږ غمخوړ　　همره پس راغلے ته خوارے
تا خځه غوښے د مردارے　　دی را ډړی مونږ ته خوارے
اوکنه هسے زړه خوږے　　مونږ به مړو له ډیرے لوږے
وٹے[1] ئے اے زویو کبلیو　　شوم معطل په داکلیو
دے ئے واؤ ړئ دا رموز　　شوم معطله په زړه خوږ
چه عادل حضرت عمرؓ　　شه په حال زمونږ خبر
یو نوکر له ما سره　　ځه را وړی مونږ کره
شو ځامن ئے واړه شاد　　چه حاصل ئے شه مراد
هغه مال متاع ئے خوړ　　له دے واخسته حاصل
چه دا ښځه شوه د ننه　　نور عمرؓ عادل په مینه
له دوؤ غوښت اجازت　　اندرون نه په رخصت
هغې ښځې وے را دروه　　ته د ننه اے نیک نومه
چه عمرؓ شه در د ننه　　زرے اور بل که لا لنه
هم په دوی ئے زرنچه کړه　　نورے دوی ته نهاده کړه
چه دوی دخوړه ماړه شول　　په اوبو هم زړه ساړه شول
نور هله حضرت عمرؓ　　ورسه پاڅید د دین نمر
په ژړا ژړا ګریان　　شو د دوی وته ګویان

---

[1] دا بیت د میاں سناء الدین په نسخه کښې نشته ۱۲

تا سو پوه شئ زهٔ عمرؓ یم ۔۔۔ اوس له تا سو نه سوال کریم
چه د ستاسی حال وما ته ۔۔۔ هیڅ معلوم نهٔ دو کم زیا ته
چه په حال مو شوم خبیر زهٔ ۔۔۔ نور به نهٔ کوم تقصیر زهٔ
خو اوس ما په نیک روش ۔۔۔ کړئ خورسنده په بخشش
دوئ وے یا حضرت عمرؓه ۔۔۔ اے امیره! ددین نمره!
خلیفه د پاک رسولؐ ! ۔۔۔ مونږ دِ خلاص کړلو له نولَ
دا زیاتی لطف وکرم کړے ۔۔۔ چه په مونږه ته اکرم کړے
توا ضح خپل ته نما ئے ۔۔۔ ځکه دا رنګ مونږ ته وائے
عمرؓ وه وے البته اوس ۔۔۔ یئ له ما خوشنود، خسته اوس
دے ئے او مونږه خوشنود ۔۔۔ یو له تا په خپل مقصود
بیا عمرؓ ورته په مینه ۔۔۔ هسے ؤ ویل مومینه
وظیفه به ستاسے لا له ۔۔۔ دکړم زهٔ له بیت المالہ
وے زهٔ نهٔ یم بے غمه ۔۔۔ له دے غمه یم برهم
خو چه نهٔ دے په قرار ۔۔۔ تاسے کړے دا اقرار
دوئ وے مونږ به اقرار وکړو ۔۔۔ چه به تا په قرار سنهٔ کړو
هغه د رنګ حضرت عمرؓ ۔۔۔ په شپه لا ړ لکه قمر
عبد الله ابن مسعودرضؓ ۔۔۔ د هٔ پیدا کړه په ډیرؓ زود
هم ئے دادوست ځان سړۓ ۔۔۔ د هغے نیټے کره د ے
وے ئے اوس اوکړه اقرار ۔۔۔ ئے خوشنود له ما بار بار

ؒ ۱. میاں سناء الدین « بیلدن زود » لیکلی دے ۲!

دوئی وے اؤ اقرار یہ وایُو — مونږ همه خوشنود له تا یُو
یُو لہ تا نہ مونږ خورسند — خدائے لہ تا شہ رضا مند
یُو لہ تا خوشنود عمرؓ — دا اقرار کړو مکرّره
مقرر چہ دوئی اقرار — هسے وکړہ پہ تلوار
عبدالله ابنِ مسعودؓ — نور هلہ کاغذ پہ زود
د دوئی وکښنہ دا اقرار — پہ شہ شان پہ زړهٔ قرار
چہ عمرؓ کاغذ پہ لاس — د دوئی واخست حق شناس
نور هلہ تِر نہ دوئی دداړہ — شو صورتؓ غاړہ پہ غاړہ
وظیفہ لہ بیت المال لہ — د دوئی شوه جاری کال لہ
پہ صبا چہ پہ مسند — عمرؓ کښیناست مستند
څنے بوئی د لوګی تلنہ — چا ترے سوال وکړهٔ څښتنہ
چہ دا بوئی د لوګی څهٔ دے — خلیفہ وا یہ چہ څهٔ دے
عمرؓ دے د خدائے پہ فضل — برابر ے کړے عدل
دا لوګے ما تہ بهتر دے — چہ د عدل پہ هُنر دے
لہ لوګی نہ د عود ډیر — چہ پہ ظلم کا برخیر
چہ د مرګ ساعت قریب — دهٔ تہ راغے عنقریب
د اقرار کاغذ یا رانو — چہ داده د ینیما سنو
هم د نیجّ زما وروره — عبدالله فرزند نہ ګوره
عمرؓ ورکړو پہ خپل لاس — چہ ے نہ پہ سینہ پاس

؎ میاں سناء الدین «رحمت» لیکلی دے چہ صحیح نبکاری ہر!

Marfat.com

په کفن کښې څو په کیږدهٔ ‌ ‌ ‌ ‌ تهٔ له ما سره نے پرین دهٔ
چه صبا له ما پو ښتنه ‌ ‌ ‌ ‌ ددے حال شی په غوښتنه
زهٔ به دا کاغذ حجت ‌ ‌ ‌ ‌ خدائے ته کړمه په حاجت
گوره څهٔ رنګ عدل داد ‌ ‌ ‌ ‌ د عمرؓ وو نیک نهاد
څهٔ[1] رنګ ترس ددهٔ له رب وو ‌ ‌ ‌ ‌ څهٔ رنګ خوف د دهٔ عجب وو
څهٔ عجبه بادشاهی ‌ ‌ ‌ ‌ ددهٔ وه پر آګاهی
پادر اوترس له خدایه بویه ‌ ‌ ‌ ‌ په دا شان واوړه نیک خویه
لکه کړو حضرت عمرؓ ‌ ‌ ‌ ‌ خوف له خدایه ددین نمر
تهٔ ظالم نے کوته ګرم ‌ ‌ ‌ ‌ نے په ظلم څو حرم
د مظلومو غوښے خورے تهٔ ‌ ‌ ‌ ‌ سرے بوتهٔ وګورته ورےتهٔ
ویره نهٔ کړے له قهارهٔ ‌ ‌ ‌ ‌ شرم نهٔ کړے له ستارهٔ
خدائے چه تا ته مملکت ‌ ‌ ‌ ‌ دے درکړے سلطنت
عدل داد وته اے یاره! ‌ ‌ ‌ ‌ نهٔ ددے ظلم دپاره
په قیامت به شی پوښتنه ‌ ‌ ‌ ‌ موږ په موږ له تا غوښتنه
کته سنګه کته میره ‌ ‌ ‌ ‌ د قیامت سختی ده هیره
د ستار کیږدے په سرلوک ‌ ‌ ‌ ‌ سر ده تیته شی لکه خوک[2]
کبرجن شے لکه پړانګ ‌ ‌ ‌ ‌ غوته کړے په ظلم تانګ
توره څله لکه ګرګس ‌ ‌ ‌ ‌ په خوراک دګس ناکس

---

[1] د میاں سناء الدین په نسخه کښے دابیت داسے دے سه خونګ ئے وولهٔ ربه؛ څهٔ رنګ خوف ئے کړو عجبه

[2] دابیت د میاں صیب په قلمی نسخه کښے نشته دے!

په غوا ښئ لکه سېړ ... چه مظلوم کړې په زړهٔ خوږ[1]

په غوتهه لکه تمپوس ... په چړکو ړوکړې لس توس

په حرص لکه تنور کبر ... موړ دِ نهٔ کړهٔ نفس په صبر

په آواز لکه لوئ خر ... همره شور کړې نا بوبر[2]

په خوراک کښې لکه تسکونړ ... ستو کې پېتې کړې غوږ کوڼو

په نوشل لکه زوړ[3] رے ... د مظلو مو وینے نخرے

فهم نکړې ستمګاره ... کهرز نه سا پکا ره

چه له تخته ئے جوړ ناوړ ے ... بیا له تخته ئے را وتلے

شکر نهٔ کړے دروستو ورانده ... غره ناست ئے په تخت باندے

چه له کومه ئے راغلے ... بیا به چرته ځے دا غلے

چه د ظلم پیټې وه رے ... عین کافر ئے د مترے

بند کړه شمس الدین ... نور له دے وعظ مهین

ظالمان په مخ مختوری ... خدائ د لکه چه خق کوری

دا زل په داغ مختوره ... پېدا شوی دی له موره

خدا یه ما په خپل احسان ... کړے له ظلمه په أمان

د عمرؓ عادل په داد ... کړه پوره زما مراد

---

[1] دا بیت د میاں سناء الدین په قلمی نسخه کښے واسے دے ... په

په غوتی لکه دیوز ښے مظلوم ته کوز ادبوز، چه ددے نه خهٔ مطلب نهٔ را اوځی داسے ښکاری

چه میاں صاحب په نقل کولو کښے خطا شوید ے [2] "نا بوبر" دخټکو پښتو کښے انجان ته وائی -

[3] "زوړی" خټک "چوکے ته وائی"

حق ے پاتے پہ گردن د چا مکړے ودا د ن

شہ پہ حمد و پہ درود
خدائے د خدائے رسولؐ خوشنو د

منقبت بل د حضرت عمر رضی اللہ عنہ

اللّٰھم ستا صلوة رفیع پہ حضرت نبیؐ شفیع
همیشہ لرے ودان لکہ څانګی د باران
واؤ ره دا نقل مشهور پہ خبر کښے دے مذکور
د عمرؓ عادل پہ باب دا ئے وره پہ آب وتاب
لہ دنیا نہ چہ سفر هغہ ورځ وُکړه عمرؓ
پہ دهٔ نۂ وو لاخبر څوک مدینہ کښے لروبر څوک
چہ یو شپون راغے روا نہ مدینے تہ لہ صحرانہ
پہ فریاد پہ چیغو سر پہ د هلو د خپل سر
دا ئے وے چہ عمرؓ تیر شہ لہ فانی دنیا نہ سیر شہ
دا ئے وے چہ د دین نمر شۂ غائب حضرتؓ عمرؓ
چا اصحابو وُ نیولو چہ ئے دے تعزیر ولو
دهٔ وے راکړئ تعزیرمانہ هم ے بو حئی هغہ خوانہ
د عمرؓ صاحب تر دَره کہ دے روغ وی برادره

لہ دا بیت د میاں سناء الدین پہ قلمی نسخہ کښے نشتہ ۱۲

نورے ھلہ کړی تعزیر　　پہ و ھلوے شی خیر
چہ دوئ ورا غلہ دران　　دروازے تہ ھم شبان
دۂ ئے لید حضرت عمرؓ　　چہ ئے کړے وو سفر
لہ دینا نہ پہ شا شوے　　و عقبی تہ ئے مخ شوے
درتہ چاوہ وے شبانہ　　تۂ را غلے لہ صحرانہ
پہ صحرا کړے چا خبر　　لہ دے حالہ لسو یر
دۂ وے اؤ چہ زۂ یم شپون　　ھمیشہ کر خم بیرون
زما گډے ھم لیوان　　گرخیدۂ بہ سم ھمان
پہ یو ځائے بہ گرزیدلۂ دوئ　　یو پہ بل نۂ بلوسیدۂ دوئ
ھم اوبۂ بہ پہ یو ځائے　　دوئ نو شلے ځائے پہ ځائے
نۂ ئے گډے ترھید لے　　لہ لیوۂ چہ ئے لید لے
نۂ لیوۂ کاوہ اختیار　　پہ دے گډو د گذار
نن سحر تلم د اوبو تہ　　گډے تږے و ھغو تہ
نۂ کھا نہ خو لیوان　　پہ دو دو راغلہ دوان
دوئ پہ ځان کاوہ اختیار　　پہ دے گډو دِ گذار
ھم ئے گډے ترھید لے　　لہ دوئ بیرتہ تښتید لے
زۂ شوم پوھ چہ ددین نمر　　غروب کړہ حضرت عمرؓ
زۂ شوم پہ دا خبر گند　　چہ د عدل نمر بلند
پہ غروب کا غائب مخ　　ځکہ دی لیوان پہ سخ
زما گډو تہ را دروی　　پہ حملہ سرہ واز کوی
پہ دا را غلم شتابانہ　　مدینے تہ لہ صحرانہ

Marfat.com

چه ئې وه کرمه دیدن زه | وړو ستې خله په مردن زه
د عمر عادل په روئی | ته ئې مه کړې بې آبروئی
ای حما رحیمه خدایه! | دکمرا هو د همایه
شمس الدین په داد نیکئې | هم هورې ته په عقبیٰ کئې
شه په حمد او په درود
خدائې د خدائې رسول خوشنود

منقبت د حضرت عثمان رضی الله عنه

اَللّٰهم ستا صلوٰة مجید | په نبی احد و حید
کړې نازل په دا زمانٔ | لکه ستوری د آسمان
واوره او س له ما په ځان | منقبت د ئې د عثمانؓ
له خبره کړم بیان زه | هر چه وایم عیان زه
وو هر چا ته فیض رسان | وو عثمانؓ بن عفانؓ
دې صاحب وو د ډیر علم | هم مالک وو د ډیر حلم
هم وو دې د حیا کان | خلیفه وو عالی شان
هم جامع دو د قرآن | هم قاری په شته میزان

له د قرآن ترتیب د حضرت عثمانؓ صیب په برخه کئې را غلا دے سه په خصوصیت سره دینا د حضرت عثمانؓ صیب خاصه ده. په وخت د شهادت کئې ئې هم په خله د قرآن آیات دو!!

Marfat.com

دے هم صاحب وو ذی النورین　　هم د دوا پرو دارو[1] زین

په سخا تند ے پرا نتے　　نهٔ وو دے په بخل[2] نیښتے

هم له حقه وو ترسان　　هم وو خائی د ډیر احسان

هم مدام په شپه بیدار　　همیشه وو نیک کردار

ځکه خدائے رحیم رحمان　　دا آیت د دهٔ په شان

په قرآن کښے په رسول م　　هسے شان کړلو نزول

اَمَّنْ هُوَ قَانِتٌ اٰنَآءَ الَّیْلِ سَاجِدًا وَّ قَآئِمًا یَّحْذَرُ الْاٰخِرَةَ

په خبر کښے هسے شان　　نوشته دی په شهٔ شان

چه په ورځ به د قیامت　　چه په خلقو دی هیبت

په میدان د عرفات　　چه وی جمع مخلوقات

خدائ به کا قبه د نور　　و عثمان رض ته په ظهور

هم به دهٔ وته فرمان　　هسے وشی د رحمان

که رضا دِ وی عثمان رض　　خو جنت ته عالی[3] شان

نهٔ په دا قبه کښے ناست　　له تا نه کوم څهٔ خواست

---

[1] په سبب د پیغمبر د دوو لوڼو د وادهٔ کولو دهٔ ته ذوالنورین ویلے شی۔

[2] د سخا قیصے د حضرت عثمان رض ډیرے زیاتے مشهورے دی۔ د یو یهودی نه ئے یو کوهے په اته زره دیناره اخستے وو او وقف کړے ئے وو۔ په ۲۲ هجری کښے د کچے خوا وشا ز مکه په قیمت واخسته او دا ئے اُرته کړه (نوټ) د مدینے کوهے دا خستلو په باب کښے حضرت محمد صلعم فرمائیلی وی چه چا دا واخست هغه به جنتی وی په دوره کښے به ئے د مدینے خلقو ته روټئی ورکوے۔

[3] حضرت عثمان رض هم په عشره مبشره کښے دے چه د جنت زیرے ورته د مخکښے نه ورکړے شوے وو۔

Marfat.com

نۀ لـه تا بسره حساب — زۀ د مال کرم نۀ کتاب
اؤ کـه ستا رضا وی هسے — په تبه کښے چه ئے کسے
همره کښیته نۀ په ځان — چه اصحاب وو هم یاران
د رسولؐ شی وارۀ جمع — دروی ستا د مخ په شمع
خدایه اماهم په خپل ځان — نۀ په روئی ددے عثمانؓ
د صراط لـه تاریکئ — هم ددۀ لـه باریکئ
شمس آلدین ددۀ په نور — تیرکړے خدایه تۀ مغفور
شۀ په حمد و په درود
خدائے د خدائے رسولؐ خوشنود

منقبت بل د حضرت عثمان رضی اللہ عنه

اللهم ستا صلوٰة وافر — په حضرت ماحی حاشر
همیشه لرے و.ر.و د — هم یاران کړے خوشنود
واؤ رهٔ نۀ دا منقبت — شیرین خوږ لکه شربت
د عثمانؓ په خلافت کښے — هم ددۀ په شرافت کښے
قحطی یوه وه بے بنده — په عالم شو له غم کنده
وږی تږی بـه عالم — گرزیدهٔ په غم برهم
یوه ورځ د مدینے — چه وو وارہ بے دانے
و عثمانؓ ته په فریاد — وارہ راغله په داد
چه له لوږے شو هلاک — غده نشته یو غمناک

Marfat.com

نور حضرت امیر عثمانؓ — هغه درنګ هغه زمان
زرؓ اوښان ئې کړه تیار — دښام لورته په قطار
دغلې د بار ه ګورګه — چه دے ګومره وو غم خوره
چه دوئی وو اغله ترښام — هغه خلق ووخون آښام
په دوئی هم وه قحطی ډیره — دحساب له حده تیره
بیا ئې نه مونده غله دوئی — په هیڅ شانې په حیله دوئی
نورئې خط وکښه عثمانؓ ته — دهغه صاحب احسان ته
غله نشته دے صاحبه! — فرمان ته دے عجائبه
عثمانؓ زر ورته جواب — هسې وکښه په شتاب
چه را درومئ په تلوار — په تلوار تلوار زنهار
مدینې ته چه قریب شئ — نور په دا سوال عجیب شئ
جوالونه وا ړه ډک کړئ — دوئی له ریګ یک په یک کړئ
نا اُمید چه نه شی خلق — دوئی له لوړے دی حلق دلق
په فرمان چه د عثمانؓ — دوئی شوکور ته را روان
مدینې ته چه قریب شول — دوئی په دا حکمت عجیب شول
چه ئې ډک کړل جوالونه — دوئی په خاوړو په ریګونه
هم ئې واړه سرګنډ لی — چه نژدے راغې ترکلی

ل روایت دے چه دد ے قحط په موقع چه تخه وخت اوښان باررا غلل نو د نور وښاریوخلقو توءنه په دوچند، درے چند منافع ورکوله چه دا غله مونږ ته راکړه خو حضرت عثمانؓ د مدینې په خلقو خیرات کړه اود ګټې هیڅ خیال ئې او نه ساتلو۔

نقارہ ئے اود ھلہ — لکہ دکہ د ستوری کُھلہ

عالم واړہ شو خبر — خوشحالی شوہ لرو بر

لوئی ھلک د مدینے — پہ اُمید د مھینے

دوئی لہ شھرہ خپلہ باندے — ببیر دن راغلہ دروستووړانہ

خوشحالی شوہ پہ دوئی ډیرہ — چہ کاروان شو ورنبرخیرہ

ھمکی لہ نغلے د کے — دوئی خوشی کړی یک بیک

چہ عثمانؓ بہ اوس خیرات — کړی پہ مونږ باندے برات

چا خبر حضرت عثمانؓ کہ — ورتہ دۀ ھسے فرمان کہ

جوالونہ تر ما پورے — دے ترلی وی ھم ھورے

یعنی وی د سرکنډلی — د غہ ھسے ھم منډلی

ھغہ ورځ د لوړے پیتہ — دوئی پیتہ چہ نۀ دو ھیتہ

چہ شپہ راغلہ سیاہ رویہ — عثمانؓ وراغے خوش رویہ

نور پہ ھر جوال بہ پاس — ایښہ لاس دحق شناس

بسم اللہ بہ دۀ ویئلہ — ھم بہ دۀ دعا کولہ

خدائی تعالیٰ پہ خپل قدرت — ھم د دۀ پہ برکت

ھغہ رنګ کړۀ اوړۀ ټول — خدائی کړۀ وُړی مارۀ تہ

واړہ ټول حضرت عثمانؓ — قسمت کړۀ ھغہ زمانہ

شھر ټول د مدینے — شولو موړ پہ دا مھینے

لہ پہ دنیا کښے اولنۂ درجہ دانبیاءُ علیھم السلام دہ دوئیمہ درجہ دنبی اکرم داصحابو دہ کرامات داولیاؤ حق دے اؤ دوئی پہ درجہ کښے تر اولیاؤ زیات پورتہ دی۔

گوره څنګه رنګ شاه درب دو کرامت نے څنګه عجب دو
که څوک زیرکا د زړه کسی کرامت په عجب کسی
د حضرت عثمان په مخ خدایه مالره په سخ
د قیامت له ننده لوړے هم دے ی له زړه خوړے
همیشه لرے زړه شاد شمس آلدین په غم آباد
شه په حمد و په درود
خدائے لا خدائے رسول خوشنود

منقبت بل د حضرت عثمان رضی الله عنه

اللّهم سته صلوة بهتر په حضرت نبی بهتر
همیشه لرے نازل آل عیال نے کرے خوشدل
په خبر کښے دی مطلق د عثمانؓ غنی په حق
وا ؤره غوږ کړه حما دروړ دے کمال نه نے وګوره
دا قیصه دور و درازه څوکو تا ده کړه نیک رازه
هم د رنګ چه شهارت ده موندلے د سعادت
قاتلان پر لاس نیولی ور ته راغله تیغ وکښلی
خدمتګارے ور ته چیغ کړے نارے په کوکو کړیغ
یا امیر خبردار شه قاتل وګوره بیدار شه
موږ نے نه پیژنو هیڅ چه دو ی څوک دی په څه پیڅ
ستا وژلو ته راغلی په لاسونو تیغ وکښلی

Marfat.com

ورته دا نه کړه نظر — نه سر پورته لروبه
خو نظر ئے په قرآن کا — په لوستو ئے تیز زبان کا
خدمتگار ئے بیا په چیغو — چه چغار وکا په کړیغو
یا امیره شو قریب — قاتلان درته عجیب
یا امیره نظر اوکړه — قاتلان د معلوم نه کړه
نور دلته حضرت عثمانؓ — درته وے هغه زمان
چه زه نه کوم قاتل خپل — دا زمان په دا کتل خپل
چه صبا له ما غوښتنه — په قیامت کئے شی پوښتنه
چه عثمانؓ سنا قاتل — وایه څوک دے راته خپل
زه به وایم یا قیوم — ماته هیڅ نه دے معلوم
عفوه کړے ما قاتل دے — خما خون قاتل تر پل دے
نو هغه چه شه شهید — دا نظر پورته سعید
هرگز نه کړه په بل لوری — دا کتل د قرآن توری
هغه شه قرآن مجیب — شه په وینو سور مجی
د عثمانؓ په وینو رنگ — شه هغه قرآن خوشرنگ
وه دا خواست د ذوالقدم — زیاتی مه وه ته د
اراده د خدائی قادر — د دا هسے په ظا ه
خدایه! ما دے شهید — په مخ نیک کړے هم سعی
له شقیانو ے حساب — خدایه مه کړے په هیڅ با
شمس الدین که بے آبرو یم — بیا د دا مو مدح کو
شه په حمد و په درود — خدائے د خدائے رسولؐ خوش

Marfat.com

منقبت د حضرت علی کرم اللہ وجہہٗ

اللّٰھم ستا صلوٰۃ اتمم پہ حضرت نبیؐ ھمم
د رتیڈ ۂ لرے مدام تر قیامتہ مستدام
منقبت واؤ رہ جلی تۂ فضیلت د شیرعلیؓ تۂ
پہ خبر کښے معتبر ھسے دی د پیغمبرؐ
چہ حضرت رسولؐ وئیلی پہ دا باب ےٓ فرمائیلی
یا علیؓ دوستی بہ ستا پہ خان نۂ کا ھیڅ فنا
مگر دوئی چہ مؤمنان وی مؤمنان اھلِ ایمان وی
دشمنی بہ ستا جلی ھیڅوک نۂ کوی علیؓ!
مگر دوئی چہ منافق وی بدبختان داور لائق وی
دا پر خان بہ خوارج لہ دے لار بہ وی خارج
پہ خبر کښے ھم دا رنګ مالیدلی زیبا رنګ
چہ حضرت نبیؐ روئیدار یوہ ورځ پہ مرغزار
چرتہ اور سیدہ کورہ ابوذر ورسرہ وروره
پہ محضر د مصطفٰےؐ وو پہ خدمت کښے ئے زیبا وو
حضرتؐ اووے ابوذره! تا تہ وایمہ سرۂ زره!
وړاندے تیر شہ مرغزارتہ ننداره وکړه بھار تہ
عجائب د غنی رب! چہ د یر اووینے عجب
ابوذر ھسے وئیلی پہ کتاب کښے مالیدلی
د حضرتؐ پہ اشارت زۂ ددے لاز پہ بشارت زۂ.

Marfat.com

ورا ندے شوم په مرغزار کښے | یو مرغۍ دو په چیغار کښے
نشسته په سر د شاخ دو | په ثنا مدح گستاخ دو!
ما دا خواست وکړه مولیٰ ته | دا مرغۍ گویا کړه ماته
چه دے شکر په نعمت ستا | څرنګ کا په خپل عادت ستا
نور هغه مرغه گویا ن | ماته شه فصیح زبان!
ما وے اے مرغه شریفه | دا ثنا چه کړے لطیفه!
کوم لطیف طعام شراب | تا ته رسی په څه باب
چه دا هسے حمد ثنا | کوے ته د ربنا
مرغه او وے آباد ره! | د حضرتؐ یاره! سره زره
چه طعام ته شم زه اوږے | دا دعا وکړم زړه خوږے
چه ای خدا یه خپل رحمتؐ | کړے په هغه نیک خصلت
چه دے دوست لری علیؓ | طعام بیا مومم حلبی
هسے رنګ عجیب لطیف | چه ئے نه شم کړے تعریف
چه شم تږے سینه سوے | دا دعا کړمه زه نوے
چه ای خدا یه نه لعنت کړے | په هغه په دا ساعت کړه
چه دشمن په د علیؓ وی | دے په دین به خللی وی
په او بو په هغه درنګ | شم سیراب په هسے رنګ
چه ئے نه شم کړے بیان | څکه زه یم ثنا خوان
روس ته فهم کړه عاقله | فهمدار شه زړه غافله.
چه دشمن د شیر علیؓ | په لعنت یاد دعا حلبی

له میاں سناء الدین دا مصرعه دا سے لیکلے ده "په لعنت به وی جلی"

پرے مرغان هم لعنت وائی   په لعنت سره ئے ستائی
هم دوستان چه د علیؓ دی   په رحمت دوئ منجلی دی
پرے رحمت وائی مرغان   په هوا کښے هم پریان
تر و دوستان د چهاریارو   هم د کل اصحاب کبارو
څوک نه وی دے صادق   د رحمت د حق لائق
د ښمنان هم د څلورو   د حضرتؐ د دین غمخورو
شو هغه د رب مغضوب   په غضب کښے د رب دوب
اے خاونده برکماله   اے ښښتنه ذوالجلاله؛
د حضرت نبیؐ په مخ   مامدام لرے پر سنخ
د چهار یارو په روئی خدایه   ما مؤمن لهو سوایه
په ځان بوځے ته خاونده   په دیدار ئے کړه خورسنده
د دُنیا د آخرت؛   کړه پوره زما حاجت
خصوصًا ئے دا مقصود   ته حاصل کړه د بهبود
توفیق کړه زما رفیق   مل ئے ته کړه خپل توفیق
چه زهٔ څو نقل جمیل   د نقیب صیب جمیل؛
چه مشهور دے په فقیر   د خټکو دو امیر
دامن ګیرو د شیخ رحمکارو   په خپل عمر لوئے بزرګوار دو
په پښتو ژبه منظوم کړم   په ابیات ئے مرقوم کړم
کرامات ئے چه خرګند کړم   مخلوقات ترے بهرمند کړم
ما عاجز په دعا یاد کړه   په دعا ئے خاطر شاد کړه
زما نوم دے شمس الدین   حنفی یے مذهب د دین

غالباً شمس الدین صاحب دا تکی پریان نقل کړیدے اصل نسخه کښے تر آن زما ځیم مخنی ئے ده هوا کښے نیز الوتونکے۔

Marfat.com

ییم .ولد د شیخ زبیر — رب ئے کړه په مخکینے خیر
ییم نمسے د شیخ رحمکار — منتهی د کسر د کار
حقیقی غوث اعظم وو — منتهی قطب عالم وو
د رحمت باران دِ تل تل — په حضرت کړلے وران تل تل
هم د دهٔ په چهار یارو — هم په کل اصحابؓ کبارو
هم د دهٔ په کل دوستانو — په جمله وارو ولیانو
خصوصًا په دا زمان — په فقیر قطب زمان
چه ئے زهٔ کړم منقبت اوس — شیرین خوږ لکه شربت اوس

شه په حمد او په درود !
خدائے دِ خدائی رسولؐ خوشنود

سبب د نظم کولو د منقبات د فقیر جمیل
چه مرید د شیخ رحمکار صاحب وو

اللّٰهم ستا صلوٰة جیګ — په طٰهٰ یٰسین سیّد
در نده کړه تر قیامته — نهٔ یؤ ځل هزار کرته
لـه ما وا.وره بوا درکا! — دا کو هر کړه په غوږ دز
یو سبب دد ے کتاب — دا وره دا وو په دا باب
د حدیث د ے دا مضمون — په پښتو واوره میمون
چه حضرت رسولؐ وئیلی — په دا شان ئے فرمائیلی
چه نا سئے کوی له حقه — که مولاس رسی بر حقه

Marfat.com

او[1] کښته نه وئ کوی ناسته　　له هغو سره هم راسته
چه له حقه هم جلیس وی　　لکه دُر هسې نفیس وی
که دا نهٔ کیږی له تا سو　　کوئ ناسته باقیا سو
له هغو چه کړی خبرے　　در ځئ له حقه ملغلرے
ثُمّ یمو، بی یبصوو بی یذکر بی یسکت[2]
زهٔ چه دُم بے بضاعت　　مقصر له شناعت
دُم محروم له دغه رازه　　له دغه سوز و گدازه
ما کړه دا خوښه له نیته　　دا خبره له زینته
چه مشغول کړم زړهٔ په فکر　　د ولیا نو کوم ذکر
له اوله عجائب　　منقبت ئے غرائب
د شیخ جی صاحب بیان کړه　　په پښتو ئے دوئ عیان کړه
نبا ښته نسخه شوه گوره　　شوه مشهوره لور په لوره
بیا[3] ئے نور ختم عجیبات　　په پښتو کړه منقبات
د امام صاحب اعظم　　په پښتو کړه منتظم
چه امام اعظم مبین دے　　دے سراج الاُمّتین دے
بیا دریم ئے بسیاه کړه　　مناقب د میاں یحیٰ کړه
د اتک صاحب، معلوم دے　　حضرت جی لقب موسوم دے

---

[1] د میاں سناالدین په نغم کښے دا بیت دا سے دے "کښے مقصود کوز دا ناسته ؛ له هغو سره هم راسته"

[2] ۔ ترجمه ۱۔

[3] میاں سناالدین دا مصرعه دا سے لیکلے ده " بیا ئے نور عجائبات " ۔

Marfat.com

هغه هم ما په پښتو کړه ‏ ‏ ما تحفه د پښتنو کړه[۱]
څهٔ موده شوم معطل پاتے ‏ ‏ اندیښنے شوے را برا تے
په پښتو کړم کوم کتاب ‏ ‏ عجیبه په آب و تاب
بد سبب کوره چه دا شهٔ ‏ ‏ چه زما وته پیدا شهٔ
چه ناګاه په یوه وخت ‏ ‏ میاں حیدر کوره نیک بخت
د فقیر صیب فرزند ‏ ‏ چه نمسے ئے دے خرګند
ملاقی له ما غریب شهٔ ‏ ‏ په دا سوال ما ته عجیب شهٔ
په ډیر عجز و التماس ‏ ‏ راته اووے حق شناس
زما ډیره کیږی مینه ‏ ‏ و دے کار ته شمس الدینه
مناقب که کړے بنیاد ‏ ‏ د فقیر صیب څهٔ یاد
مونږ به واړه شوشادان ‏ ‏ که په نظم شی بیان
هم به پاتے شی یادګار ‏ ‏ هم به خلق شی خبردار
وړاندینیو یو کتاب ‏ ‏ جمع نهٔ کړو په حساب[۲]
منقبات د دهٔ مشهور دی ‏ ‏ کرامات ئے هم ظهور دی
اکثر واړه زما یاد دی ‏ ‏ و هر چا ته ئے ارشاد دی
تهٔ ئے ذکر کړه هر چا ته ‏ ‏ له اوصافو له صفاته
بارے جمع ئے منظوم کړه ‏ ‏ په ابیاتو ئے مرقوم کړه[۳]

۱؎ میاں صیب سیکی ،، راته زیاتے ،،

۲؎ په مطبوعه نسخه دا مصرعه دا سے لیکلے ده ،، ادکړه مونږ سره ته لاس ،،

۳؎ میاں صاحب دولته دا لیکلے ده ،، وړاندے تیر د یو کتاب ، جمع نه کړه په دا باب ،،

ورته ډیر یو آرزومند | دا کتاب کړه ته څرګند
ورته کښې نه شوه عاره | ماوے زړهٔ یم طوق په غاړه
حوادث ے زغله وی | لور په لور ے کس څوی
غواړی دا لوئے فراغت | هم سنه پوهه بلاغت
دو بار بیا شنه مکرر | ډیر باعشه میاں حیدر
همؐ ئے وروړ میاں بهادرشاه | باعث شو په دا خیر خواه
بل ے یار چه معتمد وو | مسمی په خان محمدؐ وو
هم عالم وو هم حاجی وو | پرهیزګار او متقی وو
اخلاص مند دے د جناب وو | دے له دوئی نه مزه یاب وو
ډیر باعث شول په ما باندے | چه دا کار کړه اوس دوړاندے
په هر شانے دا کتاب | جمع کړه په آب و تاب
کرامات د دے فقیر | په پښتو کړه د لپذیر
د فقیر صیب نسبی | هم یاران هم اولسی
تمنا کوی هر کوره | دے کتاب ته لور د لوره
خواه ناخواه ئے قبلوه ته | دا کتاب نظم کوه ته
د حیدر خاطر وو ډیر | په ما باندے نرهن تیر
هم د نورو زړه ساتنه | په ما ډیره وه لا لتنه
ما قبول کړهٔ ددوئی غواست | ودے کار ته شومه راست
له الله ے توفیق | دغوښت خان لره رفیق

ٹ دمیاں سناءالدین په نسخه کښے دا بیت نشته ۱۲

چې ې دا مشکل منان ـ په صورت کاندے آسان
په ناقل د نقل هیڅ ـ نشته صوف د آبرو پیڅ
کوته نهٔ کیږدی عاقل ـ هیڅ په نقل د ناقل
که په خپله نادیده وی ـ له ثقاتو شنیدهٔ[1] وی
د ثقاتو قول سند وی ـ په دا باب کښے معتمد وی
کوره ډیر دی کتابونه ـ کل اخبار دی هم نقلونه
یو له سبه اوریدلی ـ په کتبو کښے لیدلی
تبرک د پاره کوره ـ منقبات ته ې اے ورورهٔ!
د څهار یارو په داباب ـ ما په سر د دے کتاب
اوس مطلب به وایمه وزوره ـ که وی فضل د خدائے کوره

نشه په حمد د په درود
خدائے د خدائی حبیب خوشنود

منقبت اول د فقیر صاحب بزرگی موندل دده له شیخ صاحب رحمه الله

اللهم ستا صلوٰة کمال ـ په حضرت صاحب جمال
ورنده کړه ترقیامته ـ هره ورځ هزار کرته
پس له دے نه براد رهٔ! ـ داکوهر کړه په غوږ دره

---

[1] چه په عقل پو هه کښے او چت مقام لری۔ ددرو غو شبه پرے نه شی کیدے او قول ئے معتبر وی

هسے نقل د ثقاتو | در ته کښم له نیک صفاتو
شیخ صیب قطب زمان | وو دے مرد د خپل زمان
منتهی قطب د رب وو | حقیقی غوثِ عجب وو
دے صاحب، صاحب نظر وو | نیک نظره نیک منظر وو
دۀ رنګ کړے ډیر عالم وو | غوثیت پرے مسلم وو
ډیر خانان ئے ملنګ کړی | په نظر د دۀ رنګ کړی
هغه وخت چه دے حیات وو | تصوف ئے تر حد زیات وو
مخلوقات ورته هرګوره | ډیر راتله له هره لوره
څوک به زر څوک به معطل | خپل نصیب به بیل په بیل
و هرچا ته رسیده | په قسمت او په باڼده
هغه وخت چه سرداران | د ختکو امیران
جمیل خان او خوشحال خان وو | دوئی خامن د شهباز خان وو
شیخ صاحب ته به کاه کاه | دوئی راتلهٔ به خامخاه!
دوه د هر یوهٔ مقصود | په خاطر کښے خپل بهبود
د خوشحال مراد دنیا وه | سرداری ئے تمنا وه
په دعا د شیخ صاحب | د دهٔ لوئے شو مراتب
هسے شان د سرداری | د دُنیا د امیر ئی
چه بادشاه صاحب د تاج | مدام دهٔ ته وو محتاج
او په زړهٔ د جمیل خان | محبت وو د سبحان
دے د خدائے دپاره ورو | تلو راتلو به دهٔ ته ګوره
یوه ورځ په خپل نصیب | شیخ صاحب ولی عجیب

Marfat.com

وو له کلیه بیرون تللے — وُ صحرا ته وو وتلے
ور سره دوه څو یاران — خدمتګار او فقیران
سیل ئے کړه په بیابان — په فضا د پاک سبحان
وراغے تر هغه ځایه — چه لا لاوس دے خوشنمایه
دی په خوړکښے ډیرے وُنے — کے، ستر ے، د ننګے، پلنے
د پلو سو دی اکثر — وچے کے اکثر ستَر!
نا منده بزرګ پلو سے — دوکه یا د یری ایمان پوسے
هلته کښیناست د دین شمع — پتنګان شو پرے راجمع
په مجلس کښے شوے خبرے — ښے خوږے نکه شکرے
یوه یار په التماس — هسے عرض کړو حق شناس
د جنت سوارهٔ صاحبه! — په وی ځه رنګ عجائب
شیخ صاحب چه پاس کړو سر — په نظر ئے سرابر
جمیل خان راغے عیان — چه دے سور راتلو په ځان
وصاحب وته له سرایه — په داشان خوش آرایه
زرغون نمری زرغون آس — زرغون نیزه په لاس
خدمتګار دده د وړاندے — زغا ښته دوی په وړاندے وړاندے
دے راتله په شان شوکت — د شیخ جی په نزدیکت
شیخ جی اودے چه داشان — په سوارهٔ وی جنتیان
نکه د غه سور عیان — چه را درومی جمیل خان
چه دا اودے حق شناس — جمیل پر یو تو له آس
په نظر د صاحب رنګ شو — نکه رنګ هسے خوش رنګ شو

Marfat.com

یؤ زمان لاړو مدهوش | چه دے بیا راغ تر هوش
هغه پس ئے کړو حلال | تصدق د ذوالجلال
هم وسله هم جامه خپله | هغه درنګ دۀ وباز له
نوکران ئے کړۀ رخصت | هغه درنګ هغه ساعت
شیخ صاحب ته راغ وړاندے | ډک له جوشه لاندے باندے
شیخ صاحب خپله خرقه | هم شړئ ئے شریفه
کړه تشریف ورته پخپله | هم ئے اووے ورته کله
که اول وے ته امیر | اوس زما شوے فقیر
فقیری درلره بس دہ | امیری هوا هوس دہ
هم د غه نوم ئے واری | تر قیامته شوه جاری
مشهور شو په فقیر | دغه لوئے کامل امیر
په یوه نظر شو رنګ! | هسے رنګ چه دے خوش رنګ
چه تر سرا و ترمال تیر شه | تارک دے په هسے خیر شه
شه محرم صاحب د راز | په نیک راز شو سرفراز
بے له یاده ئے د خدائے | نه بل فکر وو نه رائے
د فقیرو صاحب میه مخ | رب ما کړے تل په سخ
که په ورځ وو که په شب وو | تل په یاد به د پاک رب وو
ما هم رنګ کړه دغه شان | لکه دے وو عالی شان
ملازم به د صاحب وو | شپ ؤ ورځ د حق طالب وو

لہ میاں سناالدین دا مصرعہ داسے لیکی ,, هم ئے دۀ ته ویل کله،،
او په مطبوعه نسخه کښے داسے دہ ,, هم ئے اووے ورته خپله،،

Marfat.com

هيڅ پور شو په اخلاص   چه ددهٔ شو خاص الخاص
شمس الدين که ديرمخ توريم   اميد وار له تا هرکور يم

شئ په حمد اؤ په درود
خدائے د خدائے رسولؐ خوشنود

منقبت دوئيم د فقير صاحب چه اثر د ليونتوب

په ده ظاهر شو

اللهمّ[1] ثنا صلوٰة بار بار   په حضرتؐ صلے الکبار
ورنده کړه تر قيامته   هره ورځ په زرکوته
هيڅ نقل سنجيده دے   له ثقاتو شنيده دے
چه نا قل ئے د هر راز دے   يو له هغو حافظ نياز دے
حافظ جي هسے وئيلي   ما په ځان ترے اوريدلي
چه ئے نقل کاوه پلار   د فقير صيب د بندا ن
چه فقير صيب جميل   چه فقير شو نيک دليل
ملازم د شيخ صاحب   به دے تل وو مجاټب
په[2] هر حال چه کره سره   به دے وو صاحب سره[3]

ل[1] د مياں سناء الدين په نسخه کښے دا بيت نشته ،، ۲ په مطبوعه نسخه دا اللهم په ځائے
،، الله ،، ليکلے شوے دے ۳ د مياں سناء الدين په نسخه کښے دابيت دا سے دے سه
،، په هرحال کرم سره ده ؛ به وو دے صاحب سره ،، او په مطبوعه نسخه کښے دا سے دے که په هر حال چه کړه شو

په هر راز ئے خبردار وو   خبردار ئے په اسرار وو
چه پرده له دهٔ نه هیڅ   هرګز نهٔ وه د څهٔ پیڅ
یوه ورځ شیخ جی صاحب   په خپل ځائے کښے عجائب
نشسته په مصله وو   دے په خپله مشغوله وو
د صابون چکئ هوښیاره   چا راوړی وه تیاره
دا چکئ چه ایښاده وه   دا هم پاس په سجاده وه
بل څوک نهٔ وو مصاحب   مګر یو فقیر صاحب
ورته ناست وو په حضور   په دیدن ئے وو مسرور[1]
د شیخ جی په پاک وجود   هسے حال راغے نمود
چه سپین مخ ئے شو ګلګون   اول زیړ پسے زرغون
بیا شو سور لکه بنات   بیا په خپل حال شه برات
په دریواړه په دا رنګ   له یو رنګ شو په بل رنګ
شیخ جمیل ورته کتل   دا حالات به ئے لیدل
چه فارغ شو شیخ صاحب   ورته وے فقیر صاحب
ما خبر کړه زما پیره   له دے حاله پاک ضمیره
چه به مخ د ستا ګلګون   وے شو بیا زیړ زرغون
بیا به سور شو هسے رنګ   لکه سور بنات نو شرنګ
ما خبر په دغه راز کړه   په دا راز ئے سرفراز کړه
شیخ صاحب وئیل فقیره   دا د لرے له تقریره
په زبان نهٔ بیانیږی   مګر څوک چه دررسیږی
دے مقام ته نیک ضمیره   هغه پوئے شی پرے فقیره

---
[1] له اصل نسخه کښے "په دیدن مسرور" لیکلے دے۔

Marfat.com

تهٔ به هم شې سرفراز — په دغه عجیبه راز
ولې کوره چه به توان — ورته راډېرې په خپل ځان
که به تهٔ شې ترې بې تاب — د دغه آتش له تاب
شیخ صاحب چه ورته دارنګ — وېل اوکړه په زیبا رنګ
هغه درنګ په هغه وخت — په فقیر صیب نیک بخت
هسې حال راغې کمال — لکه وو صاحب جمال
په خاطرئې بل شو اور — په دهٔ راغې د عشق زور
په جذبه د عشق مجذوب — هسې شو په جذبه ډوب
چه ځان ورک له دهٔ عجیب[1] شو — دې فنا فی الشیخ غریب شو
د دهٔ د ټیک راغې په جوش — هسې شان چه ئې سرپوش
د پرده ئې له سره پریوت — په دا شان په ویل کیوت
د صابون چکئ په لاس — په شیخ جی شو اوچت پاس
چه ئې پیر که ئې مرید ئې — تهٔ لهٔ مانه په څهٔ بریدئې[2]
زهٔ له تا که تهٔ له ما ئې — چه دارنګ ما ته نما ئې
شیخ صاحب[3] شو پر سکون — په خندا شو دا ګلګون

---

[1] د میاں سناء الدین په نسخه کښې دا سې ده چه هم چه ځان ورک له دهٔ عجیبه شه

[2] د میاں سناء الدین په نسخه کښې دا مصرعه دا سې ده سه که پیر که ئې مرید دی؛ تهٔ له مانه په څه بریدئې

[3] د میاں سناء الدین په نسخه کښې دا سې ده چه سه شیخ صاحب شه ډیر ملګونه؛ په خندا ئې کړه ګلګونه

او په مطبوعه نسخه کښې دا سې ده سه شیخ صاحب شو پر سکون؛ په خندا شو دا ګلګون

عه اصل نسخه کښې د پرده له سره پریوت ، لیکلې دې۔

په زبان ئې دا تقریر — ورته یو کړه د لیند یې
چه بې تا به شوې فقیره[1] — تاب دِ را نهٔ ورو حقیره
که تهول خوږ لکه ګنې شوې — ولې څهٔ کړو لیونې[2] شوې
فقیري که ستا یکتا شوه — لیونتی خبره ستا شوه[3]
ولایت که دکال شو — لیونتوب د بل خیال[4] شه
ولایت که دِ تمام شو — لیونتوب دِهم مدام شو
ملامت د عشق بازار — زیاتوی زیب د سنګار
ملامت د عشق زیور دے — هر عاشق ترے بهره[5] ور دے
چه تر خلقو ملامت شي — عاشق هله سلامت شي[6]
ته ورځه ملامتي شوے — خو په دین سلامتي شوے[7]
چه له حاله په خود راغې — تور په بله ګونه شاغې
کړه شرئ ئې نیمه ننګ — نیمه پاس په سر خوشرنګ
په صحرا به ګرځېده تل — له هر چا ده تښتېده تل
که به ورځ وه که به شب وو — تل په شور او په شغب[8] وو

---

[1] په مطبوعه نسخه کښې دا بیت داسې دے چه بې تا به شوې فقیره؛ تاب دِ رانهٔ ورو حقیره
او د سناءالدین په نسخه کښې سه چه بې تا به شه فقیره؛ تاب رانهٔ ورو حقیره۔
[2] د میاں سناءالدین په نسخه کښې دا سے دے سه که تهول خوږ لکه ګنې شه؛ ولې څه کړو لیونې شه
[3] په قلمي نسخه کښې دا سے دے سه فقیري که ستا یکتا شوه؛ لیونې خبره د ستا شوه۔
[4] د میاں حبیب په نسخه کښې دا شعر نشته۔ [5] دا شعر د میاں صاحب په نسخه کښې دا سے دے
سه ته ورځه ملامت او سه؛ خو په دین سلامت او سه
[6] دا شعر په قلمي نسخه کښې نشته۔

Marfat.com

کرشید و په سمه غر دے	هم په بحر هم په بر دے[1]
په آخر به دکتاب !	نوشته کرم دغه باب[2]
په تفصیل سره مفصل	دلته وایمه[3] مجمل
بے سرود ہ نه آرام	هرگز نه شو دگلفام
دولس طبله هم دریا له	شپیلۍ دولس په شمار[4] لاله
تل به دۀ نه غږیدلے	پورے ددۀ تسلي شوے
د سرود په آب و تاب	سره ووځ د عشق تاب[5]
کنی سوو ددۀ بشر	بے سرود ہ مقرر[6]
بل ددۀ چه سرودیان وو	همکی واړه دردیان[7] وو
چه به دۀ ورته سنا ښه	په ټه شان او کړه وینه
هم هغه به دوی ویلِه	پورے ددۀ تسلي شوله

---

[1] په مطبوعه نسخه کښې دا سے ده سه کرشید و په سمه غوبذ هم په بحر هم په بر
[2] په مطبوعه نسخه کښې دا سے ده عم په آخر ددے کتاب
[3] د میاں سناء الدین په نسخه کښې نشته
[4] د میاں سناء الدین په نسخه کښې دویمه مصرعه دا سے ده عم وشپیلۍ دولس شمار لاله
[5] د میاں صیب په نسخه کښې دوړو مښے مصرعه دا سے ده عم ده له دوبه آب وتاب
اؤ په مطبوعه نسخه کښې دا سے ده عم دۀ لروچه آب وتاب
[6] د میاں صیب په نسخه کښې روښے مصرعه دا سے ده عم کله سودے دځکر او په
مطبوعه نسخه کښې دا سے ده عم نه وو سودے دځیکر
[7] د میاں صیب په نسخه کښې دلږ ردیان په ځائے ږهردیان دے !!

Marfat.com

تر آخره عمره پوره دا ئے حال وو غله پورے
خدائے عالم دے په داکار دوو سڅانو په اسرار
زه اؤ ته پورے خبرشه یو په دا راز چه رهبر نه یو
دو لیانو په مقام هم و لیان پو هیږی تام
لکن زه د دے تقریر خڅوتا ته کړم تفسیر
په کتاب کښے ما لیدلی چه حسین منصور د ټیلی
سرور هغو ته روایت وی چه دا شان ولی اعلیٰ وی
چه په وقت کښے د سرود دوئی سرونه کړی فرود
تر څو پورے چه نظر دده رسی ممتر ر
چه په پورته نظرکاندی ثریا ته دروهی وړاندے
د سرور احوال دی ډیر خوک وی صاف اؤ خوک کاږږ
وړاکه نه را بیا نیږی دا منزلی په ما اوږدیږی
غرض دا چه شه خاموشه ته له دے جوشه خروشه
په یوه نکته خبر شه ؤ پو هیږه بهرور شه
چه په نفس او په هواوی سرود د هغه ناروا وی
د هغو چه نفس مرده وی که ئے کا ناروا نه وی
د غه هو موه نکته بس ده که زیاتی هوا نوس ده
کتابونه پیے کو ره مطلب وایم زما وروره

له مطبوعه نسخه کښے د، د غخو، په ځائے ، غم خوه دے۲:

ثریا ... بب په نسخه کښے او په مطبوعه کښے د، ثریا، په ځائے ، اسمان ، دے۲:

چه فقیر صاحب جمیل — لوئے ولی وو د جلیل
برابر په شریعت وو — نه دۀ لوړے بدعت[۱] وو
دے محبوب د کردګار وو — تقوی دار ه پرهیزګار وو
دے سخی ولی الله وو — دے فنا بقا بالله وو
دے د نفس له څوړکه خلاص وو — محض خدائے ته په اخلاص وو
له ریا له عجُبه دور وو — خره نور سره سرور[۲] وو
مړول به ئے مدام — په خوان[۳] باندے خاص وعام
دے فقیر کیمیا نظر وو — هسے رنګ شۀ ئے اثر وو
چه به کاتری په نظر — دده واړه شو سرۀ زر
په دا باب زما آیات — ډیر دلیل دی حکایات
که اکرام د رب په ما شی — په خپل ځائے باندِ به راشی
دا احوال به در معلوم شی — چه د تا د ته مرقوم شی
هم دے قطب وو تحقیق — هم دے غوث وو په تصدیق
په دا هم زما دلیل — سنکاره شته دے شۀ جمیل
په خپل ځائے به دا بیان شی[۴] — غوثیت به ئے عیان شی

---

[۱] په مطبوعه نسخه کښے دا مصرعه داسے ده "نه دۀ لوړے هر بدعت وو"!
[۲] په مطبوعه نسخه کښے آخری مصرعه داسے ده "هسه نور همه سرور وو"!
[۳] د میاں سناُالدین په نسخه کښے "په خوان" "په ځائے" "په خزان" لیکلے دے!
[۴] په مطبوعه نسخه کښے او د میاں سناُالدین په نسخه کښے رومبے مصرعه داسے ده "په خپل ځائے به هم بیان شی"!

Marfat.com

د ستا شک به ورک کړم کوږ ای حاسده په زړه توره
یو له هغو وا ذره کوش کړه برابر دې د زړه هوش کړه[1]
درشه کوره مناقب نه کتاب د شیخ صاحب
پکښې کښلی هسې شان دی پوشیده نه دی عیان دی
په یوه روایت خوانه دی درې سوه داوره مانه
او په بل روایت زیات دی ادیا ولیان یاددا[2]
چه په مثل د خپل ځان شیخ صاحب عالی نشان
ولیان کړی دی بلند په کتاب کښې دی څرګند
له هغو چه نیک دلیل دے یو په ځان نفیر جمیل دے
پس ولی چه شیخ صاحب دے منتهی قطب د رب دے
بل دے قطب د وحدت دے چه ډیر فوق ترغوثیت دے
له مقام د غوث جانه فوقیت لری روشانه
پس ولی فقیر صاحب چه کامل وو عجائب
د شیخ جی ولی مقام ته رسیدلے دو اکرام ته
دے هم قطب د وحدت وو چه ډیر پاس ترغوثیت وو
رسیدلے منتهی وو بل دے قطب حقیقی وو
صاحب حاله باکمال وو مشرف په نبه جمال وو

---

[1] د میاں صیب په نسخه کښې دویمه مصرعه داسے ده «برابره د زړه هوش کړه»
[2] په مطبوعه نسخه کښې دویمه مصرعه داسے ده «له راویانو نه دی یاد» او
د میاں سناالدین په نسخه کښې داسے ده «له راوانو ندی یاد»

Marfat.com

په خپل د خت کښې لاثاني وو — دے محبوب سبحاني وو

د سخا بحر ئے وروره — په هر لور بهید و ګوره

په هر شان په هر دستور — و د کول ئے کړل پُرنور

که ئے کسبم[1] د سخا حال — بو یه تیر کړمه یو کال

نو شته کړم بل کتاب — زۀ د دے سخی په باب

د تانړے صاحب دیلی[2] — ما په ځان نړے اوریدلی

دۀ کړۀ نقل لکه نمر — چه دا رنګ وو میاں عمرؒ

میاں عمرؒ د چمکنو — دے مشهور په پرګنو

چه د حق د خزانو — کنجی دار وو پښتنو!

وه په لاس کښې د فقیر — دۀ ورکړے پاک قدیر[3]

لکه خدائی چه دۀ ته ورکړو — دۀ هم هسے خلق ته ورکړه

کا نړی تیګے زر کیدل — دۀ د خدائے په لار بخښیل

نور به څۀ فقیر صاحب — در ته ستائیم عجائب

که یو هیرے لوئے کمال[4] — در ښکاره ئے کړو د احوال

---

[1] په مطبوعه او د میاں ستاالدین په نسخه کښې دویمه مصرعه دا سے دہ :
،،جو ړ به تیر کړمه یو کال ،، ۲!

[2] په مطبوعه نسخه کښے د،، تانړے ،، په ځائے،، د نارړی صاحب ویلی ،، دے او د میاں ستاالدین په نسخه کښے ،، د نارے صاحب ،، ذے۔ ۲:

[3] په مطبوعه او د میاں صیب په نسخه کښے دویمه مصرعه دا سے دہ : ده ورکړی پاک قدیر

[4] په مطبوعه نسخه کښے د ،، حال ،، په ځائے ،، احوال ،، لیک دے ۲:

Marfat.com

یا اللہ! یا رحمانہ ما وژغورہ لہ نیرانہ
ما دے فقیر لہ رویہ کہ هو شویم بے آبرویہ
بخشندہ دے کرے سبحانہ! تیرہ تہ شے لہ عصیانہ[1]

شتم پہ حمد اؤ پہ درود
خدائے د خدائے رسول خوشنود

منقبت بل د فقیر صاحب قدس اللہ سرہ

اللھم[2] ستا صلوٰۃ طیب پہ طاهر، طٰہٰ طیب
ورندہ کرہ ترقیامت هرہ ورځ پہ زرکوت
داؤرہ دا نقل غریب منقبت شکلے عجیب
کرہ اخون د جهانګیری ددے راز دا رهبری
چہ ے پلار هسے ویلی ما پہ ځان ترِ آؤریدلی
یوہ ورځ ووم پہ حضور د فقیر صاحب پر نور
دوہ سړی لہ لرے ځایہ ور تہ راغلہ نیک نمایہ
فقیران ووپر دیسیان ملنګان د هندوستان
د فقیر صاحب د دړاندے دواړہ راغلل وړ وستو ورآندے
لاس نیوے ئے لہ دہ وکړ پہ دیدن ئے خاطر سبۀ کړ

---

[1] پہ مطبوعہ نسخہ کښے د "تیرہ تہ شے" پہ ځائے "تیرہ نہ شے" دے۔
[2] پہ مطبوعہ نسخہ کښے د "اللھم" پہ ځائے "خدایہ" لیک دے۔

Marfat.com

یو څو شپې نے کړلے تیر ے | په حساب کښې نهٔ دے ډیرے
د فقیر صاحب خیرا ت | چه دوئ اولید ترحد زیات
دوا ړه را غلو ورستو ورپاندے | نورئے عرض وکړو وړاندے
چه صاحب کوی[1] خرڅ ډیر | د حساب نه ترحد ه تیر
یو هلر زمونږه زده دے | تهٔ ئے زده کړه آ زموده دے
چه په کار به دِ نا راشی | دد ے خرڅ په ښهٔ به[2] راشی
ورته وے فقیر صاحب | کوم هنر دے عجا ئب
تا سو یو کا نرکۍ عیا ت | یائے اووائے بیان
د دئ دے دیګ که یو پیدا شی | شوروهٔ هم څهٔ مهیا شی
که یومن وی که دوه منه | دا لتا کوو غو ښتنه
غوښایه لوګی څو پنډه ه | دا[3] هم غواړو په دهٔ ونډه
څور فقیر صاحب دیندار | هغه دیګ کړهٔ ور تیار
هم شودهٔ ئے کړه طلب | هم خشاک ورله عجب
فقیرا نو کړهٔ دیګ باندے | اور ئے کړو تر دیګه لاندے
چه شودهٔ را غلهٔ په جوش | په خپل جوش اؤ په خروش

---

[1] په مطبوعه نسخه کښې دا سے دے ؛ چه صاحب کوی خیرات ؛ دحساب ترحدهٔ زیات اؤ د میاں سناالدین په نسخه کښې دا سے دے ؛ چه صاحب کوی خیرات ډیر ؛ د حساب ترحدهٔ زیات ډیر ؛؛ [2] د میاں سناءالدین په نسخه کښې دویمه مصرعه دا سے ده ؛ چه دا خرڅ به دِ ښهٔ راشی ؛؛ [3] په مطبوعه کښې دویمه مصرعه دا سے ده ؛ دا هم غواړو به له ونډه اؤ د میاں صیب په نسخه کښې دا سے ده ؛ دا هم غواړو له لو نډه ؛؛

Marfat.com

لاندے باندے اوُ سنبتل — فقیر ا نو به کتل
څۀ دادو ئے کړه عجیبه[1] — دوئ بهر بے شک وریبه
د ستودو ته ئے ګذار کړۀ — دوئ په د یکښے تار په تار کړۀ
شوه چکې د سپینو زرو — شو دۀ داړه برادرو
د فقیر صاحب د وړاندے — دوئ داادکړه لاندے باندے[2]
هغه دیګ شۀ داړه زر — دوئ وو دواړه کیمیا ګر
وے ئے یا فقیر صاحبه — دا هنر دے عجبا ښه
ته ئے زده کړه دا زمان — چه درماند نۀ شے په ځان
نور فقیر صاحب بچپله — در ته اووے زما د له[3]
دا هنر خو ښۀ هنر دے — څۀ خوګوان زما په سر دے
دے بے اسبابه نۀ شی — خو اسباب مهیا نۀ شی
یوه ګټه برابره — دۀ پرته هلته د لبره!
د فقیر صاحب د وړاندے — دۀ کړه توکے، توپړ باندے
هغه ګټه شوه سرۀ زر — هغه درنګ په دا هنر
کیمیا ګر و ولید له — چه دا ګټه سرۀ زر شوله
هم فقیر صاحب کمال — ور ته اووے نیک خصال
چه زما هنر آسان دے — بے اسبابه دے رسان[4] دے

---

[1] په مطبوعه نسخه کښے او د میاں سنا الدین په نسخه کښے پرومبے مصرعه داسے ده یم څۀ دارو ئے کړو له جیبه
[2] د میاں سنا الدین په نسخه کښے دویمه مصرعه داسے ده یم دوئ نور درو پۀ لاندے باندے ؟!
[3] دا شعر د میاں سنا الدین په نسخه کښے نشته [4] په مطبوع نسخه کښے دویمه مصرع داسے ده بے اسباب ئے رسان ؟

ما ته بس زما هنر دے — چه آسان زما په سر دے
د غه ستا سو هنر کړان — ے پکار نه دے په ځان
کیمیا کړو چه دا حال — د ده اولید دم در حال[1]
شول ئے دا په مریدان — په نظر ئے سعیدان
په طلب د دے هنر شول — په نظر د ده سره زر شول
کاملان او مکمل شول — موصلان او هم واصل شول
خدایه ستا کرم دے ډیر — نه په ما ئے او کړه سیر
ډیر زما د زړه په زمکه — په غفلت شوه ورانه ورکه
نه کرم په شمس الدین کړه — د خاطر پښے سپین کړه[2]

شه په حمد او په درود
خدائی د خدائی رسول خوشنود

منقبت بل د فقیر صاحب قدس الله سره

اللهم ستا صلوٰة او دے[3] — په احمد مصطفیٰ
ورنده کړه ترقیامته — هر ورځ په زر کرته
هیبے رنګ نقل غریب — در ته کنیم داوره مجیب

---

[1] د میاں ستا الدین د نسخه کښے د "دم در حال" په ځائے "فی الحال" دے۔

[2] په مطبوعه نسخه کښے "سپین کړه" دے او د میاں ستا الدین په نسخه کښے "بین کړه" دے۔

[3] په مطبوعه نسخه کښے د دغه مصرعه داسے ده "اللهم ستا صلوٰة وفی"۔

را وئیل اخون زاده — په دا رنګ نیکلی ساده ا
چه ئے پلار هسے وئیلی — ما په ځان تړے اوریدلی
چه به ډیر فقیرصاحب ته — زه ورتلمه عجائب ته
هره ورځ به زه ورتلم — پستنه به بیا راتلم [1]
یوه ورځ فقیر صاحب — ماته اووے عجا ئب [2]
داؤ ره ته اخون سدو — په زړه سپینه تورشودو
هره ورځ مکړه تکلیف — په دریمه کړه تشریف [3]
په دوه ورځے تدریس وایه — په دریم راځه نیک رایه
ته را دروسه تردے ځایه — در ته وایمه نیک رایه
پس له دے نیکلی فرموده — په دریمه ورځ معدوده
زه به تلمه په حضور — د فقیر صیب پړ نور
چه به ورا غلم میاں جی — ما به ولید حضرت جی
د اتیک صاحب بلند — میاں [4] یحیٰ ولید ځرګند
په دریمه ورځ به تلوه — په مجلس کښے به داخلوه
ننه په زړه زما ګومان — چه وو ده ته ئے فرمان [5]

---

[1] په مطبوعه نسخه کښے نشته ۱۲!

[2] په مطبوعه نسخه کښے نشته ۱۲!

[3] د میاں ضیاء الدین په نسخه کښے دا مصرعه داسے ده ، په صورتِ تهٔ تخیف ۱۲!

[4] د میاں ضیاء الدین په نسخه کښے "میاں" په ځائے "ماں" دے

[5] مطبوعه نسخه کښے د "ګمان" په ځائے "کرمان" دے ۱۲!

Marfat.com

هم دا هیسے وو مقدور　　په دریځه د حضور
یوه ورځ په یوه وقت　　دے خوشحاله وو نیک بخت
وو بیرون له نیال پور　　تا ته وایم په سرور[1]
نورے چا پیره فقیران　　نشسته وو حاضران
څنو بند وهه د خوړ　　چه اوبهٔ راتلے په خوړ
د انګو رو تهوکړی دور　　در ته راغله له نهال پټور
یاران[2] چه نشسته وو　　څوک ولاړ ورته حلقه وو
د اتک صاحب یحیٰ　　وو قایم ولاړ بسیا
په تعظیم په ډیر ادب　　وو ولاړ خاموش په لب
نور فقیر صاحب انګور　　په خپل لاس وبیشل منظور
چا ته یو چا ته دوه وربرا　　دهٔ به اد نیول ترغوړ
چه فلانی مجره د واخله　　زیاتی مجره د چا مهٔ اخله
په یحیٰ چه راغے وار　　در ته اودے دے بزرګوار
درے غنچے ورته په لاس　　وه نیولے حق شناس
وے چه راشه شیخ یحیٰ!　　داد ستا دی مهیا
د اتک صاحب عجیب　　چه دٔ دهٔ ته شهٔ قریب
په هندکوئے وے دور دور　　لرے و دریږه حضور

---

[1] په مطبوعه او د میاں سناالدین نسخو کښے دا شعر داسے دے ــ

دو بیرون ترنیال پورے　　تاته وایم په سورے

[2] د میاں سناالدین په نسخه کښے دا سے ده ــ دانګو دوتوکرشه اوړکے؛ ورته راغله له نهال پ[illegible]

تا تہ کلہ درکوم زۂ　　　پہ دانو رو داد کوم[1] زۂ
دا تہک صاحب عجب　　　ترے روان شو پہ ادب[2]
پہ خپل ځائے ودریدہ قایم　　　خُلہ خاموش پہ زړۂ سالم
پہ دویم ځلہ چہ وار　　　پہ دۂ راغے پہ تلوار
ورتہ بیا فقیر صاحب　　　ھسے دۂ وے عجائب
چہ یحیيٰ وا خلہ دِ ستا دی　　　دا درے وړی مہیّا دی
دا تہک صاحب عجیب　　　چہ شو بیا ورتہ قریب
فقیر بیا ورا تہ ګورہ　　　ځۂ اسرار دی پکښے وروړۂ[3]
چہ ئے نۂ درکوم تا تہ　　　لرے وردرہ نیک صفاتہ
پہ دویم وار ھم یحیيٰ　　　شو پہ خپل مقام بسیا
پہ خپل ځائے دے اودرید و　　　پہ ادب اوٗ پہ با ئدۂ
دۂ ویشل ھغہ انګور　　　ھغہ شان پہ خپل دستور
دریم وار چہ مقرر　　　وار د دۂ شۂ مکرر
وے ئے راشہ شیخ یحیيٰ　　　غنچہ وا خلہ پہ رښتیا
دا تہک صاحب عجیب　　　چہ شۂ دۂ وتہ قریب

---

[1] د میاں سناالدین پہ نسخہ کښے داسے دہ ــہ
تا تہ کلہ درکوم زۂ　　　داد نورو ادا کرم زۂ
[2] د میاں سناءالدین پہ نسخہ کښے داسے دہ ــہ
دا تہک صاحب عجیب　　　ترے روان شو لوادیب
[3] د میاں سناالدین پہ نسخہ کښے "وراتہ" "پہ ځائے" "دے" ۔

درے غنچے ئے پہ خپل لاس — ورتہ ورکړے حق شناس
د اتک صاحب ثنا — د خدائے اودے پہ وینا
چہ الحمد للّٰہ خدا یہ — ثنا تا تہ رهنما یہ
تورے رخصت هغہ ساعت شو — و اتک تہ پہ سرعت شو[۱]
و ے ئے شکر دے خاوندہ — چہ دِ زۀ کړمہ خورسندہ[۲]
چا پو سننہ ځنې اوکړه — تسلّی ئے د خپل زړۀ کړه
چہ پہ څۀ شوے خرم تۀ — چہ ثنا کوے هردم تۀ
دۀ وے درے لطیفے بند — زما بندے وے دلبند[۳]
د صاحب پہ مهر کوره — خلاصے دد ځا شوے زما ورو[۴]
چہ غنچے ے شوے پہ لاس — نہ مالوے شو وسواس
لطیفے ے شوے چلان — ځکہ زۀ یم ثنا خوان
چہ شۀ لوے دے یعید — نور فقیر صاحب سعید
هسے رنگ وے صاحب لہ — سرے دا رنگ بو یہ کلہ
لکہ وو چہ شیخ یحیي اوس — د یقین پہ کور بسیا اوس
ربہ ستا کرم دے عام؛ — مادد ے فقیر پہ جام

---

[۱] د میاں سناء الدین پہ نسخہ کښے دا مصرعہ داسے دہ چہ " دا تکہ پہ سرعت شو
او پہ مطبوعہ نسخہ کښے داسے دہ " دے اتک تہ پہ سرعت شۀ "!

[۲] مطبوعہ نسخہ کښے دا مصرعہ داسے دہ چہ " چہ دِ زۀ کړم پرے خورسندہ

[۳] د میاں سناالدین پہ نسخہ کښے دا شعر داسے دے ـــ

دۀ وے درے لطیفے بندے — زما بندے وے دلبندے

Marfat.com

هسې مست کړه په خپل تن — چه آ هو شم د ختن[۱]
لوئی شی خور د بین[۲] — په هر لور د شه یقین
شه په حمد او په درود
خدائی د خدائی رسول[ص] خوشنود

منقبت بل د فقیر صاحب قدس الله سرہ العزیز

ربه ستا صلوٰة اعظم — په رسول[ص] معظم[۳]
ورنده کړې تر قیامته — هره ورځ په زر کرته
منقبت واوره خوش خویه[۴] — عجیبه هسې دل جویه
صدرالدین اخونزاده — کړه دا نقل آزاده
چه د پلار و نیټل دا هسې — فهم ادکړه که وررسې
یو طالب وو د چیلے — پوئے په هرے مسئلے
په هر علم سره ډک وو — په منطق کښې زیرک[۵] وو
نو غلے په حکمت وو — کړې د یرے پرے همت وو

---

۱ په مطبوعه نسخه کښې ,,ختن،، په ځائے ,,سخنتن،، کښلے دے ۔

۲ مطبوعه نسخه او د سناالدین نسخه کښې د ,,بین،، په ځائے ,,شمس الدین،، دے ۔

۳ مطبوعه نسخه کښې شعر دا سې دے ـ ربه ستا صلوٰة سلام ؛ په رسول خیرالانام ۔

۴ په مطبوعه نسخه کښې د ,,خوش خویه،، په ځائے ,,نیک رویه،، دے او د سناالدین په نسخه کښې نیک خویه دے ۔

۵ سناالدین د زیرک په ځائے یا زیرک وو لیکلے دے ۔ ۔ اصل قلمی نسخه کښې هم داسې لیکلے دے

Marfat.com

دے زما سرہ ډیرہ وو — پہ یقین ډیرہ سپیرہ[1] وو

خطرات ورتہ برسیر وو — چہ ئے تل دزړہ چاپیر وو

ھسے رنګہ خطر ډیر — وو ودہ وتہ برسیر

نمونځ اودس وو ځنے پاتے — پہ دۂ وے خطرے زیاتے

نۂ ئے خوب نۂ ئے خوراک وو — نۂ ئے آرام نۂ ئے ادراک وو

سونکون بہ وو پہ فکر — نۂ ئے[2] ګفت کوو نۂ ذکر

یو ورځ راغے وماتہ — پہ ژړا ژړا نیک ذاتہ

وے ئے یا اخوندصاحبہ — زما حال شو عجائب

اندیښنو کړمہ زبون زۂ — خطرو کړمہ محزون زۂ

ھسے ډوب شوم پہ وسواس — چہ ئے وړے دَدین اساس

زړہ ئے تور شۂ لکہ سکور — اندیښنو کړمہ نسکور

څۂ علاج اوکړم صاحبہ! — لہ دے رنځہ مصاحبہ

پلار ئے وے چہ ما پخپلہ — نصیحت د زړۂ پہ خلہ

ورتہ اوکړو مکرر — بارے نۂ شۂ کارګر[3]

تسلی ئے د زړۂ نۂ شوہ — خطرہ ئے کم نۂ شوہ

بلکہ لا بہ شو زبون[4] — پہ وسواس بہ شو محزون

---

[1] مطبوعہ او میاں صیب دواړو ,, ډیرہ،، لیکلے دہ ؟!

[2] د میاں صیب نسخہ کښے دا مصرعہ دا سے دہ عمہ چہ ئے ګفت کا وہ نۂ ذکو ؟!

[3] د میاں سناء الدین نسخہ کښے دا مصرعہ دا سے دہ عمہ بارے نښتہ کارګر ،،

[4] د سناء الدین نسخہ کښے بلکہ پہ ځائے بل کہ دے. یعنی د زړے قلمی نسخے پہ شان ؟!

Marfat.com

یوه ورځ ے کړه په ځان ‌ ‌ ‌ ‌ دے له ځان سره روان
د فقیرصیب تر دره ‌ ‌ ‌ ‌ دے ے بو تلو بېادره
دوا یره کښېنا سنو حضور ‌ ‌ ‌ ‌ په دیدن ئے شو مسرور
مونږ لا سپړدے نه وو حال ‌ ‌ ‌ ‌ نو فقیرصاحب کمال !
و طالب ته ئے کړه ځ ‌ ‌ ‌ ‌ دا ئے اوو یئل په سخ
چه څوک توری لولی توروي ‌ ‌ ‌ ‌ روښان زړه ئے نکه سکوروي
ته وماته رانزدے شه ‌ ‌ ‌ ‌ په توبه شه بے پردے شه
لاسدے تو کو لاس په سر کړه ‌ ‌ ‌ ‌ په توبه سره ځان ززکړه
دا طالب نورنه زړا شو ‌ ‌ ‌ ‌ په توبه توبه گویا شو
نور فقیرصاحب په خپله ‌ ‌ ‌ ‌ خپله کوته صاحب د له
کړه ئے زړه ته دِ ډه وړاندے ‌ ‌ ‌ ‌ په سینه ئے لا تندے باندے
کړ څو له یه دقه وروره ‌ ‌ ‌ ‌ چه طالب اووے په زوره
خطره زما صاحبه ! ‌ ‌ ‌ ‌ له زړه لا پره مصاحبه !
له سینے ے اوو ستله ‌ ‌ ‌ ‌ پرے زړه پوهه شوم صاحبدله
ستا له کوتے سنا له لاس ‌ ‌ ‌ ‌ شوم بے غمه له وسواس
هدایت راته نما شو ‌ ‌ ‌ ‌ حق شو حق باطل جدا شو
نور صاحب فقیر له دقه ‌ ‌ ‌ ‌ کوته لرے کړه میڼه
وے ئے دروم علم وایه ‌ ‌ ‌ ‌ ډیر د فقهه علم نمایه
د تفسیر اصول حدیث ‌ ‌ ‌ ‌ تل تر تل کوه تدریس
چه دعا فقیر صاحب ‌ ‌ ‌ ‌ ورته ادکړه عجائب
اول نهر وداوس بحر ‌ ‌ ‌ ‌ دا طالب شو په خپل دهر

Marfat.com

په هیڅ علم بندیده — د دهٔ نهٔ وو په پاڼهٔ
هم مرید د دے جناب وو — په اسرارو مزه یاب وو
دهٔ به درس وایه په ځان — تل د پاره د سُبحان
شپه او ورځ به ئے طاعت کړه — د مولاٰ عبادت کړهٔ
چه خاکی بشرئے زر کړو — نور ئے روح جانان له ورکړو
پرے کرم وکړو کریم — پرے رحمت وکړه رحیم
په دا هسے اولیاؤ — په دا هسے اصفیاؤ
چه بندی له بنده خلاص کا — دوئیله خدائے ته په اخلاص کا
رب خپل فضل احسان که — تاریک زړهٔ زما روشان که
په گناه یم رو سیاه — مخ ئے تهٔ سپین کړه ترماه
هم د دے فقیر له رویه — چه ئے زهٔ یم مدحه گویه

شه په حمد اؤ په درود
خدائے د خدائی رسولؐ خوشنود

منقبت بل د فقیر صاحب قدس اللہ سرهٔ

اللهم سنا صلوٰة عزیز — چه گناه کاندے ناچیز
رسیدهٔ کړه تر حضرتؐ — هره ورځ په زر کرت
هسے نقل له کبارو — در ته کښم له خبر دارو

له د میاں سناء الدین په نسخه کښے د "دوئی" په ځائے "دے" دے ۱۲

Marfat.com

مکرر ے لہ ثقا تو — اوریدلی دی نیک ذاتو

قصو ضًا اخوند صاحب — محمد غوث ولی کاتب

چہ پہ سرا ئے کبنے ئے مسکن وو — دے معذورصاحب پہ تن وو

دۂ کـړۂ نقل صادقین — لہ وړو مبیو سابقین

چہ لہ ډیرو ما پہ ځان — اوریدلی ھیے شان

د فقیرصاحب پہ وخت — بهادرشاہ بادشاہ نیک بخت

یو مغل ئے ستم کار — دا تیک کـړۂ صوبیدار

پہ اتیک ئے سکونت کړۂ — ډیر عالم ئے لت پہ لت کړہ

کـړۂ پہ ظلم ئے خراب — ډیرعالم خراب تراب

خوک ترے لاړہ ځانہ کوچ[لہ] — څوک ئے کړہ لہ ځاموپلوچ

ډیر عالم زیرو زبر — دۂ پہ ظلم کـړہ ډبر

برناحق پہ ثخہ بانہ — دۂ یہ لوټ کړہ پرګنہ

پہ قضا د غنی رب — پہ بانہ پہ ثخہ سبب

هنوا رے تہ شہ لشکر — دا سـتـولـو ستمګر

هزارہ ئے کـړلہ لوټہ — هم ئے ہچ کړہ لوټہ لوټہ

هم دولت او هم ئے بند — دے ظالم راوست څرګند

اکـثر نیغ ھلکان — دے ظالم کړل بندیوان

پہ اتیک کبنے ئے حصار — بندیوان کړل ستمګار

دا تیک لہ کوټ دننہ — شول بندیان واړہ میئنہ

لہ د میاں سنا و الدین پہ نسخہ کبنے دا تیکے " لوچ " دے ۱۲

Marfat.com

اقربا چه ئے د دروستو — پاتے شوی دو تندرستو
په طلب ئے د خلاصون — وړاندے ئے را غله زړه محزون
د فقیرصاحب تر دره — واړه را غله برادره!
په زړا په فریادونو — په خوا ستونو په رویونو
شول فقیرصاحب ته سر — په د هلو د خپل سر
چه د پاره د سبحان — شه د مونږ سره روان
دا تهک تر صو بیداره — دے په مونږ شو ستمکاره
هم مو مال هم مو عیال — ده بند کړے دے فی الحال
دا تهک په کوټ دننه — لاس مو نه رسی مټینه!
بے له خدا په مو آسره — بله نشته یو ذره
نه د خدائے د پاره پیره — ځه له مونږ سره فقیره
گوندے ستا په فخ روئیداره — بندیان خلاص شی له حصاره
مال عیال موشی آزاد — کور ته لاړ شو خاطر شاد
نور فقیرصاحب په مینه — دلا سه ورکړه مؤمینه
چه دے[1] خدائے مشکل آسان — خدائے به خلاص کړی بندیوان
په نن شپه اوسئ دلے — مه کړئ ډیرے واویلے
په صبا به در سره! — درومم زه اتهک لره
محض خاص د حق د پاره — زه به درشم[2] تر حصاره
گوندے خدائے په خپل کرم — په زړه نوم کسه اظلم

---

[1] په مطبوعه نسخه کښے دا مصرعه دا سے ده چه کا خدائے مشکل آسان ۲!
[2] اصل کښے درشم دے خو "ورشم" پکار دے۔

چه آزاد کا دغه بند
تاسی واړه ښځی خورسند

شپه چه تیره شوه صبا شه
چه نمر و خوت ملک رڼا شه

نور فقیر صاحب په شان
شوله دوی سره روان

ور سره ډیر فقیران وو
چه له دهٔ سره دوان[۱] وو

د فقیر په پاک زبان
د۱۱ بیات راغلل عیان

څوک نه دروی خدائے دپاره
فقیر دروی خدائی دپاره

پاک رسول ورسره مل دے
بدرګه له چهار یاره

دا و یینا به نے ویلے
هم شپیلی نے غږوے

هم طنبلونه دار یا لونه
دوی وهل واوره ګلونه

د اټک نږګودر پورے
چه دوی ورا غله ترهورے

پرے خبر شو صوبه دار
چه فقیر راغے په لار

دا بندیان آزاد وی دے
په ما دا فریاد کوی دے

بهتر دا چه هسے کار کړم
دے به پورے زهٔ حصار کړم

بیرې ئی بنده زهٔ په دهٔ کړم
چه دے پورے بندی زهٔ کړم

هم نشینو کښے دا فکر
ډیر قبول کړهٔ په دا ذکر

چه بے دے نه مصلحت بل
بهتر نشته دے صورت بل

آخر امر ستمګار
هسے وکړه ناپکار

بیرې ئې نبده دګودر کړئ
په دوئی نبدداده ګذر کړئ

چه حاکم کړو حکم زبر
کړهٔ ملا حو بند ګودر

---

[۱] دا مصرعه دمیاں سناالدین په نسخه کښے نشته ۱۲

همکی بیړۍ نظار — بې چپو ئې کړې قرار
د اتک طرف نه ځانه — و نړې ځان په ځانه
چه فقیر صاحب ډیر — په کودر کړه سرسره
په کودر کښې ئې مقام کړه — په زبان ئې دا کلام کړه
چه دا دې کودر بند دې — څه پښې شوې دې کند دې
چه عالم واړه حصار دې — دا په څه هسې بندکار دې
چاله فقیر په ډیر ادب — وې دا بند په دا سبب
دا کودر دې مچا ټپ! — چه تا نۀ پرېږدی صاحب
د ظالم په حکم بند — دا کودر دې په دا کند
وې ئې هسې چه رښتیا دۀ — دا خبره چه لۀ تا دۀ
چه ئې خدائې نۀ بندۀ وی — ظالم څۀ که کند کوی
بارې کومه بیړۍ خوشه — دۀ دستا سو نبۀ د کښه
فقیرانو وې مضبوطه — داد منځ بیړۍ مربوطه
هم بهتره دۀ صاحبه — مونږ دوا پۀ دۀ راغبه
که شی دا نبیړۍ طلب — ورک به شی زمونږ شغب
هغه وخت وو د آهار — سیند بې کاره وو بکار
نور په لور چپې ئې تللې — په غورزنګ به غوړید ئې
نور فقیر صاحب په زوره — کړه نعره ورته اې ورورهٔ![2]

---

[2] میاں شمس الدین په ځائې د درور لمودیکلے دے ږ

[1] په مطبوعه نسخه کښې دا مصرعه دا سے ده چه چاوئیل په ډیر ادب ږ

زر رادرو مه اے بیړۍ — په دا درنګ په دا ګړۍ
دغه ځائے ته برابر — چرے نهٔ شي لرو بر
چه د خدائے په حکم تهٔ ئے — د ظالم په حکم نهٔ ئے
فقیران کړه زما پورے — د ظالم ګړه بند راپورے
چه فقیر صاحب فرمان — هسے وکړه نیک زبان
پړے قطع د بیړۍ شو — هغه درنګ هغه ګړۍ شو
بیړۍ اوو ته[1] له منځه — را روا نه شوه بے رنځه
لکه نبهٔ عراقی اس — برابر راغی په لاس
یعنی سم په جلب لغومی — په هر لوري سپاهی[2] درومی
بے ملا حه بے چپو هم — شوه راګډه په اوبو هم
را روا نه برابره — دا بیړۍ راغله د لبره
دا ظالم په تفرج — اوچت ناست وو په یو برج
چه بیړۍ ئے ولیدله — دے ظالم ووے په خپله
چه بیړۍ ګړله چا پورے — کوم ملاح کړه پورے اورے
چا و بیل چه بے صلاحه — بیړۍ لاړه بے ملاحه
د فقیر په اشارت — هم دده په اجازت
هسے د رومی برابره — بے چپو اوډ بے وزره
دا ظالم چه نګران شو — و دے حال ته پریشان شو

---

[1] میاں ثناالدین دا مصرعه دا سے لیکلے ده «بیړۍ ورته له منځه ..»

[2] دا دویمه مصرعه میاں ثناالدین دا سے لیکلے ده «په هر لور چه سپاهی موی ..»

ولے بیا ساکت په خُله شو | و بیرۍ ته په کاته شو
چه به څه علاج دوئ کاندے | بے ملاحه اوس وربانده ے
نه چپو نه ئے ملاح | دوئ به څه کوی صلاح[۱]
دا ظالم د برُج دپاسه | ور ته ځیر وو ناسپا سه
چه فقیر صاحب شه پاس | په بیړۍ شو حق شناس
فقیران هم ورسره تول | په ځان و خنل کړه تول
دا ستائینه ئے په خپله | فقیر اوو ے صاحب له
"بیړۍ څه د خدائے په حکم | څه ظالم څه دده بندی کونه[۲]
فقیر شو مل د مظلومانو | خدائے مل دے چه بندیان په خلاصونه"[۳]
فقیر وے هغه کړۍ | برابره څه بیړۍ!
کوره زور کوه خبر شه | برابره په کودر شه
برابره څه هوا ره[۴] | وَ خپل ځائ ته په قراره
بیړۍ زر شوله روانه | را غله دا تر خپل مکانه
په کودر دا وددید له | مخلوقاتو دا لید له
چه ظالم هیبے زوباره | د غم حال ولید اظهاره

---

[۱] مطبوعه او د میاں سناءالدین نسخو کښے دا شعر داسے دے ـ بے چپو او بے ملاحه؛ دوئی به څه کوی صلاحه

[۲] دا شعر مطبوعه نسخه کښے داسے دے ـ بیړیه! څه د خدائے په حکم؛ څه به ظالم څه به دده بندیاکونه او د میاں سناءالدین ذاسے لیکلے دے ـ بیړۍ څه د خدائ په حکم؛ څه ظالم څه ئے دتا بندی کونه ۔!

[۳] مطبوعه نسخه کښے خلاصونه په ځائے ازادونه دے ۔!

[۴] دردمئ مصرعه سناالدین داسے لیکلے دے برابره څه رهواره ۔!

شو په زړهٔ کښې هراسان　　له ازاره شو ترسان
ستقبال ته را روان شو　　د فقیرصاحب جویان شو
فقیرکوز وو له سپیړئ　　هغه درنګ هغه ګړئ
ظالم وراغ د باند سے　　ورته وودیدهٔ مخ ورلاندے
ملاقی شه له ده ناسه　　لاسوء پښې ئے یا قیاسه
د دهٔ بشکل کړے په زبان　　ورته شو عذر ګویان
معذرت تر حده ډیر　　ورته وکه ترحد تیر
بیا ئے وے فقیرصاحبه!　　څهٔ مطلب دے عجائبه
چه را درے د تشریف　　تر دے ځایه په تکلیف
یا فقیر صاحبه! وا به　　خپل مطلب راته ونمایه
چه پوره ئے په خپل ځان کړم[1]　　تار خصت په دا زمان کړم
نور فقیرصاحب په خپله　　ورته ووے صاحب دله
که ربښتیا کوے اخلاص　　کړه بندیان له بندهٔ خلاص
هم ئے مال هم ئے عیال　　کړه رخصت واړه فی الحال
امیر ووے چه بندیان　　ما ازاد کړل دا زمان
ستا په مخ دی بخښلی　　دوئ د درومی ترخپل کلی
مال عیال د واړه ګوری　　دوئ د بیائی په خپل لوری
په ګودر فقیر ډیره شه　　نور عالم پسے پره شه
چه د چا خوک اقربا وو　　دوئ راغلی غربا وو

---

[1] په مطبوعه نسخه کښې ورومبئ مصرعه داسے ده۔ چه که د پوره په خپل ځان کړم ۲!

Marfat.com

لور په لور به گرځیدل — دوی بندیان به خلاصول
چه ئې خلاص کړل ټول بندیان — په زړهٔ داړه شو شادمان
راغلهٔ دوئی فقیرصاحب ته — عرض ئې وکړو نجابت ته
چه مو خلاص شهٔ واړه بند — مال عیال زمونږ څرګند
ادس له تا غواړو رخصت — خو دستا په مصلحت
فقیر اووے خبردار شئ — په مطلب باندے بیدار شئ
چه څوک پاتے بندی نهٔ شی — تسلی مو د زړهٔ و شی
دوئی وے یا مرشده پیره — بندی نشته څوک فقیره!
مونږ ئې ښهٔ تفحص کړے — بند مو واړه ازاد کړے
هیڅ بندی نشته په بند — نهٔ په پټ نهٔ په څرګند
چه دا وویل دوئی کلهٔ — نور فقیرصاحب په خپله
یو فقیر ورته فرمان کړو — دهٔ فرمان په هسے شان کړو
چه زر درومه په تلوار — په تلوار کوه رفتار
په فلانی نوم محله کښے — په فلانی ښکاره کوټه کښے
په پنځم کوټه د ننه — یوه ښځه ده غمژنه
چه میچن دا وړ وی — په سر خاوړے دوړوی
اخون خیله ده په اصل — څوک ئې نشته د خپل نسل
ورته زر ورشه پسنده — دا هم خلاصه کړه له بنده

ك مطبوعه او دمیاں سناءُ الدین نسخو کښے دا شعر داسے دے —

داچه اوویل دوئی کل : نور فقیرصاحب په خپل

Marfat.com

په تلوار ئے را حضور ره　　ما ته راوله مهجور ره

فقیر لاړ شه په تلوار　　برابر په هغه لاس

په هغه کوته مئینه!　　په تلوار شه ورننه

هغه هسے هغه بنځے!　　کړه میچن په خطا مځے

له میچنې ئے کړه خلاصه　　رابیرون له خپله لاسه

د فقیرصاحب ته وړاندے　　را ئے راوسته د باندے

په کوشه کښې ځئ. پوشلی　　او دریدله هغه سنګلی

نور پښتنه رو پټی فقیر　　درنه دړکړے پاک ضمیر

وے ئے واخله ستا پړونے　　د تا نهٔ وو ټوک غواړونے

چه د تا غواړونے زهٔ شوم　　د پېړونی دِ هم زهٔ شوم

هغه درنګ هغه زمان　　کړه ئے تیول رخصت آمان

صوبه دار معتمد خاص　　د دهٔ شو په ډېره اخلاص

فقیر راغے بیا تر ځایه　　د خپل ځائی ته دل آرایه

ربه زړهٔ زما اسیر دے　　د غفلت په بد زنځیر[1] دے

دے له دے بنده آزاد کړے[2]　　د فقیر په روئی ے نباد کړے

ته مغفور کړے شمس الدین　　د فقیر په پاک جبین

شه په حمد او په درود
خدائے د خدائے رسول خوشنود

---

[1] په مطبوعه او د میاں سناالدین په نسخو کښے د "بد زنځیر" په ځائے "لوئے زنځیر" دے۔

[2] په مطبوعه او د میاں سناالدین په نسخو کښے د "کړے" په ځائے "کړه" دے۔

Marfat.com

منقبت بل د فقیر صاحب قدس اللہ سرہ

اللّٰھم ستا صلوٰۃ بے شمار — پہ حضرت رسولؐ روئیدار

ورندہ کړے تر قیامتہ — ھرہ ورځ پہ زر کرتہ

منقبت در تہ ښیمہ — تہ ئے واورہ نیک ئیمہ

نعمت خان د سرائے ویٹلی[۱] — ما پہ خان ترے اوریدلی

سفید ریشہ معمّر وو — رښتیا گویہ مقرر وو

لا اِلٰہ الاّ اللّٰہ — دا ئے ذکر وو ھرساہ

وے ئے ما فقیر صاحب — دو لید لے عجائب

پلار ر زمانے وو مؤید — پہ نظر ئے وو سعید

زۂ بہ تلم د پلار سرہ — ھغہ پاک جناب لرہ

دمہ زۂ د لښو کالو — تاسو واورئے نیک خصالو

یوہ ورځے پہ حضور زۂ — پہ حضور دکپر نور زۂ

دُم بیولے زۂ خپل پلار — وو مونږ دوارہ پہ لار

دچشمئی پہ غوړ کښے جانہ — صاحب راغے ناکھانہ

پلار کرم زۂ ورتہ دوراندے — نور ئے عرض وکړو وربانے

چہ فرزند تہ ئے صاحبہ — دعا وکړہ عجائبہ

---

۱ دا شعر پہ مطبوعہ او د میاں ثناالدین پہ نسخو کښے دا سے دے

نعمت خان د سرائے دیٹل — ما پہ خان ترے اوریدل

Marfat.com

نور فقیر په پاک زبان   هسې ووې مهربانه
چه ورځه عمر د ډېر شه   تراتیا کالو نه تېر[1] شه
ور سره دوه مخلوقات   د حساب له حده زیات
څوک د دروستو څوک د وړاندې   دوئی[2] به زغاسنته لاندې باندې
په خوځه سور فقیر صاحب وو   هغه درنګ چه مصاحب وو
هم د وړاندې طنبلونه   هم واهه شو دریالونه
داوینا به ځې د بېلې   ما په ځان ترے آورېدلې
"دور دور د فقیر دے   د غافل په صورت وېر دے"
کاږه ګهی به ځې دا هسې   داوینا ووے که کسې
د غافل په صورت وېر دے   "دور دور د فقیر دے"
هسې رنګ عالم مدهوش وو   چه ترے تللے عقل و هوش وو
ځائې په ځائې به غورزېدل   ترکمر د به لونېدل!
زه هلک نه پوهېدلم   په قرار ور پسے تللم
څنې نور هم په آرام وو   دوئی ګویا په دا کلام وو
ګورے کانړی، ونې، غرونه   چه هم دا کړی مذکورونه
په آواز مست د سرور دئ   دوئی ګویا هم په دا دور دئ[3]
کم ځمکه کټ نیک رازه   که پوهېږے له دے سازه

---

[1] په مطبوعه نسخه کښې دویمه مصرعه داسے ده چه تراتیا وکالو تیر شه ۲!

[2] میاں سناءالدین د "دوئی به" په ځائې "دوئی بوه" کښلے دے ۲!

[3] دا شعر میاں سناءالدین داسے لیکلے دے سه په آواز مست د سرور دی؛ دوئی ګویا په دا ور ددی۔

عاقلان په دے پوهیږی | چه دورو نه ئے غریږی
وی دا کار د بادشاهانو | نه د خوارو داد خواهانو[1]
دو بادشاه فقیر صاحب | د خپل دور عجا ئب
د شریٔ وو خرقه پوشی | د شاهئ خلعت په دوش
د شریٔ توپئ په سر | دا ئے وو تاج او افسر
پرے پوهیږی خبردار | عارفان په زړهٔ بیدار
نهٔ زما غوندے غافل | له اصلی کاره غافل[2]
رب ! روئ ددے فقیر دے | چه دے شاه او هم امیر دے
ما په شرعه برابر کړه | کل وسواس له زړهٔ بدر کړه
مختورن دے شمس‌الدین | په کرم ئے کړه زړهٔ سپین

شو په حمد او په درود
خدائے د خدائے رسولؐ خوشنود

منقبت بل د فقیر صاحب قدس اللہ سرہ

اللهم ستا صلوٰة مدام | په حضرت خیرالانام
ورنده کړه تر قیامت | هره ورځ په زرکرت
واؤره دا نقل لرمانه | زړهٔ ئے کرم له ملاخانه

---

[1] میاں صیب دا مصرعه داسے لیکلے ده چه نهٔ د خوارد د خواهانو ۔
[2] میاں صیب او مطبوعه نسخه کښے دا لیکے " عاطل " دے۔

Marfat.com

ملا خان د جهانگیری — د دے راز کہ رهبری
رښتیا گو یہ نیک خصال وو — دیرینہ د پیر و کال وو
تقوی دار او پرهیزگار وو — سحرخیز او نیک گفتار وو
هغہ هسے فرما ئیلی — ما پہ خان ترے اوریدلی
یوه ورځ اخوند صاحب — شتہ روانہ عجا ئب
د فقیر صاحب جناب تہ — عالیجاه او فیض مآب تہ
طالبان ورسره ډیر وو — دو روان ترخلا[1] تیر وو
زه هلک وم خوردسالہ — ورسره تلم باکمالہ
یو طالب د ننگرهار وو — چہ خوش طبعہ خوش گفتار وو
د اخون صاحب شاگرد وو — کوتاه قد پہ ونہ گرد وو
ورځ[1] غنمہ چاړه نیک ارو — شال کوټے ئے دَ زیړو
پہ بیړئ چہ شو قرار — پہ تقدیر د کردگار
چہ بیړئ ترنیمہ سیندہ — رسیده شوه زما جبندہ
یا قریبہ وه راپورے — تا ننہ وایم کہ ئے گورے
دے طالب چپیہ و هلہ — لہ ما نړکی سره پہ خپلہ
د هغہ طالب چاړه[2] — ده پہ ملا کښے دوُاړه
دا لہ نیکی و غندلہ — پہ اوبو کښے پریوتلہ

---

[1] د میاں سنا الدین او پہ مطبوعہ نسخہ کښے دا شعر داسے دے —

ورځ غنمہ چاړه نیک ایړه — شال کوټے ئے د زیړه

[2] مطبوعہ نسخہ کښے او د میا سنا الدین نسخہ کښے دا شعر داسے دے —

د هغہ طالب چاړه — ده پہ ملا کښے رواړه

Marfat.com

په اوبو کښې شوله ړوبه هغه ښه چاړه مرغوبه
هغه درنګ هغه طالب! کوره څه کړه عجائب
هغه تیکې له میاښه! پسے ډکښه ناګهانه
کړه اوبو نه ئے آړناؤ هسے دۀ ووے په تاؤ
ووے ئے دردومه بے ګیسے په تا هم بلا پسے[1]
چاړۀ تیکې به زۀ دواړه[2] له فقیر سره هم غاړه
نهال پوره کښې به ئے غواړم دا د عوه به له دۀ دیاړم
چه وتاوَ ته راتلم زۀ اوس له تا نه ئے ګټم زۀ
په داشان خوش طبعي ، دۀ کوله واقعي
چه بیړئ ئے ولیدّله[3] په ګودر وودرید له
څښے کوز اخوند صاحب شۀ نور روانه عجائب شۀ
ورسره هم طالبان شو روانَ شتابان
په کنار د سیند روان وو نهال پورته په روان وو
له نرئ څخه. را پورته چه مونږ ورسیدو هورته
ناګهانه په کنار چاړۀ تیکې لهم کنار

---

[1] دا شعر میاں سناالدین دا سے لیکلے دے سه وے ئے دردومه ته پسے؛ په تا هم بلا پسے - او مطبوعه نسخه کښې دا سے دے سه وے ئے دردومه اے ګیسے؛ په تا هم بلا پسے.

[2] مطبوعه نسخه کښې دا مصرعه دا سے ده چه چاړۀ تیکې بوزه دواړه.

[3] مطبوعه او د میاں صیب نسخو کښې د "ولیدله" په ځائے "وکتید له" لیکلے دے -

سره دوا پره پراتهٔ سم وو　　په یوهٔ ځائے دهم درځمه وو
انارے کړے فلانی　　کوره دا نګهبانی !
ړهٔ داده ستا طالبه　　ستا له تیکی عجا ئبه
شه وا خله امانتَ　　ځه فقیره نه سلامتْ
تهمت شهٔ نهٔ خلاص　　ستا مراد پوره شو خاص
الب را غلو په تلوار　　چارهٔ نیکے هم کنار
دا پره ئے واخسته په ځان　　شو حاجت وته روان
ه مونږ ورسیدو هورته　　یعنی لا ړو نهال پورته
دیدن شولو مسرور　　په مجلس ئے شو مخمور
رخصت په وخت عجب　　کړه دعا مونږه طلب
جواب هسے فقیر　　مونږ نه ووے په ضمیر[3]
سیدهٔ به دے خوشرنګ　　دا دیل ئے کړه ګل رنګ[4]
ئے ځ کړهٔ وهغه ته　　ډوه ئے دے بے نفا وته
اخونده ستا شاګرده　　دعوه کړه په وُنه ګرده[5]

میاں صیب او مطبوعه نسخه کښے دا　　دائے ده　　سه
سره دوا پره پراته سم　　ځائے تر ځا یه هم درهم
مطبوعه نسخه کښے دوئمه مصرعه دائے ده عمر ځهٔ فقیرته سلامته.
د میاں صیب او مطبوعه نسخو د ،، رخصت ،، په ځائے د ،، ماتحم ،، لیکلے دے.
مطبوعه نسخه کښے ،، باضمیر ،، لیک دے.
میاں سناالدین د ،، ګل رنګ ،، په ځائے ،، ګل تانګ ،، لیکلے دے.

Marfat.com

دۀ نه نۀ کوم دعاله — د دۀ شوی مدعا
چه چاړۀ ئے وختله — په اوبو کښې پریوتله
دا ئے غوښتی دځله مانه — هم یۀ شان ئے لاړۀ جانه
دۀ چه نیکے په تخیل لاس — کړو او بو ته ګذارپاس
بیا غوښتے ئے کا عجب[۲] — دے له ما په ځۀ سبب
چاړۀ تیکے له ما غواړی — په دعویٰ راسره ویاړی
چاړۀ تیکے د دۀ دواړه — دۀ موندلی دی هم غاړه
او د نورو په باب دۀ — دعا وکړه په باندۀ
هغه درنګ ئے کړۀ رخصت — لاړو[۳] کور ته فراغت
اے زما احده خدائیه! — ګنهګار یم بے نهایه
نۀ په روئی د دے فقیر — عفوه کړه زما تقصیر
شمس الدین که ګنهګار یم — بیا له تا نه اُمید وار یم

شه په حمد او په درود
خدائے د خدائے رسول خوشنود

---

[۱] د میاں صیب او مطبوعه نسخو کښې "نۀ کوم" په ځائے "نۀ کود" او د دویمه مصرعه مطبوعه نسخه کښې داسے لیکلی ده عم شوه ئے مدعا۔ او د میاں صیب داسے لیکلی ده عم دۀ شوه مدعا ~

[۲] مطبوعه نسخه کښې دا شعر داسے دے
بیا ئے غوښته کړه عجب — دے له ما ځۀ سبب۔

[۳] میاں صیب "لاړو" په ځائے "لاړه" لیکلے دے۔

Marfat.com

منقبت بل د فقیر صاحب قدس اللہ سرہ

اللّٰهم ستا صلوٰة سلام ... په حضرت خیر الکلام [1]
ورنده کړه دا زمان ... لکه ریګ د بیابان !
منقبت واوره له مانه ... زما یاره مسلمانه !
د شیخ جی په منقبت کښې ... هسې کېښلی په زینت کښې
د شیخ جی صاحب په وخت ... چه حیات وو دے نیک بخت [2]
مقتدی چه د دین پاک وو ... هغه وخت اخوند ښالاک وو
د شیخ جی دیدن ته جانه ... دے راغلے مهربانه
د ده د دوئ قصه درازه ... هور ته ښکلے نیک آوازه
دلته نه رابیا نیږی ... دا منزل په ما اوږدیږی [3]
پس له شیخ له ملاقاته ... تا نه وایم نیک صفاته [4]
هم له ډیره ګفتګو یے ... روبرو سره خوشرو یے
له شیخ جی ولی د رب ... کړه دنیا اخوند طلب
چه دنیا راکړه ته ډیره ... چه غزا کړم پرے بر سیره

---

[1] مطبوعه نسخه کښې "خیرالانام" دے۔

[2] دا شعر په قلمی نسخه کښې زیات دے۔

[3] دویم مصرعه د سناء الدین په نسخه کښې دا سے ده۔ ع دا منزل په ما بقریږی ۔

[4] سناء الدین او مطبوعه نسخه کښې دا مصرعه دا سے لیکلے ده ع تا ته وایم نیک ذاته۔

Marfat.com

نیت ئے داد ے چہ غزا کړم   دیدا نو به سزا کړم

هم دعا را سره مله کړه   هم دنیا زما پرے نښه کړ

شیخ صاحب ورته دعا   وکړه حسب الد عا

د دنیا دپاره ده   نمرخاتهٔ ته په بانډ

اشارت وکړو په ځان   تر ا خون شته را روا

را روان اخون چالاک شو   ومطلب د ته چالاک ش

له شیخ جی چه را بیرون شو   نمر خاتهٔ وته په یون ش

چا طالب ځنے پوښتنه   هسے شان وکړه اخو

اے صاحبه! چرته دروے   اوس وکوم طرف ته لغو

دهٔ وے دروم نمرخاتهٔ ته   د مقصود د لار کا ته

یو مرید ئے خزانچی دے   چه مرید هم د شیخ جی د

مسمّٰی په شیخ جمیل دے   لو ئے ولی د پاک جبل

اوس هغه د ته ور دروم   ځپل مراد به ځنے موم

یعنی وابه خلم دُنیا زهٔ   هغه د رنګ نرے مهیّا

نور به ځم په خپله لار   په مطلب پسے فرا

---

۱ دا شعر مطبوعہ او د سناالدین نسخو کښے دا سے دے ــ

د دُنیا دپاره دهٔ هم   نمرخاتهٔ په بانډه هم

۲ دا شعر د سناالدین او په مطبوعہ نسخو کښے دا سے دے ــ

لا روان اخون چالاک   وومطلب وته چالاک

۳ دا شعر په مطبوعہ نسخه کښے نشته۔

Marfat.com

الغرض وا ړه روان شو — د فقير صيب جويان شو
د شيخ جي په منقبت کښې — هسې شکلې په زينت کښې
چه د غوږه په لمن سپني دے — پير عظيم بے شانه کني دے
اکثر دی پلوسے وُني — کې لوئے اوږدے پلني
په هغه ځائے ناست فقير[1] وو — د خپل شغل په تدبير وو
دا فقير ملامتي وه — نور په دين سلامتي[2] وه
دولس طبله او دريا له — شپيلۍ دولس په شمار لاله
تل وَده نه غږ بد لے — پير د ده تسلّے شوے
هغه دم فقير صاحب[3] — هسے اووے عجائب
چه زرلرے دا بدعت کړے — ورک له ما نه شناعت کړې
چه مرشد ے سنيم صاحب — لوئے عالم دے عجائب
ده رما نه راستولے — ده په ما باندے مارلے
اوس د ده عزت باندې دے — دا سرود ے نابايده دے
دوئ چه لرے کړو بدعت — هغه درنک هغه ساعت
شو حاضر اخوند صاحب — ورته اودريد عجائب

---

[1] مياں صيب د "وو" په ځائے "ده" ليکلے دے۔

[2] مطبوعه نسخه کښې دا سے ده چه

د فقير ملامتي ده — نور په دين سلامتي ده۔

او مياں صيب دا سے ليکلے ده ـ ثمه دا فقير ملامتيه — نور په دين سلامتي ده

[3] په مطبوعه او ذميل صيب په نسخه کښې وروستو "هم" زيات دے۔

ملاقات ئې له فقيره — د ده ؤشه نيک ضميره

دار مدار ئې سره وکړه — په ديدن ئې خاطرښه کړه

پس له درنګ کوره جانه — منقبت واؤره له ما نه

کړه فقيرصاحب نظر — په پلو سو برابر

نور د هرې ؤنې ساز — د سرود او چتاَواز

غږ د طنبل د داريال[2] — هرې ؤکړه فی الحال

د شپيليو آواز ډير شۀ[1] — چه له ځانګورا برسيرشۀ

شرنګهار شو لور د لوره — ترنګهار شو ډير هر کوره[3]

نور فقير صيب په خپله — ورته ووې صاحب د له

ما خوستا عزت په ځائې کړه — چه بدعت ئې زيږ پائې کړه

ولې زۀ ؤمه آدم[4] — ځان ئې نۀ کړو ترتاکرم

اوس له دې ونو بدعت — کړه تۀ منع دا ساعت

کړه پرې نۀ امر معروف — ورکړه ونو نه وقوف[5]

---

[1] په مطبوعه نسخه «شته کړو» دې او د مياں صيب په نسخه کښې «شۀ» کړو» دې

[2] مطبوعه نسخه کښې د «داريال» په ځائې «اريال» دې۔

[3] مياں صيب دا بيکلې دې

شرنګهار شو لور په لور — ډنګهار ډير هر کور

او مطبوعه نسخه کښې دا بې دې «شرنګهار شو لور د لوره ؛ ډنګهار شو ډير هر کوره»

[4] مطبوعه او د مياں صيب نسخو کښې دا بې ده

زۀ چه دم بنی آدم — ځان ئې نۀ کړو ترتاکرم

[5] مطبوعه نسخه کښې دو يمه مصرعه دا بې ده «ورکړه ؤنو ته وقوف۔»

چہ دوئی چپ شی لہ بدعتہ — دی خلاف لہ شریعتہ
نکتہ واؤرہ زما جانہ — کہ لرے ضمیر روښانہ
چہ اخون صیب نما نخلی — لہ شیخ جی ولی شا غلے
کرامت ظاہر تجیب — لہ دۂ غوښتے وو عجیب
څکہ دۂ ہم ورتہ وکند — کرامت عظیم بلند !
کړہ وود ۂ وتہ ښکارہ — شوہ نے ورکہ خطرہ
نورا خوند صاحب دیدار — ورتہ ووے نیک کردار
چہ یو ھیړی ھغہ کار کړہ — ما رخصت پہ خپلہ لار کړہ
چہ شیخ جی ولی شا غلی — څۂ پہ تا دی فرمائیلی
ھغہ راکړہ پہ دا رنګ — معطلی مۂ کړہ یو درنګ
فقیر ووے اخوند صاحبہ — ستا مطلب دے عجا تبہ
خود یو ھیړے چہ بید بادہ — کا نړی بوټي دی صحرا دہ
دلتہ زۂ را ورپم لہ کومہ — تہ لم ما سرہ را درومہ
چہ زۂ ورشمہ تر کورہ — نور بہ نا رخصت کړم کورہ
دوبارہ اخون صاحب — ورتہ ووے عجائب
چہ یو درنګ نکړم معطل — پہ دا درنګ کړہ ما نۂ تل
زۂ بہ خم پہ خپلہ لار — زۂ مہم لرم دشوار
بیا فقیر صاحب مؤمنہ — ورتہ ووئیل پہ مینہ

لہ د میاں صیب او مطبوعہ نسخو کښے دو یم مصرعہ داسے دہ — ع
زر کړہ ما وتہ زر تل

مواصل د زور آور نے ۔۔۔ ځکه هسې رنګ زړۀ ور ځے

تۀ ے نۀ پرېږدے تر کوره ۔۔۔ په دا ځائے غواړے زر کوره

بارے زر ځادر شړی ۔۔۔ په دا ځائے دغوړ وی

چه زۀ امر کړم په ځائے ۔۔۔ د شیخ جی ولی نیک رانے

دوی اکثر ولونګی څپلے ۔۔۔ هم شړی دُغوړ و ے

دۀ به کانړی ښکے ګډ ۔۔۔ در ته اچول ګډ و ړ

چه ئے څو پنډ ۀ تیار کړه ۔۔۔ دوی په غوټو استوار کړه

له فقیر ځنے رخصت ۔۔۔ اخوند شۀ هغه ساعت

طالبانو وے اکثر ۔۔۔ همه ګیره پنډ په سر

لکه لږ لاړل په لاره ۔۔۔ هلته وو ربډ ۀ هموار ه

دوی کړۀ کوزه غه پنډونه ۔۔۔ چه په سر باندے ئے وو نه

د اخوند و نه ګویا[1] شو ۔۔۔ د دی ګویا پر داو بیا شو

لیونی ورته ورد رو می ۔۔۔ نۀ ترے څونګ مراد موے

چه د ښکے په مونږ بار کړے ۔۔۔ دا څو نا په مونږ انبار کړے

دۀ وے ښکے به دا نۀ وی ۔۔۔ اوئے ګوره چه به څۀ وی

چه ئے پرا نتل پنډونه ۔۔۔ سرۀ او سپین واړۀ غونډ[2] ونه

هغه واړه ښکے زر وو ۔۔۔ لږ ئے سپین سرۀ ئے اکثر وو

---

[1] مطبوعه او د میاں صیب په نسخه کښے دړومبۓ مصرعه دا ے ده «و ګویا» په ځائے «ګویان» دے [2] میاں صیب د دواړو نسخو په آخر کښے «پنډونه» لیکلی دے۔

Marfat.com

هم پاتې حیران شر ل · چه دے حال ته نګران شول
شیخ صاحب کیمیا نظر · ډیرے رنګ کړه په نظر
نکه دو فقیر صاحب · هسے ډیر وو عجا ئب
رب خپل کرم په ما کړه · تاریک زړهٔ زما رڼا کړه
هم د دے فقیرله رویه · خدا یه ما لرے سرخویه
شمس الدین که شرمنده یم · رب بیا هم ستا بنده یم

شه په حمد او په درود
خدا ئے د خدا ئے رسول خوشنود

منقبت ستائم د فقیر صاحب قدس الله سره

د به ستا صلوٰة افضل · هم د ستا سلام اکمل
رسیدہ کړه تر حضرت تا · هره ورځ په زر کرت
هسے نقل مصلحینو · د رته نبکم له صالحینو
صالحانو په څو رنګه · نقل دا کړے خوشرنګه
لیکن دا نقل زیبا · کاوه هسے غوث بابا
ده کړهٔ نقل صاحبد له · هسے شان له برهان کله
د فقیرصاحب په وخت · په حیات وو دے نیک بخت
فقط دا ئے په عالم ډیر · مخلوقات شه درهم ډیر

له دمیان صیب نسخه کښے دا شعر داسے دے ـ شمس الدین که شرمنده ئے خو بیا ستا رته بنده

په شومیت د کښنا هو نو — باران بند شو په کالونو
دو د لئے خلق خواب — خصوصًا ختیک کباب [۱]
هزاره اوچ هم دواړه — هم سدنړ خانه ویجاړه
په دا هسې شور ماشور کښې — چه عالم وو په ډیر شور کښې
په پیرا نو کښې یو پیر دو — په ظاهر یه باطن بیر وو
یعنی پټ کوهے په ځان وو — رافضی عقیده وران وو
نوم د ده ؤ وو زین الدین — په تحقیق وو زیان ددین
د عمر سپاک [۲] له نسله — دا چالاک کړاه له اصله
د دوی رفض دے اظهر — په کتاب کښې مشتهر
دا خون صاحب کتاب — تذکره په آب و تاب
د عمر د چالاک حال — د بابک [۳] منګا د جال
هم په ځان د شاه اسماعیل — حال ئے ښکلے په تفصیل
خوګیانړی سیدان ندی — په خوګیانړ کښې پریا نه دی [۴]
عقیده کښې دی ټول وران — په کتاب کښې دے بیان
پیر منګا چه بزرګوار وو — کتهه غل د قند هار وو
الغرض دا زین الدین — چه په ځان ووشیا طین

---

[۱] مطبوعه نسخه کښې ددویئم مصرع په آخر کښې "هم خراب" دے۔

[۲] مطبوعه او د میاں سناء الدین په نسخو کښې د "سپاک" په ځائے "سباک" دے۔

[۳] میاں سناء الدین د "بابک" په ځائے "بانګ" لیکلے دے۔

[۴] مطبوعه نسخه کښې دا مصرعه داسے ده "هم په خوګیانړ کښې پیدا ننه دی"۔

Marfat.com

په ظاهر ئے علم د یر کړے وو صاف ګندیر
عقیده ئے نا ترا شه ده عالم وته کړه فا شه
یو ئے لعن په یزید کړه ده ګمراه بعضے مرید کړه
لکه دا رنګ په کتاب د ده سبکلی دین خراب
زین آلدین ګمراه ویلی په کتاب کښے ئے دی سبکلی
یا ربه! نظر په ما کړه چه جنت ما وا زما کړه
په دوزخ کښے ئے لید لو لعنتی یزید چه سو لو
بل ئے دا ویئلی په خله دے ګمراه رافضی غلهٔ
چه مړ ده ته نهٔ رسیږی که خیرات ور پسے کیږی
تاثیر نشته و دعا ته د هیچا و مل عا ته
کُلُّ نَفْسٍ بِمَا کَسَبَتْ رَهِیْنَةٌ
دا آیت به ئے دلیل وایه ده په دین ذلیل
په دا شان نور ویلونه دګمراه دلارے ملونه
څوک عقلی او څوک نقلی ده به وے په بے عقلی
هم ئے کونه په مخزن هسے یشی سر مغزن
یوه ونه وه اغزنه ما را وکښه له مخزنه

له د میاں سناألدین په نسخه کښے " دینی خراب " لیکلے شوے دے۔

ئه هریو کس (نفس) ته به هغه څهٔ ور رسیږی څهٔ چه هغهٔ په دنیا کښے عمل کړے دی۔ یعنی دچاپه دعا دچا په عذاب کښے کمے نهٔ راځی۔

ئه د میاں سناألدین په نسخه دویم مصرعه داسے لیکلی ده چه
"نهٔ دهٔ وکښه له مخزنه"

Marfat.com

هغه وخت هم چا جواب — ور نه ورکړو با ثواب
نهٔ ئې وُنه وه اغزنه — نهٔ دهٔ وکښه له مخزنه
دروغ وائي دروغژنه — مخ دِ نور شه مخ تورنه
الغرض کمراهي پېره — شوه ددهٔ ښکاره تر نمیره[1]
پرے خبر شو عالمان — مقتدا او اماماں
د بلنړ اخوند صاحب — چه عالم وو عجائب
نوم ئې وو ظهيرالدين — رښتيا وو پښتي ددين
په راشان نورعالمان — وو ددين پهلوانان
خوګ د ټيج د هزارے — خوګ د نورے کنارے
د يوسف او دِ مندنړ — عالمان شو سره ګنړ
ځائې په ځائې ئې نشانونه — هم اميان ورسره ملونه
را روان ئې کړ وښکل — را فضی نهٔ په تهکر
چه خبر شو زين الدين — شو په فکر شياطين
بې له تيښتې چارهٔ څهٔ — نهٔ ليد له بيچاره څهٔ
د منډ کوټ طاقت ئې نهٔ وو — د حضور همت ئې نهٔ وو
لکه پاک الله وئيلی — په کلام کښې ئې راغلی
وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا[2]

---

[1] مياں سنا الدين دا مصرعه دا سے ليکلی ده "شوه ددهٔ ښکاره تر غيره"۔

[2] او دا وايه اے رسولہ! چه حق را ورسيد او باطل ختم شو يقيناً چه باطل دختميد وخيز دے يعنی حق خبره (اسلام) چه را ورسيد و نو ټول دروغ کوا و کافران سره دخپلو دروغو (کفر) تاد په تار او ورک شول۔

چه ظاهر هلته شي حق — باطل ولې شي مطلق
چه حق سر کا ندې پیدا — باطل هلته شي جُدا
تیښته وکړه د ځ نامرد — افضل خان ته لکه ګرد
یعنې لاړو له خپل ځایه — تیښته ئې وکړه ترسرایه
هغه وخت چه کوم سردارو — افضل خان په نوم نامدارو
دو نیسي د خوشحال خان — چه دې شو ورته رسان
په دې ځائې کښې ډیر مذکور دې — په مابل بیان ضرور دې
واړه نهٔ را بیانیږي — دا منزل په ما اوږدیږي
آخر دا واوره دبنداره — پس له ډیره د ندو کاره
زین العابدین ئې توبه کارکړو — په ظاهر ئې دا اقرار کړو
په ظاهر ئې مسلمان کړو — دده خان ئې په امان کړو
ولې ډُوئې سوه کوروڼه[1] — پېرې ئې بورې که اُوروڼه
کلې وسوه سرا سر — پاتې نهٔ شو لروبر
ور ئې کړه هسې تعزیر — چه ئې کړهٔ په صورت ډیر
لاتر اوسه پورې هسې — دغه حال لرې که کښې
چه ظاهر په ژبه جوړ وی — په باطن په زړهٔ اوروړ وی[2]
په ظاهر که وی سیده — په باطن ئې عقیده

---

[1] مطبوعه نسخه کښې دا مصرعه داسې ده چه ع ولې دوه سوه کوروڼه۔

[2] مطبوعه نسخه کښې دوېمه مصرعه داسې ده چه ع په باطن کښې دین نه موړ دی۔

او میاں حبیب داسې لیکلی ده ع په باطن کښې د زړهٔ اور روی۔

Marfat.com

مخالفه د ه ، بې شکه   پرې خبریږ زړه په کلکر
ځنې لرې لرې ګرځه   په ګندګی بانډ مهٔ پوزه[1]
څو به بد د دې ګمراهو   وا یم تا سوته نیک راهو
الغرض وا یم مطلب زړه   منقبت د شکر لب زړه
چه فراغ د عالمانو   له دهٔ اوشو امامانو
زین الدین ګمراه خبیث   ځان ئې خلاصی کړو په تلبیس
د فقیرصیب شهرت   هم وو ډیر هغه ساعت
عالمان امیان جرګه شول   سره ټول واړه هم شول
مشوره ئې په دا رنګ   هسې اوکړه په دا درنګ
څځ چه درومو تر فقیره ،   تر فقیره پاک ضمیره
چه دعا وکه په ځائ   چه باران ؤکه سبحان
د باران په مدعا مونږ   له دهٔ وغواړو دعا مونږ
کوندې خدائې ئې اجابت که   له مونږ لرې مصیبت که
الغرض په اتفاق دوی   ور دوان شو چست چالاک دوی[2]
د فقیر صاحب تر دره   قصه واوره براد ره
چه دوئ واړه شو په ځان   ننګکا پړو و نه رسان
د فقیرصاحب د ستور   کله هسې وو پر نور
چه به ډیر سکو خیرات   بخوو با برکات[3]

---

[1] میاں صیب دا سے نیکلے دے سه ځنې لرے ګرځي لرے ؛ په ګندګی بانډے میری

[2] په مطبوعه او د میاں صیب په نسخو کښې صرف ،، چالاک ،، چست ،، ورسره نشته ۔

[3] مطبوعه او د میاں صیب نسخو کښې ،، بابرکات ،، په ځائے ،، نیک ذات ،، دے۔

Marfat.com

خاصو عامو به خوړلو | هم به کور نه خلقو وړلو
کاله کاله به ئے وروره | خپه پاخپه نهٔ کړه وګوره
بلکه بل به ئے اور نهٔ که | هسے شان دستور به دهٔ که
ورځ تر تيري فقيران | ګرځيدل به ئے ياران
هغه ورځ فقيرصاحب | په دا شان وو عجائب
چه ئے خپه يخ کړی نهٔ وو | فقيران اوږی د دهٔ وو
په مسجد کښے وو دننه | په سړی ناست وو منځنه
کتابونه ورته جمع | دهٔ کتل په خاطر جمع
چه سبکو د عالمانو | ور سره هم د اشنايانو[1]
وصاحب ته شو حضور | په ديدن ئے شو مسرور
ملاقات ئے سره وشو | په ديدن ئے خاطر ښهٔ شو
مشران د عالمانو | ملکان هم د اميانو
په مجلس له دهٔ سره وو | په مسجد ننه کړه وو
نور هر عالم وو وړير | خپه صاف خپه کاږير
وقت د چاشت غرمه قريب | منقبت دا ؤ ره عجيب
يو سړے د ملی ميلو | دهٔ ته راغے آدم خيلو
وے ئے يا فقيرصاحبا | يوه پښيړه مصاحبه
ته له ما سره رخصت کړه | دا په ما ته مرحمت کړه
چه يو سپه مے حلال کړے | هم طعام مے خپه پوخ کړے

---

[1] مطبوعه نسخه کښے دا سے دے چه ملکان هم دا ميانه

Marfat.com

پہ د پیندے کار بہ وشی — یوہ پنیدہ بہ مارہ شی[1]

فقیر وے پنیدہ د خو وی — درے وی، دوہ، کہ وایہ یو وی[2]

دہ وے لسل دی یو لس کسہ — وی دا پیندہ نیک نفسہ

وئے ستا پنیدہ دا ھسرہ — او زما پنیدہ دہ خومرہ

کہ حساب ئے کڑے قوار — وی بہ شپږ زرہ پہ شمار

ور شہ لاڑہ نہ کہتوئی — ور سرہ ھغہ رو تہئ

سوئے پٹ لرہ ھم غارہ — نہ تو ما پورے ئے راورہ

تر نظر ئے زما تیر کڑہ — نور ئے بیا پیندو تہ ویرکڑہ

پس معلوم شو لہ دے رازہ — زما یارہ نیک آوازہ

چہ ھغہ وارہ سبکی، — چہ وو جمع لرو بئ

د فقیر پہ درکبنے جا نہ — وو شپږ زرہ مہربانہ

نور ھغہ ملی خیل مرد — لا روان شو لکہ گرد

پہ تلوار لا پہ شہ ترکورہ — دہ رو تہئ اڈکہتوئ درروڑ[3]

دوار ورپسر پو شلی — پہ خادر کبنے ئے نغښتلی

د فقیر صاحب پہ مخکبنے — دوارہ کینبو دو پہ سنج کبنے

چہ فقیر صاحب نظر — پہ دوئ دکہ خوش منظر

نورے وے حلیم زبان — یوہ یار نہ مہربان

---

[1] مطبوعہ نسخہ: یوہ پیندہ بہ مرہ شی [2] د میاں سناء الدین نسخہ کبنے دا سے دہ

نقیر او وے پنیدہ څو دی؛ درے دی دوہ دی او کہ یو دے۔

[3] دا مصرعہ د میاں سناء الدین پہ کتاب کبنے نشتہ۔

Marfat.com

دوه روټۍ غوښې طباخ — ورکوه په لاس فراخ
هر سړی دته په شمار — ورکوه په زړه قرار
د کټوۍ لره سر پټ — د روټۍ دا ډوره په غټ
میلمانه کړه داړه تیږ — چه دوی داړه شي پړ سیر
نور هغه فقیر سباغلي — دوه روټۍ په شمار شمار لي
یؤ طباخ د غوښو یاره — هر سړی دته بې ویاره
ورکوي د نه هما ن — چه پر عذر شو مها ن
میلما نه واړه ماړه شو — ډوډی پاتے هیڅوک نه شو
نعمت خان دسوانے وېلي — ما په خان تر آور بدن لي
چه هغه غوښې سبا غلي — ما په خپله خُله خوړ لي
زه حاضر وم هغه رنګ — چه دا ویشي کا ده خوشرنګ
چه عالم شو واړه موړ — پاتے نه شو نیر ادبیر
نور فقیر صاحب په خپله — ملی خیل نه اووے ګُله
چه زمونږ پینډه حاضره — واړه عذر شوه ظا هره
اوس دِ وا خله دا کټوۍ — ورسره خپله روټۍ
خپله پینډه عذر وه تنه — په خپل کور کښې مړه وَه تنه
که یو کسویا وکه لسلي — دا طعام دے ورته بس
ملی خیل دوانته له منځه — کورته دے لاړ شه بے رنځه

له مطبوعه نسخه کښې او دمیاں سناء الدین نسخه کښې دامصرعه داسے ده چه پاتے نه شو خوان

اذوبر

Marfat.com

نورا خوند ظهیرالدین — چه ګوؤ پښتی د دین
هم آخوند د غورغشتو — سوال ئې وه کا په پښتو
چه مونږ وایو په ژبه — حال معلوم دے یا صاحبه
چه دا څوکا له باران[1] — په مونږ نشی د آسمان
یوود قحط په بلا ډیر — لوږ د لوږه مبتلا ډیر
په دا شان چه اے فقیره — حاجت څهٔ دے له تقیره
مونږ ه را غلو ستا نزدِه — تهٔ دعا وکړه رهبره
ګوندے خدائے شی مهربان — که نازل په مونږ باران
دا سختی له مونږ پورته — چه خوشحاله درومو کور ته
فقیر ووے عالمانو، — ذَ بے لارے پیشوایانو
که له ما نه څهٔ اقوال — شی ظاهره څهٔ افعال
ملامت به نهٔ کړئ تاسو — په ما باندے حق شناسو
عالمانو وے صاحبه! — هر چه تهٔ کړے عجائبه[2]
ستا رضا خپله نیک رایه — خو باران غوا ړه له خدایه[3]
چه دا ووے عالمانو — نور فقیرصاحب یارانو
یاران وبلل خپل خان ته — شول حاضره نیک زبان ته
دریالونه هم طنبلونه — هم شپیلئ ئې په لاسونه

---

[1] د میاں صیب په نسخه کښے دا سے ده عم واسوکالوباران
[2] دا شعر د میاں صیب په نسخه کښے نشته۔
[3] دا مصرعه د میاں صیب په نسخه کښے نشته۔

Marfat.com

منتظر ولاړ د حکم   هلکی دوصم بکم[1]

بیا فقیرصاحب دیندار   هسې دوے خبردار

که باران که خدائے ورانٌ[2]   ګوره موخوځی په ځان

حرکت مهٔ کړه له ځایه   که له ځایه شوے بے ځایه

نور به اودریږيٌ[3] باران   بیا به کړئ پسے ارمان

چه دا دو ټیل صاحب   حال پرے راغے عجائب

داستانه په زبان   هسې دوے مهربان

تنکا ړو باندے باران دے   فقیر نن ورځ مهربان دے

ارمان سیلیٰ ارمان[4] دے   واری خو باران دے

په مسجد کښے دریالو نه   فقیرا نو هم ځنبلو نه

هم سپیلئ وغږو ے   دا و بنا یه ځے ویټلے

کله لږ ساعت شو تیر   هسې نه چه دو تیر ه یر

ورنج راغله په قبله   په سرعت اؤ په حمله

توے نزول که خدائے باران   هسې رنګ په هسې شان

---

[1] خاموش۔ [2] اودروی [3] میاں صیب دنه اودریږي "په ځائے "اودری" لیکلے دے.

[4] دا شعر میاں سناءالدین دا سے لیکلے دے

دارمان سیلیٰ ارمان دے   وار د خوبان دے

اؤ مطبوعه نسخه کښے داسے دے

دارمان سیلیٰ ارمان دے   وریدلے نن باران دے

Marfat.com

چه خوړو نه کتئے وروره | هکی جاری شوېگو ره
فقیر نا ست هغه مکان وو | هم سرود په هغه شان وو
بلکه لا آواز په زوره | د طنبلو نو شوا ے روره[1]
چه در در به د باران[2] شو | لا به جوړ د دهٔ سامان شو
گوز هار به ئے او چت | د باران په حرکت
مو سید ۂ به دا فقیر | د هٔ به دا کوو تقریر
په جذبه دو دحق مست | دا دینا ئے کړه په قسمت[3]
گوری مهٔ خوځئ عالمه | چه باران نهٔ شی برهمه
که مو وکړو حرکت | ترے به پاسی برکت
چه باران ترحلکه تیو | په شیبو شیبو شو ډیر
په باران کښ ناکهانه | یو سړے راغے روانه
را سړے وو دنال پورے | په تلوار حضور شوهورے
وے ئے اے صاحبه بند | او بو یوړهٔ او شوگند[4]
د نال پورے بند محکم | او بوبات کړهٔ دهم در هم
دهم آتهٔ خوابه آهو | او بو کړو په سینه لاهو

---

[1] مطبوعه او د میاں صیب دواړو نسخو کښے " په زوره " لیکلے دے۔

[2] د میاں سنا ء الدین په نسخه کښے وړومبئ مصرعه داسے ده ع چه دا به چه د باران شو

[3] د میاں سناء الدین او مطبوعه نسخو کښے د " په قسمت" په ځائے " په مقصد" لیکلے دے

[4] د میاں سناء الدین په نسخه کښے داسے ده

اے صاحبه بند ہ او بو یوړه شه کند ہ۔

چہ دا داوریدو فقیر　　　　ھسے دوے پاک ضمیر

بند بہ بیا وکړو پہ ځان　　　　شۀ چہ خدائے وکړو باران

نور ئے مخ کړو پہ یارانو　　　　وے چہ زر کړئ فقیرانو

لوے لوے کړئ بدعت　　　　پہ دا درنګ پہ دا ساعت

چہ سرود ئے کړو قرار　　　　دوئ خپل ځائے ته کړۀ فرار

باران قطع کړه رحمان　　　　ھغه درنګ ھغه زمان

روښان نمر وځلیدو　　　　پہ آسمان وچلیدو

ھم رخصت شو ټول عالم　　　　کورته لاړو زړۀ خرم

پہ دعا دۀ صاحب　　　　ملک ودان شو عجائب

بارانو نه شو بے رنځه　　　　قحطی ادو نه له منځه

پہ باران شو ملک آباد　　　　عالم واړه شۀ زړۀ ښاد

ربه! تا نه یم مخ تورزۀ　　　　لائق ډیر یم د پیغور زۀ

ستا د فضل د بارانه　　　　کړه زما سینه ودانه

شمس آلدین که سیاه رویم　　　　دو لیانو ملحه کویم

شه پہ حمد او پہ درود

خدائے د خدائے رسول خوشنود

ئے پہ مطبوعہ نسخہ کښے ور پسے روستو ،، زۀ ،، نشتہ۔

منقبت یولسم د فقیرصاحب قدس الله سره

اللّٰهم ستا صلوٰة پر یوان — لکه څاڅکی د باران
په حضوتٌ کړه ورنده تل — کړه دوستان ئې خورسنده تل
واؤره بل ته مناقب — د فقیرجمیل صاحب
دا د بیل اخوند زاده — له کل قیده آزاده
چه ئې پلار هسے ویلی — ما په ځان ترے آورید لی
یوه ورځ په حضور — د فقیرصاحب پر نور
په مجلس کښې ؤمه ناست، — مدعا وته په خواست
چار چاپیر په هغه شمع — وو پریوان پتنګان جمع
یو ختیک دو اولسی — نهٔ چه دے وو پردیسی
په تلوار راغۍ د باندے — عرض ئې کړو په قهر بانګے
وے ئې یا فقیرصاحبه! — ما رخصت کړه عجائبه
کرم له دے ولمنه کړه — شوه ئې خو نه کړه وره
وے ئې ولے هلدنی ولے — کړه ته کړے په څهٔ شولے[1]
سبب کوم وایه غمشنه — چه کړے کړه له ولمنه
دهٔ وے اے صاحب نظره — او وتم ستا له نظره
له نظره دِ محروم شوم — ځکه زهٔ هسے سرکوم شوم

---

[1] په مطبوعه نسخه کښې دوېمه مصرعه دا ده کړه دا په څهٔ ته خفه شولے۔

Marfat.com

له نظره ستا وتلے　　حکم کړه کړم نیتلے[1]
ورته دے فقیرصاحب　　په دا شانے عجا ئب
له نظره ے وتلے　　هوکو ته نه ئے ایستلے
لیکن پوه شه له دے رازه　　تا ته وایم زه همرازه
بیګاه شپه راغے په تانک[2]　　په زارئ وما ته پرانګ
په زارئ په عاجزئ　　هم په ډیره موتازئ
د غه پرانګ وویل ماته　　کړه صاحبه اذن راته
چه پخپله ماته وکړم　　که د بزګے که د غوایه کړم
ماوے زه به ثورب ستو　　تا ته درکړم سخوندر
چه په خوشبوئے شے موړ　　ورک د ښی د زړه آړور
خو پخپله ماته مه کړه　　په ډنګرو غرض مکړه
دے په دا نه صبریده　　خو په خپله تهریده
د زارئ ترحده تیره　　چه کړه ماوته برسیره
نور هلهٔ په مصلحت　　ماکه ستامال ته رخصت
هم ے وشیو وده ته[3]　　ستا ډنګر په خپله کوته
چه ملا نے ډنګرته مات کړه　　پرے خوشحاله خاطر زیات کړه
ده اخستے دے په ځان　　په اووه روپئ عیان

---

[1] دا دویمه مصرعه د میاں سناالدین په نسخه کښے دا سے ده ع حکه کړم کړه نیتلی۔

[2] میاں سنا الدین د «بزے» په ځائے «زبے» لیکلے دے۔

[3] میاں سناالدین پوځه مصرعه دا سے لیکلے ده ع هم ے وشیو ده د ده ته۔

Marfat.com

په اووهٔ روپئ به زرهٔ — دے رضا کړم په زړهٔ شه
که هغه ډنګر د ستا — دهٔ مات کړےوےپه رښتیا
چه زما په اجازت دے — هم زما په اشارت دے
وا خله نهٔ اوس خپل قیمت — کړه مهٔ کړه په صورت
چه دا اوویل صاحب — خټک اوو ے مصاحب
چه د ستا په اجازت دے — دا وَ ما ته سعادت دے
هم هغه ډنګر مات کړے — وو چه تا و ته نوموړے
ما اخستے وو په څان — په اووهٔ روپئ عیان
مال او ملک ے وارهٔستا دی — وا ړه تا ته مهیا دی
خو نظر دِ ستا صاحبه — له تا غواړم عجائبه
چه دِ زړهٔ نهٔ یم وتلے — له نظره دِ پسېتلے !
زړهٔ به ولے کړه کړمه — بل وطن وته به ځمه
پس معلوم له دے اسراره — هېڅ شان شولو د لداره
چه فقیرصاحب په څان — دو تحقیق غوث زمان
څنا ور که درنده وو — خزنده که پرنده[1] وو
وا ړه دهٔ ته فریادی وو — د وطن که هیوادیا وو
فریادرس وُو وَ هرچا ته — نور به څهٔ وایم وتا ته
که د غوث سخاکړے زیره — په زړهٔ باندے دلپذیره
دا خبره به معلومه — شی هالهٔ وتا ته شومه

---

[1] مطبوعہ نسخہ کښے خرنده دے. میاں صیب دزړے نسخے په شان خزنده لیکلے دے

چه فقیر قطب زمان وو هم فقیر غوث رحمان وو
دے غوث په روئی خاوند په دیدار ے کړے خورسنده
عفو هر گناه زما کړه محوه هر خطا زما کړه
خ نورن یم شمس الدین په کرم ے کړه زړهٔ سپین
شه په حمد او په درود
خدائے د خدائے رسول خوشنود

منقبت د ولسم د فقیر صاحب قدس الله سره

للهم ستا صلوٰة احود په احمد وحید احد
زندہ کړه[1] دا زمان لکه ستوری د آسمان
یا ؤ ره دا عجیبه نقل د دے غوث وکړه ته عقل
وائی دا اخون زاده صدرالدین عالم ساده
چه ے پلار په خپل زبان هسے شان وے مهربان
بوه ورځ ؤم په حضور د فقیر صاحب پر نور
په مجلس کښے د صاحب عالم ډیر وو مصاحب
منتظر ئے د دیدار دو هم د دهٔ د پاک گفتار وو
شوک ولاړ شوک نشسته وو وَ خدمت ته ملا بسته وو

---

[1] مطبوعہ نسخہ کښے د ،، درنده ،، په ځائے ،،رخشنده ،، دے۔

چنړ چنړا که ناګهاں[۱] نه — په هوا را غله پرا ئـ
په اوږدو ئے کنبیبا ستله — مخلوقا تو دا لید
دهٔ په خپله ژبه زار — په ډیر راز کاوو چغا
په ډیر سوز به چنړیدله — دا په سوز به ژړیدل
چه چغار ترحده تیر — کـړه ددهٔ په غوږو
نور هله فقیر صاحب — یوه یار ته مجا ئب
هسے رنګ وکړو فرمان — درومه ز غله دا زمان
را چر چنړه چه چغار کا — را له ما تحفه کو کارکا
دا لـه ماره فریادی ده[۲] — چه راغلی هوادی ده
دا بچړی لری وړوکی — نهٔ ئے شته دپر زړوکی
د غه مار پرے آموخته دے — په بچړو دوے اخته دے
په هرکال ئے بچړی خوری — دا چرچنړه ناکام وړی
اوس دے بیا هم ور غلے — دهٔ خوراک ته سر وهلے
دا چرچنړه راغله ماته — فریادی وایم وتا ته
دا د حال په ژبه وائی — عاجزی وماته نمائی
دا زما غوا ړنه وکړه — غور زماد بچړوته کړه[۳]

---

[۱] مطبوعه نسخه کښے دا مصرعه دا سے ده چریو چرچنړه ناګهانه - او میاں سنا الدین دا سے لیکلے ده چه چرچنړک ناګهانه .

[۲] میاں صیب دا مصرعه دا سے لیکلے ده چه دا په ما هم فریادی ده .

[۳] د میاں صیب په نسخه کښے دا شعر نشتہ ـ

وس لہ دۂ د رومہ تلوارکړ پہ تلوار سرکہ مړ مارکړہ
چہ فقیر صاحب دا امر هسے شان اوکړو پہ عمر
مغ یار ئے حرکت پہ تلوار کہ پہ سرعت
چو چنړہ پہ دۂ باندے پریدہ ورتہ د وړاندے
څانے پہ ځانے بہ کینیاستلو د فقیر پہ مخکښے و لہ !
چہ ئے بوتۂ دے ترجالے د دے چل بچړو ترسالے
اس پہ وُنہ پہ چخارشوہ پہ شخب او پہ کوکار شوہ
و پہ ډُنہ کښے تریب هغہ مار مُضر مهیب !
: فقیر پرے نظر کیوت د همسایہ کُذار پریوت
سرئے وُتکوہ خلاص شو راودان ترے پہ اخلاص شو
شو صاحب ورتہ حضور کړو بیان ئے دا مذکور
پس تۂ وګورہ حاسدہ د یقین کیمیا کا سدہ !
چہ دا غوث نۂ وو نوځۂ وو چہ دا هسے حال د دۂ وو
فریادرس وو وهرچا تہ د هر چا و مدعا تہ
کہ سړی وی کہ حیوان وی کہ پیریان وی کہ مارغان وی
و هر چا نہ چہ رسیږی دا د غوث لہ دستہ کیږی
بے لہ غوث لہ تصرفہ د غمہ چار نۂ شی خرفہ
چہ معنیٰ د غوث اے جانہ هم د غم د کا مهربانہ
پہ هر چا چہ شدت کیږی و هغہ تہ مدد کیږی
کہ پہ دا باور نۂ شی دکتاب کانۂ ږ و شی
وو فقیر صاحب پہ ځان مقتدی غوث زمان

Marfat.com

د دے غوث په روښانه خلایه　　مؤ من بوځه له دے سرایه
لګناه نه ے زړۀ سپین کړے　　مستقیم ے په نبۀ دین کړے
شمس الدین یم ډیر غافله　　دا غفلت ے کړه زائله
شه په حمد اؤ په درود　　خدائے د خدائے رسول خوشنود

هم ئے آل هم ئے اصحاب
په دا فیض شه مزه یاب

منقبت د یارلسم[۱] د فقیر صاحب قدس الله سره

خدایه ستاد صلوة عطر　　په اعلیٰ په اولیٰ وتر شه[۲]
په حضرت لره ورائی ته　　په هر دم په هر زمان ته
منقبت وادره له مانه　　دا قصه دی په خوشانه[۳]
ماله ډیر وا وریدلی　　خو خوشان ئے ویلی
یوه ورځ په جانګیری کښے　　ددے راز په راهبری کښے
دے ے یا خون زاده　　په ډیر علم آماده
دا قیصه د ماتب پور　　چه عالم ئے کړی مذکور
په خو رنګ ئے روی وائی　　اختلاف پکښے ډیر نمائی

---

[۱] دا میاں شمس الدین صیب په خپل مطبوعه کتاب کښے نۀ دے لیکلے۔

[۲] مطبوعه ادمیاں شمس الدین دا مصرعه داسے لیکلی ده که په اعلیٰ په ادنیٰ وتو۔

[۳] دریمې مطبوعه نسخه کښے داسے ده که منقبت لوله اے جانه۔

Marfat.com

تاله پلاره که صاحب   آوریدلی عجائب
مونږه هم کړه پرے خبره   نه له دے حاله رهبره
راته وے اخوند زاده   په ډیر علم آماده
چه ے پلار د مایت پور   هسے شان کاوهٔ مذکور
وو دا مشر د مغلوط   واوړی تا سو اهل دلو
هم وو دا کله بدبخت   د فقیر صاحب په وخت
هسے رنګ شه ودان   چه ئے نه شم کړے بیان
ډیر سوارهٔ او ډیر عالم   لوئے بازار ئے مسلم
هر یو شے چه د دُنیا وو   پکښے واړه مهیا وو
غوا او میښے ئے ترحده   زیاتے ډیرے له عده[2]
دوه د دوئی وو ملکان   په نامه دواړه سابخان
دوه حجرے دوهٔ ئے محلے   د دوئی وے په سنبالے[3]
نور ے خوشی حجرے ډیرے   پکښے ډیرے دے ګاډیرے
د دُنیا له خوکته   واړه شول بے برکته
د دُنیا له شناعت   عاری شول له شریعت

---

١ مطبوعه نسخه کښې د "مغلوط" په ځائے "مغلسوه" لیکلے دے.
٢ مطبوعه نسخه کښې د "له عده" په ځائے "رعلا" دے.
٣ مطبوعه نسخه کښې دویمه مصرعه داسے ده "د دوئی داړه وسنبالے".
٤ او د سنا الدین په نسخه کښې داسے ده "د دوئی داړه وسنبالے".
٥ مطبوعه او د میاں صیب په نسخو کښې د "شناعت" په ځائے "شنعیت" لیکلے دے.

Marfat.com

شب و روز ئے بد یعت — په لاس وا خست شناعت[1]
بے نمازی هم جواری — په نا حقه مال خوری[2]
بنګ بوزه چیلم شراب — هم شپیلۍ طنبل رباب
همیشه به غزول[3] دوئ — بے پرواه وو له یو بل دوئ
که هرچا امر معروف — دوئ ته وکړو په وقوف
چه دا چارے مکړئ تاسے — ناروا چارے دا هسے[4]
دوئ به لاکوا هی ډیره — تو هغه نه کړه لا تیره
هم له کبره به جواب — دوئ دا هسے کړه خراب
چه ورځی مونږه کاوو دا — خپل دستور نه بدلوو دا[5]
په تقدیر د غنی رب — یوه ورځ په دا سبب
د فقیرصاحب فرزند — چه دے پیر وو بهره مند
په رحمت د حق غریق — په خپل ځان فقیرصدیق
دۀ به ډیر امر معروف — کړه هرچا ته په وقوف
وراغے نر ما بت پوره — خبر شه له دے مذکوره
ورسره څو فقیران وو — په خدمت ئے حاضران وو
دۀ پر امر کړو دا رنګ — هسے شان په هغه درنګ
تجاوز له شرعے مه کړئ — دا بدعت بینمازی مه کړئ

[1] په مطبوعه اود میاں صیب په نسخو کښے ,, شناعت ،، په ځائے ,, شنجیت ،، لیکلے دے۔

[2] په مطبوعه اود میاں صیب په نسخو کښے ,, مال خوری ،، په ځائے ,, مال خواری ،، دے۔

[3] په مطبوعه نسخه کښے ,, بغول ،، دے [4] په مطبوعه نسخه کښے دویمه مصرعه داسے ده عم ناروا په بنوادلا۔

[5] په مطبوعه نسخه کښے دویمه مصرعه داسے ده عم د ستور نه بدلوو دا۔

Marfat.com

پردے مال مۀ خوری نا حقه ‌ ‌ ‌ ویره وکانړۍ له حقه

الغرض په ښسه د ستور ‌ ‌ ‌ ور نه دۀ کوؤ مذکور

دوئ د کبر په غرور ‌ ‌ ‌ هسے مست دو په فتور

چه ئے وعظ په دوئ کله ‌ ‌ ‌ ښۀ اثر کا وۀ نیک دله

بلکه زیاته ئے کینه شوه ‌ ‌ ‌ په بدئ ئے داغ سینه شوه

په دوئ پورے خندیدل ‌ ‌ ‌ نو اوړ ښځو دا ویئل

چه ادس مونږ له خوشحالۍ نه ‌ ‌ ‌ تۀ ادبا سے له سیالۍ نه [۱]

بلکه ځنو ښځو کوره ‌ ‌ ‌ د سآبی د حجرے وروره

چه ودلو ئے سابی په ځان ‌ ‌ ‌ کو ذاروئه ئے کړۀ عیان

د خپیا کو کړه یارانو ‌ ‌ ‌ د صاحب په فقیرانو [۲]

د فقیر صدیق یاران ‌ ‌ ‌ ملازم همه زمان [۳]

دوئ له سینده شو راپورے ‌ ‌ ‌ تا نه وا یم که ئے کورے

را غله وا په براد ره ‌ ‌ ‌ د فقیرصاحب تر دره

همه ورځ چه عجائب وه ‌ ‌ ‌ په شیدو فقیرصاحب وۀ

چه فقیر صاحب په خپله ‌ ‌ ‌ هم یاران درسره کله

شول همه ورته حضور ‌ ‌ ‌ ور بیان ئے کړه مذکوره

---

[۱] په مطبوعه اؤ دمیاں صیب په نسخوکښے دا شعر دا سے دے

چه ادس مونږ د خوشحالۍ نه ‌ ‌ ‌ دے ادباسی د سیالۍ نه

[۲] په مطبوعه او دمیاں صیب په نسخوکښے ددیمه مصرعه داسے ده چه ئم ملازم همه زمان

[۳] دا شعر په مطبوعه او دمیاں سنا الدین نسخه کښے نشته. یعنی په زړے قلمی نسخه کښے زیات دے۔

کلی حال نے بیل پہ بیل
ور ته وو ے مفصل
نور فقیرصاحبِ نیک خوئی
کړه دا هسے گفتگوئی
تا سے باٹله د جنگ چار
اوس زمادے دجنگ وار
چه په ځم تو مابت پوره
چه شم پوے له دے ضروره
چه دا وو بیل صاحب
په خوځ سور شو عجائب
فقیران نے خوک دوراندے
خوک د وروستولاندے باندے
همګی له دځ سره وو
لکه زر هسے کړه وو
دوئی تو باغه د نرئی
لاړل زر هغه کړئی
یو فقیر نے کړو دپورے
دوئی نے اوبلل را پورے
بے له یؤ ساقی ملک
چه بیلے شو هلک له
هغه راغے په حضور
نور همه وکړو نفور
یعنی کل واړه انکار کړو
له دے گفته نے فرار کړو
دے نے مونږه خپل دستور
نه پریږدو په هیڅ دستور
زیاتی خهٔ له تقریر ته
حاضریږو د فقیر ته
رضا خپله د فقیر
هرچه دے کوی تدبیر
که آزار کوی که زور
که اختیار کوی خه نور
اؤدے دړو کی ساقی کوره
معذرت وکړو دیر دوره
له فقیرو شو عذر خواه
وے نے زهٔ یم بے گناه

له دا شعر په مطبوعه نسخه کښے دا سے دے ﻫ بے له یو ساقی ملک : چه بیلے شو بلک ۔

اؤ د میاں سنا الدین په نسخه کښے دا سے دے ﻫ

بے ساقی نه چه ملک وو دے بیلے په هلک وو

Marfat.com

زما لاس پرې نه رسيږي ... نه په ما دوئ منع کيږي
زما عذر کړه قبول ... چه زه نه شمه ملول
ده ته وے فقير صاحب ... هسے رنگ عجائب
دستا کور لره امان ... ما ورکړے په خپل ځان
وے مه اوسه دورے تهٔ[1] ... درومه بلے کنارے ته
د نور کلی په احوال ... در سبکاره شی اوس فی الحال
ساقي لاړ په ډير سرعت ... هغه درنگ هغه ساعت
وخپل قوم ته نصيحت ... وکړه ده په مصلحت
بارے نه شه کار يکو ... وده ئے نه کړه څه اثر
نما زښين فقير صاحب ... سينه ته راغے عجائب
برابر شه مابت پورته ... هغه کلی د فتور ته
چه ادا ئے کړو صلوٰة ... نور ئے څه کړه نيک صفات
مابت پورته کړنگ ... هغه دم په هغه درنگ
په ده راغے حال دعشق ... په زبان ئے حال[2] د عشق
الامان غواړه له ربّ ... د دنيا نو له غضب
د غضب لنده چه غرقه ... دوئ په چا کاندے تر فرقه
ترا مده هغه خوار شو ... په بلا کښے گرفتار شو
کړه طلب ئے خپل ياران ... چه دده وو فقيران

---

[1] مطبوعه نسخه کښے ... مصرعه داسے ده ... وے مه اوسه دے ته.

[2] په مطبوعه نسخه کښے د «قال» په ځائے «مقال» دے.

Marfat.com

ٹ

دے پہ جوش و جوشید لو　　　پہ دا شان وو نیڈ لو

وے ئے وا ییڅی فقیرانو　　　پہ عشق سوی امیرانو لہ

"پہ بلا کنبیبو ئے ترارہ مابت پوڑ　　　پہ اور او سولے ودانہ مابت پورہ"[2]

فقیرانو پہ خپل ساز　　　د طنبلو نو پہ آواز

هم د غمہ کاوڑ تقریر　　　چہ و ییڅے دو فقیر

دوی طنبلو نہ غوږ ول　　　دا دریالو نہ ئے وهل

هم شپیلئ بہ ئے وهلے　　　دا وینا بہ ئے وییلے

ناګهات د غضب اور　　　پہ دوی بل شو کور پہ کور

سرے لبے شوے پہ دوئ بلے　　　ځائے پہ ځائے بیلے بیلے

مال ئے وسوو سراسر　　　هم ئے کلے خاکستر

نر اوڑ بنځے کرنژان　　　همګی شو ځان پہ ځان[3]

کہ بہ چا تښتیہ لہ ځانہ　　　ورئ وہ تر بیابانہ

یا بہ ستن یا نور زړوکی　　　چہ اخستی دو وړوکی

---

[1] دا شعر پہ مطبوعہ نسخہ کښے نشتہ۔

[2] مطبوعہ نسخہ کښے دا شعر دا سے دے چہ ؎

پہ بلا کنبیبو ئے ودانہ مابت پورہ　　　پہ اور او سولے حیوانہ مابت پورہ

او سنا الدین دا سے لیکلے دے ؎

پہ بلا کنبیبو ئے ودان مابت پورہ　　　پہ اور او سولے ودان مابت پورہ

[3] پہ مطبوعہ او د میاں سنا الدین پہ نسخو کښے دا سے دے ؎

نر او ښځے کرے پہ ځان　　　همګی شو ځانا ځان۔

په ميره يه هلته اودر　　په دوئ وګڼيد ونور

د غضب له اوره کلـه　　خلاصيده په تيښته خلهٔ[1]

هم په کور د ننه سول دوئ　　نهٔ په تيښته خلاصيدل دوئ

په ميره ئې هم د ننګر　　وا ړه ړو سو کنډ کپر

په ساعت کښې شو تورتم　　تمام شهر شو بر هم

يو وړو کے ساڼی ګوره　　هم ئې مال په ميره ړوړو

اماني شو واړه پاتے　　نور شوے کل خانے ميراتے[2]

هغه خانے هغه مکان دے　　لاتر اوسه هسے وران دے

وهر چا وته سبکاره دے　　نهٔ چه پټ دے کناره دے

د قيامت تر ورځے پورے　　يقين دے که ئے کورځے[3]

چه به دے نهٔ شی ودان　　ثابت پور به وی ويران

ولے کفت د اوليا ؤ شه[4]　　د رښتونی اصفياء وو

په درګاه د حق قبول دے　　معاند ئے تل په نول دے

معاند ئے تل خواريږی　　تر ابده نهٔ رغيږی[5]

---

[1] مطبوعه نسخه کښے دا دويمه مصرعه دا سے ده ع خلاصيده په تيښته ز غله۔

[2] مطبوعه نسخه کښے دو يمه مصرعه دا سے ده ع نورے شوے خانے ميراتے۔

[3] مطبوعه نسخه کښے دو يمه مصرعه دا سے ده ع يقين ادکړه که ئے کور ے۔

او د مياں صيب په نسخه کښے دا سے ده ع يقين دے که ئے دوکور ے۔

[4] په مطبوعه او د مياں صيب په نسخو کښے وړومبے مصرعه دا سے ده ع چه دا کفت د اوليا ؤ د

[5] دا شعر مطبوعه نسخه کښے نشته۔

Marfat.com

په دا شان ډېر دلیلونه ۔۔۔ دي زما د لارے ملونه

الغرض واوره نیک خویه ۔۔۔ نصیحت واوره اے ځویه!

د دنیانو له غضبٌ ۔۔۔ ډېر امان غواړه له ربٌ

د دنیانو په هر کار ۔۔۔ هرګز مهٔ کوه انکار

چه له دوئ ځوک په کینه شی ۔۔۔ د کودیٔ سوی نینه شی

لکه دا حافظ وئیلی ۔۔۔ په دیوان کښے ئے لیکلی

پس تجربه کردیم دریں دیر مکافات
بادرد کشاں هرکه در افتاد برافتاد

د حافظ شرح راوړی ۔۔۔ مجمع البحرین باندے نومړی

اسلام شاه بادشاه نیک خزیه ، ۔۔۔ چه نیک خویه وو نیک رویه

موافق په شریعت دوئ ۔۔۔ له دهٔ لرے بدعتی وو

آراسته وو په تقویٰ ډېر ۔۔۔ شائسته وو په فتویٰ ډېر

وو ددهٔ په زمانه کښے ۔۔۔ یو فقیر په ویرانه کښے

چه ظاهر اوروس صلوٰة ۔۔۔ هغهٔ نهٔ کا وو نیک ذات

هم به دهٔ ته شو سرود ۔۔۔ هیے شان په هیے دود[۱]

چه به ښځے نر هماں ۔۔۔ ورته جمع شو یکسان

ورته وو یئل بادشاه ۔۔۔ هیے شان ددین پناه[۲]

په یو ځائے سره به واړه ۔۔۔ کلاید وسره هم غاړه

---

[۱] په مطبوعه او د میاں صیب په نسخو کښے د دیٔ مصرعه دا سے ډ سه کیدهٔ هیے په دا دود

[۲] دا شعر د میاں صیب او مطبوعه نسخو کښے نشته ۔

خبر دته بادشاه کړو | له دے رازه ئے آگاه کړو
هغه ولی عجیب | کړو حضور وته طلب
رته ووے دے بادشاه | هسے شان د دین پناه[ل]
م دا ولے کړے بدعت ته | مخالف له شریعت ته
ں عت پریږده و پوهیږه | په ما نځه را حاضریږه
ه زۀ بیا کړم چارهیر | له دے حاله ستا په خبر
په نمانځه ته حاضر نه شوے | یا آ خته په سرود ته شوے
په او سوزم په اور | هغه درنګ به ږد کړم سکور
ا خبره په دۀ یده | په زړۀ وکلیده رد
په غضب پا سید فقیر | ورته ووے پاک ضمیر
ه ته او نه سوے تر درنګ | نور ے و سوزه له خنک
رے رخصت شو په خپل لور | په دۀ وکلیدو اور
منفعل په سر ئے جا نه | دا ور سوے شو ناګها نه
م به ئے ډیر علاج کیدلو | هغه سوے به ئے زیاتیدلو
تر هغه چه وسوۀ کل | سا ه ئے را غله په ختل
ماز بیګو مانبام ترمینځه | روح ئے والو ته بے رنځه
روح ئے حق وته تسلیم شو | دوئی ئے پاتے په اقلیم شو
په دا باب ډیر حکایات | دی را غلی تر حد زیات
وایه نۀ را بیانیږی | خپل مطلب ئے پا ئے کیږی

ل په مطبوعه او دمیان صیب په نسخه کښے دغه بره ورکړے شوے شعر په دی ترتیب کښے را غلے دے۔

Marfat.com

د دنیا نو پہ کردار ھر گز مہ کوہ انکار
ھر چہ کرے کوہ لہ دوئی وی د ھغہ خدائی پہ رضا
رب پہ روئی ددے دوستانو د رینبتینو ھم راستانو
ما پہ شرع موافق کڑہ ما د خپل کرم لائق کڑہ
شمس الدین لرہ امان ورکڑہ تہ پہ خپل احسان
ستہ پہ حمد او پہ درود
خدائے دخدائے رسول خوشنود

منقبت ثوار لسم د فقیر صاحب قدس اللہ سرہ

اللھم ستا صلوٰ سرہ صد پہ طاھر طیب احمد
ھمیشہ لرے وران لکہ ثاخکی د باران
پسے وا ؤرہ منقبت تہ وا ؤرہ دا شیرین شربت تہ
چہ صاحب د جھانگیری ددے راز کڑہ رھبری
مابت پور مذکور تے تام کڑہ نور ئے ماتہ دا کلام کڑہ
دے ئے وا ؤرہ تہ فلانی یو بل نقل عیانی
د فقیر صاحب وریرونہ پہ شید وکنبے ئے کورونہ
پہ شید وکنبے دوہ خانان زور آور وو عالی شان

لہ دا شعر پہ زڑہ قلمی نسخہ کنبے نشتہ۔

کہ دا شعر دمیان سنا (الدین او مطبوعہ نسخو کنبے نشتہ۔ زڑہ قلمی نسخہ کنبے زیات دے۔

Marfat.com

بنگلی سنگلی عمارات   د دوئی وو ترحد زیات[۱]
منقش رنګینه واړه   آئینې پکښې هم غاړه
دیوه نوم قادرخان وو   دبل نوم ئې شهبازخان وو
د فقیرصاحب دوه لونړه   واوره نه په غوږو کونړه
وے په دوئی دواړو وادهٔ   دے ئې سخرو وو په باګدهٔ
هم ئې سخرو وهم ئې تره   دوئی ئې نه در تلهٔ پر وزهٔ
بلکه دوئی به نور عالم   چه په دست کښې وو محکم
د شیدو عالم ئې واړه   له دهٔ منع کړه همخاړه
چه فقیر صاحب ته مهٔ ځئ   په دا لار مهٔ درومئ نبهٔ ځئ
دے خلاف له شریعت   سرود که له بدعت
که څوک دهٔ ته شو قریب   زهٔ به ئې خونه کړم تخریب
اکثر منع شو عالم   په فرمان دد ے ا ظلم
د شیدو وو یو چمیار   چه دے وو د فقیر یار
نوم ددهٔ وو شاه محمد   په یقین ئې معتمد !
لا تر اوسه ئې نسی   هور ئې شته دے کړ وسی
د فقیر صاحب مرید وو   نیک کو داره وو سعید وو
دغه نهٔ منع کید لو   پټ به دے فقیرته تلاو
یوه ورځ دغه چمیار   تلے وو فقیرته یار
پرے خبر شه قادرخان   ده ئې کړه هسے فرمان

---

[۱] دا شعر زړه قلمی نسخه کښې نشته.

Marfat.com

چه تا لا کړی دده کور | هم ور پورے کا نړی[1]
نوکران ئے مسیٹان[2] | ظالمان هم خیسا
ددۀ کورے لاندے باندے | واړه وسو وروستو ورا
پکښے وُسو کتابونه | شهیدان شو قرآنونه
هم ئے ښځه کړه بے ستره | وه ویسته له خپله وتر
هغه ښځه شوه روانه | چه ئے شوه خونه ورا
کور ئے پریښو پسے لاړه | چه خانه ئے شوه ویجا
کړۀ ښښتن ئے خپل خبر | په دا حال په زیر و زو
دا چمیار چه نیک خصلت | خبر شو هغه ساعت
وړاندے راغے زړه حقیر | عرض ئے وکړو په فقیر
دے چه اے فقیر صاحبه! | عالی جاه له مرا تب
کورے وسو ظالمانو | وکړه ننګ په مظلوما
کتابونه شهیدان | هم شهید ے شو قرآن
هم ے ښځه شوه بے ستره | ظالم ووېسته له وتره
قادر خان را باندے چارے | هسے وکړے ناپکارے
په جواب فقیر صاحب | ورته ووے عجائب
دوی به خدائے خانه خراب کا | هم به ورک ئے حجاب کا

---

[1] مطبوعه نسخه کښے دوېمه مصرعه دا سے ده "هم ورپورے ئے کړی اور
[2] په مطبوعه او د میاں صیب په نسخو کښے د "مسیٹان" په ځائے "امیان" لیک د
[3] دا شعر په زړه قلمی نسخه کښے نشته۔

Marfat.com

صبر او کړه په قرار شه | له ښتۀ خدایه امید وار شه
غم د ورځ ئے کړله تیره | هم ئے شپه هورے برسیره
قدرت د غنی رب | په صباح په ښځۀ سبب
ښید و ته فقیر راغے | لکه برق په ښغا شاغے
قبله د ښید وخوړدے | چه قریب ورته په زوړدے
ړے راپورے او وچت ځائے | فقیر کښینا سته نما ئے
فقیران ورسره ډیر وو | همکی تر دۀ چاپیر وو
رسره هغه چمیا ر | چه دے وو د فقیر یار
اره ناست وو خُله خاموش | په خدمت کښې په خروش
ناکھا نه پاک زبان | هسے اووے مهربان
اسپین ښځۀ دی فقیرانو | چه لیدۀ شی اے یارانو
یا فقیر و بیل صاحب | د غه سیند دے عجائب
به و تا و ته سبکاریږی | په زوره کښې بهیږ ی
ړے ئے ستوګے بله خواته | هیئم ئے و نۀ وے نیک ذاته
و نیم وارے بیا په درد | پاک وجود شته د دۀ زړۀ
ړے ئے ستوګے د دۀ لورته | هسے د دۀ اووے په زوړته

له په مطبوعه قلمی نسخه کښې دا شعر دا سے دے

دوبار بیا د دۀ په لور | فقیر اووے ښۀ په زور

له په مطبوعه نسخه کښې دا شعر نشته

Marfat.com

دا سپین غځه دی چه ښکاریږی ــ په ژوره کښې چلیږی
چا وے سیند دے اے صاحب ــ چه ځلیږی عجائب[۱]
دوبار بیا فقیر نظر ــ کړه بل لور ته لوری
غصه او نغری دله دهٔ ــ هیڅ ئے ونهٔ وے په خُله[۲]
دریم وار دعشق زور ــ په دهٔ راغهٔ هسے طور
شوے ئے سترګے دا طریق ــ لکه سور شے عقیق
څ ئے بیا کړو د سیند لورته ــ هسے دهٔ ووے په زورته
دا سپین ځهٔ ځله ښکاریږی ــ چه بے ځایه دے چلیږی[۳]
دریم وار بیا هغه فقیر ــ ورته بیا وکړو تقریر[۴]
چه دا سیند دے اے صاحب ــ چه بهیږی عجائب[۵]
او ے اے سینده په ژوره کښې بهیږې ــ د ظالم په کور نهٔ خیژے[۶]
چه په ظلم د خوارانو ــ سوزی کور د فقیرانو

---

[۱] دا شعر په زړه قلمی نسخه کښې نشته [۲] دا شعر په مطبوعه او د میاں صیب په نسخو کښې دا سے دے ــ دهٔ غصه هم او نغرو دله ؛ هیڅ ئے او نهٔ وے پچله ـ

[۳] مطبوعه او د میاں صیب په نسخو کښې دلته دا شعر دے ــ

په ژوره کښې بهیږی ــ د ظالم په کور نهٔ خیږی

[۴] مطبوعه او میاں صیب دلته دا شعر لیکلے دے ــ

چه په ظلم د خوارانو ــ سوزی کور د فقیرانو

[۵] دلته مطبوعه او د میاں صیب په نسخه کښې دا شعر دے ــ

د ظالم کور کړه لا هو ــ په تهبرلے کړه هاهو

Marfat.com

زر را ددومه په تلوار — کړه ئې خونه تار په تار

ظالم کور کړه لا هو — په تبر ئې کړه ها هو

هغه درنګ فقیر فرمان — دۀ ته کړۀ هغه زمان

هغه درنګ هغه ساعت — سیند په پورته کړو سُرعت

م په دم ئې وهه موج — له زورے خوت په اُوج

تر هغې چه شو داخل — له شیدو سره واصل

ها ئې هو ئې په کلی کډ شو — شو رما شور په شیدوکړشو

لور په لور به زغلیدل دوئ — له اوبو به تښتیدل دوئ

بری خیل په سرعت تام — اکثر را غلۀ کل تمام[1]

ے یا پیره دستګیره — اُوبو یوړو مونږ فقیره

مونږ خو ټول یو بیګناه — بیګناه شولو تباه

بیګنا هم هلا کیږو — په او بو کښې لاهوکیږو

سیند را ؤ خوت په مونږ باندے — مونږ ه ځۀ وُکړو ورباندے

فقیر وے چه شئ بے غمه — اندیشه مۀ کړئ برهمه

سیند به خپل مراد کو ینه — د ظالم خونه به وړ ینه[2]

ستا بے یوس به لاندے نۀ کا — نۀ لاندۀ به مو واشۀ کا !

---

[1] مطبوعه نسخه کښې او د میاں صیب په نسخه کښې د "بری خیل" په ځائے "میری خیل" دے۔

[2] مطبوعه نسخه کښې او د میاں صیب په نسخه کښې دا شعر دا سے دے ~

سیند به خپل مراد کوی — د ظالم خونه به وړی

مال عیال مه خوزوئ   د دومئ خپل روزګارکو

سیند به اوکا خپل مراد   نور به کا ځائ ته معا

الغرض د سیند چپې   د رنګ تر درنګ به مخ

چه په کور .د قادرخان   هم په کور د شهبازخا

او به ئ ننوتې ورورهٔ!   ترے بیرون شوے نیځ کو

بے حجاب په تلوار   د صحرا ته په فرار

هغه سنګی محلو ته   هم اکثر د دوئ مالو

وارې شو په سیند لاهو   شور شغب کړو شو ها ه

د فقیرصاحب بیبیا نو   چه ئ لونړه وے یارا

د بیزوه را ستوله زر   د خپل پلار ته په حاض

در سره د کړه ځواب   چه شو مونږه بے حجاب

بابا ووتو له ستره   ادیو وو بیتوله وتر

کړه دعا زمونږ دپاره   چه سیند وچار وزعا پلا

فقیر ووے کنیز که   در ته ووایه نازکـ

چه د پلار تهسے وئیلی   په داشان ئ فرمائیلی

په لوندوے سلام وایه   چه اوردرغلو د اوچو دکبل

د قادر، شهباز په زور   تا سو هم شوئ په دا طو

سند چه ستا سو کورهوارکا   د خپل ځائ ته به فرارک

د قادر د شهباز کور   توا به ورسره نور

چه لا هوکړه سیند تمام   هله سیند شو په مقام

نور همه کلے په ځائے   امانی پاتے کړهٔ خدائے

Marfat.com

د فقیر پہ کرامت پاتے دوئی شو سلامت
ربہ ما پہ خپل کرم کہ ھر څو یمہ زۀ ګرم
د دنیا نو لہ غضبہ ما تہ وساتے اے ربّ اِلٰہ
د دنیا نو پہ سخت تور شمسؔ الدین مکرہ نسکور
شتہ پہ حمد او پہ درود خدائے دخدائے رسولؐ خوشنود
ھم ئے آل ھم ئے اولاد
پہ درود کړہ خښلتن شاد[2]

منقبت بتخلص[15] د فقیر صاحب قدس اللّٰہ سرہ

اللّٰھم ستا صلوٰۃ عظیم پہ طیبؐ طاھر وسیم
ھمیشہ لرے دراں لکہ څا څکی د باران
واوره دا نقل سارہ دا د یټل اخون زاده
چہ ئے پلار ھسے وئیلی ما پہ څان ترے ؟ اورید لی
یوہ ورځ فقیر صاحب وَ ستید و تہ عجائب
یو مرید ددوے بیوئے پہ خپل کور ئے کښینوئے
دہٗ خیرات کړہ حق شناس د فقیر صاحب پہ لاس
پہ خپل کور ئے کړۀ خیرات فقیر راغے نیک صفات

---

[1] د میاں شمس الدین او پہ مطبوعہ نسخو کښے دا شعر نشتہ -

[2] پہ مطبوعہ نسخہ کښے دویمہ مصرعہ داسے دہ ھم پہ درود کړہ خښلتن یاد -

Marfat.com

په مسجد شو دے دننه — عالم ډیر له دهٔ مېنه
زهٔ هم ډم پکښې حضور — په دیدن ئے ډم مسرور
یو عالم له هندوستانه — را ختلے وو اے جانه
هم درے باره داوښانو — کتابونه وو یارانو!
غرض دا چه لوئے عالم وو — له بد فعله دے سالم وو
قادر خان وو دے ساتلے — په شپیږ وکښې ئے نمانځلے
قادرخان، شهبازخان کوره — دا عالم ورسره دروره
نوکران ور سره ډیر — په وسله واړه کاډیر!
د فقیر ته راغله واړه — کله وَړه غاړه په غاړه
په مسجد کښې شو دننه ، — په حضور زما مېنه!
په سرود کښې ئے مذکور — د دوی آغازکړهٔ په حضور[۱]
له فقیره سوال جواب — دوی کولو په دا باب
ناګهان هغه چمیار — شاه محمد د فقیر یار
د فقیر دیدن ته جان — په تلوار راغے دوان
په مجلس کښې راداخل شو — له فقیر سره واصل شو
لاس وپښے ئے ډُنیولے — هم ئے سترګے پورے مښلے
قادرخان چه اولید دے — په غصه کښې شو پرے دے
د غصے نه شو سور سُین — مخ د دهٔ شو آتشین

---

۱ مطبوعه نسخه کښې او د میاں صیب په نسخه کښې دویمه مصرعه داسې ده
مخ دهٔ آغاز کړو په حضور۔

Marfat.com

ربودہ[1] شہ پہ ډیر تهڅو — ورتہ ووے دۀ پہ جهر

چہ ماتہ ئے منعہ کړے — تۀ لہ دے فقیرہ شیرے[2]

تۀ راځہ هغہ دستور — حضو ځا ے پہ حضور

ورتہ ووے شاہ محمد — پہ یقین کړه معتمد

وے چہ واؤرہ قادرخانہ — دا بہ نۀ ږدم لہ جانانہ

چهلہ شمع دے لید لے[3] — پتنګ چرتہ جارتو نلے

د فقیرو پہ شمع مخ — زۀ پتنګ یم کوم سخ

یم لہ سرہ مخنے تیر — هر چہ تۀ کړے تیرو بیر

پروا نۀ لرم لہ تانہ — نۀ ویریږم لہ هیچا نہ

کہ ے وسو تا پہ زور — د نیمګړی دنیا کور

کورے شہ تر دۀ نہ زار — هم ے سر مخنے بار بار

چہ داؤ ویل چمیار — قادرخان شو بد اختیار

ورخنہ سیلہ ولاړ شہ[4] — پہ دیوال پورے هم غارہ

دۀ پہ خپلہ واخستلہ — د چمیار پہ سینہ ګلہ

ورکړو دۀ هسے ګذار — چہ ئے دے کړو تار پہ تار

---

[1] پہ مطبوعہ نسخہ کښے د « ربودہ » پہ ځائے « ربیدلو » دے۔

[2] مطبوعہ نسخہ او د میاں صیب پہ نسخہ کښے د « سیرے » پہ ځائے « تښتے » دے۔

[3] د میاں صیب پہ نسخہ کښے دا بیت داسے دے چہ شمع دے لید لے : چہ پتنګ دے ادریدے
او مطبوعہ نسخہ کښے دا بیت دے سہ تا لہ شمع دے لید لے : چہ پتنګ دے ادریدے۔

[4] مطبوعہ نسخہ کښے دا مصرعہ داسے دہ : ورسرہ بلہ ولاړہ۔

Marfat.com

پورے ووړے د ختلہ — لہ سینے ترشانے کلہ

پستنہ چہ ئے سیلہ بیا[1] — را دکښلہ پہ حملہ بیا

پہ تلوار د فقیر صاحب — دوا ړہ کوتے عجائب

یوہ وروستو یوہ وړاندے — هم ددۂ پہ پرهر باندے

د دۂ کښیوے مهربان — ورتہ وے علیم زبان

کہ پہ نور څۂ اورس مات — د ستامات نۂ وی پہ ذات

پہ دامات نۂ دے د ستا — پرے تۂ مونږ کوو رښتیا

چہ فقیر صاحب تر کوتے — دوا ړہ پور تہ کړے پرا تے

نۂ پر هر پرے وو څرګند — نۂ دِ وینے اثر ګند

لکہ وو هغہ قامت وو — تول صورت پہ سلامت وو

چہ صلوٰۃ د مازیګر — دۂ ادا کړو پہ خپل سر

د ننګر[2] زو تہ شو روان — نور فقیر صاحب پہ ځان

ور سرہ فقیران واړہ — پہ جلب کښے تلۂ هم غاړہ

ولے دے وو پہ ډیر جوش — لکہ دیګ چہ وی سرپوش

د ننګر زو تہ چہ قریب — فقیر ور سید عجیب

چلہ مالیار ورتہ کا ذرے — هغہ درنګ کړلے حاضرے

جوړ و کړے کړہ دۂ طلب — پہ خپل لاس دۂ شکرلب

دیو سرے کړہ قلم — بیا دویم پسے دریم

---

[1] مطبوعہ نسخہ دلتہ بیا د سیلہ پہ ځائے "بلہ" دے۔

[2] د ننګر زو نوے نوم "آدم زئی" دے۔

Marfat.com

نر اوو ګاز رو ګورے   سر قلم کړو پورے دورے
ډیټوے په سر کښے تار   وا چوو هغه دیندار
نورے دا وُ خنډولہ   بیائے کوزه واچولہ [۱]
چه په خور شو هغه وخت   هسے روے ده نیک بخت
هائے دا خه وشول دا خهٔ   منع نه کړم تا سے زهٔ
قادرخان هم ئے زا من   سر پریکړی شو دردمن
فقیران ئے شو نګران   په جواب کښے شو حیران
بیا په خپله ده خواب   هسے وکړو با صواب
اراده به د سُبحان   بارے وه په دغه شان
پس له لږه څو مدت   له دے حاله نیک خصلت
نامس ارخان پسے سبکر   رادوان کړهٔ په تهکر
قادرخان زامن ئے چور   هګی په نظام پور
شهیدان کړو سرپریکړی   دوئی قبرونه لری سیرئ [۲]
دا اوده ئے تیر تو تیغه   سرپریکړی کړو بے دریغه [۳]
یو ئے مرپه تیزندئی کړو   آدیزان ئے په زندئی کړو
دو بیانو له مصا فه   آمان غواړه سینه صافه

---

[۱] د میاں صیب په قلمی نسخه او د شمس الدین په مطبوعه کتاب کښے نشته۔

[۲] مطبوعه نسخه کښے دوئیمه مصرعه داسے ده چه که قبرونه ئے څوک سیرئ او د میاں صیب داسے بیکلی ده چه دوئی قبرونه سیرئ [۳] مطبوعه نسخه کښے داسے ده

دی اوده وا ړه ته تیغه   سرپریکړی بے دریغه۔

دو نیا نو له غضبه　　ډیر امان غواړه له ربه
د دنیا نو غضب اوردے　　د مغضوب پرے سوے کوردے
نصیحت له مانه واخله　　له دنیا نو نه سرمه[1] اخله
هر چه دوئ کوی خه کار　　ته ترے مه کوه انکار
خدایه! ما لره اولیاؤ　　له رښتونی اصفیاؤ
د دوستانو په قطار کړه　　په دوستانو کښے شمار کړه
له دښمنی نه ته رحمان　　شمس الدین کړه په آمان له
شه په حمد او په درود
خدائے د خدائے رسول[2] خوشنود

منقبت شپاړسم[1] فقیر صاحب قدس الله سره

اللهم ستا صلوٰة اکرم　　په نبی شاه خرم[3]
ورنده کړه هر زمان　　لکه ستوری د آسمان
دا هم نقل د ثقاتو　　درته ښکم نیک صفاتو

---

[1] مطبوعه نسخه کښے دا شعر دے "نصیحت له مانه واخله؛ له دنیا نو نبیرے ما خله"
[2] زیرے قلمی نسخه کښے تر دے ځایه د نورو دوو نسخو یعنی د میاں شاه الدین او مطبوعه نسخے سره سم دے. دد نه پس آخری شعر نشته او بیا په نورو دواړو نسخو شپاړسم شروع دے. او زیره قلمی نسخه کښے نشته. ۲۳ شعرونه غیب دی.
[3] دا ټول شعرونه په زیره قلمی نسخه کښے نشته.

مالہ ډیر و آورید لی — و صحت تہ رسید لی
هغه وخت چہ بهرام خان — شو سر دار د خپل زمان
عاسمانو ئے پہ سمع — رسیدہ کړہ پہ داجمع
تہ سردار ئے دے اولس — پہ تا شتہ دے دا پتوس
ډستا نرہ فقیر جمیل — کہ کا روہ نہ نا جمیل
مخالف لہ شر یعنہ — چارےکړلہ بد یحتہ!
تہ حاکم ئے د ستاغاړہ — پرے نیولی دہ هم غاړہ
شی بہ منع ستا پہ امر — کہ ئے وکړے تہ پہ عمر
کړہ پرے تہ امر معروف — ورکړہ دہ وتہ وتوف
د بهرام پہ زړہ عناد — دو فقیر تہ د فسا د
پہ سبب د دے خبرے — چہ ئے وولہ دعا لرے
ا فضل خان وتہ دعا — فقیرہ کړہ پہ مدعا
د بهرام پہ دا سبب — ورتہ وو قهر و غضب
شہ روان پہ دے بانہ — تنګارو تہ پہ کینہ
ور سرہ پنځوس سوارہ — د فقیرصاحب تر ورہ
چہ د دے او رسید و ګورہ — تنګارو وتہ اے رودرہ!
دہ پہ کندہ کښے سپایان — سوارہ پرینبو بیت پنهان
دے تنها وخوت عیان — تنګارو وتہ پہ خان
فقیرنا ست وو پہ مسجد کښے — وو د نفس خبیس پہ مند کښے
چہ بهرام ورتہ قریب شو — دے پہ بل فکر مهیب شو
یعنی نیت ئے د کردار — پہ فقیر کړہ ستمکار

Marfat.com

ناڅاپه د غرځه له سره ... اژدها بې پښو بې سره
لکه ستنه کته بازه ... په بهرام پسې خله وازه
په تلوار په شتاب غرق ... لکه سپين ځلېدونکې برق
بهرام شو د ځان په وير ... هيڅ له زړه نه شو فقير
لکه بې روحه کالبوت ... په ځای ودرېدۀ مبهوت
زېړ زبېخلی هزيمت ... دېر د يد وبه په هيبت
نور فقير صاحب په خپله ... وو ے مارته صاحب دله
د ے خو سنه کوی زړه بدکرم ... مخالف له شريعت کړم
ته د دۀ نه وے قهر ... غورزوے د قهر زهر
ځو جار وځه بياؤ غرځه ته ... هيڅ ته مۀ وايه ودۀ ته
د ے کوی امر معروف ... را کوی ماته وقوف له
دغه ماره کړه خپل سر بيا ... د دۀ لورته مکرور بيا
په بهرام پسے دۀ سر ... کر زرا وۀ يشتيده سر
ووفقير صاحب نر مينۀ ... گـنړه د ے نغوړې زنځ
بې له تيښتې نے چاره څه ... نۀ ليدله بې چاره څه
خو په تيښت بهرام روان شه ... د سو رو و ته روان شه

له زړے قلمی نسخه کښے د دے ځائے نه شروع دی خو دښا پسم منقبت څه سرخط وغيره نشته. کيدے شي چه د مينځ نمے پانړے شليدلے وی ۳ه په مطبوعه او د مياں صيب په نسخو کښے رو ښه مصرعه دا سے ده خو په بهرام پسے دۀ برته مطبوعه نسخه کښے دويمه مصرعه دا سے ده کنړی د ے نغوړے د زنځ او د مياں صيب په نسخه کښے دا سے ده خو کنړی د ے نغوړے د زنځ.

دے چوړاغے تر خوړه واو سبنۂ دے لیسر زوړه [1]
هغه ځائے د دۀ سپایان هیڅوک نۀ و وځانه ځان
تښتید لی لور د لوره رسید لی بیا تر کوره
بهرام لاړ تنها تر سرایه چه صباح له ځایه ځایه
سوار ۀ راغلۀ وبهرام ته په خپل وخت وخپل سلام ته
دے چه وے ناپکا رو تښتیدی له ما کوا رو
دے ته واوړ ګلو یه خانه [2] په مونږ غر راغے هانه
که مونږ نۀ وے تښتیدلی ریچ په ریچ به وو ز پلی
نۀ به خلاص وو مونږ نه اس شو په دا له نا کوز پاس
چه بهرام په تلینته سخ کا هغه مار وغرۀ ته مخ کا
زغلیدۀ به دے په پورته خدائے زده لا رشه وکوم لورته
الهی غریب نوازه بے نیازه بے انبازه [3]
تۀ د دۀ کامل په مخ ما مدام لرے په سخ
شمس الدین په دواړ سرایه زاری تا ته کوی خدایه
شه په حمد او په درود
خدائے د خدائے رسول خوشنود

---

[1] دا شعر د میاں شاه الدین او مطبوعه نسخه کښے نشته -

[2] مطبوعه نسخه کښے دا سے ده هم وے دے واړه چه اے خانه
او د میاں صیب په نسخه کښے هم د غه شان ده۔

[3] بے انبازه - بے شریکه۔

منقبت اولسئم دفقیرصاحب قدس اللہ سرّہ

اللّٰھم ثنا صلوٰۃ مدام[1]   پہ حضرت نبی حلیم

ورنده کړه تر تیا متم   هره ورځ په زړ کړته

منقبت واوره له مانه   په دا شان ته مسلمانه

دے دا نقل مشهور   له ثقاتو دے مذکور

یو غلجے د قندهار وو   سوداګر وئے دُنیادار وو

وو دا سونو سوداګر دے   د جمله تجارو سرور دے[2]

د فقیر صاحب په وخت   یو ګذار هغه نیک بخت

هندوستان ته ئے په ځان   ډیر اسونه کړۀ روان

قافله ورسره ډیره   وه ملګری ترحد تیر

سل اسونه دده خپل   ورسره وو په منزل

هغه وخت اټک ودان   لار وه دا د هندوستان

دے چه راغے ترنوښاره   چا نیک خواه ورته هوښیاره

هیں وو دے سوداګرۀ   ته سودا کوے ظاهره

د سونو د زرګونو   د اسونو په ملکونو

په دا لار کښے یو فقیر دے   مصفا روشن ضمیر دے

---

[1] په مطبوعه او د میاں صیب په نسخه کښے د "مدام" په ځائے "تسلیم" دے۔

[2] په مطبوعه نسخه کښے د دوا ړو مصرعو په آخر کښے "دے" نشته۔

و هغه وَته روان شم — له هغهٔ دعا جویان شم
کړه دعا درسره مله تهٔ — ددهٔ هله کړه حمله تهٔ
سودا ګر په زړهٔ شو دره — دا صلاح له براً دره
هغه وخت شو په اس سور — ځ ئے کړهٔ ددهٔ په لور
نور کاروان ئے دروستو پرېښو — دهٔ په وړاندے قدم کیښو
وا ئے خست هغه رهبر — دے ئے راوست برابر
چه فقیر ته شو حضور — په د بدن ئےشو مسرور
په دړو مبی نظر صادق — سوداګر شو پرے عاشق
چه پرے سور وو هغه آس — کړهٔ ئے نذر حق شناس
وے چه وا خله اے فقیره — دا د ستا شو بے نظیره
فقیر ووے مال زما شهٔ — چه وَما ته را عطا شهٔ
ولے مادے بیا وتا ته — دے بخښلے نیک صفاته
چه په دهٔ ستوله شپه تیره — حُب شو هسے وربرسیره
چه ترسراو ماله تیر شو — په بخښش هسے دلیر شو
چه ئے وړاغے کاروان — نیال پورے وته په ځان
هغه سل واړه آسونه — چه ئے ډیر وو قیمتونه
هسکی ئے کړه پیښکش — و فقیر ته په زړهٔ خوش
وے چه دا فقیر صاحب — واړه ستا سو مجانب
هر چه تهٔ ئے کړے په سر — زهٔ فقیر یم ستاد در
له دے سوده ے زړهٔ خلاص شو — راته غوره دا افلاس شو
چه ددهٔ محبت ډیر — شو فقیر وته برسیر

Marfat.com

نور هلهٔ فقیر صاحب ‏ ‏ ‏ ‏ ورته ادوے عجا ئب
دا آسونه واړه ما ‏ ‏ ‏ ‏ چه تا ماته کړه عطا
ما قبول کړهٔ نیک کردارٔ ‏ ‏ ‏ ‏ خاص ے بیا د خدائے دپاره
دوباره تا ته بخښلی ‏ ‏ ‏ ‏ ما دعا لاس ترینه وکښلی
کړه پرے نهٔ سوداګری ‏ ‏ ‏ ‏ چه دا کار شی په برِی
شی حاصل دستا مقصود ‏ ‏ ‏ ‏ دا آسونهٔ په دا شود
بل زما دا نصیحت ‏ ‏ ‏ ‏ واوره تهٔ په مصلحت
خبردار شه وه پوهیږهٔ ‏ ‏ ‏ ‏ نور دا هسے رنګ مهٔ غولیږهٔ
دد ے دور په فقیرانو ‏ ‏ ‏ ‏ چرے نهٔ تے له خوارانو
یو تهمو ئے ترے حلال کړهٔ ‏ ‏ ‏ ‏ نور رخصت ئے دم درحال کړهٔ
الغرض لاړو تر هندهٔ ‏ ‏ ‏ ‏ وئے هسے رنګ خورسنده
په محصول په هیڅ مکان ‏ ‏ ‏ ‏ چا زهیر نهٔ کړو په ځان
نهٔ ئے زیان نهٔ ئے زوال ‏ ‏ ‏ ‏ په ځه وشود ځه مال
ګل آسونه ئے په سود ‏ ‏ ‏ ‏ واړه خرخ شو په بهبود
پکښے نفع .ددهٔ ډیره ‏ ‏ ‏ ‏ وشوه ډیره تر حد تیره
مال ئے واخستو پرے نور ‏ ‏ ‏ ‏ بیا عازم شو ددے لور
په منزل منزل خوشنود ‏ ‏ ‏ ‏ راغے ځکه مکان ته زود!
دوه ځه دے په محصول ‏ ‏ ‏ ‏ په هیڅ ځائے نهٔ شو ملول[1]

---

[1] په مطبوعه او د میاں سناء الدین په نسخه کښے دویمه مصرعه داسے ده ځه په هیڅ حال نهٔ شو ملول ۔

Marfat.com

چہ دے بیا راغے فقیر تہ مصفا روشن ضمیر تہ
پہ دیدن چہ شے مسرورشو بیاتا شیر پہ دۀ ظہور شو
چہ راوړے ئے تیول مال واړہ نذر کړو فی الحال[1]
د فقیرصاحب د وړاندے واړہ کینبو لاندے باندے
بیا فقیر عالی جناب ورتہ ووے فیض مآب
تا چہ ماو تہ عطا کہ ماو تا تہ عطا بیا کہ
پہ دے مال بہ ستامقصود خدائی حاصل کا د بہبود
پہ خپل ځائے پہ خپل وطن پہ خپل کور پہ خپل مسکن
چہ مقصود لرے پہ زړۀ تۂ بہ حاصل کړے پہ کړۀ وړۀ تۂ[2]
پہ خدمت کښے د صاحب دو ځو ور غے مصاحب
پہ دعا سرہ رُخصت کړو فقیر پہ مصلحت
چہ دے ورسید و کورہ امانت سلامت ړدرہ
ھغہ مال ئے کل پہ سُود خدائے بدل کړۀ پہ بہبود
نوکران ئے ونیول ډیر لور پہ لور ئے زغلول ډیر[3]
تر ھغے چہ شو بادشاہ د غلجیو پہ تخت کا د
پہ دُښمن ئے فیروزی شوہ بادشاھی د دۀ روزی شوہ
د فقیر صاحب پہ داد دے بادشاہ شو بامراد

---

[1] مطبوعہ نسخہ کښے دا ښے دہ سہ چہ تیول مال ئے کوم کتیلے ؛ ھغہ تیول ئے ورړادړے۔

[2] مطبوعہ نسخہ کښے دا مصرعہ دا ښے دہ عم کړے حاصل بہ کړۀ وړۀ تۂ ۔

[3] مطبوعہ نسخہ کښے د مصرعو پہ آخر کښے " ډیر " نشتہ۔

Marfat.com

د فقیر په در پریوزه بل طرفته نر بینه مه ځه[1]
که ځې د شمس آلدین ښینګ کوره خان په دا آئین[2]

شه په حمد اؤ په درود
خدائے د خدائے رسول[3] خوشنود

منقبت اتلسم دفقیر صاحب قدس الله سره

الّٰلهم ستا صلوٰة شریف په طیب[4] طاهر عفیف
ورندۀ لرے مدام همیشه په صبح و شام
منقبت واوره رو شان په دا شانِ عالی شان
دی وسیلی ستا یقینو په دا رنګ صادقینو
د فقیر صاحب نیک بخت چه شهرت وشویک لخت
مخلوقات د هر طرف شول خبر په دا شرف
تمامی عالم رجوع شول تابع دے ئے متبوع
لور د لوره به عالم ډیر راتلو دۀ ته مسلم ډیر

---

[1] دا شعر په زړے قلمی نسخه کښے نشته۔

[2] دا شعر په زړه قلمی نسخه کښے نشته۔

[3] مطبوعه نسخه کښے دروستو "ډیر" نشته۔

[4] نوٹ: دے پسے په زړه قلمی نسخه کښے لس شعرونه نور دعا چه په نورو دوا پرو نسخو کښے نشته۔ زړه قلمی نسخه کښے صفحه (۱۲۷-۱۲۸) اوګورئ۔

Marfat.com

صو بیدار د پیښور چه دے ډیر ډو دلاور
چاله خبر کړو له دے حاله د فقیر له دے خصاله
چه په غرۀ کښے یو فقیر دے په کمال کښے بے نظیر دے
ولے کا خلاف له شرع[1] مخالف درومی له ورع
همیشه کوی سرود دے هسے رنګ په هسے دود دے
چه شپیلۍ هم طنبلونه هم ودۀ ته داریالونه
همیشه دۀ ته غوږی په آوازے دے مستیږی
شیار رس تنه موا صل دۀ فقیر ته کړۀ واصل
ولے واړه وو سوارۀ دوئ ورته اودریدو پوره ډوئ[2]
په مسجد کښے فقیر ناست وو د مولی په بندګئ راست وو
چه مسجد ته شو داخل و فقیر ته موا صل
وے چه درومه اے فقیره بینبور د نه حقیره
صو بیدار ئے ته غو بښتلے وَ حضور ته ئے بللے
دۀ وے ما په صو بیدار څۀ غرض دے څۀ مے کار
دے امیر دے زۀ فقیر ما به څۀ کوئ حقیر
موا صلو وے ۔ فقیره مونږ خو نا ببا یو دستګیره
په هر شان په هر دستور په مونږ امر دے ضرور[3]

---

[1] د شریعت مختلف ګڼلے [2] مطبوعه نسخه کښے د مصرعو په آخر کښے ،، دوئ ،، نشته.

[3] مطبوعه نسخه کښے او د میاں سناء الدین په نسخه کښے دویمه مصرعه داسے

ده عمر فقیر راولئ حضور۔

پہ مونږ حکم د سردار ○ هسې دے د صوبیدار[1]
خواه نا خواه پہ هردستور ○ فقیر راولئ حضور
مونږ دِ بیا یو پہ دا رنګ ○ کہ پہ رنګ ځے کہ بد رنګ
فقیر اووے کام ناکام ○ تا سوما بیا یئ پہ کام
د دهٔ حکم دے واجب ○ د بادشاه چہ دے نائب
د دهٔ حکم زهٔ منم ○ زهٔ باغی لہ دهٔ نهٔ یم
یوه یار تہ بے نظیر ○ هسې شان اووے فقیر
چہ زما عراقی آس ○ بارے راولئ پہ لاس
مواصل کوی تلوار ○ بیا دَه نۂ کړمہ رفتار
دوئ سوارهٔ دی چہ زهٔ پلے ○ پسے نهٔ شم رسید لے
فقیر لاړ شہ راغے زر ○ د دهٔ آس ئے کړو حاضر
هغہ آس دو ددهٔ ناں ○ کړ ندے پہ ډیر یر غل
یعنی وُ چہ دُرمہ دَه ○ بند پہ بند روغہ همہ دَه[2]
مواصل ووے فقیره ○ ځهٔ خندا کوے حقیره
کړه د ښنتو نے آس طلب ○ کنړه پلے کړه جلب
فقیر ووے مواصلو ○ ستا سو اس دے د مخلو

---

[1] پہ مطبوعہ نسخہ کښې او د میاں صیب پہ نسخہ کښې دلتہ دا شعر دے ؎

مونږ دِ بیا یو پہ دا رنګ ○ کہ پہ رنګ ځے کہ بد رنګ

[2] پہ مطبوعہ نسخہ او د میاں سناالدین پہ نسخہ دا سے دے ؎

یعنی وه او چہ ددرمہ دا ○ بند پہ بند روغہ همہ دا -

Marfat.com

ۇ زموږ د فقیرانو — اُس خو داوی هوښیارانو
ولے ګوروبه په لار — چه کوم تیز کوی رفتار
را ئے ووے نیک سیرت[1] — په اُس سور شوپه سرعت
وے ئے زر کوټی تلوارکړئ — په تلوار سره رفتار کړئ
چه دے سور شو په ندباندے — ندروان شو تر دوئ وړاندے
په پو به پسے دوئ تلل[2] — بارے کله رسید ل
ځائے په ځائے به بے نظیر — ورته اودرید و فقیر
وے چه زر رادرومئ تاسے — ملګیری نه وی دا هسے
وړاندے ورو ستوکله ملئ — سره دروو می نکه غلئ[3]
په یو ځائے ځی واړه سم — چه ملګری وی محکم
زما سناسی ملګیری — بارے شوه په دلګیری
سوا صل واړه حیران شو — یو تربله ګران شو!
خو ۲ خوئے وے صاحب — داسنا اُس دے عجائب
د هوا په نوسن سورے — ګرندے په هسے طور ے
چه زموږ ۲ سونه واړه — په روُ ستړی شو همغاړه

---

[1] مطبوعه نسخه کښے ورومبئ مصرعه داسے ده عمه دغه ا ودوے نیک سیرت.

[2] مطبوعه نسخه کښے داسے ده ؎

ور پسے پسے دوئ تلل — بارے کله رسید ل

[3] د میاں سنادالدین نسخه کښے دو یمه داسے عمه

سره دردمی نکه غلل

آخرش لاړه تر شهره — تا ته وا یمه نیک بهره
شو ډیره په یو سرائے — ټګی واړه یو ځائے
د دوی آسونه وتړل ځپل — هغه ځائے په یو بوټجل خپل
د فقیر صیب فرس — چه ډنګ دو بے نفس
دے نے هم په هغه دم — ډوه تاړه په موږی اسم
موا صلو چه کیاه — راوړه آسو ته په ګاه
خپلو آسو ته نے وړاندے — تار په تار کړه لاندے باندے
د فقیر آس نے خوړ راه — خالی پر ینبو بے کیاه
نور فقیر په هغو رنګ — ورته هسے وے ګلرنګ
ملګیری ده زما ستاهسو — دا لائق نه دے اے ناسو
چه د ستا سو آس واښه خوری — او زما تازی نے نه خوری
دی باندے چه ده ته هوس — واښه وا چوی نور سم اوس
ما صلو وا ښه زر — د ده آس ته کړو حاضر
چه درو انے چول وړاندے — هغه دم نے لاندے باندے
د فقیر د رے کړه تیر دوی — په یو حمله کښے زیر ډوی
موا صلو واښه ډیر — بیا کړه ده وته ګاډیر
هغه هم ده وخوړل — موا صلو ولیدل
په دا شان نے کید ئ ډیرے — کړے ډرے تر حلقه تیرے

۱؎ مطبوعه نسخه کښے د مصرعو په آخر کښے "خپل" نشته۔
۲؎ په دغه نسخه کښے د مصرعو په آخر کښے "دوی" نشته۔

Marfat.com

واصل وارہ حیران شو — بیو تو بلہ سنکران شو
شول پہ فکر کرو کور — چہ اوس ځهٔ وکړو مونږ نور
چہ شو خلاص لہ دے بلا نہ — آفت لرے کړو لہ ځانہ
خیر لا ړل پہ تلوار — صوبیدار وتہ هموار
خبر دارے پہ دا حال کړه — ورتہ عرض ئے حال احوال کړو
حال احوال ئے د فقیر — هم د اَس پہ سنبہ تقدیر
هکی ورتہ بیان کړو — صوبیدار تہ ئے عیان کړو
پہ دا شان پہ دا دستور — مونږه کړهٔ فقیر حضور
فهم وکړه صوبیداره — مونږ پہ حال کړه خبرداره
چرے نهٔ شے لہ آزاره — تهٔ لہ دے فقیر ناتاره
دا فقیر ډیر زورآور دے — زورآور هم دلاور دے
احتراز ورځنې وکړه — پہ تلوارے رخصت تهٔ کړه
صوبیدار چہ شو خبر — لہ دے رازه لرو بر
پہ تلوار شو ورتہ ورانده — پہ حضور راغے د باندے
کړه دعا ځنې طلب دهٔ — هغہ دم پہ ډیر ادب[۱] دهٔ
کړهٔ ئے ذر فقیر رخصت — هغہ د رنګ هغہ ساعت
چہ رخصت شو عجائب — هغہ دم فقیر صاحب
بیا پہ تل باندے شو سور — مخ ئے کړهٔ دکور پہ لور
کور تہ راغے پہ یوه دم — برابر پہ عزهٔ او سم
خدایه! مادرے فقیر — پہ مخ او بخښے حقیر

[۱] مطبوعہ نسخہ کښے د مصرعو پہ آخر کښے "دهٔ" نشتہ -

لہ صراطہ ے کرہ تیر هسے شان پہ هسے څیر
چہ خبر وربا ندے نہ شم شمس آلدین چہ پرے ورتلہ شی

شہ پہ حمد او پہ درود
کرہ خپل خدا ئے رسول خوشنود

منقبت نولسم[۱۹] دفقیر صاحب قدس اللہ سرہ

الّٰلھم ستا صلوٰۃ لطیف پہ حضرت عفیف شریف
همیشہ لرے وران نکہ څاڅکی د باران
واؤ رہ دا نقل عجیب چہ اخوند وایہ نجیب
یعنی دا اخون زادہ وبیُل هسے آزادہ
چہ ے پلار هسے تقریر عجیبہ کرو دلپذیر
یوہ ورځ فقیر صاحب ددۂ لوئے شہ مراتب
وو راغلے دے پہ څان جھانگیری تہ مهربان
پہ مسجد کبنے دبازار نشستہ وو پرهیزکار
فقیران ورسرہ ډیر هغہ ورځ وو ترحد تیر
زۂ ئے ناست وُم پہ حضور پہ دیدن ئے وُم مسرور
هغہ دم فقیر صاحب وو پہ فکر مصاحب
فقیران ئے هم لہ جوشہ هغہ دم وو ټُلہ خاموشہ

لہ د میاں صیب پہ نسخہ کبنے ‹‹ خیر ›› پہ ځائے ‹‹ سیر ›› دے۔

Marfat.com

ناكاه دى په پاك زبان — "الله" وى مهربان
هسې رنګ په هسې درد — چه ئې واره كړو په درد
ذكر جهر ئې آغاز — هسې كړو په سوز و ساز
هغه ورخ هسې تاثير — په نظر ددې فقير
شو په ذكر كښې پيدا — چه هر يار خدا خدا
د فقيرصيب وو مست — چه له دۀ نه شوې دست
په هر لور به غورزيدۀ دوئ — چار چاپيره ګرځيدۀ دوئ[1]
چه حلقه به شوه چاپيره — چار چاپېر له دۀ نه ګيره
د مسجد كوټه دالان — ديوا لونه هغه شان
واړه ډو نې ګوزيد لې — په حلقه كښې تپيتيد لې
هسې شان شور و شغب — شو پيدا ګوره عجب
تا به وې چه قيامت — هغه دم د كړو قامت[2]
ناكهانه دوه هندوان — راتېر وې راتلۀ په ځان[3]
چه مسجد ته شو نزدې — دواړه مست شوې پردې
زناروننه ئې له غاړې — ډو ستول په يكې غاړې
شو په ذكر كښې دوئ ګډ — په حلقه كښې شو ګډ ودډ
په نامه د خدا ئې په ذكر — دوئ مشغول شو په نبۀ فكر

---

[1] مطبوعه نسخه كښې د مصرعو په آخر كښې "دوئ" نشته ـ

[2] د ميان سنالدين او د ميان شمس الدين په قلمي نسخه او مطبوعه كتاب كښې دا نشته ـ

[3] مطبوعه نسخه كښې دوېمه مصرعه دا ده ؏ چه په لاره دو ردان ـ

Marfat.com

د فقیر په پاک نظر دوئ — دوا په رنګ شو مقرر دو[1]

شوله صدقه مسلمان — مسلمان ۱ هلِ ایمان[2]

د فقیر صیب یاران شو — هم ئې دوا پړه مریدان شو

خدایه! ما په خپل اکرام — کړه ته مست دده په جام

د فقیر په پیاله مست — ربه ما کړے دست په رست

شمس الدین په غم نسکور — ربه مست کړے په خپل کور

شه په حمد او په درود

خدا د خدا رسول خوشنود

منقبت شلم د فقیر صاحب قدس الله سره

اللهم ستا صلوٰة اطهر — په حضرت نبیؐ اطهر

ورنده لرے مدام — په هر صبح و په هر شام

داوره دا نقل مشهور — له ثقاتو نه مذکور

ماله دیرو آوریدلی — په دا شان ئې فرمائیلی

یوه ورځ فقیر صاحب — په مسجد کښې عجائب

تنکا وو په جماعت کښې — وو مشغول په عبادت کښې

تنها ناست وو دے په ځان — مګر یو فقیر عیان

---

[1] مطبوعه نسخو کښې د مصرعو په آخر کښې "دوئ" نشته۔

[2] په مطبوعه نسخه کښې ورو مبۍ مصرعه دا سے ده هم شو صادق مسلمانان۔

Marfat.com

خدمت کښې دو حضور   په دیدن ئے دو مخمور
کها ور ته پیښو   عزن را غے له ورشو[1]
ر چاپیره کړ ځیدا دے   له فقیره عزیده دے[2]
ر فقیر صیب کړه مخ   هغه یار وته په سخ
ئے ووے په زبان   هسے شانِ مهربان
ا پیښو که ډکه شکار   را به شی زمونږ په کار
چه دا ویئل ګلر تک   پیښو ترپ کړه هغه ډزنګ[3]
ر لګړی په طرف دے   په تهوپ لاړ شه ګرند دے[4]
کله لږ ساعت شو تیں   هسے نه چه وو نیلر دیر
پیښو زر را غے کروانه   ور تخه زرکه اے خوانه!
په دهن کښې ئے نیولی   امانته ئے ساتلی
ډ فقیر ته ئے اے ګله!   په دهن کښې د نیوله[5]
صاحب امر په فقیر   په تلوار کړو د تکبیر
هغه زرکه ئے حلاله   فقیر زرکړه بے اِهاله
دو بار بیا هغه دستور   چار چاپیره په حضور

---

[1] مطبوعه نسخه کښې دویمه مصرعه داسے ده عم غریده را غله پیښو.
[2] مطبوعه نسخه کښې دا شعر داسے دے سه چار چاپیره ګرځیده ؛ له فقیره تا دیده.
[3] مطبوعه نسخه کښې د "ترپ" په ځائے "تهوپ" دے.
[4] مطبوعه نسخه کښې داسے دے سه د الګړی په طرف ؛ پیښولاړه په یوشف.
[5] مطبوعه نسخه کښې داسے ده عم په غاښونو کښې نیولی.

Marfat.com

له فقیره ګر څیده دے — په خپل شان به غریبه[1]

بیا فقیر صیب د دبار — شو له شونډو شکو بار

اے پیشو که زرکه بله — مونږ ته راوړے تربور جل

ته به هله ښُنری وے — په رښتیا به ته ښکاری وے[2]

چه دا و ویئل صاحب — پیشو بیا شه زر غائب

ونګړی وته روان شهٔ — نهٔ په درو بلکه روان شهٔ[3]

لکه تیر شو لږ ساعت — پیشو راغے په سرعت

سله زرکه ئے نیولی — په ذهن کښے راوړه ښکلی

اما ننه وه ژوندئ — جوړه ښیتی په ژوندئ

وے ئے زر یا څه فقیره — دا هم ذ.مه کړے حقیره

فقیر پاسید نیک خصاله — دا ئے هم کړه زر حلاله

پیشو راغے مقرر — دریم وار ئے مکرر

له فقیره چار چاپیر — غریده به لکه شیر

فقیر و ویل پیشو! — دریم وار که په ور شو

په تلوار. وکړه رفتار — مونږ ته راوړه زرکه ښکار

نور هلهٔ ئے مړنئ نهٔ — ښکاری ښهٔ لکه زمرئ نهٔ

پیشو لاړهٔ په غور زنګ — بیا ئے توپ کړهٔ په ګړنګ

---

[1] مطبوعه نسخه کښے د مصرعو په آخر کښے ,, دے ,, نشته.

[2] په مطبوعه او د میاں صیب په نسخه کښے دو یمه مصرعه دا سے ده ,, په رښتونی به ښکاری وے ,, [3] ,, په دو ,, ۔

زر ئې بیا راوړه بې درنګه | ښائسته زرګه خوشرنګه
وفقیر ته ئې دوړاندې | را حاضره کړه له ناندې
دې فقیر ته فیض مآب | هسې وو ئیل جواب
دا دریمه زرګه هم | کړه حلاله په مهم
په تلوار پاسید فقیر | دا ئې هم کړله تکبیر
خلورم خل چې پیشو | چار چاپیر شنه په پیشو[1]
له فقیره چارچاپیره | هم غزّا ئې کړه بې سیره
نور فقیر ووې عجیب | وې چې اې پیشو غریب
بس دې مونږ وته داښکار | زیاتی مه کوه کوکار
دا متل دا هسې کیږي | لیونی پرې ډیر خوشیږي[2]
د مه ښکار ړدې زمونږ ډیر | مونږ به وار ډ پرې شیر
پیشو هله شوه قراره | په ځائې کښېناسته له ښکاره
بیا فقیر صاحب په ځان | هغه یار ته کړه فرمان
چې دا زرګې زر پنځې کړه | په غوړو کښې ئې زر سرې کړه
مسالې ورته بې شانه | وا چوه له هره شانه
ښائسته ئې کړه تیار | نور ئې راوړه ته هموار
فقیر پاڅید هغه درنګ | هغه زر ئې په ځنګ
کړې پنځې هغه زمان | لکه وو دده فرمان

---

[1] مطبوعه نسخه کښې دویمه مصرعه داسې ده۔ ډر چاپیر شوه په ورشو۔

[2] مطبوعه نسخه کښې دویمه مصرعه داسې ده۔ لیونی په ډیرو خوشحالیږي۔

د فقیرصاحب د وړاندے ــ دوئی ئے کینبوے لاندے باندے
نور هله فقیر صاحب ــ یوه زرکه مصاحب
کړه فقیر نه مهتیا ــ وے ئے دا بخره د ستا
اؤ دویمه ئے له ښکاره ــ کړه پیشو ونه گزاره
وے ئے وا خله دا پیشو ــ دا دِ برخه د ور شو
اؤ دریمه زرکه پاس ــ صاحب وا خسته په لاس
وے ئے دا برخه زما شوه ــ ستا له ښکاره را عطا شوه
نور فقیر پیشو همخاړه[۱] ــ زرکے وخوړے دواړه
اؤ فقیرصاحب به دله ــ دغه خپله زرکه گله!
کله خُلے ته کړه قریب ــ دا به دهٔ ووے عجیب
څرنگ ته ئے پخه شوے ــ په غوړو کښے ئے سره شوے
ستا به څهٔ عجیبه خوندوی ــ چه په تا باندے به تښتوندوی
بیا به دهٔ کینبوه هواره ــ په طباخ کښے په قراره
وے ئے نهٔ دے خورمه زهٔ ــ تا به څهٔ کومه زهٔ
په دا شان څو کڼ اره ــ تا ته وایم زما یاره
کله ښکننه کله پورته ــ دهٔ به زرکه کړله هورته
خو آخر دهٔ مهربانه ــ هسے ووے پاک زبانه
چه دا هم نهٔ دے څهٔ کار ــ چه زهٔ خورمه پردے ښکار
دا مرا نه نهٔ ده څهٔ ــ پردے ښکار چه خورمه زهٔ

---

[۱] مطبوعه او د میاں سناالدین په نسخو کښے ورومبے مصرعه داسے ده ـ نهٔ مصاحب پیشو همخاړه۔

Marfat.com

نور نے زر کہ کړه دوه نيم | په خپل ځائ صاحب فهيم
کړه ئے نيمه حق شناس | د فقير و ته په لاس
هغه نيمه ئے دوبار | کړه پيشو د ته ګذار
ترے فقير صاحب په خپله | هيڅ په خله و نه خکله[1]
ربه ستا فضل و کرم | په ما دکړے يم کرم[2]
که کوم ډِ په مانه وی[3] | نور خلاصے به ے په خه وی
شمس الدين هسے محترم | چه لائق د عذاب زور يم
شه په حمد او په درود
خدا ئے د خدا ے رسول خوشنود

منقبت يو ويشتم[21] د فقير صاحب قدس سره

اللهم ستا صلوٰة اعز | په حضرت کړه معزز
رسيده کړه ته له مانه | ده حضرت و ته سبحانه
واوره دا نقل لطيف | د فقير صاحب شريف
هسے نقل مشهور دے | له ثقاتو نه مذکور دے
چه فقير صاحب نيک بخت | چه فقير شو اول وخت

---

[1] مطبوعه او د مياں عيب په نسخه کښے د دويمه مصرعه دا سے ده هيڅ ئے بر خه نه خکله

[2] مطبوعه نسخه کښے د "کړم" په ځائے "کرم" دے۔

[3] مطبوعه نسخه کښے د دوېمے مصرعه دا سے ده که کرم ډِ پيمانه وی

Marfat.com

د شیخ جی په پاک نظر — چه دے تهول شه معطر
هسې رنګ شو دے ملنګ — چه سړی ئے کړله ننګ
شو له خلقو په کنار دے[1] — ګرځید و په کوهسار دے
په ایسو پرو کښې مقام — اول اوکه نیک فرجام
په جذبه د عشق مجذوب — هسې وو له عشقه ډوب
چه ئے هیڅ نه وو پکار — نه په څه وو خبردار
کناره له خلقو بېل — سکونت ئے کړو منزل
په خلوت کښې به هم ان — یک تنها پروت وو په ځان
که به ملک شو لړوبر — دے به هیڅ نه وو خبر
سر ټکون ناست وو په فکر — په خلوت کښې ئے کړه ذکر
اوس لا هم هغه خلوت — هورے شته دے دا ساعت[2]
د ایسو پرو په کنار دے — په لمن کښې د کوهسار دے
چه له خلقو شو کنار دے — هم مقیم شو په کوهسار دے[3]
حکومت کړو خوشحال خان — د ختکو په خپل ځان[4]
هغه وخت چه وو بادشاه — اورنګ زیب وو عالیجاه
نه پوهیږم په تقصیر — په تقصیر که بے تقصیر

---

[1] مطبوعه نسخه کښې د مصرعو په آخر کښې ،، دے ،، نشته.

[2] په مطبوعه او د میاں ثناالدین په نسخه کښې دویمه مصرعه دا ده هم شته موجود د ساعت

[3] په مطبوعه او د میاں صیب په نسخه کښې د مصرعو په آخر کښې ،، دے ،، نشته۔

[4] په مطبوعه او د میاں ثناالدین په نسخه کښې دویمه مصرعه دا ده هم د ختکو په مکان ۔

Marfat.com

خوشحال بیگ ئے بندیوان کړو | هندوستان ته ئے روان کړو
خپل خانه شوه ګډه وډه | د خوشحال په اندوه ګډه
خپل خانه زیر و زبر ه | د خوشحال شوه لروبره
والده ئے زړه ځیرا ته | شوه هر کوره پریشا نه
دا له غمه شوه محزونه | له پردے شوله بیرونه
اور سره څو خدمتګارے | را روانے شوے تیارے
د فقیرصاحب جوار ته | وطن دکوهسار ته
فقیر پروت وو په خلوت کښے | په خپل درد اوُ په محنت کښے
د شرئ تو کړه په سر | هم ئے لنګ هم ئے په بر
له عالمه فارغ بال وو | په خپل سوزوساز خوشحال وو
دا لاره ئے چه مستوره | شوه وَدۀ ته حضوره
ورۀ حال ئے پریشان | ولید لو په دا شان
دے له خپله اشنیا قه | څو وینا ئے له فراقه
له افسوسه شوه ګریانه | ورته شوه هسے ګویانه
په زبان باندے ویئله | هم په مخ ئے اوښکے تللے
وے ے اعزو په نصیب | ماته خپل رسی عجیب
چه فقیر شوے ته څرګند | وروور د ستالا پرشه په بند
د ستا شوه شرئ په سر | وروور دِ ګوځی در په در
تا په ځان کړه شرئ لنګ | وروور دِ بند کړوشاه اورنګ
تاکړۀ خوښ کنج د خلوت | وروور دِ بند شو په صورت
تاکړۀ ځائے په کوهستان | وروور دِ بند په هندوستان

Marfat.com

تا پریکون وکړو له نچلو | درور دِ بندکړلو مغلوله
خیل خانه دِ لرو برۀ | وارۀ شوۀ زیرو زبرۀ
خیل خانه دِ وارۀ زیرۀ | همه شوۀ په غم کښې گیرۀ
تۀ خبر نۀ ئے له حاله | خبر وا خله له خوشحاله
چه فقیر صاحب له مورۀ | دا فراق واوُرید وگورۀ
دے چه واوُرۀ والدے تۀ | له فراق غم زدے تۀ
زړۀ له غمه کړۀ خالی تۀ | یقین مۀ کړۀ خللی تۀ } ۲
سترگے پټے کړۀ وگورۀ | حال احوال ته لور دلورۀ
وَدے غوږونو ته نظر کړۀ | سترگے پټے تۀ دسرکړۀ
چه زما دسرئ غوږند | در نبکارۀ شی بند په بند
مور ئے پټ دوارۀ چشمانْ کړۀ | قادرخدائے ورته عیان کړۀ
کانړی بوټي تښکے غر | تمامی وارۀ سرۀ زر
لور په لورچه ئے کتل دے | همه وارۀ سرۀ لیدل دے
غوږئے چه پټ دوارۀ چشمانْ وو | کانړی غږونه په داشان دو
چه دے دوارۀ سترگے واکړے | نور په خلقۀ دا ویناکړے
دے ئے ستا مرتبه ښویه | خاوند داکړۀ ثوثالویه
په دا سوز کښے دِ خاوند | همیشه لرۀ په ژوند
په دا درد کښے دمعبود | همیشه لرۀ خوشنود

له دمیاں صیب او په مطبوعه نسخه کښے نشته۔

ئه په مطبوعه کښے ددوارو شعرونو په آخر کښے ،،تۀ،، نشته۔

Marfat.com

په دا عشق کښې د څښتن هم مردن کړه هم زیستن

په دا لار کښې د تل سوز زیاده شه روز به روز

نابینا په سنو کوزه دوم په دا حال د خفه زه وُم

چه د حال راته څرګند شو اوس ئے لرے له زړه ګند شو

ستا له غمه شوم بے غمه څو په ستا لار د که محکمه

و ئے څوئے ئے خوشحال خان چه بندی لاړ دے په ځان

بندیوان د بادشاهانو د مغلو بد خواهانو

اوس د ده له افتراق زما زړه څوی له فراق

نه پوهیږم چه څه حال به وی پیش په زوئی خوشحال

دے به خلاص شی له دے بنده په دیدن به ئے خورسنده

زه غمژن نه شم په ځان که به کړم مدام ارمان

شو فقیر مراقبه هغه د رنګ عجیبه

چه ئے مور کړه دا دینا د دعاء په تمنا

چه دے ویر کړه عجز و نیاز فقیر ووے سرفراز

څه وکور وته ته مورے اندیښنه مه کړه غم خورے

د خوشحال مه کړه اندوه په ویډل زما شه پوهه

په شلمه ورځ خوشحال خدا ئے به راولی خوشحال

تر دے ګونے دلاندے چه ښکاریږی تا ته وړاندے

و خلوت ته ئے نزدے ده ولاړه بے پردے

بیا به ستا سو ملاقات څښتن وکه په حیات

ملاقی به له خوشحاله مورے شے په زړه خوشحاله

Marfat.com

اوس در دروم څه ترکوره   دغه ورځې شماره کوره

چه فقیرصاحب په ځان   در ته وکړو دا فرمان

مورتې پاسیده مسروره   کور ته دا لاړه مستوره

دے به ورځې شپې شمارے   په شماره چه پوره شوے

په شلمه ورځ دوباره   راغله بیا تو دے دباره

شوه فقیر وته حضوره   په خلوت ننه مستوره

وے ئې څویه نن شلمه   ورځ پوره زه ئې شمارمه

په وعده دستا راغلې   د خوشحال ماتم دا غلې

خوشحال چرته دے آزوپه   چه تا ماته وے نیک خویه

چه به راشې په شلم ورے   نۂ په زیات او نۂ په کم ورځے[۱]

اوس شلمه ورځ پوره ده   په کوم ځائے هغه بشره ده[۲]

فقیر دویئل چه مورے   بارے ته کښینه غم خورے

چه نۂ ووځمه بهر   تا ته راوړمه خبر

زر فقیرصاحب ځیمون   له خلوت نه شو بیرون

یو فقیر ته ئې فرمان   هسې وکړو پاک زبان

چه په سر د کوهسار[۳]   ننداره وکړه په لار

---

[۱] دا شعر په زړے قلمی نسخه کښے زیاتی دے [۲] د دے شعر نه مخکښے په مطبوعه نسخه کښے دا شعر دے سه دا دے راغلم په شلمه ؛ نۂ په زیات او نۂ په کمه ؛ او د میاں ستار الدین په نسخه کښے داسے دے سه چه بیا راغلم په شلم ورځ ؛ نۂ په زیات او نۂ په کم ورځ ۔

[۳] مطبوعه نسخه کښے دریمے مصرعه داسے ده عه چه په سر دے کوهسار ۔

Marfat.com

چه په لاره څوک رادرومی	که هیڅوک پرې نه رادرومی[۱]
فقیر لاړ شو په تلوار	د خوت دے په کوهسار
د هر لار ته ئې نظر	کړو د سترګو خوش منظر[۲]
وے ئې نشته دے صاحبه	څوک په لارے مصاحبه[۳]
فقیر بیا ورته په مینه	هسے رنګ دوے مومینه
چه نه شه وکړه نظر خپل	نردے لرے لوو بر خپل[۴]
چه په لارے د نوئی څوک	ښکاره کیږی دا ګړئ څوک
اؤ که نشته څوک په لار	نظر ښه وکړه په ښکار[۵]
چه فقیر شو منتظر دیر	هغه لارته په نظر دیر
وے چه یا صاحبه سپین	را ښکاریږی څه مبین[۶]
لا نوئی لا په هور ته	نوی ئې نه شم کړلے دور نه
چه سوے دے که چارپائے دے	یا نورڅه اشیاد خدائے دے
نفیر دوے ښه رادرومه	حال ئې ما ته شو معلومه
په خلوت شو ور د ننه	دا لدے ته ئې مینه

۱؎ په مطبوعه اودمیاں ضیاالدین په نسخه کښے دویمه مصرعه داسے ده ع راهر دی دد غبوم دی۔

۲؎ مطبوعه نسخه کښے دریومه مصرعه داسے ده ع دښه د ے لارے ته نظر۔ اودمیاں حبیب داسے لیکلی ده ع دښه ده لارے ته نظر۔ ۳؎ مطبوعه اودمیاں ضیاالدین په نسخه کښے دریمه مصرعه داسے ده ع وے چه شته دے اے صاحبه۔ ۴؎ مطبوعه نسخه کښے د مصرعو په آخر کښے ۔ خپل ۔ نشته۔

۵؎ مطبوعه نسخه کښے دویمه مصرعه داسے ده ع نظر اوکړه په بار بار۔

۶؎ مطبوعه نسخه کښے دا مصرعه داسے ده ع هغه لارته متفکر دیر۔

Marfat.com

هسې شان اووے صاحبه؛ | زوے د راغ مصاحبه؛
او س) تر درنګه به نه تا | شی نه تا سره یکتا؛
والده ئے شوهر شهاله | پس له درنګه زما لا له
خوشحال بیګ راغه د باندے | د هغه وُ نے دلاندے
ملاقات د مور او زوئ | سره وشو رو به روئ
د هغه وُ نے په سویره | مور اوُزوے سره تر ډیره
هم فقیرصاحب نیک خو ئي | شو مشغول په ګفتګو ئي
د زفقیر په کرامت | هم د دهٔ په برکت
مور او زوے سره خوشنود | سرا ئے ته لاړو خوشنود
فقیر بیا هم په خلوت | شو داخل په نیک سیرت
خدایه ما د دے فقیر | په روئ او بخښے حقیر
له دوزخه ے آزاد | په قیامت کړه خاطر شاد
په وصال کړه مشرف | شمس الدین دخپل اشرف
شه په حمد او په درود | خدائے د خدائے رسولؐ خوشنود

هم د دهٔ آل و اولاد
په درود ئے کړه خدائے شاد

منقبت دوویشتم د فقیر صاحب قدس الله سره

اللّٰهم ستا د سلام عود | د حضرت په پاک وجود
همیشه لرے ورا ن | لکه ستوری د آسمان

Marfat.com

واڑہ دا نقل عجیب د فقیرصاحب عجیب
هسې شانِ نیک کردارو کړه دانقل خبر دا رو
د فقیر صاحب په وخت چه حیات وو دے نیک بخت
یو څو تنه ملاّ حان دنوئ واڑه په ځان
سود سودا وته دلبنده واړه لاړه تر در بنده
په دربند کښے ئے ډیره کړه سو د سودا ئے ډیره وکړه
هم لوګی هم ئے رو غن جمع دوئ کړه مبر هن
سره سازه ئے جاله کړه اباسین ته ئے تهیه کړه
پرے دپاسه کښیناستل دوئ اباسین کښے لاهو شول پروئ
په قضا تقدیر د خدائے چه دوئ را غلل په یو ځائے
هلته بنده ئے جاله شوه ورنه پیښه کشاله شوه
دوئ په زور هم په حکمت پر ډیر دکړو خپل همت
جاله نښتی وه محکمه؛ خوزیده کله له همه
ملاّحان واړه حیران شو یو نر بله نګران شو
د جالے ته په کنار دسیند کښینا ستو حصار
مصلحت ئے کړو آغاز له یو ځائ سره همراز
چا به یو فکر چا بل پو هول ئے یو ترنل
آخر ش دواړو فکر شو قرار په هسې ذکر
بے مدد د بزرګانو خلاصے نه شی ملاّحانو

لہ میاں ضیاالدین دا پر دیئے مصرعہ داسے لیکلی وه مصلحت ئے کړو نغاز۔

لنڈی روپئی نے شکرانہ　　　د فقیر کرے پیدا نے

یاد نے کړه فقیر **صاحب**　　　هغه درنګ عجب تب !

په قدرت د غنی حق　　　د قادر توانا مطلق

دوئی لا کړلو مصلحت　　　د جالے د حرکت !

دا بخپله بے راهماله　　　جاله او خوزیده لاله

شوه په سیند کښے راروانه　　　بے ملا هم شوه چلانه

ملاّ هان په شنازونه　　　پیے را غلهٔ په تیزونه

په جاله باندے دپاسه　　　دوئی سوارهٔ شوے وسواسه

په سرعت جاله راتلله　　　په سکون ووریدله

امانت چه دوئی ترکوره　　　سلامت را غلهٔ دکوره

دوئی په لنڈی روپئی په خان،　　　شو پښیمانه غلیظان

دوئی پنځه روپئی ظاهرے　　　کړے فقیر وته حاضرے

وے چه دا وه شکرانه ستا　　　مونږ را ورے امانت ستا

نور فقیر صیب ولی　　　ور ته وو ټیل حلی

شکرانه که مشفقت وی　　　دا زما کله محنت دی

د روځی پاسځی په تلوار　　　مشقت زما په شمار[۱]

پوره راوړی بے قیاسو　　　نظر وکانړئ تاسو[۲]

---

[۱] مطبوعه نسخه کښے او د میاں صیب په نسخه کښے دویمه مصرعه دا سے ده عم مشقت پوره په شمار د

[۲] مطبوعه نسخه کښے او د میاں صیب په نسخه کښے دا شعر دا سے دے

ده راوړے لنډی اے بے قیاسو؛ نظر لب او کانړئ تاسو۔

Marfat.com

چہ ادبرہ زما پہ زور — سرہ اوشنہ دہ پہ انگور[1]
ورشکارہ ئے اوبرہ خپلہ — ھغہ درنگ کڑہ صاحبدلہ
دا بڑہ شنہ وہ پہ توت — چہ دۀ کڑے وو ھمت
د چالے پہ خوزول دوی — ھم ددے پہ خلاصول ڈوی[2]
چہ احالہ اولید ملاّحو — نا پکا رو نا صلاحو
ھغہ درنگ ھغہ کڑی — پہ دو لاڑۀ تں نڑی غ
لنل روپئی ئے پہ تلوار — کڑے فقیر وتہ پہ شمار
فقیر وا خستے پہ لاس — دا ئے دوے حق شناس
فقیر کلہ خپل محنت — پریږدی چا تہ مشقت
چہ پنځہ روپئی ے نا سو — اوس خوړلی ناسپاسو
ملاّ ھانو محذرت خپل — لہ دۀ وغوښت پہ صورت خپل
دۀ ئے عذر کڑو قبول — ھم رخصت ئے کڑو فضول[3]
اے زما ربہ قادرہ — نگھبان نہ ھم نا صرہ
د ایمان بیړئی ے شبکلی — تۂ پہ فخ ددے نما نخلی
پورہ کڑے د شمس الدین — خدا یہ کڑے پہ دا آمین

شہ پہ حمد او پہ درود
خدائے دخدائے رسولؐ خوشنود

---

[1] مطبوعہ نسخہ اودمیاں صیب پہ نسخہ دوئیمہ مصرعہ داسے دہ عمر سرۀ اوشنہ دہ پہ انگور

[2] مطبوعہ نسخہ کئے دا شعر داسے دے دعہ دچالے پہ خوړولو ؛ ھم ددے پہ خلاصولو۔

[3] پہ مطبوعہ اود میاں سناءالدین پہ نسخہ کئے داسے دے

ھم ئے عذر کڑو قبول ھم رخصت ئے کڑو فضول۔

منقبت درویشانو د فقیر صاحب قدس الله سرّه

اللّٰهمّ ستا صلوٰة عجیب ‏— په حضرت رسول حبیبؐ
ورندہ کړه تر قیامته ‏— هره ورځ په زر کرته
دا هم نقل مرزنو ‏— در ته کړم له ورانډنیو
وراندینو صادقینو ‏— دی وئیلی سا بقینو
د فقیر عالی نشان[1] ‏— مریدان وو دوئی په ځان
بے نوا له پسرونو ‏— د سپیناؤ کلی یارانو
د دوئی نه کیدهٔ زا بن ‏— له دے حاله وو دردمن
یوه ورځ فقیر صاحب ‏— له نال پوره عجائب
تنګارو د ته روان شو ‏— د مے عازم د دے مکان شو
د غو د دارو مریدانو ‏— خبر وکړو په زنانو
چه اوده اوده کیکوړی ‏— د دوئی په کوره خوارئه لوړی[2]
ورا غه وته سپنهان ‏— تا سے راوړئی دا په ځان
هم پناه کښینئی مستورے ‏— په د غه لارے کښے دورے
هغو نښو د غه شان ‏— لکه وو د دوئی فرمان
په تلوار را غلے له کوره ‏— د کیکو رپو سره کوره

---

[1] په مطبوعه او د میاں سنا الدین په نسخه کښے په دویمه مصرعه داسے ده ع د فقیر هم عالی شان

[2] په مطبوعه او د میاں صیب په نسخه کښے د دویمه مصرعه داسے ده ع دوئی په کوړم خوږ لوړی

دوئ په بوتو کښې پوشلي دوا پړه کښینا ستلې غلي
کړه ئې حق وته تمناء د مقصود په تمنّا
نا ګهان په هغه لور فقیر راغې شهسوار
ورسره ډیر فقیران وو چه له دهٔ سره روان وو
هغه دوا پړه د پیناؤ مریدان چه وو سرداؤ [۱]
بې نوا وو له اولاده بې مقصوده نا مراده
چه دې راغې هغه ځائې نور فقیر صاحب نیک رائې
هسې وویل درد من چه زه من غواړي ئې زامن
فقیران واړه حیران شول یو نو بله نګران شول
چه کړ چا وته خطاب هسې کا عالي جناب
آخوند صاحب نیاؤ کړو سره نه د پیناؤ [۲]
چه د ستاسو زمانه دي دوئ راغلي په بهانه دي
فلاني ځائې ناستې په سنو فرزندان غواړي په وتر
هر یو ئې ادوهٔ کیکوړي دوئ راوړي خوارهٔ لوړي [۳]
تاسو ورشئ بیل په بیل [۴] ترې کیکوړې راوړئ خپل

---

۱ مطبوعه او د میاں ثناء الدین نسخه کښې دا شعر داسې دے

هغه دوه مریدان هم درسره وو په لار سم

۲ په مطبوعه او د میاں حبیب په نسخه کښې دوهمه مصرعه داسې ده

آخوند صاحب د نیاؤ ۳ مطبوعه او میاں ثناء الدین د «خوارهٔ لوړي»

په ځائې «خوږ لوړي» لیکلي دے۔

۴ مطبوعه او ثناء الدین د «بیل بیل» په ځائې «بیلا بیل» لیکلي دے۔

Marfat.com

په دَو را ورځې ماته ورانده ‌ ‌ ‌ بیل په بیل او لاندے باندے

پیتاوُ خیل وراغلهٔ ورورهٔ ‌ ‌ ‌ د دئی کیکو ړی خپل خپل کوژ

کړه فقیر ته را روان ‌ ‌ ‌ په[1] تخرکونو کښے پنهان

چه کیکو ړی حاضرول دوئی ‌ ‌ ‌ نور هر چا سره لیدل[2] دوئی

یو خالی لاسونه مروړی ‌ ‌ ‌ بل ئمځه څوارلس کیکو ړی

فقیر بیا کړهٔ حق شناس ‌ ‌ ‌ د هر یو اووهٔ په لاس

دے چه لوے لاړشئ دوا ړه ‌ ‌ ‌ دا کیکو ړی بیا همغا ړه

ماته خپل خپل په صورت ‌ ‌ ‌ ورحاضر کړئ په سرعت

دوئ چه لاړ دیوُ په یو ‌ ‌ ‌ بیا راوز غا ښتل په دوُ

خپل کیکو ړی ئے بیل بیل ‌ ‌ ‌ پټ نیولی وو په بغل[3]

تر بغل لاندے پنهان ‌ ‌ ‌ چه حاضر ئے کړل په ځان

بیا خالی وو د یوُ لاس ‌ ‌ ‌ څوارلس وو د بل په لاس

په دا شان مقرر وو ‌ ‌ ‌ په درے ځله مکرر وو

ورکړه بیل بیل هغه رنگ ‌ ‌ ‌ بیا به وو د یوُ تر څنگ

نور ئے مخ کړهٔ وهغه ته ‌ ‌ ‌ چه خالی وو دے له وته

وے چه ستا نشته نصیب ‌ ‌ ‌ په درگاه کښے د مجیب

د ځامنو دِ زهٔ ځهٔ کړم ‌ ‌ ‌ که هر څو خواستونه وکړم

څوارلس وارهٔ شو د بل ‌ ‌ ‌ په قدرت د لم یزل

---

[1] میاں سنا ء اللہ د ترخونو" په ځائے " تخرکونه " لیکلے دے او مطبوعه کښے " ترخونو " لیکلے دے۔

[2] مطبوعه نسخه کښے دا سے دے ـــ چه کیکو ړی د دوئی راوړل ؛ نور هر چا سره لیدل۔

[3] مطبوعه نسخه کښے دویمه مصرعه دا سے ده ـــ د دعا نیولی په بغل۔

Marfat.com

اوس ته صبر کړه سرګوم — له زامنو ئے محروم شه [1]
د دے بل به ښوارلس واړه — زامن د که خدائے هغا یه
هغه یو پاتے سرګوم — له زامنو نه محروم [2]
او د بل ښوارلس زامن — په قدرت د ذوالمنن
ربه ستا فضل دے ډیر — د حساب تر حده تیر
ته په روځ د دے ولی — دینے مه کړے خللی
شمس الدین هم له اولاده — بے نوا مه کړه نا مراده

شه په حمد او په درود
خدائے حبیب د خدائے خوشنود [3]

منقبت خلیرشتم د فقیر صاحب قدس الله سره

اللّهمّ ستا صلوٰة عظیم — په حضرت رسول کریم
همیشه لرے وران — لکه ښا ښکی د باران
داهم نقل له هوښیارو — در ته سبکم له خبردارو
ماله ډیرو آوریدلی — صادقینو دی ویلی

---

[1] مطبوعه نسخه کښے دا مصرعه دا سے ده — هم له ځامنو نه محروم۔

[2] مطبوعه نسخه کښے د دواړو مصرعو په آخر کښے "شو" دے۔

[3] مطبوعه نسخه کښے دا مصرعه دا سے ده — هم کړه خپل خدائے رسولؐ خوشنود۔

Marfat.com

یوه ورځ فقیر صاحب وَ شید و تہ عجا ئب

دو را غلے دے پہ ځان ور سره وو ډیر یا ران

یؤ سړے د دهٔ مرید وو پہ شید و کښې دے سعید وو

اخلاص مند دوتو حلاډیر کہ ئے نۀ وو دولت ډیر

وړاندے راغے وفقیر تہ عرض ئے وکړو پاک ضمیر تہ

یا صاحبه! مهمانی زهٔ نن د ستا کوم خانی زهٔ

هم د ستا د فقیرا نو روټئ زهٔ کړم د یارانو

فقیر دوے چہ سنۀ وائے خپل اخلاص محبت نمائے

وکړه تۀ پہ خپل همت میلمستیا پہ خپل طاقت

هغه یار حق شناس، کور تہ لاړو بے لباس[۱]

یوه غوا د دهٔ غم خوره تندئ لنګه وه پہ کور

هغه غوائے کړه حلا له مهمانی ودهٔ تہ لا له

هغه سخئ پائے تندئ[۲] پائے شوه پہ تیزندئ

پہ موړی پورے ولاړه وړی ترئ مور نږ لاړه

چہ شپہ راغله تکه توره دهٔ فقیر صاحب تر کوره

ور سره ئے هم یاران بو تلهٔ دهٔ تر خاندان

ور نہ غوښے روټی ایښی هر فقیر تہ کوشی کوشی

---

۱ مطبوعہ نسخہ کښې د «بے لباس» «پہ اخلاص» دے او میاں شناء الدین
«پہ اخلاص» او «بے لباسي» دواړه ټکی لاندے پاندے لیکلی دی۔

۲ مطبوعہ او د میاں صیب پہ نسخہ کښې د «موړنی» لیکلے دے۔

Marfat.com

اوُ فقیرصاحب ته وړاندې دهٔ شر دهٔ غوښې دړاندې
دواړه ایښی دو فقیر وو ولاړ فقیر حقیر
د خدمت ته منتظر وو ولاړ فقیرحاضر
فقیر ووے صاحبه له هغه یار د ته په خپله
چه داپټې غوښې هغا ړه تا را وړی سره دواړه
دا دِ چر ته پیدا کړی دا له کوم دی راوړی
ورته دو یټل فقیر هسې شانې په تقریر[1]
دا شو دهٔ غوښې هغاړه د یو څاروی دی دواړه
وے چه څهٔ رنګه فقیره ما خبر کړه له تقریر
دهٔ وے غوا زما صاحبه وه دا شکر مصاحبه!
ما لوشلی په صبا وه نمازیښین ذبحه هم داوه
یوه سخئ نے پاتے شوی په موږی ولاړه سوی
دا شو دهٔ غوښے هغه دی[2] چه دستا په میلمستیهٔ دی
چه فقیرصاحب نجیب دا تقریر واوُ رید عجیب
نهایت د دهٔ اخلاص ورښکاره شو خاص الخاص
وے چه راوله فقیره هغه سخئ ماته حقیره
فقیر زر ورته پخپله هغه سخئ کړله حاضره
نور فقیر صاحب خپل لاس په دے وو هلو پاس

---

[1] مطبوعه او دمیان صیب د نسخه مصرعه دا سے لیکلی ده عمه هسے شانې په تیه تقریر

[2] مطبوعه نسخه کښے او دمیان سناءالدین په نسخه کښے دوهمه مصرعه داسے ده عمه
«داشو دهٔ هغه رښتیا ده»

وے چہ ددومہ درے سخیٔ — وا ړه پښۍ شے وا ړه پښۍ

برکت دِ پہ اولاد شہ — پہ اولاد دِ د اولاد شہ

د فقیر صاحب پہ دا د — د هغې سخي کل اولاد

ورا ئے نن اووځ شلو — باور وکړئ اهل د لو

هغه ځوان هسے مالدار شو — چہ لہ مالہ دے پہ دار شوٗ[1]

یوه ورځ راغے فقیر تہ — مصفّا روشن ضمیر تہ

دے چہ یا صاحبہ پیره! — زهٔ مال تنگ کړمہ دنگیرۀ[2]

کورے وا ړه شو ناپاک — پہ گندگیٔ خس وخاشاک

دی پہ کور کښے پراتۂ — لور د لورے غوشایۂ

تهٔ دعا وکړه صاحبہ! — چہ شي کے عجائب[3]

نقیر دوئیل چہ شۂ[4] — یوه غوا دِ شہ پہ شہ

یوه غواڼے پہ کور پاتے — نور همہ شولے میراتے

پہ تقدیر د خښتن پاک — د دهٔ کور شو بیا تِر پاک

اے زما خاوندہ پاکہ — یم بے فهمہ بے ادراکہ

---

[1] مطبوعہ نسخہ کښے دویمہ مصرعہ داسے دہ ع چہ لہ مالہ دے بیزار شۂ۔

اُو د میاں صیب پہ نسخہ کښے داسے دہ ع چہ لہ مالہ دے بیزار شۂ۔

[2] پہ مطبوعہ اُو د میاں صیب پہ نسخہ کښے دویمہ مصرعہ داسے دہ ع

زهٔ مال تنگ کړم اود دنگیرہ

[3] مطبوعہ او د میاں ستاره الدین پہ نسخہ کښے دویمہ مصرعہ داسے ع چہ شي کم لہ مناسبہ

[4] مطبوعہ او میاں صیب «مشہ» لیکلے دے۔

Marfat.com

ما په خپل فضل ځلانؒ کړه په سیده لار روان
شمس الدین که شرمنده یم بیا خو ستا مولا بنده یم

شه په حمد اؤ په درود
خدائے د خدائے رسولؐ خوشنود

منقبت پښتویشتم د فقیر صاحب قدّس اللّٰه سرّه

اللّٰهم ستا صلوٰة سلام په حضرت خیرالانامؐ
ورنده کړه هر زمان دِنه څانگی د باران
واوره دا نقل آمینه نهٔ له مارزوړ په مینه
آورید لی ے دلشاده هیسے رنگ دی له اُستاذه
یوٴ مرید وو د صاحب چه د ده وو مصاحب
د ختکو او لسی نهٔ چه دے وو پردیسی
د ده دعویٰ د عشق کوله تش په ژبه زما د له
اؤ په زړهٔ ئے چارے لوا ړے کوځید ے درانے ویجاړے
دهٔ په خُله کړهٔ قال د عشق زړهٔ ئے نهٔ لیوال د عشق
تش ئے نوم د عشق په خُله اوریدلے وو بے ډُله
په زړگی ئے د عشق تاب نادیده وو د آفتاب
په زړگی وو نا خبره خو په ژبه نابو بره
همیشه به ئے کړے لافے په زړگی وعدے خلافے

له په مطبوعه نسخه کښے اؤ د میاں صیب په نسخه کښے ,,چلاؤ" دے۔

یوه ورځ فقیرصاحب ... ورته اووے عجائب
په هر لور چه ګرځې ګرځه ... یؤ اتک وته مه غورزه
د اتک د ګودر پورے ... هرګز مه درومه ګورے
زه پو هیږم چه به ته ... صبر نه شے په دا تله
خو آخر به شے ته لاړ ... د اتک وته ویلاړ
که د ولیده خه حال ... عجیبه حال و احوال
ته ئے ما وته په عرض ... رسیده کړه لکه قرض
خه موده هغه مرید ... په دا عهد وو رشید
په هر لوربه ګرځیده دے ... یؤ اتک وته نه تله دے
چه دے پاتے خه موده شو ... ناګهانه ربوده شو
بے اختیاره شو روان ... د اتک وته رواں[1]
لاړ اتک ته په سرعت دے ... لا فقیره نا رخصت[2] دے
مه ګودره چه شو پورے ... تا نه وایم که ئے ګورے
چه دا خل په دروازه شو ... هلته پلیتی په ننداره شو
چه مخلوق وو سره جمع ... ننداره ته وکړه سمع[3]
نر او ښځے هلکان ... هم هندوان مسلمانان
دا فقیر هم په داجمع ... ورد ننه شو بے طمعه

---

[1] مطبوعه نسخه کښے ،، ودان،، لیکلے دے۔

[2] مطبوعه نسخه کښے ورومبئی مصرعه داسے ده ... لم له فقیره نه رخصتا دے۔

[3] ،، ،، ،، دویمه مصرعه داسے ده ... عم ننداره ؤ ته او کړه سمع۔

وے لید چہ یو ھندو وو — دست بستہ لکہ کنڈو وو
زنځیرونہ ئے پہ غاړہ — لاس تړلی ددۂ دواړہ
طوق ئے پروت پہ گردن پاس وو — دے لہ خلقو بے وسواس وو
لکہ مست ھاتی تړلے! — پہ طوقو نوکښے شاغلے
صوبہ دار تہ ئے دا شان — دے روان کړۂ بندیوان
ورسرہ دا عالم واړہ — زغا ښتیدۂ پہ لکہ غاړہ
دا فقیر ھم ورسرہ تۂ[1] — بیل لہ دوئی پہ سرپړہ تۂ
پہ دربار چہ شو داخل — ھمہ گیرہ پردی خپل
ھلتہ وکړہ یو شوکار — ھسے عرض پہ صوبہ دار
دا ھندو زما پہ لور — عاشق شوے پہ زړۂ چور
ما پہ خپلہ نصیحت ډیر — ورتہ وکړو پہ صورت ډیر[2]
پہ ھیڅ رنگ راځئ ناوړی — پہ کوڅہ پرہ راوړئ[3]
پہ ھردم ئے شرمہ وی تل — دے زمادے پہ کمی تل[4]
اوس ئے تا تہ بندیوان — دے راوستے دے پہ ځان
ھرچہ تہ کړے صوبہ دارہ — ما پہ حال کړے خبر دارہ
صوبہ دار ھسے مربو تہ — دوبیل ھغہ ھندو تہ

---

[1] مطبوعہ او میاں صیب رو دوہمہ مصرعہ داسے لیکلے دہ " دا فقیر د دوئی سرہ تۂ "۔
[2] مطبوعہ نسخہ کښے د مصرعو پہ آخر کښے " ډیرہ " نشتہ۔
[3] مطبوعہ او میاں صیب " پیرہ " لیکلے دہ۔
[4] پہ مطبوعہ نسخہ د مصرعو پہ آخر کښے " تل " نشتہ۔

چه له دے ښځے توبه کړه — په کوڅه ئے ورتلۀ مۀ کړه

اوکه نۀ وی تا ګذار — به له کوټه کړم هوار [1]

که توبه له دے وکاږے — له دے ښځے زړۀ راکاږے

تا به خلاص کړم له دے بنده — په دولت به شے خورسنده

هم دولت به درته ورکړم — هم خلعت به درِ په بر کړم

تا به کړم دیوان د خان — پیش خدمت په هر زمان

هندو ووے صوبه داره — واوره ته زما سرداره

ته د عشق په کار هُنر — یارے هیڅ نۀ ئے خبر

ته د عشق په کاروبار — هرګز نۀ ئے خبردار

ته د عشق په دود وسوز — هرګز نۀ ئے دل افروز

ته د عشق له سوز و ساز — خبر نۀ ئے له ګداز

ته د عشق له شر و شوره — خبر نۀ ئے ریدۀ ګوره [2]

ته د عشق له سوز و درده — خبر هیڅ نۀ ئے بے درده [3]

ته د عشق له طمطراق — خبر نۀ ئے له فراق

ته د عشق له لذتونو — ته د عشق له زخمتونو

---

[1] په مطبوعه نسخه او د میاں سنا الدین په نسخه کښے دا شعر داسے دے

اوکه نۀ وی به ګذارتا ؛ کړم له کوټه نه هوارتا۔

[2] مطبوعه نسخه کښے دا شعر داسے دے

ته د عشق له شر و شاره ؛ هرګز نۀ ئے خبرداره۔

[3] مطبوعه نسخه کښے "بے درده" په ځائے "لا درده" لیکلے دے۔

Marfat.com

هیڅ خبر نهٔ یې په ځان ـــ ځکه ما ته کړې بیان

چې د عشقه وچار ورځه ـــ کړه توبه له دې رموزه

کوم عاشق توبه وستلی ـــ دهٔ له عشقه زړهٔ نتلی

پتنګ کله چار و تلې ـــ له سوځهٔ اوره چا لیدلې[1]

هم بورا کله بې ګله ـــ صبر کاندې یا ببیله[2]

هم ماهي کله بې آب ـــ بېرون پاڅي زړهٔ کباب[3]

سمندر کله بې اوره ـــ په بل ځای کښې وي وګوره

چې به زهٔ د عشق له کاره ـــ توبه کړمه صوبه داره

هر چې کړې رضاء د خپله ـــ دا توبه زما مشکله

زهٔ له عشقه کوځېدونې ـــ هرګز نهٔ یم چار ونونې

کوتاه دا ده مختصره ـــ زهٔ تیر شوې یم تر سره

هر چې نهٔ کړې لروبره ـــ وا به نهٔ ورم تر دلبره

صوبه دار په تلو سره ـــ هم په زور په دلا سره

دا ته وکړه ګفتګوځا ـــ په خفیه هم رو به روځا

بارې نهٔ شو کارګیر ـــ شو په قهر ستمګر

وې چې درو ځا له حصاره ـــ دې په بنکته کړې ګذاره

چې له عشقه شي دې خلاص ـــ شي معلوم د دهٔ اخلاص

---

[1] مطبوعه اود میان سنا الدین په نسخه کښې دویمه مصرعه داسې ده: څوک چا اور دې لیدلې۔

[2] ،، ،، ،، ،، ،، ،، ،، ،، څوک صبر کاندې بې ببیله۔

[3] ،، ،، ،، ،، ،، ،، ،، ،، څوک کله پاڅي زړهٔ کباب۔

Marfat.com

بندیوان ئے کړه روان — دوسره عالم دوان
چه ئے پاس کړه په حصار — هلته بیا نور صوبه دار
ورته وویئل اے خواره — کړه توبه د عشق له کاره
که ژوندون دِ دی په کار — مرګ دِ راځي په تلوار
هندو اووے صوبه داره — توبه نه کړم له دے کاره
توبه کوانه ده وما ته — له دے مرګه وایم تا ته
توبه نه کرم نه کریږ — کړه ے لاندے ریز مریز
له حصاره ے ګذار کړه — صوفه مه کوه تلوار کړه
دے کمال دعشق هم دا — چه زه سر کړم ترے فدا
سر زما شه ترے قربان — غورزوه ے دا زمان
سر زما ترے صدقه شه — صدقه مه کړه صرفه[1] شه
دے په حکم د سردار — ئے په ښکته شو ګذار
لاس او پښے ترلی یاره — ئے په ښکته له حصاره
لاندے غروو وچے ترے[2] — ریز مریز شو دړے وړے
ریز مریز شو په صورت — بارے[3] خدائے په خپل قدرت
ژوندے پاتے کړو په ځان — بیا ئے راوړو خوار حیران

---

[1] مطبوعه او میاں سنارالدین دو دیمه مصرعه دا سے لیکلے ده عه
صرفه ے ستا صرفه شه۔

[2] د میاں سنارالدین په نسخه کښے دوبئی مصرعه دا سے ده عه لاندے او غورزاؤ په نرے۔
او مطبوعه کښے دا سے ده عه لاندے لاړو هغه نرے [3] مطبوعه او میاں صیب د "بارے" په
ځائے "ولیکن" لیکلے دے۔

و دربار ته د سردار   ورته ووے صوبه دار

اے کم بخته په زړه سخته   کړه توبه له دے کم بخته

ستا دارو به په طبیب   هسے وکړمه عجیب

چه به درست صورت شی روغ   په رښتیا نۀ په دروغ

خوله عشقه کړه توبه ته   په توبه وکړه شیبه ته

هند و بیا ورته په خُله   هسے شان ووے په وُله[1]

داخو یو خُله سرداره   تا گذار کړم له حصاره[2]

که ے سل خُله په ځان   تۀ گذار کړے په دا شان

وا به نۀ ورم زۀ له عشقه   شا به نۀ کړم زۀ له عشقه

دو باره هغه سردار   امر وکړو په دا خوار

چه ئے بیا کړی له حصاره   مځ په سبکته دے گذاره

نوکرانو هغه خوار   بیا له کو نه کړو گذار[3]

ساه ئے لاړه په هوا کښے   نوم ئے وشو په دنیا کښے

هغه لور چه د شو کار   په دا حال شوه خبردار

پیے وو ته له ستره   په تلوار له خپله وتره

---

[1] مطبوعه نسخه کښے او د میاں صیب په نسخه کښے دا سے دے ـــ

هندو بیا ورته په خپله ؛ هسے شان اووے په خُله

[2] په مطبوعه اود میاں ضیاء الدین په نسخه کښے دا شعر دا سے دے ـــ

چه ئے بیا کړی مځ په لار ؛ له حصاره نه گذار

[3] دا شعر په مطبوعه نسخه کښے اود میاں صیب په نسخه کښے نشته ـ

Marfat.com

دے هم څان پسے گذار — هغه دم کړه په تلوار
د حصاره لاندے باندے — ریز مریز شوه داوربانده
عاشقی بو یه دا هسے — لکه دوئی وکړه که کیے
مخلوقات ورته حیران شو — چه دے حال وته نگران شو
د فقیر صاحب مرید — چه وو هلته په یو برید
د غم حال احوال عجیب — وارړه دۀ ولید غریب
دوباره راغے ترکوره — چه فقیر صاحب ته وروره
دے حاضر شو په خپل څان — هیڅ ئے نۀ وے په زبان
نو فقیر صاحب په خپله — ورته دوے صاحب دله
زړۀ دِ صبر نۀ شو لاړے — دۀ اتک ته په ولاړے
وا یه څۀ حال و احوال — ولید تا په د غم حال
چه اتک ته شولے پورے — څۀ دِ حال ولید هورے
د هندو د حال تقریر — ورته ټول ووے فقیر
چه دا هسے حال غریب — ما هورے ولید عجیب
چه ده حال ورته عیان کړو — هغکی ئے وربیان کړو
نور هله فقیر صاحب — ورته اووے عجائب!
نا فنا بله نا لا ثقه — نۀ څنگ څان بولے عاشقه
نۀ شرمیږے لۀ دے نومه — درو غژنه بد رسومه
د مجاز هندو په خپله — صدقه شو یو تر بله
د واړو پت د عاشقئ — کړو پوره د صادقئ [1]

---

[1] دا شعر په مطبوعه او د میاں سناءالدین په نسخه کښے نشته۔

تهٔ د خدائے د عشق کړے لائق — کړے په هسے رنګ خلائق
چه په زړهٔ بے خلایه مینے — ګرزوے ډیرے کمینے
درو غژن ئے دروغژن — له څخه وُ ئے اغزن[1]
منافق نهٔ ئے نورڅهٔ ئے — تهٔ عاشق وایه په څهٔ ئے
چه فقیر صاحب عنا ب — ورته وکړه په ډیر تاب
په داتاب کښ هسے تاؤ — شو ددهٔ په زړهٔ لګاؤ
چه بے خدایه ماسیوا — چه څهٔ وو وا ړه اشیاء
هکی کړه دهٔ متروک — هسے شو اهلِ سلوک
د فقیر په نظر رنګ — هسے دے شو هغه درنګ
چه له کل عشقو خلاص شو — محض خدائے ته په اخلاص شو
خدایه ما له صادقانو — کړه له صادو عاشقانو[2]
ماسیوا ے له تا وا ړه — له زړهٔ دباسے همخاړه
شمس الدین که زړهٔ غافل دے — ولے ستا فضل کامل دے
شه په حمد او په درود — خدائے د خدائے رسولؐ خوشنود
هم خوشنود شه اصحابؓ
هم یاران هم ئے احباب

---

[1] مطبوعه نسخه کښ د "اغزن" په ځائے "اغژن" دے۔

[2] مطبوعه او د میاں سناء الدین په نسخه کښ د دویم مصرعه دا سے ده
کړه له خپلو عاشقانو۔

Marfat.com

منقبت بل د فقیر صاحب قدس الله سره

اللهم ستا صلوٰة کامل — په طٰه په مزمل
همیشه لرے ورا ن — لکه څاڅکی د بارا ن
وا ډره دا نقل سروره — غوږ کړه دا کوهر حیدر
د تهکال ا خون زاده — له کل قیده آزاده
محصر د ډیرو کالو — معطر په نیک خصالو
بے حدیثه بے آیته — د ه کلام نه کړو نیک ذاته
د شیخ جي زیارت ته جاله — وو راغلے وا ډره مانه
په مسجد کښے ناست ډنه — مونږ ترے وکړله پوښتنه
د فقیر صاحب له حاله — که څه باد لرے نیک فاله
مونږه هم کړه سرفراز — مشرف په دغه راز
وے ئے زهٔ پرے نور خبر — له ځان نه یم لرو ببر
مگر دا قدر عیان — پرے خبر یم زه په ځان
شریعت له چه ځه منو — راد سنتے وو مئینو
وو مه زهٔ د لسلو کالو — خو هوښیار وم نیک خصالو[1]
دا خوند احمد تر دره — دلندی ئے برادر که
وو فقیر صیب راغلے — دے زا منو را وستلے

---

[1] مطبوعه او د میاں صیب په نسخو کښے دا سے ده ۔ عم خو هوښیار وم په اقبالو۔

پہ مسجد کښې ئې ځامن　　وو ډېرہ دا رہ مښین
او فقیر صاحب بهر　　له مسجدہ پہ خپل سر
وو ډیرہ له فقیرانو　　ورسرہ چه وو یارانو
هغه وخت مالا قرآن　　په خپل ځان لوستو همان
د اخوند صاحب حجره وه　　د مسجد په کنارہ وه
چه زمونږه وو استاذ　　خلیفه ئې وو دلشاد
چه اخوند صاحب اشراق　　کړه ادا په خپل اوقات[1]
د حجرے تنبې ئې لرے[2]　　کړے په ځان له محنه لرے
قرار کښیناستو په ورۀ کښې　　هر چه وو دده په زړۀ کښې
دا استاذ زمونږه ورو ز　　کړ طلب ئې ځانته کوره
دے چه وا خله دا همسا　　کړه ده ورته رسا[3]
د فقیر همسا ترماته　　رادرہ هسے وایم تاته[4]
نور اخوند همسا په لاس　　لاړ فقیر ته حق شناس[5]
وے چه یا فقیر صاحبه!　　واخله دا ته مصاحب[6]

---

[1] مطبوعه او د میاں صیب په نسخو کښې دا سے ده　　کړه ادا په خپل اوقات۔
[2] " " " " " " " "　　د حجرے تنبې ئې کړلے۔
[3] " " " " " " " "　　ځه فقیر ورته رسا۔
[4] دا شعر په مطبوعه نسخه کښې دا سے دے

د فقیر همسا بدل کښې　　رادرہ ماوته په زغل کښې

[5] په مطبوعه او د میاں صیب په نسخه کښې "حق شناس" په ځائے "بے وسواس" دے
[6] " " " " " دا سے ده سه وے چه راهسائے ناته؛ ده را د کړنیک صفته۔

Marfat.com

او د ستا همسا نخښتلی — د ه اخوند صاحب غوښتلی

فقیر ورکړله همسا — چه ئے ده په لاس رسا

دا خوند صاحب ئے لاله — له ده وا خسته کماله

بیا اخوند صاحب له زړنګه — رضائی خپله خوشرنګه

له چکلے وه سازه شوی[1] — عجیبه ساده وه نوی

و استاذ وته زموږ — هسے وویل زړه خوږ

یو سه دا تر فقیرو پورے — په اوږد ئے پورے ؤرے

د ده وا چوه عیانه — د غه کند د ده له ځانه

ما نه راوړه تراخونه — چه شم خلاص له شراخونه

نور زموږ هغه استاذ — رضائی په لاس زړه ښاد

بے پوښتنے ئے اے ګلنه — په اوږ و درروا چوله

ور غنحه ولوید تر کند — فقیر ادوے مه کړه کند

چه دا هسے نه یم خوښے — چه په کند درکړمه کوښے

لرے لرے رضائی کړه[2] — وا خوند نه عطائی کړه

کړی اخوند صاحب لوټونه[3] — لټوی پردی کوټونه

رضائی دِ خپله یوسه — په دا کند زما مه بلوسه

غرض دا چه هغه کند — فقیر ورنه کړ دپه بند

---

[1] په مطبوعه نسخه کښے پر دوهمے مصرعه داسے ده عمه وړه ښکلی ساز شوی۔

[2] ،، ،، اودمیاں صیب په نسخه کښے په دوهمے مصرعه داسے ده عمه زړے لرے رضائی کړه

[3] ،، ،، ،، ،، ،، ،، ،، ،، ،، عمه دے چه کړی اخون لوټونه۔

Marfat.com

نهٔ تبرله رضا ئی — دا خوند شو ل با ئی

لکه خاښت چه شو قریب — اخوند و بالهٔ نجیب

په مسجد ور د ننه — هغه درنګ فقیر مېنه

وے نے واوره اے فقیره — ستا زما من وائی حضیره

چه فقیر زمونږ بابا — ځه ویل کا نازیبا[۱]

رښتیا وا یه ځهٔ ویل کړے — وړے خبرے کړے که پرے[۲]

وے چه واوره اے اخونه — چه تے خلاص له شوا خونه

که زړهٔ پریم نورے پرکړه — چه که دوئی پرېږدی نوما ورکړه

اخون دو یئل چه وایه — خپل ویئل راته و نما یه

هغه درنګ فقیر یاران — کړهٔ وخانته حاضران

هم شپیلۍ هم دا ریالونه — هم په لاس ئے طنبلونه

په مسجد کښے شو حاضر — هغه دم په دوئی ظاهر

فقیر دا دوے مېنه — په اول هسے ستا شنه

مو تے چنړے دِ را کړے مشه — درسته شپه ے چنګ وے لکه چرچنړه[۳]

لور یا رانو ے سرود — کړو آغاز په هسے دود

---

[۱] په مطبوعه نسخه کښے او د میاں صیب په نسخه د مصرعو په آخر کښے ،، دے ،، نشته.

[۲] مطبوعه نسخه کښے او د میاں سنا الدین په نسخه کښے دا شعر داسے دے سه

رښتیا وایه په ځهٔ ولل کړی — پرے خبرے کړی که ورل کړی

[۳] مطبوعه نسخه کښے او د میاں سنا ءالدین په نسخه کښے دا شعر داسے دے سه

یو موتے چنړے دِ راکړے مه شه — درسته شپه ے چنګ وے لکه چرچنړه

Marfat.com

تا به وے چه قیامت[1] هغه درنګ وکړو قامت
دا ستاینه په بار بار دوئی وئیله په تکرار
فقیر هیے شو پړے مست چه ئے رقص کړهٔ په دست
هم شو غټ په هیے شان چه ئے نهٔ شم کړے بیان
په یقین زما دا رنګ شو لیدے په هغه درنګ
چه به لنل ګوزه پکړئ نورے چا پیر هغه کړئ
وو له دهٔ نه پر تحقیق هیے وو په عشق غریق
درو په درو به کیدو په خپل حال به وردیدو
لکه دو هیے ضعیف په خپل حال راغے لطیف
چه جذبه ئے شوه قراره نور ئے داو بینا هوشیاره
دو باره ووے مئینه په دا رنګ دغه ستا ثنه
دنیے شیے راتله دِ مهٔ شه[2] چه چو چنړے برجه خوب نهٔ راکوینه
فقیر انو هم دا رنګ دا وینا وے زیبا رنګ
په شپیلئ او په طنبلونو په وهل ددزیا لونو
هیے مست شو بیا فقیر چه ئے نهٔ شم کړے تقریر
هم شو غټ په اول شان لا تورے غټ شو په بل شان
ګنړیدو به دا فقیر کړهٔ به ئے پټ د صورت ویر

---

[1] مطبوعه نسخه کښے روميۓ مصرعه داسے ده ــ تا به وے چه جوړ قیامت۔

[2] مطبوعه نسخه کښے او دَ میاں سنا الدین په نسخه کښے داښه داسے ده ــ دنیے شیے راتلل دِ ورک شه چه چو چنړے بر چه د خوب نهٔ راکوینه

نر و ښځې وو حیران لہ[1] — وَ دے حال تہ نګران
پہ اخوند صاحب فراق — ھسے زور شو اشتیاق
چہ ئے چیغ کړے پہ زوره[2] — پہ ژړا شو زما وروره
ھسے رنګ پہ ژړا کبوت — چہ پرمخ پہ زمکہ پریوت
یو زمان د عشق لہ جوشہ — ھسے پروت وو دے بے ھوشہ
چہ پہ ھوش اخوند صاحب — پہ ځان راغے عجائب
وے ئے اے صاحبزادو تو — پہ ظاھر ښکلی سادہ تو
تا سو پرځ یئی پلار مو وړ — غرض څہ لہ کړئی پہ مړ
پہ ژوند وا مر محروف — تا ئے کا نرئی پہ وقوف
ھر چہ دے کوی څہ کار — پہ دے مہ کوئی انکار
چہ پہ خود فقیر پہ ځان شو — نور اخوند وتہ ګویان شو
څہ کړے حکم نیک صفاتہ — پہ او دړ واځے وچا تہ
اخوند ودے ما پہ خیرہ[3] — خوځے وتا نہ دے پرکړے
بیا بہ نہ کوی انکار دوئی[4] — ھیڅ د ستا پہ کاروبار دوئی
اوس بل عرض کوم پہ دارنګ — زہ وتا تہ پہ زیبا رنګ

---

[1] پہ مطبوعہ او د میاں سنا الدین پہ نسخو کښے د ،، نر او ښځے ،، پہ ځائے نندارچی ،، دے۔

[2] ،، ،، د ،، چیغ ،، پہ ځائے ،، کریغ ،، دے او میاں صیب ،، کریڅ ے ،، لیکلی دے۔

[3] ،، ،، نسخہ کښے پروجے مصرعہ داسے دہ ع اخوند اووے مایہ پرے۔

[4] ،، ،، ،، او د میاں سنا الدین پہ نسخہ کښے د ،، دوئی ،، پہ ځائے ،، دے ،، لیکلی دے۔

Marfat.com

په خوله سور شه نیک صفات[1] تنه ئې وزغلوه ماته
په خوله سور فقیر صاحب په تلوار شه مجا ټب
په قبله ئې په دوو دوو دے روان که په هوهو
هلته ودرید و فرار اخون بیا ورته دوبار
دے چه بیائې را په زغل را په دوکړه په یرغل
فقیر بیا هم ماره مار خو را اوزغلوه بیا[2] ر
د مسجد نو دره پورے هلته بیا ودرید که کورے
دریم وارے بیا اخون وکړو دیر دا شوا خون
چه خو بیا کړه آفقیره دریم ځل په دوو دستګیره[3]
فقیر بوے زه هوښیاریم د ظلا موکله یاریم
د غم خواست د وړاند نیو کله کړے مړه ینو
چه ئې زه کوم له خدایه ظلام و غوارم نیک را یه
او س له تا موتړه رخصت له تا غو په اجازت
دا ئې ووے نیک زبان تر رخصت شو مهربان
چه ده شاکړ له روان بشو له اخوند ه نوک پرسان شو

---

[1] په مطبوعه نسخه کښې دا شعر نشته ۔

[2] ،، ،، ،، ،، ،، ،، دا سے دے سه

نفیر بیا هم ماره ماره خوله را وزغلوه یا ره

او میں سا ۔ الدین دا سے لیکلے دے سه فقیر بیا هم ماره ماره ؛ خو را اوزغلوه یا ره

[3] مطبوعه او میاں صیب دا شعر دا سے لیکلے دے سه چه دریم ځل اے فقیره بیا په دوو کړه دستګیره

چه ئې کور دُنیا خور | هغه درنګ کړه لور په لور
دُنیا خالي میږی | د ختکو سر داری !
واړه دهٔ کړله منووکه | واوُره دا اهل سلوکه
کړه شړئ ئې نیمه لنګ | نیمه پاس په سر ملنګ
کناره له خلقو ببیل | دهٔ په غرهٔ کښې کړه منزل[له]
همیشه مشغول په ذکر | پاتې ذکر وو یا فکر
بې خوراکه بې له خښاکه | بې پرواه وو له پوشاکه
په هر دم او په هر ساه | وو په ذکر د الله
نهٔ ئې ګفت نهٔ ئې شنود | کړ له چا په خپل وجود
سر نګون به وو محزون | سرئې ایښې په زنګون
په شړئ کښې وو د صبر | دے دعشق مهیب ببر
په ظاهر جامه فقیر وو | په باطن د عشق امیر وو
په ظاهر که دے په دار وو | په باطن دعشق سردار وو
ظاهر دے وو کند په غاړه | په باطن ئې وو ملک واړه
تصرف د کل جهان | هم د جن هم د انسان
د وحشیانو د مرغانو | خدائې دهٔ کړے وو یارانو
د دهٔ هیڅ په دا نظر | هرګز نهٔ وو خوش منظر
بې د خدائې له محبته | له دغې خوا بهٔ شربته
د دهٔ هیڅ نهٔ وو پکار | نهٔ ئې دے وو طلبګار

له په مطبوعه نسخه کښې د "منزل" په ځائې "مزل" دے.

Marfat.com

منقبت بل د فقیر صاحب قدس الله سرہ

اللّٰهمّ ستا صلوٰۃ سلام	هم دستا برکت تمام !
کړه حضرت ته رسیندہ تل[۱]	پر رسولؐ کړه خورسندہ تل[۲]
دارۀ دا نقل آخر !	حقیقت په کښے ظاهر[۳]
له اول نه تر آخره	که ته فهم کړے ماهره[۴]
د فقیر صاحب دیندار	درښکاره کړمه کردار[۵]
دده حال احوال عیان	وا ړه تا ته کړم بیان
سابقینو کړۀ دا نقل	ور ته وکړه دزړۀ عقل
چه فقیر صاحب محبوب	په جذبه د عشق مجذوب
چه اول شو په نظر	د شیخ جی صاحب سرۀ زر
لکه زر له غشه پاک	هسے دے شو په ادراک
د وحدت په میو مست	هسے دے شو وست بدست
د شیخ جی په اول داد	هسے دے شو با مراد

---

[۱] په مطبوعه نسخه کښے د مصرعو په آخر کښے "تل" نشته.

[۲] " " " دے شعر پسے دا شعر دے

سابقینو نه دے نقل ؛ ورته سم کړه دزړۀ عقل

[۳] دا شعر په مطبوعه نسخه کښے نشته۔ [۴] دا شعر په مطبوعه نسخه کښے نشته.

[۵] دا شعر په مطبوعه نسخه کښے نشته۔

Marfat.com

چه ئې کور دځنیا خور هغه د رنګ کړه لور په لور
دځنیا خالي صبر ی د خټکو سر دا د ی !
وا ړه د ځه کړله منورکه وا ؤ ره دا اهل سلوکه
کړه شرېځ ئې نیمه ننګ نیمه پاس په سر ملنګ
کناره له خلقو ببیل د ځه په غوځه کښې کړه منزل[1]
همیشه مشغول په ذکر پا تې ذکر وو یا فکر
بې خوراکه بې له څښاکه بې پروا ه وو له پوشاکه
په هر دم او په هر ساه وو په ذکر د الله
نځ ئې ګفت نځ ئې شنود کړ له چا په خپل وجود
سر نکون به وو محزون سر ئې ایښې په زنګون
په شرېځ کښې وو د صبر دے دعشق مهیب بېر بر
په ظاهر جامه فقیر وو په باطن دعشق امیر وو
په ظاهر که دے په دار وو په باطن دعشق سردار وو
ظاهر دے وو کند په غاړه په باطن ئې وو ملک واړه
تصوف د کل جهان هم د جن هم د انسان
ز و حشیا نو د مرغانو خدائے دد ځه کړے وو یارانو
د د ځه هیڅ په دا نظر هرګز نځ وو خوش منظر
بې د خدائے له محبته له دغې خوا بځ شربته
د د ځه هیڅ نځ وو بکار نځ ئې دے وو طلبکار

---

[1] په مطبوعه نسخه کښې د «منزل» په ځائے «منزل» دے.

Marfat.com

منقبت بل د فقیر صاحب قدس اللہ سرہ

اللّٰهمّ ستا صلوٰۃ سلام ۔۔۔ هم د ستا برکت تام !

کړہ حضرتؐ تہ رسیندہ تل لہ ۔۔۔ پر رسولؐ کړہ خورسندہ تل[1]

وارہ دا نقل آ خر ! ۔۔۔ حقیقت پہ کښے ظاهر[2]

لہ اول نہ تر آخرہ ۔۔۔ کہ تہ فهم کړے ماهرہ[3]

د فقیر صاحب دیندار ۔۔۔ درشکارہ کړمہ کردار[4]

د دۂ حال احوال عیان ۔۔۔ وارہ تا تہ کړم بیان

سابقینو کړۂ دا نقل ۔۔۔ ور تہ وکړہ دزړٔہ عقل[5]

چہ فقیر صاحب محبوب ۔۔۔ پہ جذبہ د عشق مجذوب

چہ اول شو پہ نظر ۔۔۔ د شیخ جی صاحب سرۂ زر

لکہ زر لہ غشہ پاک ۔۔۔ هسے دے شو پہ ادراک

د وحدت پہ میٔو مست ۔۔۔ هسے دے شو دست بدست

د شیخ جی پہ اولاد ۔۔۔ هسے دے شو با مراد

---

[1] پہ مطبوعہ نسخہ کښے د مصرعو پہ آخر کښے "تل" نشتہ۔

[2] " " " دے شعر پسے دا شعر دے ۔

سابقینو نہ دے نقل ؛ ورتہ سم کړہ دزړۂ عقل

[3] دا شعر پہ مطبوعہ نسخہ کښے نشتہ۔ [4] دا شعر پہ مطبوعہ نسخہ کښے نشتہ۔

[5] دا شعر پہ مطبوعہ نسخہ کښے نشتہ۔

Marfat.com

گاه به لاړشه ولوا ته — کله لاړو نه پله خواته

گاه به لاړشو تر کند کږه — زما یاره شیوه کړه

فقیران به ورسره دیر — ګرځید و په سر پره دیر

دے په څوکو به دغرونو — ګرځید و به په سر ونو

کله کله هسے سوز — په دۀ راغے دل افروز

لکه دیګ چه په ډیر اور — کاندِ جوش داوَر په زور

هسے شان به یشید و — چه به خلق ترے تښتید ۀ

کله کله به دا حال — په دۀ راغ دا منوّا ل

چه د لوٹے ګرنګ په سر — دۀ ابه بند کړۀ خیل بنډ[له]

په شرڅی کښے دۀ خپل ځان — نور به ئے وکړو دا فرمان

فقیرانو نه په تاؤ — چه اوس ما کانړی اړتاؤ

له دے سره په تلوار — ځے په ښکته مړکړئ وار

فقیران په دے دستور — پوهیدل په دے مرور

دوئ به ښکته کړه ګذار — نۀ په ورو بل په تلوار

دے به لاړ شو ځ په زور — تور نیندوکے په چرچر

شو به دے په تاریکۍ کښے — هسے شان په باریکۍ کښے

چه به نۀ شو دے لیدے — چه مرده دے که ژوندے

دے بیا به دے نو درنګه — سلامت راغے ګل رنګه

موسیدۀ به مهربان — دا به ... دے نیک زبان

له په مطبوعه اومیان صیب د"بند" په ځائے "بنډ" لیکلے دے.

Marfat.com

چه ئې راغۍ دے پیکرتیره — نور به دۀ ووے برخیره

چه دۀ تیره خوره تیره — تیره نۀ کړه هیچا د یره

دا ستاښنه به ئې وروره — دۀ له عشقه[1] وکړه کوره

چه به ډیر و اوریدله — دا نه عشقه ئې وئیله[2]

دا موزیان به دُنیا غواړی — دے عاشقانو ستا په لار کښې وبازله

سرومال تهول عاشقان داوُکا — داموزی تښے لاڼے کړی چه مئینی ئې[3]

چه به دا اووے عاشق — نور به دا ووے صادق

وهئ هتې زما تالا دے — په دا رنګ تالا والادے

عالم به لور د لور — په هتې راغے کور کور

تښوال به ئې رختونه — لور په لور په محلتونه

هسے رنګ به شوه خالی — چه به نۀ وو څۀ حبالی

په صباء به هغه شان — وو به پُر د دۀ دوکان[3]

مازیګر په هغه رنګ — دۀ تالا کړ هغه درنګ

څۀ مُدت ئې دغه حال وو[4] — په سخا په دا منوال وو

سخاوت ئې په دا شان — څۀ مدت کړۀ عالی شان

او درے میا فتح به دۀ سیر — کړۀ په غورونو لنګرے طیر

---

[1] په مطبوعه او دمیاں صیب په نسخه کښې ,, د عشقه ,, په ځائے ,, نه جوشه ,, دے۔

[2] دا شعر په زړه قلمی نسخه کښې نشته ۔

[3] په مطبوعه او دمیاں صیب په نسخو کښې دوئیمه مصرعه دا ده ,, هر وو برهم دده دکان

[4] ,, ,, ,, ,, ,, موده ,, لیکلے ده۔

Marfat.com

ګاه به لاړشه ولوا ته — کله لاړو نه بله خوا ته
ګاه به لاړشو توکندکوزه — زما یاره شیوه ګره
فقیران به ورسره ډیر — ګرځیدو به سر په ډیر
دے په څوکو به د غرونو — ګرځیدو به په سرونو
کله کله هسے سوز — په دهٔ راغے دل افروز
لکه دیګ چه په ډیر اور — کاندِ جوش دا اوُر په زور
هسے شان به پشید و — چه به خلق ترے تښتید هٔ
کله کله به دا حال — په دهٔ راغے دا منوال
چه د لوئے ګرنک په سر — دهٔ ابه بند کړهٔ خیل بشرٔ[1]
په شرشئ کښے دهٔ خپل ځان — نور به ئے وکړو دا فرمان
فقیرانو ته په تاؤ — چه اوس ما کانړی اړتاؤ
له دے سره په تلوار — ځئ په ښکته مړکرئ وار
فقیران په دے دستور — پوهیدل په دے سرور
دوئ به ښکته کړه ګذار — نهٔ په ورو بل په تلوار
دے به لاړ شو ځئ په زور — تور نپدوکے په چړ چړ
شو به دے په تاریکئ کښے — هسے شان په باریکئ کښے
چه به نهٔ شو دے لید ے — چه مرده دے که ژوند ے
دے بیا به دے نر درنګه — سلامت راغے ګل رنګه
موسیدهٔ به مهربان — دا به ...دے نیک زبان

[1] په مطبوعه ادمیان صیب د"بند"په ځائے "نپدو" لیکلے دے۔

چہ ئې راغے دے پټرتیره — نور بہ دۂ دوے پرخیره
"چہ دۂ تیره خوره تیره — تیره نۂ کړه هیچا ډیره
دا ستا ئنه بہ ئے ورورۀ — دهٔ لہ عشقهٔ وکړه کوره
چہ بہ ډیر و ادرید لہ — دالنہ عشقہ ئے و ئیلہ ٹه
"دا موزیان بہ دُنیا غواړی — دے عاشقانو ستا پہ لار کښے وبازلہ
سرومال تهول عاشقان داوُکا — داموزی تښے لا ئے کړی چہ مئینی ئے"
چہ بہ دا اوو ے عاشق — نور بہ دا دوے صادق
وهئ هتہ زما تالا دے — پہ دا رنګ تالا والادے
عالم بہ لور د لور — پہ هتہ راغے کور کور
تښوال بہ ئے رختونہ — لور پہ لور پہ محلتونہ
هسے رنګ بہ شوه خالی — چہ بہ نۂ وو خمهٔ حالی
پہ صباء بہ هغہ شان — وو بہ پُر ددهٔ دوکان[3]
مازیګر پہ هغہ رنګ — دهٔ تالا کړ هغہ درنګ
خمۀ مُدت ئے ذغہ حال وُو[4] — پہ سخا پہ دا منوال وو
سخاوت ئے پہ دا شان — خمۀ مدت کړهٔ عالی شان
او درے میاشتے بہ دهٔ سیر — کړهٔ پہ غوونو لګرے ځیر

---

[1] پہ مطبوعہ او د میاں صیب پہ نسخہ کښے "لہ عشقہ" پہ ځائے "نہ جوشہ" دے۔

[2] دا شعر پہ زړه قلمی نسخہ کښے نشتہ۔

[3] پہ مطبوعہ او د میاں صیب پہ نسخو کښے دویمہ مصرعہ دا شے دہ "هم وو برهم ددهٔ دوکان"

[4] " " " " "موده" لیکلے دہ۔

چه ځان وو هلاک کړې ۔۔ د میږیو خوراک کړې
هم په لوږه هم په تنده ۔۔ دوی د نس وو ځو خرسنده
په هرشان چه ئې د نس ۔۔ ور کیده هوا هوس
دوئ هغه کول په ځان ۔۔ هم په پټه هم عیان
په هرشان په هر دستور ۔۔ دوی په نس کوو ضرور
ځکه هو مره مرتبې ۔۔ د دوی لوئې وې رتبې
چه ئې پس له مرګه کوره ۔۔ طعامونه لور د لوره
ورځ په ورځ کا مخلوقات ۔۔ کال په کال نزبله زیات
نه په دکه خیته تل ۔۔ طعام او خورے پرد اخپل[1]
په هر صبح و په هر شام ۔۔ که حلال وی که حرام
که په ظلم که په جور ۔۔ وی حاصله په هر طور
نریته ځنې کله جاربا سے ۔۔ خو په خُلہ ئې نه نه باسے
ګندګی د خورے نکه خر ۔۔ په شپه خوب کوے خو خو
نه دِ نمونځ نه دِ اودس ۔۔ خو په نم کښې ئې د نس
ځکه ستنا خاورے په سر ۔۔ همیش ګرځې درپه در
د ګلونو بیرته ګر ځے ۔۔ د ګندګئ په سونو پرزے[2]
په ګندګی پیسے کړا ۔۔ کړے د ځې په ځیر سرا
په طریق که دِ عادت[3] ۔۔ لن خه وکړو عبادت

---

[1] مطبوعه کښې د دویم مصرعه دا سے ده عمه طعام خورے پردے اخپل

[2] " " او میاں صاحب د دویمه مصرعه دا سے لیکلے ده عمه د ګندګئ په لورے پرزے

[3] " " " " د دویمه مصرعه دا سے ده عمه که په طور دِ د عادت۔

Marfat.com

هغه هم په ډیر وسواس   ته ادا کړې کوزو پاس

شرم نه کړې له خالقه   ناقابله تا لا نقه

نه لا ځان بولې ولی   اے بے دینه خللی[1]

نه شرمیږے لدے نومه[2]   اے نامرده په زړه شومه

چه مردان د کرد کار دی   هغه دا رنګے په کار دی

لکه وو فقیر صاحب   په خپل عصر مصاحب

چه د هٔ څو مره کړه مشود   په نفس باندے په هر دود

په هر شان چه ډیر ید هٔ   د ه پرِ هغه کړهٔ باندهٔ

اوٌ دا درے میا شتے په ګوره   هسے حال وو د دهٔ وروره

چه بر تل ورته بسرود   غزیره په هسے دود

چه ئے نه شم کړے بیان   خود هر چا ته دے عیان

څو کا لونه په داشان   وو دستور د عالی شان

په آخر د عمر دے   په خپل ځان لکه مزرے

په لمن د کو هسار   دے مقیم شو په قرار

آراسته په شریعت   شاسته په طریقت

منور په معرفت   معطر په حقیقت !

له ریا له عجب خلاص   سر تر پایه په اخلاص

---

[1] مطبوعه نسخه کښے د دوئیمه مصرعه دا سے ده "عمر" په خالم ګښے ئے جلی" او میاں صیب دا سے لیکلی ده "عمر، عالم کښیئے جلی". [2] مطبوعه او د میاں صیب په نسخه کښے پر دیمۀ مصرعه دا سے ده "ع واړه چار یدده محلومه".

Marfat.com

مستقیم شئ په آرام — په کرم د ذوالاکرام
مخلوقات په پاک نظر — د دهٔ رنګ شو لکه زر!
کله کله به پر حال — د مستئ راغې په سال
چه به بې سرود هیڅ — د دهٔ نهٔ شو آرام هیڅ
د ناکامه به سرود — هغه دم کړهٔ په خپل درود
چه به لاړ تر هغه حال شو — دے ګویا به په اقال شو
ترے لرے کړ ټا بدعت — کړئ عمل به شریعت
سرود کړهٔ دی ناروا — له مذهبه دی سیوا
بیا مشغول به شو په ذکر — یا په ذکر یا به فکر[1]
یا به شغل د کتاب — په لاس واخست لوئے جناب
په دا شان په دا طریق — د دهٔ عمر وو تحقیق
خوئے ځان کړو خپل تسلیم — وکوم ته د کریم
پرے رحمت وکړه رحیم — پرے کرم وکړهٔ کریم
هم د دهٔ په فرزندانو — په جمله وُ دلبندانو[2]
هم د دهٔ په فقیرانو — هم د دهٔ په سبو یارانو
د رحمت ښخښتی باران — همیشه لرے وران لے
شمس الدین خدائے کړه مغفور — هم د دهٔ په غم محذور
اوس ته واوُره براد دره — په کمال مُستمشد ره[3]

---

[1] مطبوعه نسخه کښے او د میاں صیب نسخه کښے د دویمه مصرعه داسے ده۔ "یامشغول به شه په فکر"

[2] " " " " " " " " " " " " " هم د دهٔ په دلبندانو"

[3] وریدلے۔

د فقیر منا قبا ت | دود حد تر حساب زیات
شنیده له خاصو عامو | تاسو واوړئ نیک فرجامو
مارد عامو قول متروک | کړه متروک په دا سلوک
د خواصو قول اے یاره | محض ما د خدائے د پاره
دا څو نقد په پښتو کړه | ما تحفه د پښتنو کړه
ببا خصوص چه ما تحفه کړه | میاں حیدر نه مه پیشه کړه
چه ظاهر په ما یا عث | د دے کار ووه دے وارث
په ناقل د نقل هیځ | نشته حرف دا پرو پیځ
ببا خصوص چه هغه نقل | له ثقات وی وکړه عقل
شه په حمد او په درود | خدائے د خدائے رسول خوشنود
هم د ده اصحاب کبار | هم ئے آل هم ئے تبار
هم ئے کل واړه دوستان | کاملان او هم راستان
کړه له ما عاجز خوشنود | په درود سره محبود

اللهم صل و سلم و بارک علی محمد و علی آلِ
محمد و اصحاب محمد و احباب محمد و ازواج محمد
فی کل یوم الف مرة الی یوم القیامة [1]

---

[1] دا درود په مطبوعه نسخه کښے نشته ۔

Marfat.com

مناجات

اللهم تسنا صلوٰة دلخواه — په حضرت رسول الله م
کړه نازل صبا بیګاه — بے دَه نَه لرم پناه
زما و بخښې ګناه

بے وفا یم دروغژن — په ګناه یم څخ نورن
ملامت په مردو زن — تهٔ ے خدائے ذوالمنن
زما و بخښې ګناه

کہ زهٔ ناست ووم او کہ ملاست — و بدئ ته وُمه راست
ونیکئ ته ووم ناراست — تا ته داکومه خواست
زما و بخښې ګناه

ربه! تا ته یم څخ نور — له طاعته کلی سپور
له غفلته کړو کور — که لایق یمه د اُور
زما و بخښې ګناه

ګناهو نه کړم هر دم — په هر دم په هر قدم
که هر څو یمه زهٔ ګرم — امید وار یم د کرم
زما و بخښې ګناه

په ګناه یم شرمنده — په بدئ کړه لیبنده
بیا له تا یم ترسنده — تهٔ ے خدائے زهٔ دِ بنده
زما و بخښې ګناه

Marfat.com

په گناه یم ملامت سرنګون په خجالت
مدام ډوب په ضلالت ربه ته په خپل رحمت
زما و بخښې ګناه

په ګناه یم روسیاه ډیر عاصي یم د درګاه
بې طاعته یم آه آه ته بې شکه ئې الله
زما و بخښې ګناه

په ګناه کښې یم مدام په هر صبح و په هر شام
که زه ډیر لرم آثام ته ئې خدائې ذوالاکرام
زما و بخښې ګناه

که لائق یم د جحیم، زه د سخت عذاب الیم
مخ تورن یم ډیر اثیم ته رحمان ئې هم رحیم
زما و بخښې ګناه

د شیطان په پېروان یم غلط تللې سرګردان یم
مخ تورن حیران په ځان یم امید وار له تا رحمان یم
زما و بخښې ګناه

د شیطان په پې اکثر یم غلط تللې سراسر یم
که لائق زه د سقر یم امید وار له تا اکبر یم
زما و بخښې ګناه

شیطان نفس کړمه ملول په بدئ ئې کړم مشغول
ناقابل یمه محصول په حرمت د پاک رسولؐ
زما و بخښې ګناه

Marfat.com

په ګناه يمه غريق نيکي نه لرم تحقيق
هدايت ئې کړه رفيق په حرمت ئې د صديق رض

زما و بخښې ګناه

روښان مخ ئې لکه نمر په قيامت کړې دلبشر
که هر څو يم مکدّر په حرمت ئې د عمر رض

زما و بخښې ګناه !

که هر څو يم پر عصيان ګناه کړم په هر زمان
ته ئې خدائې مهربان په حرمت ئې د عثمان رض

زما و بخښې ګناه

که هر تو يم خللي کړم کاروونه ذللي
ته عالي ئې هم ولي په حرمت ئې د علي رض

زما و بخښې ګناه

ګناه ګار يم په عينينو[1] په رجلينو[2] په يدينو[3]
په زبان په شفتينو[4] په حرمت د اماميو

زما و بخښې ګناه

په حُرمت د انبياؤ د جمله وُ اصفياوُ[5]
هم د دوارو اتقياوُ[6] هم دوارو اولياوُ[7]

زما و بخښې ګناه

---

[1] په دواړو سترګو، [2] په دواړو پښو [3] په دواړو لاسونو [4] په دواړو شونډو.

[5] په مطبوعه او د مياں صيب په نسخې دا مصرعه داسې ده يعني هم د دواړو اولياوُ۔
[6] 〃 〃 〃 〃 〃 〃 〃 〃 يعني هم د دواړو اصفياوُ۔
[7] 〃 〃 〃 〃 〃 〃 〃 〃 يعني د جمله وُ اتقياوُ۔

Marfat.com

ته احد ئې هم صمد ئې — لـم يلد ولم يولد ئې

ستا په روئ د محمدؐ — شمس الدين که ډېر بد

زما و بخښې ګناه

ښه شوه وما نه د غفلت بد خواري — غوث رحماني فقير صاحب کړه ياري

ښيې زما شو ئيږي د غفلت په تروږمې کښې — شمع د وحدت کړه زما مدګاري

مستقيم کړه د هسې چه زه مست وم تر اېده — خدائې ونا در کړې د ستا نو مرداري

څوک چه محروم شوي ستا د ستر کو نه له نظره — برخه د هغو دي له ازله جواري

وګوره وما ته سرفرازي په وصال کړه — او ښکي مې د سترګو له فراقه شو جاري

چا چه دې ليدلے ښه جمال د ستا صاحب — کله د هغو شي بے له نانه قراري

ته که مې دستګير شي کوند زه ورځې خلاص شم — نفس شيطان مې د وار په بد ګمان ښکاري

څنګ به آرام کړم بې د ستا له ښه ديد نه — کله آرام کيږي بے له ښکاره د ښکاري

پروت يم ستا په در کښې زخمي زړه فقير صاحب — پورته کړه وما نه د وا اوښکو کې خواري

نه چه ئې په لاس د شفقت سر نه نيسې

څوک به بے له تا شمس الدين که غم خواري

له نه د چا نه پيدا شوے ئې او نه څوک ستا نه پيدا دي -

نوټ:- دا شعرونه چه د شمس الدين د فقير بابا سره څپل عقيدت ښکاره کوي په نورو نسخو کښې نشته داکيدېمې په زړه قلمي نسخه کښې دا شعر ونه دا ولسکم منقبت په ختم دا او د آتلسم منقبت د شروع نه وړاندې ليکلي شوي دي -

Marfat.com